

Ο ΗΛΙΟΣ

Εβδομαδιαία

Εγκυκλοπαιδική

Επιδείκνυντο

ΟΛΥΜΠΟΣ Ο ΘΡΟΝΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΣ

(Από την περίφημον φωτογραφίαν του Μπουασονά)

ΕΤΟΣ Δ'
ΑΡΙΘ 8

ΣΕΛ 70
ΔΡΑΧ 1

Ο ΓΙΓΑΝΤΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ Ο ΝΑΝΙΣΜΟΣ

Ο γιγαντισμός, ή υπερβολική δηλαδή υπέρ το κανονικόν ανάπτυξις του σώματος, συνοδεύεται συνήθως από ακρομεγαλία, όπως αποκαλείται ή κατάσταση καθ' ην το άκρο (χείρες και πόδες) παρουσιάζουν κατ' αναλογίαν μέγα μήκος. Η ακρομεγαλία συνοδεύεται επίσης από υπερβολικήν ανάπτυξιν της ρινός και του πώγωνος (σαγονιού).

Ο γιγαντισμός είναι φαινόμενον οφειλόμενον εις υπερέκκρισιν ενός των κυριωτέρων ενδοκρινών αδένων της καλουμένης υποφύσεως, ή οποία εύσκεται εις την θάσιν του έγκεφάλου, δεν είναι δέ μέχρι σήμερον δυνατόν να καταπολεμηθί υπό της επιστήμης.

Τό αντίθετον του γιγαντισμού είναι ο νανισμός, ή κατάστασις δηλαδή καθ' ην το σώμα δεν λαμβάνει τας κανονικάς αυτού διαστάσεις. Νάνων υπάρχουν δύο είδη. οί κανονικοί. των οποίων τά μέλη διατηρούν τας αναλογίας των έναντι του συνόλου του σώματος και οί άποίοι παρουσιάζουν διανοητικήν ανάπτυξιν ίσην προς την των συνήθων ατόμων και οί μη κανονικοί οί κατ' έξονήν νάνοι οί όποιοι παρουσιάζουν όγκώδη κεφαλήν. θοανά άκρα κλπ. Ο κανονικός νανισμός οφείλεται εις έλλειψη λειτουργίας της υποφύσεως και δύναται να καταπολεμηθί διά καταλλήλου θεραπείας. ή οποία είναι άποτελεσματική όταν νίγη κατά την περίοδον της ανάπτυξεως του ατόμου.

ΥΠΑΙΘΙΟΙΟΝ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ

Όλοι γνωρίζουν ότι γενικώς τώ ρουχέα και τά μεταλλεία εύρίσκονται υπό την επιφάνειαν του εδάφους και ότι διά την εκμετάλλευσίν των χρειάζονται φρέατα, στοά και άλλαι ποικίλαι τεχνικά έγκαταστάσεις. Υπάρχουν όμως και εξαιρέσεις του κανόνος. Ούτω εις την Μινεσότα των Ηνωμένων Πολιτειών υπάρχει έν υπαίθριον μεταλλείον σιδήρου, μήκους 6 χιλιομέτρων και πλάτος 2,5. Τό μεταλλείον αυτό είναι τό μεγαλύτερον των Ηνωμένων Πολιτειών εις τό είδος του, αποδίδει κατ' έτος 4 εκατομμύρια τόννων σιδηρομεταλλεύματος.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΛΑΣΤΗΣΕΩΣ

Ο διαπρεπής ηλεκτρολόγος μηχανικός Όνέλια, παλαιός συνεργάτης του διασήμου Ιταλού έφευρέτου Μαρκόνι, επιδίδεται από μακρού χρόνου εις ενδιαφέροντα πειράματα περί της επιδράσεως του ηλεκτρισμού επί των φυτών. Δεν είναι όμως ή πρώτη φορά κατά την οποίαν ο άνθρωπος ήσυχολήθη με τό ζήτημα αυτό. Από του 18ου αιώνος πολλοί ήσυχολήθησαν περί του αν ο ατμοσφαιρικός ηλεκτρισμός επιδρά επί της βλαστήσεως.

Ούτω τό 1783 ο Γάλλος άθβάς Μπερτελόν, φίλος του διασήμου Φραγκλίνου, παρητήρησεν ότι γιασεμιά φυτευμένα πλησίον ενός άλεξικερανού, παρουσιάζον καταπληκτικήν ανάπτυξιν έν συγκρίσει προς τά όμοιά των φυτά τά όποια ήσαν φυτευμένα μακράν του άλεξικερανού και μάλιστα υπό συνθήκας κατά πολύ εύνοϊκώτερας έκ πρώτης όψεως διότι έφωτίζοντο καλώς από τας ήλιακάς ακτίνας.

Κατόπιν της παρατηρήσεως αυτής ο άθβάς Μπερτελόν, έπενόησε συσκευήν την οποίαν ώνόμασεν «ηλεκτροφυτόμετρον» και τή βοηθεία της οποίας έδέσμευε τόν ατμοσφαιρικόν ηλεκτρισμόν και τόν έκαμνε να ένεργή επί των φυτών.

Μετά τόν Γάλλον άθβάν και πολλοί άλλοι επιστήμονες ήσυχολήθησαν με τό ζήτημα αυτό. Μεταξύ αυτών οί αξιολογώτεροι είναι ο Ρώσος βοτανολόγος Σπίσνεφ, οί Γάλλοι ά-

θελφοί Πωλέν, ο Ιάπων γεωπόνος Γιόντκυ κλπ. Υπολογίζεται ότι κατ' έτος εκδίδεται έν Γαλλία, Άγγλία και Γερμανία ανά έν τουλάχιστον διπλώμα εύρεσιτεχνίας διά μίαν νέαν έπινόησιν προς χρησιμοποίησιν του ατμοσφαιρικού ηλεκτρισμού επί των φυτών. Σημειωτέον ότι όλαί αι έπινόηθεισαι μέχρι σήμερον συσκευαί στήρίζονται επί της αυτής αρχής. Όλαι δηλαδή άποτελούνται από μίαν κεραίαν (ποικίλου ένίστε σχήματος) και από μίαν κάθοδον ή οποία καταλήγει υπό τό έδαφος εις ύπόγεια σύρματα όριζοντίως χωμένα έντός της γής εις βάθος 30 περίπου έκατοστών. Τό ύψος της κεραίας ποικίλλει άναλόγως του είδους των καλλιεργουμένων φυτών. Καί διά μέν τά σιτηρά θεωρείται έπαρκές τό ύψος των 2 μέτρων, διά τά μικρού ύψους ποώδη φυτά (κοκκινογούλια κλπ.) 80 έκατοστών κ. δ. κ.

Διά της μεθόδου αυτής οί Πωλέν και Γιόντκυ έπέτυχαν διά της χρησιμοποίησεως του ατμοσφαιρικού ηλεκτρισμού να αύξήσουν την απόδοσιν των γεωμήλων κατά 35—60 τοίς εκατόν. Επίσης ή ανάπτυξις εις τά ηλεκτροπλησόμενα φυτά είναι ταχύτερα.

Επίσης ο ύπολοχαγός Μπαστό άσχοληθεί με άνάλογα πειράματα κατόρθωσε να κάμη την φράουλαν να καρποφορήσιν 15—21 ήμέρας πρό της κανονικής της καρποφορίας. Καί εις την περίπτωσιν του

ΜΙΚΡΑ
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

—Διά την υπηρεσίαν των ανελευστήρων εις τούς μεγάλους ούρανοξύστας της Νέας Υόρκης δαπανώνται 300.000 δραχμαί περίπου καθ' έκάστην.

—Οί Ιάπωνες χημικοί έπειδή ή χώρα των έξάγει συνάλλαγμα διά την εισαγωγήν καπνού προσπαθούν να παρασκευάσουν συνθετικόν καπνόν χρησιμοποιούντες προς τούτο τά φύλλα του όσπριού σόγια του γνωστού άλλως ως κινεζικό μπιζέλι.

—Τό 1937 ή αναλογία των ύποδημάτων τά όποια έχρησιμοποιήθησαν εις τόν Καναδάν άνήρχετο εις δύο ζεύγη κατ' άτομον (άνδρα, γυναίκα ή παιδί).

—Εις τό Μεξικόν δαπανώνται διά την εκπαίδευσιν 36 δολάρια κατά λεπτόν (3.600 δραχμαί περίπου).

—Τό 1938 οί Άμερικανοί έδαπάνησαν διά ταξίδια 525 εκατομμύρια δολάρια, ήτοι σχεδόν 60 δισεκατομμύρια δραχμών.

—Η παγκόσμιος κατανάλωσις βάμβακος, ή οποία τό 1920—21 ήτο 17.150.000 μπάλλες άνήλθε τό 1938 εις 28 εκατομμύρια μπάλλες.

Μπαστό ή απόδοσις ύπήρξε μεγαλύτερα, χωρίς να ύποστη βλάβην ή ποιότης.

Ο ηλεκτρομηχανικός Όνέλια έπέτυχεν άκόμη καταπληκτικώτερα άποτελέσματα. Αύτός έκαλλέργησε κραμβολάχανα, τών όποιων τά φύλλα έφθασαν 1,35 μέτρα, τά κοκκινογούλια του δέ καθώς και ο άραβόσιτος διπλάσια των κανονικών. Η τεχνητή επένεργεια του ηλεκτρισμού έχει και άλλην ένέργειαν επί των φυτών. Ούτω αύξάνει ή εις σάκχαρον περιεκτικότητα των σταφυλών, εις δέ τά γεώμηλα καταστρέφεται τό επικίνδυνον παράσιτον δορυφόρος (είδος κάμης), τό όποϊον εις την Γαλλίαν ίδίως προκαλεί άνυπολόγιστους ζημίας.

Louis Pelletier

Περιεχόμενα

Εις τό τεύχος αυτό μάς γράφουν οί κ.κ.

Ν. ΚΛΑΔΑΣ, άντιστρατήγος: Ο σύγχρονος στρατός.

Σ. ΓΑΛΑΝΟΣ, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών: Τρόφιμα και ευφραντικά.

Χ. Ν. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ, φυσιοδίφης: Λυκώσα ή Έλληνική Αποπαίστης τό Φάσμα.

ΕΥΘ. ΧΡΥΣΗΣ, αξίωμα. Ιππικού: Τά φρούρια των Αρχαίων.

Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ — ΔΕΛΗΓΙΑΝΗ: Πότε σχηματίζεται ο χαρακτήρ του παιδιού.

Δ. Χ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ: Κέπλερ.

Ι. Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Η Αίγυπτος πρό 4000 έτών.

Κ. Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, ύφηγητής της Ψυχιατρικής: Τά αίτια των αυτοκτονιών.

Δ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ, διεθυντής της Έθνικής Βιβλιοθήκης: Μάρκος Αυρήλιος. Χριστίνα της Σουηδίας. Ντελακρουά.

Β. ΚΑΝΤΑΡΕΣ, δικηγόρος: Τό οικγενειακόν δικαίον των Ίνδων.

ΦΗΑΤΙΓΚ ΕΛΛΙΟΤ, τώος μέλος της ύπηρεσίας πληροφοριών του Άμερικανικού Στρατού: Υπάρχουν νέα τρομερά όπλα.

Α. ΑΓΑΛΛΙΩΤΗΣ, γεωπόνος — άνθοκόμος: Αι ασθένειαι των φυτών (Γ'). Ε. ΦΩΤΙΑΔΗΣ: Νέαι εκδόσεις. — Επιστημονικά πένθη.

Ν. ΛΑΣΚΑΡΗΣ, Άρτιστεϊον Γραμμάτων και Τεχνών: Τό Νεοελληνικόν Θέατρον.

ΡΕΝΕ ΜΠΛΑΝΚΥ: Τό Ρεύμα του Κόλου.

ΕΙΔΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

Τό ήφαίστειον της Θήρας.

Νέαι έφευρέσεις.

Η Τρυπανοσωμιάσις, ή ασθένεια των βρεφών.

Η ζωή εις την Βραζιλίαν.

Ο αφάνης φωτισμός.

Δύναται να θεραπευθί ο καρκίνος με τόν «Παγωμένον Υπνον»;

Αι μορφαι της επιληψίας και οί έξ αυτούς κίνδυνοι.

Τά στρατοσφαιρικά άεροπλάνα.

Επίσης δημοσιεύεται εις τας σελ. 510—511 έγχρωμος χάρτης και Γεωγραφία του Β. Πόλου.

Εις τό τεύχος τούτο περιέχονται φασάτωις γενικά άρθρα περί Ιστορίας, Αρχαιολογίας, Παλαιοντολογίας, Μυθολογίας, Θρησκευτολογίας, Φιλοσοφίας, Κοινωνιολογίας, Λαολογίας, Χιμείας, Φυσικής, Ηλεκτρισμού, Οικονομικής Επιστήμης, Ανθρωπολογίας, Βιολογίας, Ζωολογίας, Φυτολογίας κ.λ.π.

Διευθυντής: Ι. Δ. ΠΑΣΣΙΑΣ ■ Διευθυντής συντάξεως: ΣΤ. ΚΑΡΑΒΙΑΣ

Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

"Άρθρον του άντιστρατήγου Κ. Ν. ΚΛΑΔΑ

Στρατός καλείται τό όργανωμένον σύνολον του έμφύχου και του άψύχου υλικού, τό χρησιμεύον διά την διεξαγωγήν του κατά ξηράν πολέμου. Διά να θεωρηται όμως εις στρατός άντάξιος του όνόματός του, πρέπει άπαραιτήτως να έχη πλήρη άρμονίαν μεταξύ έμφύχου και άψύχου υλικού, ύφισταμένην τότε μόνον, όταν, τό μέν άψυχον υλικόν άποτελείται έξ έπλισμού και έκ πολεμικών μηχανημάτων αναλόγων της έκάστοτε έποχής, τό δ' έμφυχον υλικόν είναι καλώς εκπαιδευόμενον και μεμορφωμένον, τό δέ πάντων κύριον έμφορείται υπό ήθικου άκμαίου, δηλαδή είναι έμπνευσμένον υπό του ιερού ένθέου πυρός Τό ζήτημα του ήθικου παρά στρατῷ τι νειναι σήμερον σπουδαιοτάτης σημασίας, δηλαδή είναι παράγων, άνευ του οποίου αδύνατον να έννοηθί σήμερον εις στρατός. "Ανέκαθεν έπρεπε να έχη ο στρατός ήθικην άντοχήν, εις την έποχήν μας όμως, όποτε οί πόλεμοι είναι μακροχρόνιοι, ή ήθική αυτή άντοχή πρέπει να είναι άσυγκρίτως μείζων, καθ' όσον νικητής πολλάκις θα είναι ο δυνάμενος ν' άνθέξη έν τέταρτον της ώρας περισσότερον.

Πρέπει όμως να κατανοηθί καλώς ύφ' άπάντων ότι εις των παραγόντων διά την ύπαρξιν άκμαίου ήθικου είναι, τό να γνωρίζη ο στρατός ότι είναι καλώς και πλήρως έφωδιασμένος διά συγχρόνου όπλισμού και δι' όλων των έκάστοτε συγχρόνωνι πολεμικών μηχανημάτων και μέσων. Η άνυπαρξία τούτων είναι ίκανή, αυτή και μόνη, να επιφέρη φοβεράν κατάρπτωσιν του ήθικου του στρατού, εύθως έξ αρχής του πολέμου.

Ενθ' κατά τας παρωχημένας έποχάς του Μεσαίωνος, και της πρό αυτού, και της όλίγον μετ' αυτόν έποχής, οί στρατοί των διαφόρων χωρών άπετελούντο έξ έθελοντών, στρατολογουμένων μεταξύ των τυχοδιωκτών και των ανθρώπων της κατωτάτης κοινωνικής ύποστάθμης, δι' ή ήσαν στρατοί μόνιμοι ένός έκάστου Κράτους, μη έμφορούμενοι όμως υπό ούδενός ήθικου και υπό ούδεμις εύγενοϋς νοοτροπίας, άλλ' άποβλέποντες εις την, έκ της νίκης των, μέλλουσαν να έπακολουθήσιν λεηλασίαν και διαρπαγήν, ή ήσαν στρατοί παρέχοντες τας ύπηρεσίας των εις πάντα πληρώνοντα, ως π. χ. ήτο τό πασίγνωστον Έλβετικόν πεζικόν, τούναντίον από του ΙΗ' αιώνος, και όλως ίδιαιτέρως από του τέλους του ΙΘ' αιώνος, τούς στρατούς συγκροτεί έξ ολοκλήρου ο λαός μιας έκάστης χώρας, (έφεδρικός στρατός, κατά τό σύστημα τό έφαρμο-

σθέν τό πρώτον έν Πρωσία τῷ 1808) καθ' όσον εισήχθη ή ύποχρεωτική γενική στρατολογία, έν Γαλλία από του 1872, έν Γερμανία από του 1874, έν δέ τη Έλλάδι από του 1878. Δι' ή σήμερον διά του όρου «Στρατός» έννοείται σύμπας ο λαός μιας χώρας ένοπλος. Επανήλθομεν ούτω τρόπον τινά εις τά συστήματα των στρατών της αρχαίας Έλλάδος, της Ρώμης και της παλαιας Βυζαντινής αυτοκρατορίας μας.

Αλλά και ο υπό τοούτους όρους συγκροτούμενος κατά την σύγχρονον έποχην στρατός διαφέρει ουσιαδώς από τον της έγγυς χθές, καθ' όσον παρήλθον αι έποχαι, καθ' ός άθροισμα άνδρών έξωπλισμένων όμοιομόρφως διά τυφεκίου και έφωδιασμένων δι' εύαριθμων φυσιογγιών, παρακολουθουμένων δέ υπό πυροβόλων τιτών, άπετέλει στρατόν.

Σήμερον τά πράγματα είναι πολύ διάφορα. Εϋθως από της μεταπολεμικής έποχής (ούτω καλείται ή μετά τόν Παγκόσμιον πόλεμον έποχή, δηλαδή ή μετά τό 1920), οί στρατοί ήρχισαν όργανοϋμενοι κατά ειδικότητας και έφοδιαζόμενοι δι' όλων των έκάστοτε έφευρισκομένων όπλων και μηχανημάτων, εις τρόπον ώστε ο αριθμός των ειδικότητων τούτων, έπαυξάνεται καθ' έκάστην.

Τούτων ούτως έχόντων, οί σύγχρονοι στρατοί δεν είναι δυνατόν να ώσιν αυτοσχέδιοι, οϋδέ να παρασκευάζωνται την τελευταίαν στιγμήν έκ των ένόντων, άλλ' είναι προϊόν μακροχρόνιου μελέτης και προπαρασκευής υπό του σχετικού Γενικού Έπιτελείου έκάστης χώρας και άπαιτούσι διά τόν έφοδιασμόν των ολοκλήρους δεκάδας, αν μη και εκατοντάδας δισεκατομμυρίων.

Ο στρατός συγκροτείται έκ διαφόρων ειδών, έν έκάστον των όποιων καλείται όπλιν του στρατού. Κατά τας αρχαίας έποχάς, ο στρατός άπετελείτο έκ πεζικού και ιππικού, κατά τας κατόπιν (από του ΤΣΤ' αιώνος) και έκ πυροβολικού, κατά δέ τας έτι νεωτέρας (από του 1793) και έκ μηχανικού. Σήμερον, ο στρατός άποτελείται έκ πέντε όπλων: πεζικού, πυροβολικού, ιππικού, μηχανικού, άεροπλάτος. Τά όπλα όμως ταϋτα πρέπει να συνυπάρχουν έν ώρισμένην τινί αναλογία.

Λόγω του ότι, διά να δύναται εις στρατός να τυγχάνη του πραγματικού όνόματος «στρατός», πρέπει να είναι έξωπλισμένος και έφωδιασμένος πλήρως δι' όλων άνεξαιρέτως των συγχρόνων όπλων και μηχανημάτων, φυσική είναι ή συνέπεια ότι

γραμμαρία, παρεχόμενα ποσότητες ένεργείας, λευκώματος και άπορριμάτων είνε μέσοι όροι εκ μικροτέρου ή μεγαλύτερου άριθμού προσδιορισμών και ως τοιούτοι δέον να λαμβάνονται ύπ' όψιν.

Όταν είνε γνωστή ή ποσότης των εις τό τραγώνμενον μέρος τοϋ τροφίμου ένεπαρχουσών θρεπτικών ύλδων δυνάμεθα διά πολλαπλασιασμού της ποσότητος εκάστης έξ αυτών επί την αντίστοιχον εις ένεργειαν αξίαν αυτης και άθροίσεως των σχετικών γινομένων, να καθορίσωμεν την εις 100 γραμμάρια (ή αντίστοιχώς έν χιλίογραμμον ή έν λίτρον) τοϋ σχετικού τροφίμου αντίστοιχοϋσαν ένεργειαν με ακρίβειαν έπαρκή διά πρακτικούς σκοπούς διατροφής.

Η αξία αυτή δηλοϋται ως αξία εις ένεργειαν ή θερμικότητα του τροφίμου. Ούτω λ.χ. τό γάλα, όπερ κατά μέσον όρον περιέχει εις 100 γραμμάρια, 3.4 γραμμάρια λευκώματος, 4.7 γραμμάρια υδατανθράκων και 3.4 γραμμάρια λίπους έχει θερμαντικήν αξίαν (3.4 + 4.7) X 4.1 + 3.4 X 9.3 = 64.8 θερμίδας. Διά το κρέας της άρίγης υπολογίζεται καθ' όμειον τρόπον θερμαντική αξία 140 θερμίδας, μειουμένη όμως εις 70 θερμίδας μόνον όταν ληφθή ύπ' όψιν ότι τά άπορρίματα δύνανται να φθάσουν εις τό ποσοστόν των 50%.

Συνήθως εις τους πίνακας των τροφίμων δέν τίθενται ως θάσις υπολογισμού τά άποτελέσματα των χημικών αναλύσεων αλλά τά καλούμενα χρησιμοποιήσιμα ποσά, δηλαδή αι έν τοίς έντέροις άφομοιούμεναι ποσότητες των θρεπτικών ύλδων. Τά ποσά όμως ταύτα, ως άνωτέρω είπομεν, εξαρτώνται εκ διαφόρων παραγόντων και έπομένως τά άποτελέσματα τοϋ υπολογισμού είνε όπωσδήποτε σχετικής μόνον ακριβείας.

Τήν μεγίστην θερμαντικήν αξίαν κέκτηνται αι καθαρά λιπαρά ύλα ήτοι 930 θερμίδας ανά 100 γραμμάρια και την ελαχίστην τά διάφορα φυλλάδια λαχανικά. 7-15 θερμίδες ανά 100 γραμμάρια. Η θρεπτική αξία των διαφόρων λαχανικών έπαιξάνεται σημαντικώς διά της προσθήκης έλαιου, θουτύρου κλπ. Η θερμαντική αξία τροφίμου τινός είνε γενικώς τόσον μεγαλύτερα όσον ολιγώτερον υδωρ και περισσότερον λίπος ή έλαιον περιέχει τοϋτο.

Έκ των μη περιεχόντων λίπος ή έλαιον τροφίμων την μεγίστην θερμαντικήν αξίαν παρέχει ή σάκχαρις 400 περίπου θερμίδες ανά 100 γραμμάρια. Γενικώς δύνανται να τεθή ότι κατά την συνολικην διατροφήν τοϋ ανθρώπου απαιτείται τόσον ολιγώτερον ποσόν τροφίμων όσον μεγαλύτερα είνε ή θερμαντική αξία αυτών.

Η θερμαντική αξία τροφίμου τινός, ως λ.χ. τοϋ κρέατος μετ' όστών, των ιχθύων, των όπωρων, των λαχανικών κλπ. εξαρτάται σημαντικώτατα εκ τοϋ ποσοστού τοϋ άπορριμματος. Ούτω λ.χ. έν χιλίογραμμον γεωμήλων αναλόγως τοϋ εάν έχει πρώτον θρασθή και είτα άποφλοιωθή ή έχει άποφλοιωθή ώμόν και είτα έχει θρασθή παρέχει 910 περίπου θερμίδες εις την πρώην περίπτωσιν και μόνον 720 περίπου θερμίδες εις την δευτέραν, διότι τά άπορρίματα εις την πρώτην είνε 50 γραμμάρια περίπου, ένφ εις την δευτέραν φθάνουν τα

ΝΕΟΣ ΚΟΜΗΤΗΣ ΜΕ ΔΥΟ ΟΥΡΑΣ ΑΝΕΚΑΛΥΦΘΗ ΑΠΟ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΑΣ

Υπό τοϋ κ. ΔΟΧΑΛΑ ΜΕΝΖΕΛ, καθηγητοϋ της άστρονομίας εις τό Πανεπιστήμιον τοϋ Χάρδαντ

Τήν νύκτα της 16ης Απριλίου 1939 ένας Νορβηγός έρασιτέχνης άστρονόμος, ονομαζόμενος Χάσσελ παρατήρει τυχαίως τόν ούρανιον κόσμον και τά μάτια του έπεσαν εις ένα φωτεινόν νεφέλωμα εις τόν άστερισμόν της Αστρονομίας. Μία καλύτερα παρατήρησις απέδειξεν ότι ό Χάσσελ είχεν ανακαλύψει έναν νέον κομήτην. Η ανακάλυψις άνεφέρθη

τεινοί κομήται είνε σπάνιοι. Μόνον ένα μικρόν τμήμα των ούρανίων τούτων φαινομένων είνε όρατόν με γυμνούς όφθαλμούς. Ο κομήτης τοϋ 1927 εκρύπτετο από τόν ήλιον και τόν έβλεπον σχετικώς όλίγοι.

Η μεγίστη φωτεινότης τοϋ κομήτου τοϋ Χάσσελ ήτο μικρότερα μόνον από την τοϋ Πολικού Αστερος και τό φως

εις τό πλησιέστερον άστεροσκοπεϊόν, από την διεύθυνσιν τοϋ όποιου άνεκοίνωθη εις τόν κόσμον.

Ο ανακαλυφθείς νέος κομήτης είνε περισσότερον φωτεινός από τόν παρατηρηθέντα κατά τό 1927 και ίσως από τόν έμφανισθέντα κατά τό 1910, όταν ό κομήτης τοϋ Χάλλεϋ άπλωνε την φωτισμένην του ούραν εις τόν ούρανόν. Οι φω-

250 γραμμάρια.

Επίσης αναλόγως διακυμάνσεις ύφίσταται και τό ποσόν τοϋ εισαγομένου εις τόν οργανισμόν διά των τροφίμων λευκώματος, διά τους ίδιους λόγους.

Διά τόν καθορισμόν της αξίας τοϋ εισαγομένου εις τόν οργανισμόν λευκώματος θάσεις παρέχει ή βιολογική αϋτοϋ αξία και ή άφομοίωσις τοϋτοϋ.

Κατά την γνωμάτευσιν περί της θρεπτικής αξίας των διαφόρων τροφίμων πρέπει να λαμβάνονται περαιτέρω ύπ' όψιν ή εϋφραντική αξία αυτών, τό εϋληπτόν αυτών, ή περιεκτικότης των εις βιταμίνας, λιποειδή, χρήσιμα συστατικά άνοργάνων ελάτων (άσθέντιον, φώσφορος, σίδηρος, ιώδιον κλπ) ως και ή δυνατότης της χρησιμοποίησεως αυτών προς παρασκευήν φαρμάκων.

Η εις χρήμα αξία των τροφίμων εξαρκεί έν τη πράξει συνήθως μόνον εκ της τελευταίας ταύτης ιδιότητος και εκ της εϋφραντικής αυτών αξίας.

διεχέετο καθ' όλην την επιφάνειαν αϋτοϋ.

Πρώτοι είδον τόν κομήτην, κατά τάς ύπαρχούσας πληροφορίας, δύο Ρώσοι έρασιτέχναι, ό Ζούρλωφ και Αχμάροφ, αλλά την είδησιν περί της ανακαλύψεως του δέν την έκοινοποίησαν άμέσως. Επίσημως εις τους άστρονόμους ό νέος κομήτης θά είνε γνωστός με τό σύνθετον όνομα «Ζούρλωφ-Αχμάροφ-Χάσσελ».

Κατά τό τελευταίον δεκαήμερον τοϋ Φεβρουαρίου και κατά τό τελευταίον δεκαήμερον τοϋ Ιουνίου, ό κομήτης διήλθεν όλίγα εκατομμύρια μίλια από την γήινην τροχιάν. Εάν ή γή ή εύρίσκετο εις μίαν από τάς δύο αυτές θέσεις κατά την έπίκαιρον στιγμήν ό κομήτης θά ήτο όρατός και διά γυμνό όφθαλμόν. Η κεφαλή του θά έφαίνετο περισσότερον φωτεινή από τό πλέον λαμπρόν άστρον τοϋ ούρανοϋ και ή ούρά του θά εκάλυπτε τό ήμισυ της εκτάσεως τοϋ ούρανού θόλου. Πραγματικά ό κομήτης ούδέποτε έπλησίασε εις την γήν, εις απόστασιν των 70.000.000 μιλίων.

Είνε δύσκολον να καθορίσωμεν τάς ακριβείς διαστάσεις των διαφόρων μερών τοϋ κομήτου αϋτοϋ, οϋτε ή κεφαλή, οϋτε ή ούρά καταλήγει εις ένα όξυ σημείον. Μία μικρή φωτογραφία θά έδεικνυε τόν κομήτην σχετικώς μικρόν, ένφ αντιθέτως μία μεγάλη άπεικόνισις θά

(Η συνέχεια εις την σελ. 494)

ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΣΤΙΚΤΟΝ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΟΠΩΣ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΣΤΙΚΤΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ;

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΩΝ

Υπό Κ. Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ, ύφηγητοϋ της ψυχιατρικής και νευρολογίας, ύποδιευθυντοϋ τοϋ Δημοσίου Ψυχιατρείου Αθηνών

Γ' ΜΕΡΟΣ

Εις τους αρχαίους Έλληνας ή αυτοκτονία δέν ήτο συνη, διότι ή κοσμοθεωρία αυτών ήτο φίλη προς την ζωήν. Έν τούτοις εις τήν Αττικήν ύπήρχε νόμος, καθ' όν, όστις δέν ήθελε πλέον να ζή, έδήλου τοϋτο και μετά την παροχήν της άδειας άπεχωρίζετο της ζωής. Ο φιλόσοφος Ζήνων ηϋτοκτόνησεν εις προκεχωρημένην ηλικίαν και εκήρυττεν ύπερ της αυτοκτονίας. Ο φιλόσοφος Ήγησιος έν Αιγύπτω έδίδασκεν επίσης ύπερ αυτής. Εις τους Ρωμαίους παρατηρείται συνητότερα ή εμφάνισις της αυτοκτονίας, ό δέ Σενέκας ύπερεμάχετο αυτής. Η χριστιανική θρησκεία καταδικάζει, ως γνωστόν, την αυτοκτονίαν, επίσης ή μωαμεθανική. Ο Σοπεγκάουερ, φιλόσοφος με πεσιμιστικής άρχάς, ύμνει την αυτοκτονίαν. Επίσης ύμνει ταύτην ό Νίτσε. Κυρίως όμως ό Ιταλός ποιητής Λεοπάρντι είνε ένθερμος ύπερμαχος της αυτοκτονίας.

Ίδωμεν νύν ποία ή σημασία της αυτοκτονίας ως ψυχοβιολογικής εκδηλώσεως. Ως γνωστόν, ό άνθρωπος έχει έν έαυτόν τό ένστικτον της ζωής. Τοϋτο αναγκάζει αϋτόν να ένεργή και να δρά κατά τρόπον, ώστε να διατηρή την ζωήν του.

Πλήν όμως τοϋ ένστικτου της ζωής πολλοί δέχονται έν τώ ανθρώπω την ύπαρξιν ένστικτου τοϋ θανάτου, τό όποιον εύρίσκειται εις πλήρη αντίθεσιν προς τό πρώτον και έχει σκοπόν να φέρη τόν άνθρωπον εις τόν θάνατον.

Υπό όμαλάς συνθήκας τό ένστικτον της ζωής κυριαρχεί, τό δ' ένστικτον τοϋ θανάτου είνε άνεργόν. Δι' ό τό άτομον βιολογικώς μέν διατηρείται ζών, ψυχολογικώς δ' είνε προσκεκολλημένον εις την ζωήν και άγαπή ταύτην. Υπό τάς συνθήκας όμως εκείνας, περί των άνωτέρω έγένητο λόγος, τό ένστικτον τοϋ θανάτου καθίσταται ένεργόν και κυριαρχεί. Τότε ψυχολογικώς δημιουργείται απομάκρυνσις εκ της ζωής και εκδηλως τάσις και έπιθυμία προς τερματισμόν αυτής. Ο άνθρωπος ποθεί τόν θάνατον.

Επειδή διά τοϋ θανάτου ό οργανισμός επανέρχεται εις την άδράνειαν και άκίνησιν της άνοργάνου ύλης, τό ένστικτον τοϋ θανάτου θεωρείται ως παριστάν Ιδιότητα τοϋ ζώντος οργανισμού, θάσει της οποίας τείνει και έπιζητεί οδτος την άνοργάνον κατάστασιν, ήτις ύπήρξεν ή άφετηρία της ζωής ύλης και της οποίας διατηρείται ή άνάμνησις έν τη τελευταία ταύτη. Η έπιζητήσις όμως της άνοργάνου καταστάσεως είνε ταυτόσημος προς την έπιζητήσιν τοϋ ψυχικου κενού, δηλαδή τοϋ θανάτου.

Ούτως έχόντων των πραγμάτων ή ζωή και ό θάνατος συνυπάρχουν έν τη ύλη και

άποτελοϋσι τους δύο πόλους τοϋ ζεύγους της αντίθεσεως, λόγω της οποίας ή ζωή δέν νοείται άνευ της εκ τοϋ θανάτου προελεύσεως, ό δέ θάνατος άνευ της ζωής. Αι δύο αυτές αντίθετοι βιολογικοί εκδηλώσεις αίτνες είνε δυναμικά τάσεις άναφανόμεναι ένίοτε, κατά τόν νόμον της έναντιοδρομίας (τοϋ Ηρακλείου) διέπουσι τους ζώντας οργανισμούς, ήτις ζητεί να φέρη τόν άνθρωπον εις την εκμηδένισιν. Κατά τόν Εϋριπίδην «Τό μηδέν εις οϋδεν ρέπει».

Πλήν των άνωτέρω γενικών και φιλοσοφικών μάλλον σκέψεων επί της βιολογικής σημασίας της αυτοκτονίας Ίδωμεν, ποία ή θετικώτερα και συγκεκριμένη σημασία της αυτοκτονίας δι' αϋτό τοϋτο τό άτομον.

Είνε γενικός κανών, ότι πάσα εκδηλώσις τοϋ ανθρώπου έχει ως βασικόν κίνητρον και σκοπόν την προσπόρισιν ώφελείας και εύχαριστήσεως τοϋ έγώ και την άποφυγήν της δύνης. Ητοι αι παντοειδείς προσπάθειαι τοϋ ανθρώπου άποσκοποϋσιν εις έξυπηρέτησιν και ικανοποίησιν άνάγκης τινός τοϋ έγώ και συνεπώς, έφ' όσον γίγνεται χάριν τοϋ έγώ, είνε έγωιστική εκδηλώσις.

Διά την αυτοκτονίαν δύναται να γίνη δεκτή ή κατωτέρω άποψις, άν και εύλόγως προκύπτει τό έρώτημα, πώς ώφελείται τις

και ικανοποιείται καταστρέφει έαυτόν; Έν τούτοις ίσχύει αυτή διά τάς περιπτώσεις εκείνας, εις τάς οποίας ό άνθρωπος διά της αυτοκτονίας απαλλάσσεται των δεινοπαθειών και ταλαιπωριών, τάς οποίας παρέχει εις αϋτόν ή ζωή, λόγω π.χ. άνατόνου νόσου, άναπηρίας, στερήσεων, θλίψεων συμβάντων κλπ. ή μέλλει να παρέξη π.χ. όταν πρόκειται να ύποσθ θάσις ή στήριξη έμπίπτω εις χείρας τοϋ έχθροϋ.

Εις τάς περιπτώσεις ταύτας ό άνθρωπος ένεργεί χάριν τοϋ έγώ τοϋ όπερ απαλλάσσει της δύνης διά της αυτοκτονίας. Έν τώ προκειμένω ή πράξις της αυτοκτονίας είνε έγωιστική εκδηλώσις, έξ ής ώφελείται τό άτομον, έστω και από άρνητικήν μορφήν. Κατά τόν Μένανδρον: «ήδύ τ' άπομνήσκειν ότι μη παρέσθ' ως βούλεται».

Πλέον εκδηλως είνε ή έγωιστική σημασία της αυτοκτονίας εις περιπτώσεις, ένθα παρ' την άτομικην δεινοπαθειαν, ή ήθική και άλτρουιστική αντίληψις έπιβάλλει την μη αυτοκτονίαν, λόγω χάριν, όταν αυτοκτονή τις έγκαταλείπων μικρά τέκνα άνευ προστάσις. Οδτος θά ώφειλε να ζή χάριν των τέκνων του και έν ταύτοις ή έγωιστική πρόθεσις να μη θέλη να δεινοπαθή άγει αϋτόν εις την αυτοκτονίαν. Συνεπώς είνε προφανής ή έγωιστική σημασία της αυτοκτονίας. έπιτελουμένη, ίνα απαλλάξη ή προφυλάξη τό έγώ από των ύπαρχουσών δεινοπαθειών. Ο Εϋριπίδης λέγει περί τοϋ ύπο τοιαύτας προϋποθέσεις θανάτου: «τό

γάρ θανείν κακών μέγιστον φάρμακον νομίζεται», ό δ' Αισχύλος: «ώ θάνατε μόνος εις οϋ των άνηκέστων κακών Ιατρός, άλγος δ' οϋδέν άπτεται νεκροϋ».

Έν τη εξέτασει τοϋ φαινομένου της αυτοκτονίας δέν διαφεύγει της παρατηρήσεως, ότι εις πλείστας των αυτοκτονιών, πλήν της τυχόν άπαλλαγής από των δεινών της ζωής, ένυπάρχει ικανοποίησις γενικώτερας σημασίας και έξύψωσις τοϋ έγώ. Οι αυτοκτονούντες κατ' έπαγγελν ώρισμένων θεσμών και έθίμων, ως λόγου χάριν ό προσβληθείς αξιωματικός, ό Ιάπων εύγενής, ή ό αυτοκτονών, ίνα εκδικηθή διά την έρωτικήν έγκατάλειψιν, άπαντες οϋτοι έπαινονθοϋσι διά της αυτοκτονίας την μειωσιν τοϋ έγώ των ή έξυψοϋσι τοϋτο κατά τινα τρόπον, διότι διά της αυτοκτονίας δημιουργοϋσι παρ' τη κοινή γνώμη ή παρ' ώρισμένω προσώπω έντυπώσεις, αίσθηματα και ιδέας συμπαθητικάς και έπαινείας κας δι' έαυτόν. Κυρίως, όταν ή κοινή γνώμη πρόκειται να έπικροτήση την αυτοκτονίαν ή πρόσωπόν τι κατόπιν αυτοκτονίας να έπηρεασθή και ν' αλλάξη διάθεσιν έναντι τοϋ αυτοκτονούντος, ή ικανοποίησις και έξύψωσις τοϋ έγώ εκπληροϋται άναντιρρήτως, καθισταμένης οϋτω έμφανεστέρας της έγωιστικής χροιάς της αυτοκτονίας.

Αλλ' εύλόγως δύναται τις ν' άντείπη, ποία ή ικανοποίησις κατάδεικνύεται ως πραγματική, όταν αναλύση τις την ψυχολογικήν κατάστασιν, εις ήν εύρίσκειται ό αυτοκτονών και λάβη ύπ' όψιν τάς σκέψεις και τά συναισθήματα, όπ' όν κατέχεται.

Ο λαβών την άπόφασιν της αυτοκτονίας σκέπτεται την κατάστασιν των πραγμάτων ως θά δημιουργηθή μετά την αυτοκτονίαν. Φαντάζεται δηλαδή τά μετά την αυτοκτονίαν γεγονότα, τόν ρόλον του έν αϋτοις, αναλογίζεσθ τόν θαυμασμόν και τους έπαινους, όν θά τύχη, ύπό της κοινής γνώμης, την άποκατάστασιν της αξιοπρεπείας του, εικάζει την μεταμέλειαν και την πικρίαν τοϋ έγκαταλείψαντος έραστοϋ και έν γενεί σκέπτεται από εϋλοκήν μορφήν πλν άφορών εις τό έγώ αϋτοϋ, οϋτως ώστε τό γεγονός της αυτοκτονίας άποβαίνει άφορμή άναπαράστασεως γεγονότων εύχαρίστον περιεχομένου, εκ των όποιων προκύπτει ψυχική εύχαρίστησις.

Εάν δ' εις πάντα τ' άνωτέρω προσεσθί, ότι ό αυτοκτονών έχει γενικώς τό αίσθημα, ότι διά της αυτοκτονίας λύονται αι ψυχικά συγκρούσεις ότι αίρονται αι δεινοπάθειαι του και ύπερ σημαντικόν, ότι τό

ΜΕΤΟΥΣΙΩΣΕΙΣ ΕΟΡΤΩΝ

Του Κ. Γ. Α. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗ

Β'

Ἐπικρατήσαντος τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ὕψισταμένου ἀκόμη σοβαρὰν ἀντίδρασιν ὑπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ ἰδιώος Ἑθνισμοῦ, αἱ εορταὶ εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἐπισημοτάτων γεγονότων τοῦ Χριστοῦ ἤρχισαν νὰ πολλαπλασιάζωνται. Φυσικὸν ἦτο νὰ γεννηθῇ τὸ ζήτημα τῆς εορτῆς τῆς ἐνσαρκώσεως καὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος.

Ἦρκει νὰ ὀρισθῇ ἡ ἡμερομηνία τῆς Γεννήσεως. Ἀλλὰ περὶ ταύτης ὑπάρχον πολλὰ γινώμια. Περὶ μεσοῦντα τὸν Γ' αἰ. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς λέγει ὅτι «τινὲς ἔθετον ταύτην εἰς τὴν 15 Παχὼν τοῦ ΚΗ' ἔτους Αὐγούστου, ἄλλοι εἰς τὴν 15 Τυβὶ τοῦ ΙΕ' ἔτους Τιβερίου καὶ οὗτοι ἦσαν οἱ Γνωστικοί, ὁπαδοὶ τοῦ Βασιλείδου. Ἄλλοι τὴν 11 Τυβί», ἡ 11 Τυβὶ συνέπιπτε πρὸς τὴν 6 Ἰανουαρίου Ἰουλιανῶν. Ὁ Σῦρος Ἐφραίμ καὶ Μ. Βασίλειος καὶ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος διεκτείνοντο ὅτι Θεοφάνεια καὶ Γέννησις ἦσαν δύο λέξεις σημαίνουσαι τὸ ἴδιον, ἐνῶ παρὰ Γνωστικούς Θεοφάνεια ἦσαν ἡ βάπτισις. Τὴν ταυτοτητα Θεοφανείων καὶ Γεννήσεως ἐδέχοντο καὶ ὁ Χρυσόστομος καὶ ὁ Κύπριος Ἐπιφάνιος, ὅστις μάλιστα ἔγραψεν: «Ὁ Ἰησοῦς ἐγεννήθη 11 Τυβὶ καὶ ἐβαπτίσθη 12 Ἀθύρ, πρὸ 6 ἰδῶν Νοεμβρίου» καὶ «Ἕλληνας Δίου 8η κατ' Ἀθηναίους Μεταγεντινῶν 7η (8 Νοεμ.)». Εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν ἡ 8η Νοεμβρίου ἐωρτάζεται μέχρι τοῦ 432 ὡς ἡμέρα τῆς Γεννήσεως.

Ἡ 25η Δεκ. ἐπεκράτησε κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Δύσιν, ὅπου τὴν ἡλιολατρικὴν παγῆγυριν τοῦ χειμερινοῦ ἡλιοστασίου ὑποκατέστησεν ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς γεννήσεως τοῦ πνευματικοῦ ἡλίου, τοῦ ἐνσαρκωθέντος δηλαδὴ Θεοῦ. Ἐν τοῦτοις εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ 25 Δεκ. ἦτο κοινὴ ἐορτάσιμος ἡμέρα πάντων τῶν ἡλιολατρικῶν λαῶν Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς. Αἱ Ἰ-σις καὶ Θέμις, τροφὸί τοῦ Ἀμμωνος Ρᾶ, ἦτοί ποῦ ἡλιακοῦ δίσκου, ἐκαλούντο «ἄγιοι παρθένοι», ὁ δὲ Μακρόβιος λέγει ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ χειμερινοῦ ἡλιοστασίου ἐξέβητον οἱ ἔθνη εἰς δημοσίαν λατρείαν ἀγαλματισμῶν καὶ γίνετο, οὐχὶ ἵνα ἐκμηδενίσῃ τὸ ἐγὼ, ὡς ἐκ πρώτης ὁψεως φαίνεται, ἀλλ' ἵνα δικαιώσῃ τοῦτο ὅσον οἷόν τε ἐπαρκέστερον καὶ μακρότερον εἰς στιγμὰς, καθ' ὅς συντελεῖται πραγματικὴ καταστροφή καὶ ἐκμηδενίσις τοῦ ατόμου.

Κ. Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Υψηλῆς τῆς Ψυχιατρικῆς, Ὑποδιευθυντῆς τοῦ Δημοσίου Ψυχιατρείου Ἀθηνῶν.

τὴν γέννησιν τοῦ Ἀδωνίδος εἰς αὐτὸ τοῦ τοῦ σπῆλαιον τῆς Βηθλεέμ.

Εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ ἱατροῦ Φουκέ εἰς τὸ Κάϊρον εἶδομεν μικρὰς πηλινὰς παραστάσεις τῆς Θέμιδος ἢ Ἰσιδος γαλουχούσης τὸν υἱὸν τῆς ἐντὸς τῆς κόγης. Ἡ κεφαλὴ τῆς θεαίνης καλύπτεται ὑπὸ πέπλῳ ὅστις ἀφῆνει τὸ πρόσωπον ἀνοικτὸν καὶ πίπτει χαριέντως ἐπὶ τῶν ὤμων. Τὰς ἐδομοσιεύσαμεν εἰς τὸ «Ἑλληνιον» δελτίον τοῦ ἐκεῖ ὁμωνύμου Συλλόγου. Τὸ ἐν μάλιστα εἶχεν ἐπιγράμμα ἀξιολογώτατον διὰ τὴν ἔννοιαν ταύτην.

«Ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐγεννήθη κατὰ Δεκέμβριον τὸ συνάγομεν ἐκ τοῦ ὅτι οἱ ποικίλεις «ἡγγραύλου» δηλαδὴ ἡγρύνουν τὴν νύκτα εἰς τὸ ὑπαιθρον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε δυνατόν ἐν χειμῶνι, εἰς ὕψος 800 μ. Ἐξ ἄλλου ἡ ἀπογραφὴ ἔνεκα τῆς ὑποίας ἡ Θεοτόκος μετὰ τοῦ Ἰωσήφ ἦλθον εἰς Ναζαρεθ ἐκ Βηθλεέμ διὰ μέσου χώρας ὁρεινῆς δὲν ἦτο δυνατὴ ἐν χειμῶνι.

Τὴν 25 Δεκεμ. ἀπὸ τὴν Δύσιν ἐδέχθησαν καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν δι' οὗς λόγους εἵπομεν. Πάντως ἐπεκράτησε χάρις εἰς τὴν ἐπιμονὴν Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, ὅστις καὶ ἐν τούτῳ εἶδεν ἰσχυροτάτην λαϊκὴν ἀντίδρασιν.

Ἐὰν τὰ ἐν τῇ Δύσει ἔθιμα τῆς εορτῆς τῶν Γενεσίων δὲν ἐπεκράτησαν εἰς τὴν Ἀνατολὴν τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν διαφοράν τῆς κοινωνικῆς διαίτης τῶν λαῶν.

Γ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ

ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

Ἡ πρώτη γαλλικὴ σημαία ἀναπετασθεῖσα διὰ πρώτην φορὰν τὸ 498 μ.Χ. ἦτο κυανῇ, ἀνηρτᾶτο δὲ ἀπὸ τὸ μέσον ὅπως τὰ ἐκκλησιαστικὰ λάβαρα. Ἡ σημαία αὐτὴ καὶ τὸ χρῶμα τῆς ἐλήφθησαν ἀπὸ τὸ λάβαρον τῆς μεγάλης γαλλικῆς μονῆς τοῦ Ἀγίου Μαρτίνου τῆς ὁποίας οἱ Γάλλοι βασιλεῖς ἦσαν προστάται. Ἀργότερα οἱ βασιλεῖς λαθόντες καὶ τὸν τίτλον τῶν ἀββᾶδων (ἡγουμένων) τῆς μονῆς τοῦ Ἀγίου Διονυσίου ἀντικατέστησαν εἰς τὰς σημαίας τὸ κυανὸν χρῶμα τοῦ Ἀγίου Μαρτίνου μετὰ τὸ ἐρυθρὸν τοῦ Ἀγίου Διονυσίου. Ἐπειδὴ ὁμως κατὰ τὸν ἑκατονταετηρίον πολεμοῦ οἱ Ἀγγλοὶ καθιέρωσαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς σημαίας τῶν τῶν ἐρυθρῶν χρῶμα, οἱ Γάλλοι προετίθησαν τὸ λευκόν, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποίησαν μέχρι τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Τότε οἱ ἐπαναστάται κατήγγησαν τὸ λευκὸν ἀπὸ ἐχθρότητος πρὸς τὴν βασιλείαν καὶ ἐπανεφέραν τὸ κυανὸν καὶ τὸ ἐρυθρὸν μαζί. Ὁ μετριοπαθὲς ὁμως στρατηγὸς Λαφαγέ, πρῶτος ἀρχηγὸς τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων προσέθεσε καὶ τὸ λευκὸν διὰ νὰ διαλλάξῃ ὅλους τοὺς Γάλλους. Οὕτω ἡ γαλλικὴ σημαία κατέστη τρίχρους, κυανῇ, λευκῇ καὶ ἐρυθρᾷ.

Ὁ χαρακτήρ τοῦ παιδιοῦ

ΠΟΤΕ ΣΧΗΜΑΤΙΖΕΤΑΙ

ΤΗΣ Κ. ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ - ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ

Ἀκοῦμε συχνά, συχνότατα ἀπὸ διδασκάλους καὶ ἀπὸ γονεῖς: Τὸ παιδί αὐτὸ εἶνε προικισμένον ἀπὸ τῆ φύσι, εἶνε γεννημένο καλὸ καὶ ἔξυπνο. Ἐκληρονόμησε τὸν χαρακτήρα τοῦ αἱ τοῦ β συγγενοῦς του. Καὶ ἄλλοτε: Τὸ παιδί αὐτὸ εἶνε φύσει κακὸ. Εἶνε ἀνεπίδεκτο μαθήσεως καὶ βελτιώσεως. Ὅσα μέσα καὶ ἂν ἔχωμεν μέλθει δὲν ὠφέλησαν. Οὕτε αἱ ἐπιπλήξεις, οὕτε οἱ ἔπαινοι, οὕτε αἱ τιμωρίαι, οὕτε αἱ ἀμοιβαί. Ἐταί ἐγεννήθηκε, πεισματάρικο, κακὸ, ἀτίθασσο.

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀποψιν αὐτὴν ὁ χαρακτήρ τοῦ παιδιοῦ εἶνε ἔμφυτος. Τὸ ποῖόν του εἶνε προδιαγεγραμμένον. Τὸ καθορίζουν καὶ τὸ διέπουν οἱ νόμοι τῆς κληρονομικότητος. Ἡ ἀγωγή μόνον ἐπικουρικῶς δύναιται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπ' αὐτοῦ. Κατὰ τὰ λοιπὰ ὁ ἔμφυτος καλὸς χαρακτήρ θὰ παραμείνῃ κατὰ βάσιν καλὸς καὶ ὁ ἐμφυτὸς κακὸς χαρακτήρ θὰ παραμείνῃ κατὰ βάσιν κακὸς.

Ὡς ἐπιχείρημα διὰ τὴν ὀρθότητα τῶν συμπερασμάτων τῶν οἱ ὁπαδοὶ τῆς κληρονομικότητος προτάσσουν μετὰ ἄλλων καὶ τὸ γεγονός τῆς ποικιλοτρόπου ἐξελίξεως τῶν παιδιῶν τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, καθὼς καὶ τὸ γεγονός ὅτι μέσα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν, βλέπομεν διαδεχομένας γενεὰς ἀνθρώπων μετὰ αὐτὰ βασικά γνωρίσματα τοῦ χαρακτήρος. Πῶς συμβαίνει π. χ. νὰ βλέπωμεν ὅτι τὰ παιδιὰ παρουσιάζουν τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα μετὰ τὸς γονεῖς; Καὶ διατὶ νὰ παρατηροῦμεν ἐπαναλαμβανομένην τὴν περίπτωσιν τῆς νευρώσεως καὶ τῆς ψυχασθενείας μέσα εἰς τὸ ἴδιον οἰκογενειακὸν δένδρον, μετὰ καταπληκτικὴν συχνότητα;

Ἀνεζητήθη λοιπὸν ἡ αἰτία τῆς διαμορφώσεως τοῦ χαρακτήρος εἰς τὴν κληρονομικότητα. Οἱ παιδαγωγοὶ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τὸς ἱατροὺς ἐκνήρυχθησαν ὑπὲρ τοῦ εἰδωλισμοῦ, ὡς ἀπαραίτητου προϋποθέσεως διὰ τὴν γέννησιν παιδιῶν ἐπιδεκτικῶν ἀγωγῆς, παιδιῶν ὕγιων καὶ χωρὶς στίγματα κληρονομικότητος, τὰ ὁποῖα νὰ ἔχουν τὰ ἀπαραίτητα ἔμφυτα ἐφόδια τῆς καλωσύνης καὶ τῆς νοημοσύνης ποῦ θὰ φροντίσουν νὰ ἐξελιθῶν οἱ καλοὶ παιδαγωγοὶ καὶ γονεῖς.

Αὐτὸ ὁμως δὲν ἔλυσε τὸ πρόβλημα τῶν καθυστερημένων παιδιῶν. Τί πρέπει νὰ γίνονται τὰ κληρονομικῶς μειονεκτικὰ παιδιὰ; Αὐτὰ ποῦ ἐγεννήθησαν κατ' ἐξοχὴν βεβαρυνμένα μετὰ τὸ βάρος τοῦ «προποταρικοῦ ἀμορτήματος» καὶ φέρουν ἐπάνω τῶν τῶν κατὰρᾶν τῆς κακίας καὶ τοῦ ἐγκληρονομικοῦ πεπρωμένου;

Ἀμφιβολία ἤρχισαν νὰ ἐγειρόνται. ὡς πρὸς τὴν στερεότητα τῆς ἀπόψεως τῆς κληρονομικότητος καὶ τῆς ἀδυναμίας τῆς ἀγωγῆς πρὸ τοῦ προδιαγεγραμμένου χα-

ρακτήρος τοῦ παιδιοῦ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κομηνίου καὶ τοῦ Πεταλότι ἡ ἀγωγή διὰ τῆς παρατηρήσεως καὶ τοῦ πειράματος διήλθε πολλὰ στάδια, διὰ νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ χαρακτήρ τοῦ παιδιοῦ δὲν εἶνε ἔμφυτος καὶ ὅτι ἡ ἀγωγή δύναται νὰ ἐπιδράσῃ εὐμενῶς ἐπ' αὐτοῦ καὶ νὰ διαπλάσῃ εἰς «αὐτόνομον προσωπικότητα», ἡ ὁποία νὰ αὐτενεργῇ καὶ νὰ ἀναπτύσσεται διαρκῶς πρὸς τὸ καλύτερον ἐπ' ὠφέλειαν τῆς κοινωνίας, ἐντὸς τῆς κοινωνίας καὶ διὰ τῆς κοινωνίας.

Ἄλλ' εἶνε φυσικὸν νὰ ζητήσῃ ἡ ἀγωγή νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τοῦ παιδιοῦ ἀκριβῶς κατὰ τὴν περίοδον τῆς διαμορφώσεώς του, νὰ μὴ ἔχῃ ἀργότερα νὰ βελτιώσῃ μετὰ τὸν χρόνον καὶ μετὰ τὸν χρόνον, τὰ ὁποῖα ἂν δὲν ὑπῆρχαν θὰ ἀπῆλθασσαν τὸ παιδί καὶ τὸν ἀνατρέφοντα αὐτὸ ἀπὸ πολλοὺς πόνους καὶ δὲν θὰ παρημποδίζαν τὴν πορείαν τῆς ἀναπτύξεώς του.

Ἐπικούρουν καὶ βοήθον εἰς τὰς ἀναζητήσεις τῆς συνήτησεν ἡ παιδαγωγικὴ τὴν ψυχολογίαν. Ἡ ψυχολογία ὄχι μόνον ἐστέρωσε τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ καὶ ἠνείκε δὲ αὐτὴν νέους ὁρίζοντας. Ἐξετάζουσα τοὺς νόμους τῆς προσωπικότητος, ἀναλύουσα καὶ μελετῶσα αὐτοὺς, ἐχάρισεν εἰς τὴν παιδαγωγικὴν ἕνα νέον νόμον διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς δυναμικότητος τοῦ παιδιοῦ. Καὶ πειραματιζομένη κατὰ τὴν ἀπεργασίαν τῆς ἀποτελεσματικῆς ἐκείνῃν μέθοδον μετὰ τὴν ὁποῖαν τὸ παιδαγωγικὸν ἔργον διευκολύνεται καὶ ὁ τρόφιμος ἀποκτὰ χαρακτήρα χρησίμου καὶ ὠφέλιμον διὰ τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν αὐτὸν του.

Ἡ «Ἀτομικὴ Ψυχολογία» ἰδιαίτερος, τοῦ Βιεννέζου καθηγητοῦ καὶ ἱατροῦ Ἀλφρέντ Ἀντλερ ὄχι μόνον ἀπέδειξε πειραματικῶς πότε σχηματίζεται ὁ χαρακτήρ τοῦ παιδιοῦ, ἀλλ' ἐμελέτησεν ἐπιστημονικῶς καὶ καθώρισε τοὺς παράγοντας, οἱ ὁποῖοι διέπουν τὴν ψυχικὴν ζωὴν τοῦ παιδιοῦ καὶ καθορίζουν τὸν χαρακτήρα του. Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν εἶνε: ἡ δημιουργικὴ δύναμις τοῦ παιδιοῦ.

Τὸ παιδί, θὰ χρησιμοποίησιν τὰ σωματικὰ καὶ διανοητικὰ ἐφόδια μετὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ἔλθει εἰς τὴν ζωὴν, μετὰ δύο λέξεις τῆς κληρονομικῆς του προδιάθεσιν, θὰ χρησιμοποίησιν ἀκόμη τὴν πείραν τὴν ὁποῖαν θὰ ἀποκτήσῃ ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ θὰ οἰκοδομήσῃ μόνον του, τελείως, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, ἐλεύθερον τὸν χαρακτήρα του. Ἡ κληρονομικὴ προδιάθεσις δὲν εἶνε ταυτοσημῶς μετὰ τὴν κληρονομικότητα. Εἶνε τὸ ποῖόν του ὁργανισμοῦ του. Ἀλλὰ τὸ ποῖόν αὐτὸ τὸ παιδί θὰ ὁ χρησιμοποίησιν καὶ θὰ τὸ μεταβάλῃ ἀκόμη ἀναλόγως μετὰ τὴν ἰδέαν ποῦ ἔχει σχηματίσει διὰ τὸν κόσμον, ἀναλόγως μετὰ τὴν εἰκόνα τῆς ὁποῖαν τοῦ δίδει ὁ κόσμος. Καὶ ὁ κόσμος

δὲν εἶνε μόνον τὸ οἰκογενειακὸν καὶ κοινωνικὸν περιβάλλον μέσα εἰς τὸ ὁποῖον γεννᾶται τὸ παιδί. Εἶνε καὶ τὸ ἴδιον τὸ σῶμα τοῦ παιδιοῦ. Ἐνα παιδί π. χ. σχηματίζει τὴν γνώμην ὅτι εἶνε ἀδύνατον καὶ πέφτει ἐυκόλως κάτω, ἐπειδὴ συνέπεσε κάποτε νὰ πέσῃ καὶ νὰ κτυπήσῃ καὶ ἡ μητέρα του ἔδωκεν ὑπερβολικὴν σημασίαν εἰς τὸ πέσιμο τοῦ παιδιοῦ. Αὕτη ἡ γνώμη θὰ χρωματίζῃ ἐφεξῆς τὴν «συμπεριφορὰν» τοῦ παιδιοῦ ὅσαςκις εὐρίσκειται εἰς δύσκολον στιγμὴν. Καὶ ἐνῶ αἱ σωματικαὶ του δυνάμεις τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ὑπερπηδῇ καποῖο μικροσμποδίων, αὐτὸ συστέλλεται καὶ ζητεῖ χεῖρα βοηθείας: «Θὰ πέσω!» λέγει.

Αὕτη ἡ δημιουργικὴ δύναμις τοῦ παιδιοῦ λειτουργεῖ ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν τῆς γεννήσεώς της. Εἶνε τὸ ἐνστικτικὸν τῆς ζωῆς. Εἶνε ἡ δύναμις τῆς προσαρμογῆς. Εἶνε τὸ πολυτιμότερον κεφάλαιον κάθε ἀνθρώπου, ἀπὸ τὴν πρώτην ἕως τὴν ἐλευσταίαν στιγμὴν τῆς ζωῆς του. Αὕτη βοηθεῖ τὸ παιδί, αὕτη τὸ ὁδηγεῖ εἰς τὸν κόσμον τῆς φαντασίας καὶ εἰς τὸν κόσμον τῆς πραγματικότητος. Αὕτη τοῦ διωρίζει τὴν χαρὰν τῆς ὑπάρξεως, τὸν πόθον τῆς τελειότητος καὶ τῆς εὐτυχίας. Ἐκδηλώνεται μετὰ κάθε δημιουργικὴν ἐκφρασίαν καὶ ἐνέργειαν τοῦ παιδιοῦ. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐκδηλώνεται μετὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ προγράμματος ζωῆς τοῦ παιδιοῦ.

Τί εἶνε αὐτὸ τὸ πρόγραμμα ζωῆς; Τί ἄλλο παρὰ ὁ χαρακτήρ τοῦ παιδιοῦ, ὁ ὁποῖος διαπνέεται ἀπὸ μίαν κατευθυντήριον γραμμὴν, ἀπὸ μίαν καθοδηγητικὴν εἰκόνα, ἀπὸ ἕνα σκοπὸν: τὸν σκοπὸν ποῦ θέτει ἑμπερὶ τοῦ διὰ τὴν ζωὴν τὸ μικρὸν παιδί.

Εἶνε ἀκόμη μικρὸ. Πολὺ μικρὸ. Μόλις ἔχει μάθει νὰ χειρίζεται τὰ μέλη του. Ὁ ἐγκέφαλος του εἶνε ὅμως περισσότερον ἀναπτυγμένος καὶ τὰ αἰσθηματὰ του ἐπίσης. Τὸ μικρὸ παιδί: θέλει. Θέλει νὰ μιμηθῇ καὶ θέλει ἐπίσης νὰ δράσῃ. Ἀλλ' αἱ δυνάμεις του εἶνε μικραὶ. Ἀποκτὰ λοιπὸν συνειδησὶν τῆς ἀδυναμίας του νὰ ἐπιβάλῃ τὴν θέλησιν του καὶ νὰ ἔχῃ ἀνεξάρτητον. Αὕτη τὴν ἀδυναμίαν, τὸ «συναισθηματικὸν μειονετικὸν» ὅπως λέγεται ἐπιστημονικῶς προσπαθεῖ νὰ τὴν ὑπερβικήσῃ, προσπαθεῖ νὰ εὕρῃ ἕνα ἀντιστάθμισμα δι' αὐτὴν, ἕνα ἀντίρροπον. Ἀπὸ τὸ θάρρος ποῦ θὰ δείξῃ τὸ παιδί γὰρ νὰ ὑπερβικήσῃ τὴν ἀδυναμίαν του, θὰ ἐξαρτηθῇ καὶ ὁ χαρακτήρ του. Θὰ γίνῃ δηλαδὴ θερραλέον ἡ δειλόν, θὰ ἐπιτύχῃ ἡ θὰ ἀποτύχῃ εἰς τὴν ζωὴν, ἂν τὴν κυριώτερον γνώρισμα τοῦ χαρακτήρος του, τὸ θάρρος, εἶνε εἰς ἀρκετὸν ἢ ὄχι θαυμάιον ἀνεπτυγμένον. Δι' αὐτὸ τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς εἶνε καὶ πρέπει νὰ εἶνε ἔργον ἐνθαρρύνσεως

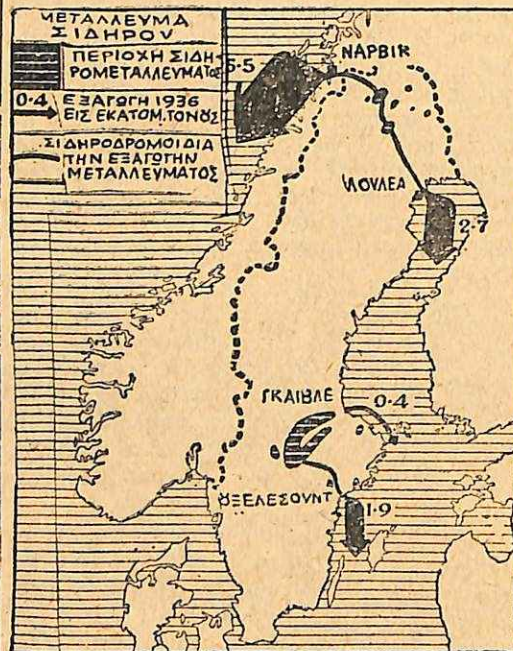
Τὰ σιδηρομεταλλεύματα τῆς Σουηδίας καὶ ὁ ρόλος των εἰς ἐνδεχόμενον πόλεμον

Ἡ Σουηδία εἶνε ἡ δευτέρα χώρα εἰς τὴν ἐξαγωγήν σιδηρομεταλλεύματος, ἐρχομένη μετὰ τὴν Γαλλίαν, εἶνε ὅμως ἡ πρώτη, ἐὰν ληφθῇ ὡς θάσις ἡ περιεκτικότης τοῦ μεταλλεύματος εἰς σίδηρον. Ὑπολογίζεται ὅτι τὰ στρώματα σιδηρομεταλλεύματος περιέχουν ἐν δισεκατομμύριον τόνων μεταλλεύματος, ἢ τοὶ τὰ 11 % τῆς ὅλης ὑπαρχούσης ποσότητος εἰς τὴν Εὐρώπῃ. Εἰς τὴν Σουηδίαν ὑπάρχουν δύο κυρίως μεταλλιοφοὶ περιοχαί, ἡ τοῦ Νορμπότον, εἰς τὸ βορειότερον σημεῖον τῆς χώρας, ὅπου τὸ ἐξορυσσόμενον μεταλλεῖμα ἐξάγεται ἐν τῷ συνόλῳ του εἰς διαφόρους χώρας, καὶ ἡ περιοχή τῆς Κεντρικῆς καὶ Νοτίου Σουηδίας, τῆς ὁποίας τὸ μέταλλεμα διατίθεται εἰς ὅλοκληρον διὰ τὴν Σουηδικὴν σιδηροβιομηχανίαν. Ἡ περιεκτικότης τοῦ σιδηρομεταλλεύματος τῆς Σουηδίας εἰς φῶσφορον εἶνε μεγάλη, ἡ δὲ περιεκτικότης του εἰς ὀξείδιον σιδήρου κυμαίνεται μετὰ 58 — 70 %.

Τὰ μεγαλύτερα μεταλλεῖα σιδήρου εἶνε τῆς Κιρουνάβαρα καὶ τῆς Γκαλιόβαρα, ἰδιοκτήτρια δὲ εἶνε ἡ Ἑταιρία Λουουσαβάρα — Κιρουνάβαρα, ἡ ὁποία τελεῖ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Κράτους. Τὰ μεταλλεῖα ταῦτα εὐρίσκονται περὶ τὰ 100 μίλια ἀπὸ τὸ Νάρβικ τῆς Νορβηγίας καὶ περὶ τὰ 200 μίλια ἀπὸ τὴν Λούλα τῆς Βαλτικῆς. Ὁ τελευταῖος αὐτὸς λιμὴν παγώνει ἀπὸ τὸν Δεκέμβριον μέχρι τοῦ Μαρτίου καὶ τὸ σιδηρομεταλλεῖμα ἐξάγεται διὰ τοῦ Νορβηγικοῦ λιμένος τοῦ Νάρβικ, μέχρι τοῦ ὁποίου ἐξάγεται σιδηροδρομικῶς. Τοῦτο ὑπῆρξεν αἰτία νὰ ἡλεκτροποιηθῇ ὁ σιδηρόδρομος, ὅστις ἐνώνει τὴν μεταλλιοφόρον περιοχὴν καὶ τὸ Νάρβικ. Τὸ μεταλλεῖον Γκαλιόβαρα, περιέχει 260 ἑκατομμύρια τόνους ἀπὸ θεμα σιδηρομεταλλεύματος, ἀπέχει δὲ 100 μίλια βορείως τῆς Λούλας. Τὸ μεταλλεῖον τοῦτο τὸ ἐκμεταλλεύονται διάφο-

ροὶ ξέναι ἑταιρίαι.

Τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τοῦ μεταλλεῖου, τὸ καὶ σημαντικώτερον, εἶνε ὑπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς Φαραζαμάνικ, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὰ τσεχοσλοβακικὰ χαλυβουργεῖα Βίτκοβιτς, ἡδὴ δὲ ὑπὸ τὸν

ἐλεγχον τῆς Γερμανίας.

Τὰ εἰς τὸ κέντρον τῆς Σουηδίας εὐρισκόμενα μεταλλιοφόρα στρώματα διαθέτουν ἀποθέματα 116 ἑκατομμυρίων τόνων περὶπου, μὲ περιεκτικότητα εἰς καθαρὸν σίδηρον 66 ἑκατομμ. τόνους. Ὑπάρχουν ἐπίσης πολλὰ μικρὰ μεταλλεῖα εἰς τὴν ἰδίαν περιοχὴν, περιέχοντα φωσφορικὸν σιδηρομεταλλεῖμα. Ἐξαιρέσεις σημειοῦται μόνον εἰς τὰ μεταλλεῖον Γκρήνγκερσμπεργκ, τὸ μεταλλεῖμα τοῦ ὁποίου περιέχει μόνον 1 % φῶσφορον. Ἡ ἐξαγωγή τοῦ μεταλλεύματος

γίνεται διὰ τοῦ λιμένος Οὐφέλοέσουν, ἀπέχοντος ἀπὸ τὴν μεταλλιοφόρον περιοχὴν 262 χιλιόμετρα.

Αἱ κυριώτεραι εἰσαγωγικαὶ χώραι τοῦ Σουηδικοῦ σιδηρομεταλλεύματος εἶνε ἡ Γερμανία καὶ ἡ Μεγάλη Βρετανία. Κατὰ παρελθόν ἔτος ἡ μὲν πρώτη εἰσήγαγε 41 % καὶ ἡ δευτέρα 25 %, τοῦ συνόλου τῶν εἰσαγωγῶν σιδηρομεταλλεύματος. Οἱ Ἀγγλοὶ χαλυβουργοὶ ἀναμιγνύουν τὰ φωσφορῶχα Σουηδικὰ σιδηρομεταλλεύματα μὲ μικρὰς περιεκτικότητας φωσφορῶχα μεταλλεῖματα, εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐξορυσσόμενα. Ἐὰν δὲ αἱ ἀνάγκαι των ἐπιβάλλουν τὴν παραγωγήν χαλβος μὲ μικρὰν περιεκτικότητα φωσφορου, οἱ Ἀγγλοὶ χαλυβουργοὶ εἰσάγουν σιδηρομεταλλεῖμα ἀπὸ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν. Ἡ Γερμανία κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη κατέβαλλε ἐξαιρετικὰς προσπάθειας διὰ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν προμήθειαν σημαντικῆς ποσότητος σιδηρομεταλλεύματος ἀπὸ τὴν Σουηδίαν καὶ διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὰ στρατηγικὰ μέτρα διὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἐξοφάλλε τὴν προμήθειαν σιδηρομεταλλεύματος εἰς τὴν περίπτωσιν πολέμου.

Ὁ ἔλεγχος τοῦ Σουηδικοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν μεταλλεῖων αὐτῶν ἐνετάθη τελευταίως. Ἡ ἐξορυχθεῖσα ποσότης εἰς μὲν τὴν βορείον μεταλλιοφόρον περιοχὴν ὑψήθη ταχύτατα κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἔτη, ἀπὸ 9 ἑκατομμ. εἰς 11 ἑκατομμύρια τόνους, τὸ δὲ σύνολον τῆς ἐξορυχθείσης ποσότητος ἀπὸ ὅλα τὰ μεταλλεῖα ἀνέρχεται εἰς 13.928.000 τόνους. Ἡ Μεγάλη Βρετανία εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐξασφαλίσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν πολέμου τὴν μεταφορὰν σιδηρομεταλλεύματος ὅχι μόνον ἐκ τῆς βορείου μεταλλιοφόρου περιοχῆς, ἐφόσον ὁ λιμὴν τοῦ Γκρήνγκερσμπεργκ θὰ ἐκρησιμοποιεῖτο, ἀλλὰ καὶ ἐκ Κύπρου.

τοῦ παιδιοῦ διὰ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς δυσκολίας τῆς ζωῆς.

Ὡστε, ἂν οἱ ὅροι τῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ χαρακτηρίζονται ἀπὸ ἐπαρκῆ ἐπιθάρρυνσιν, ἂν τὰ ἐμπόδια ποῦ εἶνε φυσικὰ ἢ συναντᾶ τὸ κάθε παιδί κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς ζωῆς του δὲν εἶνε τόσον μεγάλα καὶ τόσον ἀνυπερβλήτα, ὥστε νὰ τὸ ἀποθαρρύνουν καὶ νὰ τὸ κάμουν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν προσπάθειαν νὰ τὰ υπερνικήσῃ, τότε ὁ χαρακτήρ τοῦ παιδιοῦ θὰ γίνῃ θαρραλέος καὶ ὁ μικρὸς ἄνθρωπος θὰ εὐδοκίμησῃ ἀργότερα εἰς τὴν ζωὴν. Ἡ πηγὴ τῆς ἀδυναμίας του καθίσταται τοιοῦτοτρόπως πηγὴ δυνάμεως. Κάθε νέα δυσκολία ποῦ ὑπερνικᾶται ἐνισχύει εἰς ἀφάνταστον βαθμὴν τὴν αὐτοπεποίθησιν τοῦ παιδιοῦ, τονώνει τὴν δημιουργικὴν του δύναμιν καὶ ἀναπτέρωνει τὰς ψυχικὰς του λειτουργίας.

Ἀπὸ ὅσα ἀνεφέραμεν προηγουμένως, συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ σχηματι-

σμός τοῦ χαρακτήρος δὲν εἶνε δυνατόν νὰ συντελῇται ἀφοῦ τὸ παιδί μεγαλώσῃ. Ὅλοι ὁμιλοῦμεν διὰ παιδιὰ ἥρεμα, διὰ παιδιὰ δύστροπα, διὰ παιδιὰ πεισματάρικα, διὰ παιδιὰ καλὰ καὶ ἀφρόνιμα. Παραδεχόμεθα λοιπὸν μὲ τὰς κρίσεις μας αὐτὰς ὅτι τὰ παιδιὰ ἔχουν ἤδη κάποιον χαρακτήρα. Καὶ ἔχουν πραγματικὸς χαρακτήρα. Χαρακτήρα, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν πάροδον τῶν πέντε ἢ ἕξι ἐτῶν εἶνε ἀδύνατον νὰ μεταβληθῇ ριζικῶς, ἂν δὲν μεσολαβῇ ἐπέμβασις τοῦ ἐιδικῶς καὶ ψυχολογικῶς κατηρτισμένου παιδαγωγοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον ποῦ δὲν ἐξετέλεσεν εἰς τὴν κατάλληλον στιγμήν ἡ μητέρα τοῦ παιδιοῦ, τὸ ἔργον τῆς ἐνθαρρύνσεως του.

Ἡ νεωτέρα ψυχολογία, ὁλόκληρος ἡ προσπάθειά της, τὰ πόρισματα καὶ τὰ πειράματά της ἀπέδειξαν καὶ ἀποδεικνύουν καθημερινῶς, ὅτι ὁ χαρακτήρ τοῦ παιδιοῦ δὲν εἶνε ἔμφυτος. Διαμορφώνεται κατὰ τὰ

πέντε πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ παιδιοῦ. Καὶ ἂν μὲν εὐνοηθῇ τὸ παιδί ν' ἀντιδράσῃ μὲ θάρρος εἰς τὰς δυσμενεῖς συνθήκας ποῦ ἀντιμετωπίζουν εἰς μεγαλύτερον ἢ μικρότερον βαθμὸν ὅλα τὰ παιδιὰ, τότε θὰ γίνῃ καλὸς καὶ θαρραλέος ἄνθρωπος. Ἄν ὅμως ἡ μητέρα παραμελήσῃ τὸ παιδί καὶ δὲν τὸ δώσῃ τὴν ἀγάπην ποῦ χρειάζεται, ἂν τὸ παραχαϊδέυσῃ καὶ τὸ κάμῃ μὲ τὰ χεῖρα νὰ νομίσῃ ὅτι ἄλλοι πρέπει νὰ ἀναλαβάνουν πάντοτε τὸ ἔργον τῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν δυσκολιῶν του, ἂν τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖον ἀναπτύσσεται δὲν ἐπιτρέψῃ τὴν ὁμαλὴν ἀνάπτυξιν τῶν λειτουργιῶν του, τῶν ψυχικῶν καὶ τῶν σωματικῶν τότε θὰ γίνῃ παιδί νευρικό, δειλὸ, μὲ περιορισμένην πνευματικότητα καὶ καθυστερημένον.

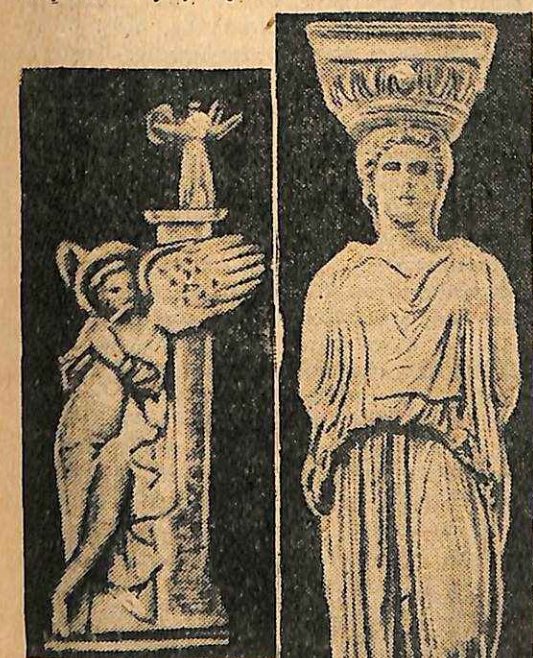
Διὰ τὸν μέγαν καὶ τόσον δύσκολον ρόλον τῆς μητέρας θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς ἐπόμενον ἄρθρον.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ

ΚΑΡΥΑΤΙΔΕΣ Ταναγραῖαι καὶ "Ερωτες

Καρυάτιδες καὶ Ταναγραῖαι εἶνε αἱ τελειοποιήσεις τῶν Κορῶν, στηρίγματα ἐπιστηλίων αἱ πρῶται, πῆλινα εἰδῶλια αἱ δευτεραί, κάλλους ἀφδάστου. Οἱ "Ερωτες εἶνε τελειοποιήσεις τῶν Κούρων

Μέχρι τίνος βαθμοῦ ἐτελειοποίησαν οἱ Ἕλληνες τὸν ἀρχικὸν τύπον τῶν «Κούρων» καὶ τῶν «Κορῶν», αὐτὸ τὸ κατέχοντες πᾶσι σήμερον, γνωρίζοντες ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς τύπους «Καρυάτιδες», «Ταναγραῖαι» καὶ «Ἐρωτες». Ὁ σιδηρομεταλλεῖμα ἀπὸ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν. Ἡ Γερμανία κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη κατέβαλλε ἐξαιρετικὰς προσπάθειας διὰ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν προμήθειαν σημαντικῆς ποσότητος σιδηρομεταλλεύματος ἀπὸ τὴν Σουηδίαν καὶ διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὰ στρατηγικὰ μέτρα διὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἐξοφάλλε τὴν προμήθειαν σιδηρομεταλλεύματος εἰς τὴν περίπτωσιν πολέμου.

Ἀριστερά: Καρυάτις τοῦ Ἐρεχθίδου. Δεξιὰ: Εἰδῶλιον Ἐρωτος, ἐκ Ταναγρας.

ρον καὶ καλύτερον ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν τὰς ἰδεώδεις νέας ποῦ ὑφῶνται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των.

Ὁ τύπος «Καρυάτις», ἀνήκει εἰδικῶς εἰς τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν. Τὴν ὀνομασίαν, πράγματι, αὐτὴν ἔφερον κατὰ τὴν Ἀρχαίτητα αἱ γυναῖκες πρὸ πάντων μορφῶν, αἱ ὁποῖαι ἐκτελοῦν τεκτονικὴν λειτουργίαν, ὑποβαστάζουσαι τὸ ἐπιστήλιον οἰκοδομήματός τινος.

Ἡ ἐτυμολογία τῆς ὀνομασίας των ἀπηχολήσεν ἀρκετὰ τοὺς νεωτέρους. Ἐπεκράτει κατὰ τὴν Ἀρχαίτητα πα-

ράδοσις, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν οἱ κάτοικοι τῶν Καρυῶν τῆς Πελοποννήσου συνεμάχισαν κάποτε μὲ τοὺς Πέρσας ἐναντίον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, οἱ Ἕλληνες, μόλις παρήλθεν ὁ κίνδυνος, κατέστρεψαν τὴν πόλιν, καὶ ἔσυραν τοὺς κατοίκους τῆς Καρυάδας καὶ Καρυάτιδας—εἰς δουλείαν. Πρὸς μεγαλύτην των μάλιστα ταπείνωσιν, ἐξηνάγκασαν τὰς γυναῖκας, νὰ φέρουν μετ' ἑαυτῶν ὁλόκληρον τὸν «κόσμον» τῶν—δηλαδὴ τὸν στολισμὸν των, ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ὁποίου ἐκυπτον. Ἐκ τῆς παραδόσεως αὐτῆς ἐνεπνεύσθησαν οἱ ἀρχιτέκτονες τὸ «θέμα» τῆς γυναικὸς ὡς τεκτονικῆς λειτουργίας. Προφανέστατα, ἡ παράδοσις αὐτὴ οὐδόλως ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν.

Ὡς ἀντίθετος εἶνε ἡ πραγματικότης, ἡ ὁποία διεστράφη κατὰ τὴν ἀνταναντισμὸν καὶ ἀντιζηλιῶν, καὶ ὅταν πλέον οἱ Καρυάτιδες ὡς θέμα ἀρχιτεκτονικῶν ἦσαν γνωσταὶ ἀνά τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον.

Ὑπῆρχεν εἰς τὰς Καρυὰς τὸ περίφημον ἱερὸν τῆς Καρυάτιδος Ἀρτέμιδος, ἡ ὁποία ἐλατρεῖτο διὰ πλαστικῶν χορῶν, εἰς τοὺς ὁποίους μόνον αἱ Καρυάτιδες κόραι ἐπετύγγανον. Αἱ κόραι αὐταί, κατὰ τὴν ἱερὰν ἐκείνην ὄρχησιν, ἔφερον πράγματι ἐπ' αὐτῶν ὁλόκληρον τὸν «κόσμον» των. Ἡ θαυμασιὰ κατατομὴ τοῦ τελείου παρθενικοῦ σώματος ἐνεπνεύσε τοὺς καλλιτέχνους, ἔπειτα δὲ τοὺς ἀρχιτέκτονες εἰδικώτερον, καὶ οὕτω ὁ τύπος αὐτὸς τῶν ἀγαλμάτων ἔλαβε τὴν τεκτονικὴν του ἀποστολὴν, ὡς πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν στηλῶν.

Αἱ περιφημότεραι κατὰ τὴν Ἀρχαίτητα Καρυάτιδες, ἦσαν αἱ τρεῖς ὡραῖοι κόραι, ἐπὶ τοῦ ἀκανθίου κίονος τῶν Δελφῶν. Ὡραῖον ἐπίσης ἀγαλμα εἶνε ἡ ἐκ Τράλλων ἀρχαῖζουσα Καρυάτις τοῦ Μουσείου Κωνσταντινουπόλεως, ἐπίσης δὲ ἔχομεν ἀκόμη τὰς Καρυάτιδας τῶν μικρῶν προπυλαίων τῆς Ἑλενσίνος, τῶν ὁποίων ἡ μὲ εὐρίσκεται εἰς τὸ ἐκεῖ Μουσεῖον, καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον.

Οἱ Ῥωμαῖοι ἐμμήθησαν τὰς Καρυάτιδας, ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, ὑπάρχουν δὲ Καρυάτιδες εἰς πλείστα Ἱταλικά μουσεῖα. Ἀλλὰ τὰ ἀγάλματα αὐτὰ δὲν εἶνε παρὰ ἀπομιμήσεις καὶ ἀπλοὶ ἀντιγραφὰ τῶν Καρυάτιδων τοῦ Ἐρεχθίδου.

Ὡς πρὸς τὰς Ταναγραῖας Κόρας, ὁ τύπος ἦτο ἐντελὴς ἄγνωστος εἰς τοὺς νεωτέρους μέχρι τοῦ 1870. Λόγος τῆς ἀγνοίας αὐτῆς εἶνε ἡ χαρακτηριζομένη ὡς περίεργος σιωπὴ τῶν ἀρχαίων συγγραφεῶν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ἐξ ὧν, ἐν τούτοις, προκύπτει σήμερον, ἡ σιωπὴ αὐτὴ δὲν εἶνε διόλου περίεργος, δεδομένου ὅτι ἕνα μέρος μόνον τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων, μέρος μικρὸν μάλιστα, ἔχει φθάσει μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Δὲν δυνάμεθα συνεπῶς νὰ γνωρίζωμεν ποῖαν γνώμην εἶχον οἱ ἀρχαῖοι διὰ τὸ εἶδος αὐτό, τὸ εἰδικῶς παραγόμενον εἰς Ταναγραν, ἢ ἴσως καὶ καλλιεργούμενον ἄλλου ποῦ; Τὰς πρῶτας Ταναγραῖας Κόρας, ἔφερον εἰς φῶς αἱ ἀ-

Εἰδῶλια Ταναγραῖων κορῶν.

νασκαφαὶ τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, γενόμεναι κατὰ τὰ ἔτη 1870-1889.

Σήμερον αἱ Ταναγραῖαι Κόραι εἶνε πασίγνωστοι καὶ περιζήτητοι ἀνά τὴν ὀφῆλιν διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν των χάριν καὶ γοητείαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πλαστικὴν δεξιότητάν, μὲ τὴν ὁποίαν τὰς κατεσκεύασαν οἱ κεραμεῖς τῆς Ταναγρας. Ἀπὸ ὅτι μαρτυροῦν αὐτὰ ταῦτα τὰ ἔργα, προκύπτει ὅτι ἀπὸ ἀρχαῖας ἀκόμη ἐποχῆς οἱ κεραμεῖς τῆς Ταναγρας κατεσκεύαζον εἰδῶλια ἐνδεδωμένων γυναικῶν, προφανῶς περιζήτητα ἀνά τὴν ἑλλην. Ἑλλάδα, διότι ἡ κεραμευτικὴ καὶ μάλιστα ἡ «κοροπλαστική» ἤκμασεν ἐπὶ καιροῦς εἰς τὴν Ταναγραν.

Εἶνε λοιπὸν μικρὰ εἰδῶλα πῆλινα, (Ἡ συνέχεια εἰς τὴν σελ. 542).

Η ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ ΤΩΝ ΑΣΣΥΡΙΩΝ 'Εγνώριζον ὅτι ἡ Γῆ εἶνε πλανήτης.

Ὁ περὶ πρωτοπλάστων μῦθος τῶν Ἀσσυροβαβυλωνίων ὁμοιάζει καταπληκτικῶς μὲ τὰ περὶ πρωτοπλάστων πιστευόμενα ὑπὸ τῶν Ἑβραίων

Περὶ γρον κρᾶμα σοφίας, ἀλλὰ καὶ φαντασίας παρουσιάζει ἡ ὅλη κοσμοθεωρία τοῦ Ἀσσυροβαβυλωνιακοῦ λαοῦ. Οἱ λαμπρότατοι αὐτοὶ ἀστρονόμοι τῆς μακρυῆς Ἀρχαιότητος πιστεύουν ὅτι ὑπάρχουν... ἑπτὰ οὐρανοί. Ἡ πίστις τῶν αὐτῶν εἶνε τόσο διαδεδομένη, ὥστε ἐπηρεάζει καὶ τοὺς λαοὺς ποὺ ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μαζί των. Οἱ Ἰσραηλίται λ. χ., δὲν πιστεύουν εἰς τὴν ὑπαρξίν ἑπτὰ οὐρανῶν, ἐφόσον ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, δὲν ἀναφέρει τοιοῦτόν τι, ἀλλ' ἡ Σοφία παρμένει παρ' αὐτοῖς ὡς τρόπος τοῦ λέγειν καὶ τὴν εὐρίσκωμεν ὑπὸ τὴν φραστικὴν τῆς μορφῆς, χρησιμοποιομένη ἀπὸ αὐτὸν ἀκόμη τὸν μορφομένον καὶ Ἑλληνίζοντα Παῦλον, ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται εἰς τὴν «μέχρις ἑβδομόδου οὐρανοῦ» ὁπτασίαν του. Ἡ χρῆσις θεολογικῶν γίνεται διὰ λόγους ἐντυπωσιακοὺς καὶ διὰ νὰ δώσῃ ἰδέαν τοῦ ὕψους, ὅπου φαίνεται νὰ ἔχη μεταφερθῇ. Ἀντιστρόφως, οἱ Βαβυλωνιοὶ γνωρίζουν ὅτι ἡ γῆ εἶναι παρὰ ἕνα... μικρόκοσμος, ἐναντὶ τοῦ οὐρανοῦ. Ἐχει μεγάλην σημασίαν τὸ σημεῖον αὐτό, δεδομένου ὅτι ὅχι μόνον οἱ Αἰγύπτιοι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ Ἑβραῖοι ἔχουν δοξασίας γεωκεντρικὰς καὶ πιστεύουν ὅτι κέντρον τῆς δημιουργίας εἶνε ἡ γῆ, χάριν τῆς ὁποίας ἔχουν δημιουργηθῇ ὅλα τὰ ἄλλα οὐράνια σώματα. Ὡς προέκτασιν τῆς θεωρίας τῶν αὐτῶν καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ἐλλείψεως ὁργάνων διὰ νὰ γνωρίσουν τὰ οὐράνια σώματα, οἱ Ἀσσυροβαβυλωνιοὶ καταφεύγουν εἰς λογικὰ συμπεράσματα. Ἐφ' ὅσον εἶνε πεπεισμένοι ὅτι ἡ γῆ δὲν εἶνε παρὰ μικρόκοσμος, δὲν τοὺς μένει ἀμφιβολία, ὅτι ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὰ ἀσυγκρίτως μεγαλύτερα οὐράνια σώματα, θὰ εὐρίσκωνται κόσμοι ἀσυγκρίτως τελειότεροι τοῦ κόσμου τῆς γῆς. «Ὅλα λοιπὸν τὰ ἐπίγεια, φυτὰ, ζῶα, ἄνθρωποι, πύργοι, πόλεις κτλ. κτλ. δὲν εἶνε παρὰ μικρογραφία τῶν τελειοτάτων δημιουργημάτων ποὺ εὐρίσκονται εἰς τὰ ἄστρα. Γνωρίζουν ὅτι ἡ γῆ μας εἶνε πλανήτης — πρᾶγμα ποὺ ἀμφισβητεῖ ἡ Ἱερά Ἐξέτασις κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα μετὰ Χριστοῦ — καὶ δὲν ἀγνοοῦν ὅτι κατὰ τὴν νύκτα, οἱ κάτοικοι τῶν ἄλλων ἀστέρων βλέπουν τὴν γῆν μας νὰ φεγγοβαλῇ, ἀπαράλλακτα ὅπως βλέπομεν ἡμεῖς τὰ ἄστρα νὰ λάμπουν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ γεωγραφία τοῦ πλανήτου μας δὲν εἶνε παρὰ μία... μικρογραφία τῆς οὐρανόου γεωγραφίας. Τῆς οὐρανογραφίας αὐτῆς τμήμα εἶνε ἡ γεωγραφία μας.

Ὅπως ὁ οὐρανός, οὕτω καὶ ὁ πλανήτης μας διαιρεῖται εἰς θόλους. Μὲ μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ γῆ δὲν διαιρεῖται εἰς ἑπτὰ, ἀλλὰ μόνον εἰς τρεῖς θόλους. Εἰς τὸν ἀνώτατον θόλον τῆς γῆς εὐρίσκονται οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα, εἰς τὸ μεσαῖον ὁ Ἑὲ, ὁ θεὸς τοῦ θανάτου, καὶ εἰς τὸν κατώτατον οἱ ὑποχθόνιοι θεότητες, εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν ὁποίων παραμένουν αἱ ψυχαί, οἱ ὑποπίπτουσαι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς των εἰς ἀμαρτίας.

Αἱ ψυχαὶ τῶν ἀναμάρτητων μεταβαίνουν εἰς τὸν καλύτερον κόσμον τῶν ἄλλων ἀστέρων. Ἐκεῖνο ποὺ ἐνδιαφέρει εἰς τὸν σημερινὸν αὐτὸ εἶνε ἡ διατυπωμένη ἐννοία τῆς ἀμαρτίας, ἡ ὁποία προφανῶς ἐπηρέασε καὶ τοὺς Ἑβραίους.

Ἀκόμη καταπληκτικότερον εἶνε ὅτι ἀνευρίσκωμεν καὶ εἰς τοὺς Ἀσσυροβαβυλωνίους ὁλόκληρον δοξασίαν περὶ... προπατορικοῦ ἀμαρτήματος. Συνδέεται δὲ τὸ προπατορικὸν ἐκεῖνο ἀμάρτημα μὲ τὴν... ὅλην δημιουργίαν τῆς γῆς. Ἡ γῆ μας, μὲ τοὺς τρεῖς θόλους τῆς, εἶνε στερεωμένη μὲ... σχοινία καὶ καρφία. Ἀλλὰ ὅς μὴ σπύσῃ κανεὶς νὰ μειδιάσῃ καὶ νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς χονδροειδῆ τὴν δοξασίαν αὐτήν. Διότι προφανῶς τὰ σχοινία καὶ τὰ καρφία αὐτὰ δὲν εἶνε παρὰ συμβολισμοὶ τῆς οὐρανόου ἐλξεως, πρᾶγμα ποὺ οὐτε ὑποψιάζοντο οἱ Αἰγύπτιοι. Πολλὰ λοιπὸν τῶν σχοινίων αὐτῶν εἶνε ὁρατὰ, ὡς λόγου χάριν ὁ Γαλαξίας. Ἐκεῖ ἄλλως τε εἶνε καὶ ὁ τόπος συναντήσεως τῶν θεῶν. Ὡς γνωστόν, ἀνάλογον ἰδιότητα εἰς τὸν Γαλαξίαν ἀποδίδει καὶ ὁ Πλάτων. Πρὸς ἀνατολὰς του εὐρίσκεται τὸ ὄρος Οὐβουκιν, ὁ ἥλιος. Πρὸς δυσμὰς πάλιν εὐρίσκεται ἄλλο ὄρος, μὲ ἑπτὰ τεῖχη. Ἐκεῖ κρύπτεται ὁ ἥλιος, ἀπ' ἐκεῖ ἀρχίζει ὁ ἥλιος. Πρὸς αὐτοῦ βασιλεύει ἡ θεὰ Ἀλατοῦ, ἐξυπηρετούμενη ἀπὸ ἑξακόσια τέλωνα, «Ἀννουνακί» καὶ δεσπόζει τῶν ψυχῶν.

Στενῶς σχετίζεται μὲ τὴν κοσμογονίαν καὶ ἡ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. Πλασμένος ἀπὸ γῆν καὶ αἷμα, ὁ πρωτόπλαστος Ἀδὰμ καὶ ἡ Ἄδα, παρσιάζει καταπληκτικὰς ὁμοιότητας μὲ τὸν Ἀδὰμ.

Ὁ Ἀδὰμ αὐτὸς εἶνε υἱὸς τοῦ Ἑὲ, ἀλλὰ ὅχι γεννημένος ἀπὸ αὐτόν. Μὲ αἷμα δικό του καὶ μὲ πηλόν, ὁ Ἑὲ ἔπλασε τὸν Ἀδὰμ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσίν του. Τοῦ ἐκλήροδόθησεν τὴν σοφίαν του, ὅχι ὅμως καὶ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ὁ πασδῆποτε, τὸν ἐποποθέτησεν εἰς τὸν 15ον

ρόν τῆς Ἰρίδου, θαυμάσιον παράδεισον, ὅπου ζῇ ἀμέριμνος, ἀλλὰ στενοχωρεῖται μόνος του ἐν τῷ μέσῳ τῶν τῶσαν ἀγαθῶν. Διὰ νὰ ἔχη λοιπὸν συντροφίαν, ὁ Ἑὲ δίδει τὴν ἄδειαν εἰς τὸν ὄφιν νὰ μεταβάλλεται εἰς γυναῖκα καὶ νὰ ἐκτελῇ χρέη συζύγου τοῦ Ἀδὰμ ἢ Ἀδάπα. Τότε μόνον ὁ παράδεισος μεταβάλλεται εἰς τόπον εὐτυχίας διὰ τὸν πρωτόπλαστον, διότι ὁ ὄφιν - γυναῖκα γνωρίζει μυρίους τρόπους τέρψεων καὶ ἡδονῶν. Παρ' ὅλα αὐτὰ, ὁ Ἑὲ ἀπαγορεύει εἰς τὸν Ἀδὰμ νὰ θίξῃ τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν τοῦ ἄρτου καὶ ὕδατος τῆς ζωῆς. Ἐξαπατᾷ ὅμως τὸν πρωτόπλαστον, ὁ ὄφιν - γυναῖκα καὶ παραβιάζεται ἡ ἐντολή.

Ἡ τιμωρία του διὰ τὴν ἀνυπακοὴν θὰ εἶνε ἡ ἀποβολὴ του ἀπὸ τὸν παράδεισον καὶ ἡ ἀνάγκη νὰ ἐργάζεται διὰ νὰ ἐξεύρῃ πόρους ζωῆς. Καμία παράκλησις τοῦ ἀμαρτήσαντος δὲν εἰσακούεται, ἐκτὸς μίαν καὶ μόνην. Φεύγων ἀπὸ τὸν παράδεισον ὁ πρωτόπλαστος ζητεῖ νὰ συμπεριλάβῃ μαζί του καὶ τὸν... ὄφιν.

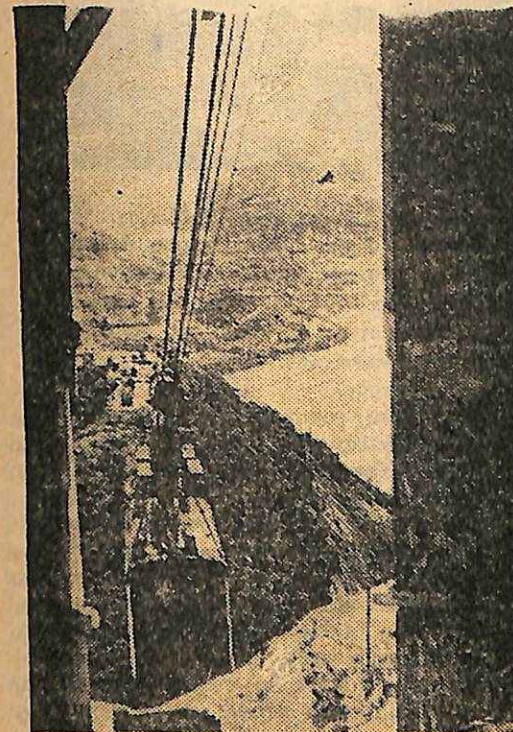
— Σοὺ τὸ ἐπιτρέπω — λέγει ὁ Θεός — διὰ νὰ ὁλοκληρωθῇ ἡ τιμωρία σου!

Αὐτὸς εἶνε ὁ θρύλος, μὲ τὰς καταπληκτικὰς ἀναλογίας, τοῦ ἐπεισοδίου τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὐας.

Ἐν τῷ μεταξὺ μοχθοῦντες καὶ κοπιᾶζοντες, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀδὰμ πολλαπλασιάζονται, χάριν δὲ εἰς τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Θεοῦ, ἀποκοτῶν ἡγεμόνας. Μέχρι τῆς ἐλευσεως τοῦ κατακλυσμοῦ, βασιλεύουν ἐπὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν δέκα μυθικοὶ βασιλεῖς ἐπὶ 120 «σάρ». Ἐκαστὸν «σάρ» ἀποτελεῖται ἀπὸ 60 φεράς 60 ἔτη, ἥτοι ἀπὸ 3600 ἔτη. Ἐβασιλεύσαν λοιπὸν οἱ δέκα πρῶτοι βασιλεῖς - πατριάρχαι, ἐπὶ 432.000 ἔτη ἀπὸ δημιουργίας κόσμου. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ τελευταίου, ὀνόματι Ξισουρθοῦ, βασιλεύσαντος ἐπὶ 10 ὁλόκληρα «σάρ», ἐνέσκηψεν ὁ Μέγας Κατακλυσμός, αἱ ἀπώλειαι δὲ ποὺ προεκάλεσεν ἦσαν ἀνυπολόγιστοι. Ἐσώθη ὅμως ὁ Ξισουρθοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐδυσπύπτον οἱ ἄνθρωποι ποὺ τὸν ἐβλεπον νὰ προετοιμάζεται διὰ τὸ μεγάλο γεγονός. Ὁ Ἑὲ, ἐμφανισθεὶς εἰς αὐτόν κατ' ὀπτασίαν, τοῦ εἶπε παραγγέλλει νὰ κατασκευάσῃ κιβωτὸν δυνάμενην νὰ συμπεριλάβῃ ἀνὰ ἕν ζεῦγος ἐξ ὧν τῶν ζώων. Ἐν τέλει, ἡ κιβωτὸς προσήραξεν ἐπὶ τοῦ ὄρους Νισίρ, ἀφοῦ τὰ πτηνὰ ἔδωκαν σημεῖα ὅτι ἔληξεν ὁ Κατακλυσμός.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ προϊστορικὴ ἐποχὴ, τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῶν Ἀσσυροβαβυλωνίων.

Η ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΚΑΦΕ Η ΜΕΓΑΛΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ Ο ΠΛΟΥΤΟΣ ΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Ὁ Κῶνος Ζαχάρεως, ὁ ἀπότομος λόφος ὁ ὁποῖος δεσπόζει τοῦ Ρίο Ἰανέιρο, καὶ ὁ κάλαθος διὰ τοῦ ὁποίου, ὅπως εἰς τὰ Μετέωρα, ἀνασύρονται οἱ ἐπισκέπται του.

Ὀλίγαι χώραι τοῦ κόσμου εἶνε τόσο πλούσιαι ὅσον ἡ Βραζιλία, ἡ μεγάλη Νοτιοαμερικανικὴ δημοκρατία. Εἶνε βληθὲς ὅτι ὁ πλοῦτος τοῦ ὑπεδάφους τῆς δὲν εἶνε ὅμοιος πρὸς τὸν τοῦ ὑπεδάφους τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ δὲν καθιστᾷ αὐτὴν αὐτάρκη εἰς καυσίμους ὕλας, αὐτὸς δὲν εἶνε καὶ ὁ κύριος λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον δὲν προήχθη σημαντικῶς ἡ βιομηχανία. Ἐξ ἄλλου περιέχει σιδηρὸν ἀφθονώτατον καὶ ἡ Βραζιλία εἶνε μία τῶν πρῶτων σιδηροπαγωγῶν χωρῶν τοῦ κόσμου. Περιέχει ἐπίσης χαλκὸν καὶ μόλυβδον, ἀκόμη δὲ καὶ πολυτίμους λίθους, ἰδίως ἀδάμαντας, πολλοὶ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται εἰς τὰς κοίτας ποταμῶν. Ἡ ἐμφάνεια τοῦ ἐδάφους παρέχει εἰς τὸν ἀνθρώπον κάθε εὐκαιρίαν διὰ νὰ εὐδαιμονήσῃ. Ἡ χώρα ὅλη εἶνε κατὰ φύσιν. Μολονότι δὲ ἡ ἔκτασις τῆς Βραζιλίας φέρει αὐτὴν εἰς τὴν τρίτην θέσιν, ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν, μεταξὺ ὧν τῶν κρατῶν τοῦ κόσμου, οὐδαμῶς τῆς χώρας ὑπάρχει ἔρημος. Τὰ μεγάλα δάση ἐναλλάσσονται μὲ θαμνῶδες φυτείας, θὰ ἡδύνατο δὲ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς γῆ καλλιεργήσιμος ὅλη σχεδὸν ἡ Βραζιλία ἡ ὁποία ἔχει ὀλίγα μόνον ὄρη καὶ σχεδὸν μόνον κατὰ μὴκος τῶν κοιτῶν τῶν μεγάλων ποταμῶν τῆς Ἀλλ' ἡ Βραζιλία δὲν καλλιεργεῖται

ταί ἐπαρκῶς, εἶνε δὲ ἀραιότατα μόνον κατωκημένη εἰς τὸ ἐσωτερικόν, λόγω τοῦ ὅτι δὲν ἐλήφθησαν μέτρα ἐξυγιάνσεως, ἐπιπολάζον δὲ ἐκεῖ ἐλῶδεις πυρετοὶ καὶ ἄλλαι νόσοι. Ἡ Πορτογαλία, ἡ ὁποία κατεῖχε τὴν χώραν μέχρι πρὸ αἰῶνος σχεδόν, οὐδὲν ἐπράξεν ὑπὲρ αὐτῆς, μετὰ δὲ τὴν ἀνακλήρυσιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς, αἱ ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ δὲν ἐπέτρεψαν νὰ δειχθῇ ἀρκετὴ μέριμνα ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Οὕτως, ἐνῶ ἡ χώρα ἔχει ἑκτασιν 8.500.000 τετρ. χιλιομέτρων, μεγαλυτέραν δηλαδὴ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὁ πληθυσμός τῆς μόλις ὑπερβαίνει τὰ 40 ἑκατομμύρια κατοίκων. Αὐξήσις σημαντικὴ, ἄλλως τε, παρετηρήθη μόνον ἀπὸ πεντηκονταετίας, ἀφ' ἧς δηλαδὴ ἠγνώσθη ἡ μετανάστευσις. Ἐως τότε ὁ πληθυσμὸς δὲν ὑπερέβαινε τὰ δέκα ἑκατομμύρια κατοίκων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ τρίτον μόνον ἀπέτελουν οἱ λευκοί, ἐν ἄλλο τρίτον οἱ μιγάδες καὶ τὸ ἔτερον Ἑρυθρόδερμοι καὶ Μαῦροι τῆς Ἀμερικῆς, σχεδόν ὅλοι δοῦλοι.

Ἀπὸ τὰ 40 ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων, τὸ μεγαλυτέρον μέρος κατοικεῖ τὴν παραλιακὴν ζώνην, ἀραιότατοι δὲ εἶνε οἱ συνοικισμοὶ εἰς τὸ ἐσωτερικόν, σχεδόν δὲ μόνον κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν, οἱ μεγαλύτεροι τῶν ὁποίων εἶναι πλωτοὶ μέχρι χιλιάδων χιλιομέτρων ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τους. Οὕτως ἡ πολιτεία Ἀμαζόνια, κατέχουσα πλεον τὸ πέμπτον τῆς ὅλης ἐκτάσεως, ἔχει μόνον 450.000 κατοίκους, ἡ δὲ πολιτεία Μάττο Γκρόσσο, μὲ ἑκτασιν 500 τὸ ἑκτον τῆς ὅλης χώρας, μόνον 350.000 κατοίκους.

Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶνε ποικίλον, λόγω τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τῆς χώρας, ἡ ὁποία ἀπὸ Βορρὰ πρὸς Νότον καθορίζεται ὑπὸ τοῦ 40 23' Β. πλάτους καὶ τοῦ 330 44' Ν. πλάτους καὶ ἀπὸ Ἀνατολῶν πρὸς Δυσμὰς ὑπὸ τοῦ 340 50' καὶ τοῦ 730 55' μεσημβρινῶ Δ. μήκους. Ἡ πανὶς εἶνε ἡ πλουσιωτέρα εἰς τὸν κόσμον, μὲ ἀπειρίαν εἰδῶν ζώων, καὶ ἡ χλωρὴ πλουσιωτάτη ἐπίσης, παρέχουσα ἀφθονὸν ξυλείαν, τόσο οἰκοδομικὴν, ὅσον καὶ εἰς εἰδὴ πολυτίμα καὶ ποικιλίαν μεγάλων προϊόντων. Μεγάλῃ ἐπίσης εἶνε ἡ ποικιλία τῶν καλλιεργούμενων φυτῶν, εἰς τὴν ὅλην τὴν Βραζιλίαν, ἐκτὸς τῶν ἀφθόνων δημητριακῶν καρπῶν, παρ' ὧν καπνόν, καφὲν — τὰ τέσσαρα πέμπτα τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς — ὀνιον, τσίον, θανάνας, κάνναβιν, λίνον, ζάχαριν, ὄρυζαν καὶ ποικίλα ἄλλα, ἰδίως ὀπωρικά.

Ἐννοεῖται ὅτι, ὅπως εἶνε διάφορον τὸ κλίμα κατὰ τόπους, διάφορος εἶνε καὶ ὁ πολιτισμὸς κατὰ τὰς πολιτείας — εἰκοσιμία πολιτείας καὶ ἐν ὁμοσπονδιακῶν

διαμέρισμα, ὅπου ἡ πρωτεύουσα, τὸ Ρίο Ἰανέιρο, ἀποτελοῦν τὴν συμπολιτείαν τῆς Βραζιλίας — καὶ ἀκόμη κατὰ τὰς ἐπαρχίας.

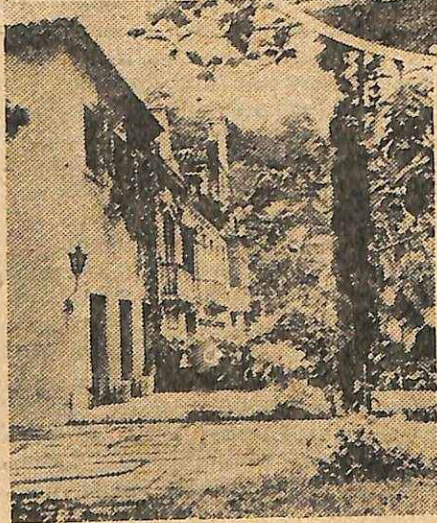
Αἱ μεγάλαὶ πόλεις, ἡ πρωτεύουσα, μὲ τὰ δυὸ ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων τῆς, τὸ Σάουν Πάουλο, πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου πολιτείας, ὁποῦν ἀρχίζουν σχεδόν πάντοτε οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι, τὸ Σαντος, ὁ κυριώτερος λιμὴν ἐξαγωγῆς τοῦ καφέ, τὸ Σάουν Σαλβάδορ, καὶ τὸ Μπελέμ, πρωτεύουσα τῶν πολιτειῶν Μπαίας καὶ Παρά, ἡ Φλωριανούπολις, πρωτεύουσα τῆς πολιτείας Σάντα Καταρίνα, καὶ μερικαὶ ἄλλαι παράλιοι, δὲν διαφέρουν ἀπὸ τὰς Εὐρωπαϊκάς, εἰμὴ μόνον κατὰ τὸ εἶδος τῶν δρόμων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐλαττει κανεὶς πολλοὺς μαύρους, ὁμοιάζουν δὲ καὶ κατὰ τοῦτο ἀκόμη μὲ τὰς μεγάλας πόλεις τῶν νοτίων ἰσθμῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

Ἀντιθέτως, αἱ περισσότεραι πόλεις τοῦ ἐσωτερικοῦ, οἱ ἐπὶ τῶν ποταμῶν λιμένες, οὐτε ἐνότητά ρυθμὸν παρουσιάζουν, οὐτε ρυμοτομίαν κανονικὴν καὶ ἔχουν μᾶλλον τὸν χαρακτήρα προχειρῶν συνοικισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκ τύχης διτηρήσαν ἐπὶ πολὺ. Ἀκόμη περισσότερον ἐγκαταλειμμένοι εἶνε αἱ μικρότεραι καὶ μακρὰν τῶν μεγάλων δρόμων πόλεις τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἀθλίαι δὲ εἶνε ἡ κατάστασις τῶν συνοικισμῶν τῶν Ἑρυθροδέρμων, οἱ ὁποῖοι, ἐκτὸς ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν τύχην νὰ κατοικοῦν ἐγγύς μεγάλων κέντρων, ἔχουν ἐγκαταλειφθῇ εἰς τὴν τύχην των. Οἱ ἄλλοι, πτωχοί, ἀκάθαρτοι, ὅπως ἀμόρφωτοι, μερικοὶ μάλιστα εἰς τελείως θάραλλον κατὰστασιν, διάγουν ζωὴν ἀθλίαν εἰς τὰ δάση, τὰ ὁποῖα θὰ τοὺς παρεῖχον τὰ μέσα διατηρήσεως, ἀν δὲν ἦσαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ἀπελπιστικῶς δεινροὶ, μέχρη τοῦ νὰ ἀποφασίσουν νὰ ἐξέλθουν εἰς θήραν μόνον ὅταν δὲν ἡμπορῶν νὰ ὑποφέρουν τὴν πείαν. Εἰς αὐτὸ πταῖουν κατὰ πολλοὶ οἱ λευκοί, οἱ ὁποῖοι ὅχι μόνον δὲν ἐφρόντισαν νὰ μορφώσουν τοὺς Ἑρυθροδέρμους, ἀλλὰ καὶ τοὺς διέφθειραν, διαδῶσαντες μεταξὺ αὐτῶν τὸν ἀλκοολισμόν.

Υπάρχουν, ἐν τούτοις, καὶ πατριαὶ Ἑρυθροδέρμων, αἱ ὁποῖαι διατηροῦν ὅλον τὸ σφρίγγος καὶ ὅλην τὴν ζωτικότητά τῆς φυλῆς των. Αὐταὶ εἶνε αἱ κατοικοῦσαι εἰς τὰ ἀπώτατα πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν μέρη, ἐντὸς τῶν δασῶν, πολλὰ τῶν ὁποίων εἶνε πορθένα. Αἱ πατριαὶ αὐταὶ δὲν ἔχουν ἰδὴ λευκοὺς καὶ οὐτε γνωρίζουν τι περὶ αὐτῶν. Ζοῦν κατὰ φύσιν, μεταχειρίζονται θάλη δηλητηριώδη, μερικαὶ, ὅπως λέγεται, εἶνε ἀνθρωποφάγοι καὶ δὲν ἔχουν ἰδέαν θρησκευτικῆν ἢ κοινωνικὴν, καταλεγόμεναι μεταξὺ τῶν ὀλιγώτε-

Τὸ νέον Ρίον Ἰανέιρον ἀρχίζει ἀπὸ τὰ νεώ-
ρεια, τῶν ὁποίων ἡ κίνησις αὐξάνει συνεχῶς
Εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας πόλεις τῆς
Νοτίου Ἀμερικής καὶ ἐν γένει τοῦ κόσμου. Ὁ
λιμὴν τῆς εἶναι μέγιστος καὶ ἀσφαλέστατος.

Αἱ παλαιαὶ συνοικί-
αι τοῦ Ρίου ἀπο-
τελοῦν τὸ καύχη-
μα τῶν πολιτῶν τοῦ
Τὰ περισσότερα
σπίτια τῶν εἶνε
κτισμένα ἀπὸ τῆς
Πορτογαλικῆς κα-
τοχῆς, ἀλλὰ ὅλι-
γα κτοικοῦνται τώ-
ρα ἀπὸ λευκοῦς.
Οἱ πλείστοι κάτοι-
κοὶ τῶν εἶνε Μαύ-
ροι καὶ μιγάδες.

ρον πολιτισμένων εἰς ὅλον τὸν κόσμον,
παρὰ τοὺς Νιάμ - Νιάμ τῆς Ἀφρικής
καὶ τοὺς Παπούας τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς
Νέας Γουίνεας.

Περὶ αὐτῶν ὅμως καὶ γενικῶς περὶ
τῶν Ἐρυθροδέρμων οἱ λευκοὶ πολὺ ὀλί-
γον ἐνδιαφέρονται καὶ πολὺ ὀλίγον ὀμι-
λοῦν, ἐκτὸς μόνον διὰ τὰ ἐκδηλώσεων
τὴν περιφρόνησιν τῶν, μολοντί, ἐκτὸς
ἀπὸ τοὺς καθαρὸς Ἐρυθροδέρμους καὶ
πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους κατοίκους τῆς
χώρας εἶνε μιγάδες. Μιγάδες, ἄλλως
τε, ὑπάρχουν καὶ ἀπὸ μαύρους καὶ Ἐ-
ρυθροδέρμους καὶ κατὰ διαφόρους ἀνα-
μειγνύονται, ὥστε νὰ ὑπάρχουν Βραζιλι-
ανοὶ κατὰ τὸ ἥμισυ λευκοὶ καὶ Ἐρυθρό-
δερμοὶ ἢ λευκοὶ καὶ μαύροι ἢ μαύροι
καὶ Ἐρυθρόδερμοι, κατὰ τὰ τρία τέταρ-
τα μιγάδες ἐκ τῶν διαφόρων φυλῶν ἢ
κατὰ τὰ τρία ὄγδοα ἢ κατὰ τὰ τέσσαρα
πέμπτα ἢ πάλιν κατὰ ἓν μέρος λευκοί,
κατὰ ἓν μέρος μαύροι καὶ κατὰ ἓν μέ-
ρος Ἐρυθρόδερμοι, ἀναλόγως τῶν γε-
νῶν καὶ τῶν μίξεων. Εἰς τὰς κεντρι-
κὰς ἰδίαις πολιτείας ἡ ἀνάμιξις μὲ Ἐρυ-
θροδέρμους ὑπῆρξε μεγάλη, ἀκόμη δὲ
μεγαλύτερα τῶν εἰς τὰς αὐτὰς πολι-
τείας καὶ τὰς θορείους, ἡ ἀνάμιξις μὲ
μαύρους, διότι εἰς τὰς πολιτείας αὐτὰς
ὑπῆρξε καὶ μεγαλύτερος ὁ ἀριθμὸς τῶν

μαύρων δούλων. Αἱ νότιοι καὶ κατὰ πο-
λὺ πολυανθρωπότεραι πολιτείας παρουσι-
άζουν πολὺ μικροτέραν ἀναλογίαν μιγά-
δων, διότι καὶ οἱ δούλοι ἦσαν ἐκεῖ ὀλι-
γώτεροι καὶ ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ,
διὰ μεταναστεύσεως ἐξ Εὐρώπης κατὰ
τὰ τελευταῖα ἔτη, πολὺ μεγαλύτερη. Εἰς
τὰς πολιτείας μάλιστα τοῦ Νότου οἱ Ἰ-
ταλοὶ καὶ οἱ Γερμανοὶ εἶνε πολυάριθμοι,
οἱ δὲ τελευταῖοι μάλιστα ἐφθασαν εἰς
τὴν πολιτείαν Σάντα Καταρίνας καὶ εἰς
ἐπαρχίας τινὰς τοῦ Σάουν Ποάυλο νὰ
συγκεντρώσουν εἰς χεῖρας τῶν ὅλην τὴν
οἰκονομίαν, νὰ ἔχουν κτήματα ἀπέραν-
τα, εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ἐργάζεται ἀκόμη εἶνε
Γερμανοὶ, καὶ νὰ ἐπιβάλλουν τὴν γλῶσ-
σαν τῶν μέχρι σημείου ὥστε καὶ αἱ ἀρ-
χαὶ νὰ τὴν ἀναγνωρίζουν σιωπηλῶς ὡς ἐλ-
δος τοπικῆς ἡμιεπισήμου γλώσσης, μαζί
μὲ τὴν Πορτογαλικήν. Ὅπως δὲποτε, κα-
τὰ τῆς ἐκδηλωθείσης τάσεως ἐκγεμα-

ΠΡΟΣΩΠΙΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΥΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΝΙΟΡΤΟΝ

Εἰς τὰ ἀνθρακωρυχεῖα καὶ ὠρι-
σμένα μεταλλεῖα καὶ ἐργοστάσια δη-
μιουργεῖται συχνὰ δηλητηριώδης κο-
νιορτός, ὁ ὁποῖος εἰσπνεόμενος ἀπὸ
τοὺς ἐργάτας καθίζει εἰς τοὺς πνεύ-
μονας καὶ προκαλεῖ σοβαρὰς νόσους.
Τελευταῖως εἰσήχθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν
εἰδικὴ ἀναπνευστικὴ συσκευή ἐν εἰ-
δει προσωπίδος, ἡ ὁποία προφυλάσ-
σει τὴν ρίνα καὶ τὸ κάτω μέρος τοῦ
προσώπου. Ἡ προφυλακτικὴ συσκευή
καὶ φέρει μεγάλην ἐκτάσεως φίλτρον
διὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ ἀέρος, διὰ
τοῦ τρόπου δὲ αὐτοῦ δὲν δυσχεραί-
νεται διόλου ἡ ἀναπνοή. Ἡ νέα συ-
σκευή δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν προκει-
μένου περὶ τοξικῶν ἀτμῶν ἢ ἀερίων,

νισμοῦ τῶν νοτιωτέρων πολιτειῶν, ἐξε-
δηλώθη ἀντίδρασις, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν
ἡ θέσις τῶν Γερμανῶν εἶνε ὀλιγώτερον
καλὴ ἢ ὅσον ἦτο πρὸ δεκάδος ἐτῶν.

Γενικῶς, οἱ Βραζιλιανοὶ διακρίνονται,
ὅπως καὶ οἱ συγγενεῖς τῶν Πορτογάλοι,
διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν, τὴν ὁποίαν δὲν
χάνουν οὔτε καὶ κατὰ τὰς κρίσεις πε-
ριστάσεις. Ὅταν διατηροῦνται ὑψηλαὶ
αἱ τιμαὶ τοῦ καφέ καὶ τῶν ἄλλων προϊ-
όντων τῆς χώρας, ὁ ταξιδιώτης θὰ ἰδῇ
παντοῦ ἀπὸ ὅπου περνᾷ νὰ στήνουναι χο-
ροὶ. Ἡ μουσικὴ παίζει τὰ περίφημα
«ζάμπα», πού εἶνε διὰ τοὺς Βραζιλι-
ανούς, ὅτι τὰ ταγκὰ διὰ τοὺς Ἀργεντι-
νούς, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς, εἰς τὰς πλα-
τείας, εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰ σπίτια
χορεύουν. Τὰ «ζάμπα» εἶνε κατὰ τὸ πλε-
στον μιμητικῆς τῆς μουσικῆς τῶν μαύ-
ρων. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τὰς φυλὰς
ὅλας ἡ Αἰθιοπικὴ εἶνε ἡ περισσότερον
μουσικὴ. Οἱ Βραζιλιανοὶ μουσικοσυνθέ-
ται ἐπισκέπτονται τὰς συνοικίας τῶν
μαύρων τοῦ Ρίο Ἰανέιρο καὶ ἄλλων πό-
λεων καὶ ἀκούουν τὰ αὐτοσχέδια τρα-
γουδία τῶν. Τὰ ἐπεξεργάζονται καὶ ἐπι-
τα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας οἱ δρόμοι ἀντη-
χοῦν τὸ νέο τραγουδί, πού ἡ μουσικὴ
τοῦ εἶνε μίμησις κάποιου τραγουδιοῦ
τῶν μαύρων. Μεταξὺ ὅλων, ὁ λαὸς δια-
λέγει ἐκεῖνα πού τοῦ ἀρέσουν, δύο ἢ τρία
συνήθως κάθε χρόνον, τὰ ὁποῖα ἐπικρα-
τοῦν καὶ τραγουδιῶνται. Αὐτὰ γίνονται
ἕνα εἶδος ἐθνικῶν δημοτικῶν τραγου-
διῶν. Καὶ τὰς ἡμέρας τῶν ἀπόκριων τὰ
ἀκούει κανεὶς ἀπὸ παντοῦ. Ὅλα τὰ σπί-
τια, ἄλλως τε, εἶνε ἀνοικτὰ διὰ νὰ δε-
χθοῦν τοὺς μετῃφιεσμένους τραγουδι-
στάς, εἴτε γνωστοὶ εἶνε, εἴτε ἀγνωστοί.
Εἶνε δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι ποτὲ δὲν συμ-
βαίνουν ἐγκλήματα κατὰ τὰς ἡμέρας αὐ-
τὰς τῆς γενικῆς ἐορτῆς, οὔτε καὶ ἀπο-
πα καὶ ἡ ἀστυνομία δὲν ἔχει εὐκαιρίαν
νὰ ἐπέμβῃ. Διότι, ἐνῶ ἡ Βραζιλία πα-
ράγει κρασί, οἱ Βραζιλιανοὶ σπανίως πί-
νουν, ποτὲ δὲ εἰς συναστροφάς, ὅπου
προσφέρονται μόνον καὶ σχεδὸν ἀποκλει-
στικῶς τσάι ἢ καφέ.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΤΩΝ ΙΝΔΩΝ

ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ Κ. Β. ΚΑΝΤΑΡΕ

Ὅπως ὅλοι οἱ κλάδοι τοῦ δικαίου τῶν Ἰν-
δῶν, καὶ τὸ οἰκογενειακὸν δὲν ἐνεφάνισε τι
τὸ ἐξαιρετικόν. Ἀποτελεῖ καὶ τοῦτο τὸ ἀπο-
τύωμα τῆς κεντρικῆς γενικῆς θεοκρατικῆς τῶν
θεωρίας, τῆς διαιρέσεως τῶν τάξεων, καὶ τοῦ
δόγματος τῆς ἐξαφανίσεως.

Ἐφ' ὅσον, κατὰ τὴν βασικὴν ἐννοιαν τὸ δι-
καίον εἶναι διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐκ τῶν
ἀνθρώπων, καὶ ἡ φύσις αὐτῶν διαδραματίζει
τὸν μοναδικὸν ρόλον καὶ τὸν μεγαλύτερον συν-
τελεστήν τοῦ εἶδους τοῦ δικαίου, εἶναι φυσι-
κὸν ὅτι ἡ περιεργος, μυσηριώδης καὶ ὄνει-
ροπόλος ψυχροσύνθεσις τοῦ λαοῦ τούτου θὰ ἐ-
πέδρα καὶ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ γάμου καὶ τῶν
ἐκ τούτου αποτελεσμάτων, ὡς καὶ τῶν συνα-
φῶν σχέσεων.

Ὁ γάμος παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς δὲν φέρει χαρά-
κτηρα ἱερὸν, οὐδ' ἔχει τὴν ἐννοιαν ἢ τῇ προ-
σέδωσαν πολλοὶ Ἀνατολικοὶ λαοί. Εἶναι ἕνα
ἀπλούστατον μέσον διὰ τὴν διαιώνισιν τοῦ γέ-
νους. Οἱ Ἰνδοὶ ἔχουν τὸ δόγμα τῆς ἐξαφανί-
σεως καὶ τῆς αἰωνίας μακαριότητος, ἀλλ' ἐκ
παράλληλον ἐμερίμων διὰ τὴν διαιώνισιν τοῦ
γένους. Κατ' ἀρχὰς ὁ γάμος ἦτο μονογαμικός,
ἀκολούθως ὅμως μετέπεσεν εἰς πολυγαμικόν,
γεγονὸς ὅπερ συνετέλεσε καὶ τοῦτο εἰς τὴν
κατάπτωσιν τοῦ Ἰνδικοῦ βίου.

Κατὰ τοὺς Ἰνδοὺς μόνον ὁ ἀνὴρ εἶναι τέ-
λειος, φέρων καὶ συγγεντῶν ἐν ἑαυτῷ τρεῖς
προσωπικότητας, τὴν ἰδικήν του, τῆς συζύγου
του καὶ τοῦ τέκνου του. Σύζυγος καὶ τέκνον
ἀποτελοῦν ἐν πρόσωπον, εἰς τὸ ὁποῖον προ-
τεύουσιν θένει ἔχει τὸ τέκνον. Ἡ γυνὴ ἦτο
κατὰ τὸ ὑποδεέστερον, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ ὅ-
σον ὥστε κάθε καὶ νὰ ἀποδίδεται εἰς τὴν
γυναῖκα, ἐκ τῆς ὁποίας ἔδει κατ' ἀνάγκην νὰ
προέρχεται. Διὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ ταχθῇ ἡ
γυνὴ εἰδικῆς καὶ ἐπισταμένης ἐπαγγελματικῆς.
Ἡ σύζυγος λαμβάνεται πάντοτε ἐκ τῆς τάξε-
ως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει καὶ ὁ ἀνὴρ. Εἴπο-
μεν εἰς τὸ προηγούμενον τὰς συνεπείας αὗ-
της ἡ περὶ τὰς κατὰ τὴν Βραζιλίαν ἢ καὶ
γενικῶς ἀνὴρ ἀνωτέρας τάξεως ἤρχετο εἰς
σαρκικὴν ἐπαφὴν ἢ συνῆπτε γάμον μετὰ γυ-
ναῖκος κατωτέρας τάξεως. Εἰς περίπτωσιν ὁ-
μοῦ κατ' ἡν ἀνὴρ κατωτέρας τάξεως προσέ-
βλεπε γυναῖκα ἀνωτέρας τάξεως, ἐτιμωρεῖτο
ἀσχημικῶς. Ἐμμένοντες δὲ πιστοὶ οἱ Ἰνδοὶ
εἰς τὴν διαίρεσιν τῶν τάξεων, ἐπέβαλλον τὴν
ἐπιβολὴν τῶν ἐξ ἀνομίας γαμικῆς ἐνώσεως
γεννωμένων τέκνων ἀπὸ τῆς τάξεως ὅχι μόνον
εἰς τὴν ἀνῆκον οἱ γονεῖς αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ πᾶ-
σης οἰαομένης καὶ κατέτασσον ταῦτα εἰς τὴν
ἀπόβλητον τάξιν τῶν Παριῶν, περὶ ἧς ἐν γε-
νικαῖς γραμμαῖς ἐπραγματεύθημεν εἰς τὸ προη-
γούμενον.

Ἐφ' ὅσον ὁ ἀνὴρ ἐθεωρεῖτο τέλειος, ἦτο
φυσικὸν ὅτι ὁ γάμος, ἀνεξαρτήτως τοῦ πρὸς
διαίονισιν τοῦ εἶδους σκοποῦ του, ἐνεῖχε καὶ
ὡς σκοπὸν τὴν ἀπόκτησιν ὄψεως. Διότι ἐν-
τὸς τῆς πρωτευούσης θέσεώς του, ἐπὶ πλέον
μόνον ὁ υἱὸς ἠδύνατο νὰ προσφέρει τὴν νεκρὴν
θυσίαν διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἀποθανὼν ἠδύ-
νατο νὰ ἀποβῇ εἰς ἀνώτερον σὺνταρον ἢ νὰ ἀ-
πελευθερωθῇ ἀπὸ τὰ τάρταρα τοῦ Ἀδου.

Ἐκ τῆς βασικῆς ταύτης ἰδέας ἐπήγαγε σὺν
τῇ χρόνῳ καὶ ἡ συνήθεια, κατὰ τὴν ὁποίαν

Εἰς τὴν γενικὴν ἀνασκόπησιν τῶν
δικαίων τῶν ἀρχαίων λαῶν, ἀφοῦ ἐ-
ξήτασε τὰ δίκαια τῶν Σινῶν καὶ
τῶν Αἰγυπτίων, ἀνέπτυξεν εἰς τὸ
προηγούμενον ἄρθρον τοῦ τὰς γενι-
κὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου τῶν Ἰνδῶν.
Εἰς τὸ σημερινὸν ἄρθρον ἐξετάζει
εἰδικότερον τὸ Οἰκογενειακὸν δι-
καίον τοῦ λαοῦ τούτου.

Ἐάν τις ἦτο ἄπαις προσέφερε τὴν γυναῖκα του
εἰς τὸν ἀδελφόν του ἢ εἰς ἄλλον στενὸν συγ-
γενῆ — καὶ τοῦτον τῆς ἀπολύτου ἐκλογῆς του —
ἐπὶ σκοπῷ τεκνοποιίας.

Ἡ ἐν τῷ οἴκῳ διαβίωσις τῆς γυναίκος δὲν
εἶναι ἐξαιρετικῶς πιεστικὴ διὰ ταύτην. Μο-
λονότι ὁ Μανὺ διὰ τῆς Νομοθεσίας του καὶ
τῶν ἀρχῶν του, αὐτὴν ἐπέβαλε, δὲν ἐτίμα τὴν
γυναῖκα, ἐν τούτοις κατ' ἔθος κρατοῦν καὶ
πρὸ τῆς Νομοθεσίας ταύτης ἀλλὰ καὶ μετ' αὐ-
τὴν ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐναντὶ τῆς συ-
ζύγου ἦτο ἀξιοπρεπής. Κατίσχυσεν ἐν τῷ ση-
μείῳ τούτῳ τὸ ἔθιμον καὶ ἡ παράδοσις, εἶναι
δὲ τοῦτο χαρακτηριστικὸν διότι ἔκτοτε καὶ
παρὰ τοῖς παλαιστοτάτοις ἀκόμη λαοῖς τὸ ἔθιμον
ἐχρησίμευεν — ὡς καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις λα-
οῖς — ὡς πηγὴ δικαίου. Εἶναι δὲ γεγραμμένον
εἰς τὰς δέλτους τὰς Ἰνδικὰς ὅτι «ἐν ἐκάστη
οἰκογενείᾳ, ἐν ἣ ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ συμβιοῦ-
σιν ἀρμονικῶς, εἰρηνικῶς καὶ ἀγαπώμενοι
εἶναι ἑσσεῖ ἐξοφλισμένη ἡ εὐτυχία».

Παρ' ὅλην ὅμως τὴν τοιαύτην ἀξιοπρεπὴ συμ-

ΤΟ ΝΕΚΤΑΡ ΤΩΝ ΑΝΘΕΩΝ ΑΠΟ ΤΙ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ

Τοὺς μελισσοκόμους ἀπασχολεῖ τὸ ζήτη-
μα τῆς ἀποδοτικότητος εἰς νέκταρ τῶν φυ-
τῶν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα συσπαθοῦν αἱ μέλι-
σαι. Συστηματικὰ ἐρευνᾷ, γινόμενα ἀπὸ
πολλῶν ἐτῶν, ἀπέδειξαν ὅτι ὅλα τὰ
μελιτοφόρα φυτὰ δὲν εὐδοκίμοι εἰς ὅλα
γενικῶς τὰ ἐδάφη, εἰδικώτερον δὲ ἡ εἰς
νέκταρ περιεκτικότης τῶν ποικίλλει ἀνα-
λόγως τῆς γεωλογικῆς συστάσεως τοῦ ἐ-
δάφους. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου πρᾶπει νὰ
λεχθῇ ὅτι εἰς τὴν Εὐρώπην οἱ μελισσοκό-
μοι κάμνουν εἰδικὴν καλλιέργειαν τῶν με-
λιτοφόρων φυτῶν διὰ νὰ αὐξήσουν τὴν εἰς
μέλι ἀποδοτικότητά τῶν μελισσῶν. Ἐκ τῶν
γενομένων μελετῶν ἀπέδειχθη ὅτι τὸ ἀγ-
ριο συνάπι, πλούσιον εἰς νέκταρ φυτὸν,
ἀποδίδει εἰς τὰ ἀσθεσιώδη καὶ τὰ ἀσθε-
στοκαμῶδη ἐδάφη ὅχι δὲ καὶ εἰς τὰ ἀργι-
λῶδη, ὁ ἀραβόσιτος ἀντιθέτως οὐδοκίμει
εἰς τὰ ἀργιλλοπηριτικὰ καὶ δὲν ἀποδίδει
νέκταρ εἰς τὰ ἀσθεσιώδη. Ἡ φακελία, εἰ-
δος ζιζανίου προτιμᾷ τὰ ἀργιλλῶδη καὶ
ἀργιλλοσαμῶδη, τὸ τριφύλλι προτιμᾷ τὰ
ἀσθεσιώδη, ἐνῶ τὸ γαϊδουράγκαθον δὲν ἔ-
χει ἰδιαίτερας προτιμήσεις. Πάντως ὅμως
καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀποδίδει ὀλίγοντε-
ρον νέκταρ εἰς τὰ καθαρῶς ἀσθεσιώδη ἐ-
δάφη.

περιφορὰν τοῦ ἀνδρὸς ἀπέναντι τῆς συζύγου,
ἡ γυνὴ οὐδέποτε ὑπῆρξε αὐτοτελής. Κατὰ τὴν
παιδικὴν τῆς ἡλικίαν διετελεῖ ὑπὸ τὴν σκέ-
πην, ἐπαγρύπνησιν ἀλλὰ καὶ ἐπιτροπείαν τοῦ
πατρὸς. Κατὰ τὴν νεανικὴν τῆς ἡλικίαν ὑπὸ
τὴν τοῦ συζύγου μέχρι τοῦ θανάτου τῆς, ἐάν
δὲ ἐχθρεῦεν διετελεῖ ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ προ-
τοκόου υἱοῦ. Δὲν ἠδύνατο ἡ γυνὴ ν' ἀπο-
κτήσῃ δι' ἑαυτὴν περιουσίαν, πᾶν δ' ὅτι ἐκτά-
το ἦτο διὰ τὸν οἰκογενειακὸν καὶ μόνον εἰς
ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ἠδύνατο ν' ἀποκτή-
σῃ δι' ἑαυτὴν ἀλλὰ καὶ τότε πάντοτε μετὰ τοῦ
υἱοῦ.

Ἡ ἀγαμία ἀπηγορεύετο, ἀποτελοῦσα ἐγκλη-
μα, ἵνα μὴ ἀποσβεσθῇ ἡ οἰκογένεια, ἡ δὲ πί-
στις περὶ τὸν γάμον ἐπεβάλλετο αὐστηρωτάτα
εἰς τε τὸν ἀνδρα καὶ τὴν γυναῖκα. Ἡ γυνὴ
ὀφείλε νὰ εἶναι ἐνάρετος καὶ νὰ τιμᾷ τὸν σύ-
ζυγον τῆς ὡς θεόν. Παρ' ὅλα ὅμως ταῦτα ἡ
παλλακίδα ἦτο ἀνεκτὴ συνδυαζομένη μὲ τὰ κα-
τωτέρω ρηθισόμενα, τὰ ἀφορῶντα τὴν πα-
τρικὴν ἐξουσίαν.

Τοιοῦτος ἦτο καὶ ἐθεωρεῖτο ὁ γάμος καὶ ἐν
γένει αἱ γαμικαὶ σχέσεις καὶ συνάφαι.

Ἡ πατρικὴ ἐξουσία — Αὐτὴ
ἦτο καὶ ἀνεγνωρίζετο ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὰ τοῦ
γάμου. Τοῦτέστιν οἱ σύζυγοι καὶ ἰδίᾳ ὁ πατήρ
ὀφείλε ὅχι μόνον νὰ σέβεται ἀλλὰ καὶ ν' ἀ-
γαπᾷ τὰ τέκνα του. Ἐκ παράλληλον ἐπαγρυ-
πνῶν ὁ σύζυγος καὶ ἐπὶ τῶν τέκνων, τῶν ὁ-
ποίων ἡ προσοπικότης ἦτο ἐνσασκαμένη εἰς
τὴν προσοπικότητά του, εἶχε δικαιώματα τε-
ράστια ἐπ' αὐτῶν, δυνάμεις νὰ τιμωρῇ διὰ
ποικίλων ποινῶν, καὶ ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ, ἦτοι
προκειμένου περὶ μεγάλης δυστυχίας, ἠδύνατο
καὶ νὰ πωλίσῃ τὸ τέκνον του. Ἐξ οὗ καὶ ἦτο
ἀνεκτὴ ἡ ἐννοία τῆς παλλακαίας.

Διὰ τὴν ἐξουσίαν — Τὸ διαζύγιον ἀνεγνω-
ρίζετο μόνον εἰς δύο περιπτώσεις, εἰς τὴν
περίπτωσιν τῆς στείρας τῆς γυναίκος,
καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀπιστίας, δι' ἣν
ἄλλωστε ἐπεβάλλοντο καὶ ποιναί.

Ἐάν ἀπέθνησκον ὁ σύζυγος, ἡ σύζυγος ἦτο
ὀφεισμένη νὰ παραμῇ ἐν χρεῖσιν ἑσσεῖ.
Πολὺ μετὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Μανὺ ἐπε-
κράτησεν ἔθιμον κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ σύζυγος
ἦτο ὀφεισμένη νὰ καὶ μετὰ τοῦ θνήσκον-
τος συζύγου τῆς. Τὸ ἔθιμον ὅμως τοῦτο κα-
τηργήθη ἀπὸ τῆς κατακτῆσεως τῶν Ἰνδῶν
ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν.

Υἱοθεσία — Αὐτὴ κατὰ κανόνα ἦτο κα-
θιερωμένη παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς. Ἰσχυρὴ δὲ καὶ
ἐλάμβανε χώραν ὅσῳς ὁ σύζυγος, μὴ ἔχων
υἱόν, δὲν παρέδιδε τὴν συζύγον του εἰς τὸν
ἀδελφόν του ἢ εἰς στενὸν συγγενῆ. Διὰ τοῦ
ἐπικρατήσαντος δὲ ἔθιμου τῆς υἱοθεσίας ὀλί-
γον κατ' ὀλίγον ἤρχετο νὰ περιέλθῃ εἰς ἀ-
χρησίαν ἡ παράδοσις τῆς γυναίκος εἰς τὸν
ἀδελφόν ἢ συγγενῆ. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ υἱοθε-
σία ἀπηγορεύετο ὅσῳς ὑπῆρχε νόμιμος υἱός.
Καὶ τοῦτο διότι ὑπῆρχεν ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ
ἐκπαινετὸς τὰς νεκρικὰς θυσίας τῶν ὁποίων ἐπ'
οὐδενὶ λόγῳ ὁ νεκρὸς ἔπρεπε νὰ στερηθῇ.

Τὸ ὅλον γαμικὸν σύστημα τῶν Ἰνδῶν σχε-
τίζεται μὲ τὴν τέλει τῶν νεκρῶν θυσιῶν.

Εἰς τὸ ἐπόμενον: Τὸ κληρονομικὸν καὶ
οἱ λοιποὶ κλάδοι τοῦ δικαίου τῶν Ἰνδῶν.

ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΑΠΟ ΤΟΥ 1844-1856

ΤΟΥ Κ. Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗ (ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Υπὸ τὰς ἐκτεθείσας συνθήκας, οἱ κακομοιριασμένοι Ἕλληνες ἠθοποιοί, μόνοι τῶν καὶ ἀπροστάτευτοι, ἔχοντες συναίσθησιν τῆς ἀποστολῆς τῶν, πρὸς δὲ διακαιομένοι ὑπὸ τοῦ εὐγενοῦς πόθου νὰ ἐξαλείψωσι τὰς κακὰς ἐντυπώσεις τοῦ ἀφῆκεν ὁ τελευταῖος ἑλληνικός θιάσος, ἐπεδόθησαν μετὰ ζήλου εἰς τὸ ἔργον τῶν, ὑπὸ τὴν ὀδύνην τοῦ Καπέλλα καὶ τοῦ Κούγκουλη, οἵτινες πρὸς τοῖς ἄλλοις εἶχον καὶ τὴν ἐν γένει διεύθυνσιν τοῦ θιάσου, αἱ παραστάσεις τοῦ ὁποίου τακτικῶς μὲν ἀνηγγέλλοντο διὰ προγραμμάτων, ἐκτάκτως δὲ δι' ἐπιπτώσεων πομπῆς ὁρμούσης ἐκ τοῦ κατὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Αἰόλου καὶ Ἐρμού ἱστορικῶν καφενειῶν τῆς Ὠραίας Ἑλλάδος καὶ περιεχομένης τὰς κυριωτέρας ὁδοῦ τῆς πρωτεύουσας.

Ἡ πομπὴ αὕτη, τῆς ὁποίας προηγίτο ὑπηρετῆς τοῦ θιάσου, ἔπιπτος καὶ αὐτὸς καὶ κρατῶν μεγαλοπρεπὲς λάβαρον ἐνῶ ἀνεγράφτο ἡ παράστασις τῆς ἐσπέρας, ἀπετελείτο συνήθως ἀπὸ τὸν Κούγκουλην, τὸν Μελλισσόβαν καὶ τὸν Ἀντωνίου, οἵτινες καὶ ἐκτὸς τῆς σκηνῆς ἐφουστειλλοφόρου, ἔστιν ὅτε δὲ συνεπληροῦτο καὶ δι' ἄλλων ἠθοποιῶν οἱ ὁποῖοι, διὰ τὸ ὁμοίμορφον, ἠναγκάζοντο καὶ αὐτοὶ νὰ φουστειλλοφορῶσι. (*)

Αἱ παραστάσεις τοῦ νέου αὐτοῦ θιάσου ἤρχίζον συνήθως τὴν ὀγδόην ἐσπερινὴν ὥραν, πάντοτε δὲ κατὰ τὰ διαλείμματα αὐτῶν ἔπαιζε μικρὰ ὀρχήστρα ἀπὸ ἑξ μουσικῆς τῆς Φρουρᾶς ἀποτελουμένη.

Ἀξίον σημειώσεως εἶναι ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἤρχισαν νὰ φ. ι. γ. ο. υ. ρ. ἄ. ρ. ο. υ. ἐπὶ σκηνῆς καὶ θεατρικὰ ἐνδύματα τὰ ὁποῖα τόσον ἐσπάνιζον κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἐμφανίσεως τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου, καθόσον τοιαῦτα, λείψα να χρειαζομένησαν ἰταλικῶν θιάσων, ἐνοικίαζεν ἥδη ἀντὶ εὐτελοῦς τιμῆς μοδίστα τις ἔχουσα τὸ κατὰ τὴν παρὰ τὸ νῦν ζαχαροπλαστεῖον Παυλίδου ἐναντὶ τῆς Χρυσοσηλιατικῆς.

Ὁ σκηνικός διάκοσμος, χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ θεάτρου διὰ τὸ ἰταλικὸν μελόδραμα, διὰ τὸ ὁποῖον οὐδέμις ἐφείδετο δαπάνης, ἦτο λίαν εὐπρόσβατος, καθόσον ὁ ἑλληνικός θιάσος ἐχρη

(*) Ἡ παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ θεάτρου ἀντιγραφή, τρόπον τινα, τῆς πρωτογενούς καταστάσεως τῶν ξένων θεάτρων, περὶ ἧς κατ' ἐπανάληψιν ἀλλαχοῦ ἐκάμα λόγον, φαίνεται καὶ ἐν τῇ ἐπιπτώσει ταύτῃ πομπῇ ἣτις δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ μίμησης τῆς γινόμενης κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν μυστηρίων ἐν Γαλλίᾳ. Μεταγενέστερον, αἱ παραστάσεις ἠγγέλλοντο, ἄλλοτε μὲν διὰ τυμπανοκρουσίαν, ἄλλοτε δὲ διὰ τοῦ Ἀρλετίνου, συνοδευομένου ὑπὸ τυμπανιστοῦ. Ἐν Γερμανίᾳ ἐπίσης, ὁ ἠθοποιὸς ὁ ὑποδύμενος τοὺς κωμικοὺς ὁλοὺς περιήρχετο τὰς ὁδοὺς ἐφίπτος καὶ ἀνήγγελλε τὴν παράστασιν τῆς ἐσπέρας. Τ' αὐτὰ γίνοντο καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῆς Ἰσπανίας.

σ.μποίει, μετὰ τὸ ἀζημίωτον ἐννοεῖται, τὰς ἰδίας μετὰ τοὺς Ἱταλοὺς ἠθοποιοὺς σκηνογραφίας.

Ἡ ἀπαγγελία τῶν ἠθοποιῶν ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην νὰ εἶνε εἰς ἄκρον στομφώδης, τὸ δὲ δράμα-τολόγιον τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου ἐπλουτίσθη καὶ διὰ νέων ἔργων, καθόσον ἐκτὸς τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν, ἐδόθησαν «διὰ πρώτην φοράν» καὶ τὰ ἑξῆς: «Ὁ κύριος Πουρσονιακός», ὁ μετέπειτα μετασπατισθεὶς εἰς «Ἀγαθόπουλον» τοῦ Μολιέρου, ὁ «Συναρέλλος» τοῦ αὐτοῦ, ὁ «Πύργος τοῦ Νέλ» τοῦ Δουμά πατρός, ἡ «Ἐλευθέρωσις τῶν Ἀθηνῶν ἢ ὁ Δημήτριος Λέκας» τοῦ Γιαννοπούλου, ὁ «Ἄγνωστος» τοῦ Π. Σουτσου καὶ ἡ «Λουκρητία Κολετίνου» τοῦ Καπέλλα.

Ἐκ τῶν παλαιῶν ἔργων ἐπανελήφθησαν πολλάκις ὁ «Μανώδης» εἰς τὸν ὁποῖον ἐχειροκροτεῖτο πάντοτε ὁ Καπέλλας, ὁ «Ἀριστόδημος» τοῦ Μόντι εἰς τὸν ὁποῖον

ΚΟΜΗΤΗΣ ΜΕ ΔΥΟ ΟΥΡΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 482)

ἐμεγέθυον τὰς διαστάσεις καὶ ὁ κομήτης, ἐπομένως θὰ ἐφαίνετο μεγαλύτερος. Ἡ συγκριτικὴ ἀπεικόνισις εἶνε μόνον παραστατικὴ καὶ δὲν δεικνύει τὸ μέγεθος. Ὁ κομήτης εἶνε ἕνα πολὺ ἐκτεταμένον οὐράνιον φαινόμενον, ἄλλ' ἢ συνολικὴ ποσότης τῆς ὕλης εἰς ἕνα κομήτην εἶνε ἐξαιρετικῶς μικρά.

Ἡ πίεσις τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῶν κομητῶν τείνει ν' ἀπομακρύνῃ αὐτοὺς, δεδομένου δὲ ὅτι τὰ ἀέρια τῆς οὐρᾶς, ὅπως καπνὸς μίας ἀτμομηχανῆς κινουμένης, ἀπόλυνται διὰ τὴν ἀφετηρίαν. Πᾶς κομήτης, συνεπῶς, χάνει συνεχῶς μέρος τοῦ βάρους του.

Ἡ ἀνάυσις τοῦ φωτὸς τοῦ κομήτου τοῦ Χάσελ ἐδειξεν ὅτι ἡ χημικὴ του σύνθεσις εἶνε ὁμοία μετὰ τῶν ἄλλων προηγουμένων ἐμφανισθέντων κομητῶν. Μεταξὺ τῆς ὕλης ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἀποτελεῖται εἶναι τὰ ἀέρια τοῦ κυανίου καὶ μονοξιδίου τοῦ ἀνθρακός. Ἡ ὑπαρξίς τῶν αερίων τούτων καὶ εἰς τὸν κομήτην τοῦ Χάλλεϋ προέβλεπε κατὰ τὸ 1910 τὴν ἀνυσίαν ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν θὰ ἐπῆρχετο σύγκρουσις μετὰ αὐτοῦ καὶ τῆς γῆς, οἱ ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρωποὶ θὰ ἀπέθνησκον ἀπὸ ἀσφυξίας. Ἀνοησία! Οἱ κομήται δὲν διαφέρουν ἀπὸ τὸ κενόν, ποσότητες δὲ καταστρεπτικῶν ὁλῶν ἐν αὐτοῖς εἶνε ἀνεπαίσθητοι.

Ὁ κομήτης τοῦ Χάσελ διελθὼν ἐγγύτατα τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιον, εὐρίσκειται ἥδη περίπου εἰς τὰ σκότη ἀπὸ τὰ ὁποῖα προέρχεται. Πιθανῶς ἡ τροχιά του εἶνε ἑλλειπτικὴ. Ὡς μετὰ παρέλευσιν χιλιάδων ἐτῶν νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν καὶ νὰ προσεγγίσῃ τὸν ἥλιον.

ΔΟΝΑΛΔ ΜΕΝΖΕΛ

Καθηγητῆς τῆς ἀστρονομίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Χάρβαρου.

ὑπεκρίνετο τὸν μὲν Γόνιππον ὁ Μπίλλερ, τὴν δὲ Κισσοῦραν ἡ Καλλιόπη Χρήστου, ὁ «Ἐξηνταβελώνης» τοῦ Μολιέρου, εἰς τὸν ὁποῖον πρωτηγωνίστη ὁ Καρτέσιος καὶ ὁ «Μάρκος Μπότσαρης» τοῦ Ἀλκαίου, τὸν ὁποῖον ὑπεδύετο ὁ Κούγκουλης. Οὗτος, προκειμένου νὰ τὸν παίξῃ διὰ πρώτην φοράν, ἐφιλοδόξουν ὥσως καὶ ἡ μητέρα του, μία ἀγαθὴ χωριάτισσα, μηδέποτε παρευρεθεῖσα εἰς θεατρικὴν παράστασιν, τὸν θαυμάσας εἰς τὸν νέον του ρόλον. Τὴν παρεκάλεσε λοιπὸν νὰ παρευρεθῇ κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς πρώτης παραστάσεως καὶ τὴν ἐτοποθέτησεν εἰς ἕνα θεωρεῖον τῆς πρώτης σειρᾶς πλησίον τῆς σκηνῆς.

Ὁ Κούγκουλης, πρώτος πρόδρομος τῆς λεγομένης ρεαλιστικῆς σκηνῆς, διὰ νὰ κατστήσῃ τὸν ἐπὶ σκηνῆς θάνατον τοῦ ρεαλιστικώτερον, ἔκρινε καλὸν νὰ προμηθευθῇ μίαν φούσκαν γεμάτην αἵμα, τὴν ὁποῖαν ἐτοποθέτησεν ὑπὸ τὴν φέρμελὴν του εἰς τὸ στήθος του. Ὅταν δὲ οἱ Τούρκοι ἐπιτεθέντες κατὰ τοῦ Μάρκου Μπότσαρη τὸν ἐφόνευσαν, ὁ Κούγκουλης πίπων διέρρηξε τὴν φούσκαν καὶ τὸ αἷμα ἐχύθη ἐπὶ σκηνῆς, τὸ ὁποῖον μόλις εἶδεν ἡ δυστυχισμένη ἡ μητέρα του, ἡ ὁποία δὲν εἶχεν ἰδεῖν ἀπὸ θεατρικὰς τερτίπας, ἔσχαζε τὸ μανθῆλι τῆς κεφαλῆς τῆς, ἔπλωσε κάτω τὰ μαλλιά τῆς καὶ ἐσχιζόυσαν μετὰ νύχια τὰς παρειάς τῆς, ἤρχισε νὰ φωνάζῃ σπαρτακτικῶς: «Παῖδι μου Γιάννη, παιδάκι μου, σὲ σκέτωσαν οἱ παληότουρκοι!». Ὁ Κούγκουλης, ξαπλωμένος πάντοτε ὡς νεκρὸς ἐπὶ τῆς σκηνῆς, τῆς ἐφώναζε: «Σὺ ὦπα, στρίγκλα καὶ δὲν εἶνε τίποτα! Ψέμματα τὰ κάνουμε!»

★

Ἀτυχῶς καὶ αἱ παραστάσεις τῆς ἐπιτυχούς, δύναται τις νὰ εἴπῃ, περιόδου ταύτης διεκόπησαν τῷ 1854 οὐχὶ ἐλλείπει θεατῶν, ὡς ἐγένετο ἄλλοτε ἀλλὰ ἠθοποιοὶ καὶ δι' ἡθελῶν τοιούτων, καθόσον ὁ μὲν Μπίλλερ ἀπεχώρησεν ὀριστικῶς τοῦ θεάτρου, ὁρισθεὶς βοηθὸς τελωνείου, αἱ δὲ κυρίαι Φιλιππάκη καὶ Χρήστου ἀπεχώρησαν καὶ αὐταὶ ἐπίσης, ὑπανδρευθεῖσαι ἡ μὲν πρώτη ταγματάρχῃ τινί, ἡ δὲ δευτέρα τὸν κ. Κοτζίαν.

Ἐκτοτε τὸ ἑλληνικὸν θέατρον ἐν Ἀθήναις μέχρι τοῦ 1856 ἐτροφοδοτεῖτο ἀπὸ τὰς ἐκτάκτους παραστάσεις τὰς ὁποίας ἔδιδον σποραδικῶς ἐν τῷ μακαρίᾳ τῇ λήξει μαιμερινῷ θεάτρῳ Μπούκουρα οἱ φοιτηταὶ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὅτε μὲν ὑπὸ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου Ραγκαβῆ, ὅτε δὲ ὑπὸ τὴν τοῦ Θεοδῶρου Ὁρφανίδου τοῦ καθηγητοῦ τῆς βοτανικῆς ὅστις κατὰ τὰ πρώτα ἔτη τῆς συστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου ἐχρημάτισεν ἠθοποιὸς ἐπὶ πολλὰ ἔτη.

Κατὰ μίαν τοιαύτην ἐκτακτὴν παράστασιν ἐδόθη διὰ πρώτην φοράν ἡ «Παραμονὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως», τὰς περιπετειᾶς τῆς ὁποίας θ' ἀφηγηθῶμεν εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

ΤΑ ΣΤΡΑΤΟΣΦΑΙΡΙΚΑ ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ ΑΙ ΣΥΝΤΕΛΟΥΜΕΝΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ ΠΡΟΟΔΟΙ

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἀντίστασις τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἀποτελεῖ ἐν τῶν κυριωτέρων ἐμποδίων διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς ταχύτητος τῶν ἀεροπλάνων καὶ ὅτι ἀφ' ἑτέρου ἐφ' ὅσον ἀνυψώμεθα εἰς τὰ ὑψηλότερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας ἡ πυκνότης τοῦ ἀέρος καὶ συνεπῶς ἡ ἀντίστασις τὴν ὁποῖαν προβάλλει οὗτος μειοῦται.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω δεδομένων πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ αὐξήσις τῆς ταχύτητος τῶν ἀεροπλάνων θὰ πραγματοποιηθῇ μόνον ὅταν θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀνύψωσις τῶν εἰς μεγάλη ὕψη. Ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω ἀρχῆς ἐστηρίχθη κατὰ τὸν Παγκόσμιον Πόλεμον ἡ κατασκευὴ τοῦ γερμανικοῦ υπερηλεκτρικοῦ Βέρθα, τὸ ὁποῖον ἐβομβάρδισε τοὺς Παρισίους ἀπὸ τῶν 120 χιλιομέτρων. Συγκεκριμένως οἱ Γερμανοὶ πυροβολοῦνται ἐξορῶντες τὸ βλήμα ὑπὸ μεγάλῃν κλίσειν ὥστε νὰ δύνανται τοῦτο νὰ ἀνέρχεται εἰς τὰ ὑψηλὰ στρώματα τῆς στρατοσφαιρας ὅπου ἡ ἀντίστασις ἦτο πολὺ μικροτέρα καὶ συνεπῶς τὸ βλήμα καθίστατο μεγαλύτερον.

Σήμερον οἱ κατασκευασταὶ ἀεροπλάνων περιμαρτίζονται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἰδίας ἀρχῆς καὶ εἰς τὴν ἀεροπορίαν δεδομένου ὅτι διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ λύνονται τρία μεγάλα προβλήματα. Πρῶτον αὐξάνει ἡ ταχύτης, δευτέρως αὐξάνει ἡ ἀκτίς δράσεως καὶ τρίτον, τὸ καὶ σπουδαιότερον ἀπὸ πολεμικῆς ἀπόψεως, τὰ ἀεροπλάνα θὰ δύνανται νὰ διεργωνται ἀκινδύνως ὑπεράνω τῶν φραγμάτων πυρὸς τῆς ἀντιπάλου ἀντιαεροπορικῆς ἀμύνης ἀφού τὰ τελειότερα σύγχευρα ἀντιαεροπορικὰ πυροβόλα δὲν δύνανται νὰ βάλλουν πέραν τῶν 10.000 μέτρων.

Καὶ ὅμως πρό τινων ἀκόμη ἐτῶν ἡ κατασκευὴ στρατοσφαιρικῶν ἀεροπλάνων ἐβελουτο καθαρὰ οὐτοπία. Σήμερον οἱ Ἀμερικανοὶ ἔχουν σημειώσῃ ἀξιολόγους προόδους ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἥδη δὲ ἐτελείωσαν αἱ ἐργαστήρια καὶ δοκιμαί τῶν νέων θαυμασίων στρατοσφαιρικῶν ἀεροπλάνων, τὰ ὁποῖα προσεχῶς πρὸκειται νὰ ἀρχίσουν δοκιμὰς καὶ εἰς τὴν στρατοσφαίρην. Πρόκειται περὶ τετρακινήτων «Μπάινγ» 307» τὰ ὁποῖα κατασκευάσθησαν εἰς τὸ Σητλ καὶ ἀπεκλήθησαν «Στρατολάινερς».

Τὸ πρόβλημα τῆς ναυσιπλοΐας εἰς μεγάλα ὕψη εἶναι πολυπλοκώτατον καὶ ἀπαιτεῖ τὴν ἀντιμετώπισιν πολλῶν δυσχερειῶν, αἵτινες ἀνάγονται ὅλαι εἰς τὴν σπάνιν ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἡ ὁποία παρατηρεῖται εἰς τὰ μεγάλα ὕψη τῆς στρατοσφαιρας. Συγκεκριμένως πρέπει ὁ ἀέρας οἱ ἐπιβάται νὰ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἀναπνεύουν ἐπαρκῶς ἀλλὰ καὶ οἱ κινήσεις, δεδομένου ὅτι καὶ αἱ αὐτοὶ ἀναπνεύουν, δηλαδὴ ἔχουν πάντως ἀνάγκην ἐπαρκῶς ἀέρος διὰ νὰ λειτουργήσουν.

Τὸ πρόβλημα ὅσον ἀφορᾷ τοὺς κινητήρας ἔχει λυθῇ, δεδομένου ὅτι ἀπὸ μακροῦ ἥδη χεῖνται τὰ ταχέα σύγχευρα καταδιωκτικὰ ἀεροπλάνα χωρὶς νὰ φθάσιν μέχρι τῆς πραγματικῆς στρατοσφαιρας, ἔχουν ἐν τούτοις τὴν ἱκανότητα νὰ ἀνέρχονται μέχρι μεγάλου ὕψους. Πρὸς τοῦτο οἱ κινητήρες εἶναι ἐφοδιασμένοι διὰ συμπιεστῶν οἱ ὁποῖοι παρέχουν εἰς

Ἡ ταχύτης τῶν ἀεροπλάνων θ' αὐξηθῇ ὅταν καταστή δυνατὸν νὰ πετοῦν ταῦτα εἰς τὴν στρατοσφαίρην. Ἐως τώρα ὅμως παρουσιάζοντο ἐμπόδια παμμένιστα. Ἄλλ' ὁ ἀνθρώπος τοῦ αἰῶνος μας δὲν γνωρίζει ἀνυπερβλήτα ἐμπόδια. Τὸ ζήτημα τῆς πτήσεως εἰς τὴν στρατοσφαίρην εἶνε τώρα εἰς τὰ πρόθυρα τῆς λύσεως του.

αὐτοὺς τὸν ἀπαραίτητον ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα ὑπὸ τὴν ἀναγκαίαν πίεσιν.

Ἡ πραγματοποίησις ὅμως τῶν θαλάμων τῶν ἐπιβατῶν παρουσιάζει πολὺν μεγαλυτέραν δυσχερείαν. Ἐφ' ὅσον ἀνερχόμεθα εἰς μεγάλα

Εἰς τὰ χέρια τοῦ ἀνθρώπου εὐρίσκεται ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τῆς πτήσεως διὰ τῆς στρατοσφαιρας. Ἐντὸς ὀλίγου λύεται, ὅπως φαίνεται καὶ τὸ περιλάλητον ζήτημα αὐτό. Καὶ τότε ἡ ταχύτης τῶν ἀεροπλάνων θ' αὐξηθῇ.

ὕψη ἡ ἐξωτερικὴ πίεσις τοῦ ἀέρος μειοῦται κατὰ συνέπειαν δὲ αἱ ἐσωτερικαὶ καὶ ἐξωτερικαὶ πίσεις παύουν νὰ ἰσορροπούνται καὶ ἐντὸς τοῦ θαλάμου πυκνὸς ἀέρς τείνει νὰ διασπασθῇ καὶ τοιχώματα καὶ νὰ διαφύγῃ. Τὰ ἀνθρώπινα ὅμως ὅντα δύνανται νὰ ζήσουν μόνον ὑπὸ ὁρισμένην ἀτμοσφαιρικὴν πίεσιν, μόλις δὲ λείψῃ αὕτη οἱ πόροι τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων ἐλλείπει πίεσις παύουν νὰ συγκρατοῦν τὴν ἐσωτερικὴν τάσιν τοῦ αἵματος καὶ ἔχοντες αἰμορραγίαν καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δερματος. Κατὰ συνέπειαν οἱ θάλαμοι τῶν στρατοσφαιρικῶν ἀεροπλάνων πρέπει νὰ εἶναι ἀφ' ἑνὸς ἀεροστεγεῖς ὥστε νὰ μὴ διαφεύγῃ ὁ ἐντὸς αὐτῶν πυκνὸς ἀτμοσφαιρικὸς ἀέρς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀνθεκτικοί, ὥστε τὰ τοιχώματά των νὰ μὴ διαρρηγνύονται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀσφυκτικῆς ἐσθῆτος πίσεως τοῦ πυκνοῦ ἀέρος, ὁ ὁποῖος τείνει νὰ ἀναμειχθῇ μετὰ τὴν ἀραιὰν ἐξωτερικὴν ἀτμόσφαιραν. Διὰ τὴν κατασκευὴν τοιχωμάτων ἀνθεκτικῶν καὶ ἀεροστεγῶν ταυτοχρόνως μόνον κατάλληλος ὕλη εἶναι ἡ μεταλλικὴ. Οἱ Ἀμερικανοὶ μηχανικοὶ κατόρθωσαν νὰ λύσῃν τὸ πρόβλημα τοῦ βάρους καὶ τῆς πίσεως. Ἐπρεπεν ὅμως οἱ κατασκευασθέντες μεταλλικοὶ θάλαμοι νὰ ὑποστοῦν προηγουμένως δοκιμὰς ὥστε νὰ διαπιστωθῇ ὅτι τὰ θεωρητικὰ δεδομένα ἴσχυον καὶ ἐν τῇ πράξει. Αἱ δοκιμαὶ ἐπρεπεν νὰ γίνοντο εἰς τὰ ἐργαστήρια ἀλλὰ παρουσιάζοντο μεγάλας δυσχερείας διότι λόγω τοῦ μεγέθους τοῦ στρατοσφαιρικοῦ θαλάμου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἰσαχθῇ οὗτος ἐντὸς δοκιμαστικοῦ κώφους. Πρὸς τοῦτο οἱ κινητήρες εἶναι ἐφοδιασμένοι διὰ συμπιεστῶν οἱ ὁποῖοι παρέχουν εἰς

τῆτος τῆς στρατοσφαιρας.

Οἱ μηχανικοὶ ἔλυσαν τὸ πρόβλημα τῶν δοκιμῶν κατ' ἄλλον τρόπον. Εἰς τὴν πραγματικὴν ἐπρεπεν νὰ διαπιστωθῇ ἡ ἀντοχὴ τῶν τοιχωμάτων εἰς μίαν διαφορὰν πίσεως ὑφισταμένην μεταξὺ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ θαλάμου, ἀντὶ δὲ νὰ μειωθῇ ἡ ἐξωτερικὴ πίεσις καὶ νὰ παραμεινῇ ὁμαλὴ ἡ ἐξωτερικὴ πύξις ἡ δευτέρα, ἐνῶ ἡ ἐξωτερικὴ πίεσις παρέμενε ὁμαλὴ. Ἐφ' ὅσον ἡ ἐξωτερικὴ πίεσις ἦτο ἐλαττωμένη εἰς ποῖον

ὑψος θὰ ἐπρεπεν νὰ εὐρίσκειται τὸ ἀεροπλάνον διὰ νὰ παρατηρηθῇ ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων του τοιαύτη διαφορὰ.

Ἐκ παραλλήλου οἱ μηχανικοὶ παρεκτολοῦθον συστηματικῶς τὰς παραμορφώσεις τὰς ὁποίας ὑφίστατο τὸ περιβάλλον τοῦ θαλάμου καὶ τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον ἀντίστατο. Δεόν ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ τονισθῇ ὅτι καὶ εἰς τὰ ὑποβρύχια καταβάλλεται μέριμνα ὥστε τὸ ἐξωτερικὸν περιβάλλον ἀντέχει εἰς τὰς μεγάλας πίσεις, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι εἰς τὴν περιπτώσιν αὐτὴν τὸ ζήτημα τοῦ βάρους τοῦ περιβλήματος δὲν ἔχει τόσον μεγάλην σημασίαν, συγχρόνως δὲ ἡ πίεσις ἀσκέται ἐξωθεν καὶ οὐκ ἐσθεν ὥπως συμβαίνει εἰς τὸ στρατοσφαιρικὸν ἀεροπλάνον. Τοῦτο ἔχει τὴν ἐξῆς σημασίαν. Ὅταν ἡ πίεσις ἀσκέται ἐξωτερικῶς ὁ σκελετὸς ὁ ὁποῖος συγκρατεῖ τὰ ἐλάσματα τοῦ περιβλήματος ἐρδίσκειται ἐσωτερικῶς καὶ συντελεῖ οὕτω εἰς τὴν μεγαλυτέραν ἀντοχὴν του. Ὅταν ὅμως ἡ πίεσις, ὅπως εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ στρατοσφαιρικοῦ ἀεροπλάνου, ἀσκέται ἐκ τῶν ἐνδον πρὸς τὰ ἔξω, ὁ σκελετὸς δὲν ἔχει ἐνισχυτικὴν ἀξίαν. Ὁποσδήποτε καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ ἐλύθη.

Μεγαλύτεραν δυσχερείαν παρουσιάζει ὁ τρόπος τῆς διαπίστωσεως περὶ τοῦ ἀν γίνονται διαφυγαὶ ἀέρος διὰ τῶν ὁρίων τῆς συνδέσεως τῶν ἐλασμάτων τοῦ περιβλήματος. Ἄν ἡ τοιαύτη διαφυγὴ ἐγένετο θραδῶς, δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διαπιστωθῇ.

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 516)

ΠΟΙΟΥ ΕΙΔΟΥΣ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΣΑΝ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

“Οχι ό πέλεκυς αλλά ή ράβδος ύπήρξε τó όπλον των

Διάφοροι κατά καιρούς ύπήρξαν αί γνῶμαι όσον άφορᾷ τήν εξέλιξιν τῶν εργαλείων όπλων καί κοσμημάτων, πού άποτελοῦν τά μόνα ιστορικά μνημεία τοῦ πολιτισμοῦ τῶν προϊστορικῶν μας προγόνων. Τά μνημεία αὐτά εἶνε θεθαίως πολλά, φυλάσσονται δέ εἰς μουσεῖα. Ἀλλά δέν άνοκεῖ ή κατανομή των εἰς διαφόρους εποχάς· Διὰ τὰ έξαχθοῦν κατὰλληλα συμπεράσματα περί τῆς χρονολογικῆς των εξέλιξεως έπρεπε κατά πρῶτον νά ταξινομηθοῦν, τó καθένα των έν σχέσει πρὸς τὰ άλλα. Ἐπρεπε δηλαδή νά εὑρεθῇ ή σειρά των, κατά περιόδους παραγωγῆς καί χρησιμοποίησεως των.

Ἐπὶ πολὺν καιρόν έπεκράτει ή ιδέα ὅτι τó πρῶτον όπλον καί εργαλεῖον τοῦ προϊστορικοῦ ανθρώπου, ύπήρξεν ὁ λίθινος πέλεκυς. Τώρας ὅμως άποδεικνύεται ὅτι, μέχρις ότου φθάσῃ εἰς τó σημεῖον νά κατασκευάζῃ καί νά χρησιμοποιῇ πελέκεις, ἔστω καί λιθίνους, ὁ προϊστορικός άνθρωπος, έπέρασε πολλά σημεῖα εξέλιξεως καί ανάπτυξεως τοῦ πολιτισμοῦ του. Ἡ εμφάνις άλλων τε πελέκεως, άποτελεῖ κατακρηφον πολιτισμοῦ, χαρακτηριστικόν δέ εἶνε ὅτι, ἀπὸ τοὺς λαμπροτέρους πολιτισμοὺς πού εἰσὶν ὁ προϊστορικός άνθρωπος, εἶνε ὁ Κρητικός πολιτισμός, ὁ Μινωικός, ὁ έπιτελούμενος έπίσης «Πολιτισμός τοῦ πελέκεως». Βεθαίως περί τὰ τέλη του ὁ πολιτισμός αὐτός εἰσὶν ὅτις ἔκ μετὰλλου πελέκεις, άλλ' αὐτὸ δέν διαψεύδει ὅτι ὅταν έχρησιμοποιεῖτο ὁ ἔκ μετὰλλου πέλεκυς, ή Κρήτη ήτο ήδη κέντρο σπουδαίου πολιτισμοῦ. Ἀπὸ ὅτι λοιπὸν άποδεικνύεται σήμερον, πρῶτον εργαλεῖον τοῦ ανθρώπου ύπήρξαν τὰ ὄργανα τῶν αἰσθήσεων του καί ὅμοι με αὐτά τὰ άκρα τοῦ σώματος του, οἱ πόδες του καί πρὸ πάντων αἱ χεῖρες του.

Προφανῶς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ανάπτυξεως του ὁ προϊστορικός άνθρωπος εἰσὶν ὅτις ἔκ μετὰλλου εργαλεῖον καί τελειοποιήσεως των. Δέν εἶχεν άκόμη τήν έμπνευσιν νά κατασκευάσῃ μόνος του ὄπλα καί εργαλεῖα. Ἐπὶ μακρὰν λοιπὸν περίοδον, άρκεῖται εἰς ὅτι τοῦ δίδοι έτοιμον ή ἰδία ή φύσις.

Μικροὶ ή μεγάλοι λίθοι, λόγου χάριν, ὁμοῦ με κλάδους δένδρων, άποτελοῦν τὰ πρῶτα χρησιμοποιούμενα εργαλεῖα, έντελὸς άκατέργαστα. Τήν έκδοχὴν αὐτὴν ενισχύει καί τó γεγονός ὅτι ὅταν καί σήμερον άκόμη ὁ άνθρωπος εὑρεθῇ μακρὰν τῶν κέντρων τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς περιπλανήσεις λ. χ. εἰς τó κυνήγι κτλ. σισθάνεται τήν ανάγκην νά χρησιμοποιήσῃ εργαλεῖα ή ὄπλα έτοιμα πού τοῦ παρέχει ή φύσις, ὅτι νά έπινοῇ νά κατασκευάσῃ ἐπὶ τόπου. Ἀκόμη τó αὐτὸ αληθεύει καί με τὰ παρὰ, πρὸ άρέσκονται νά χρησιμοποιοῦν εἰς τὰ παιχνίδια των τοιαύτης φύσεως έτοιμα εργαλεῖα. Τέλος, εἰς τήν Πολυνησίαν υπάρχουν καί σήμερον άκόμη ὁμάδες

**‘Ο πολιτισμός τοῦ πελέκεως άνεπτύχθη ὅταν ήδη ὁ άνθρωπος εἶχε προαχθῇ σημαντικῶς. Προηγούμενως ὅμως επέ-
ρασεν ἀπὸ διάφορα στάδια, τὰ ὁποῖα εξέτάζονται ένταῦθα**

πὺ δέν γνωρίζουν άλλο εργαλεῖον ἀπὸ τὸ φυσικόν. Σταθμὸν προόδου φυσικά άπετέλεσε τó γεγονός ὅτι πιεζόμενος ἀπὸ τήν ανάγκην ὁ άνθρωπος κάθε πού δέν εὑρίσκει έτοιμα εργαλεῖα έσκέφθη νά τὰ κατασκευάσῃ. Φυσικά δέ αὐτά θά ήσαν ἀπὸ τὰ ὀπλοῦστερα. Ἐνα ἀπὸ τὰ πρῶτα θά εἶνε ή «μαγκούρα» ή τὸ ραβδί, πού έκοψεν ὁ πρόγονός μας μόνος του ἀπὸ τὸ δένδρον, ὁσάκις δέν εὑρήκε πρόχειρο τὸ κλῶνι πού εἴχτει. Σιγά-σιγά τὸ ξύλινο ραβδί καί ή μαγκούρα έγιναν πέτρινα.

Διὰ νά γίνουν πέτρινα, κατέβαλλε φυσικά καί ὁ άνθρωπος κόπους, δίπλα εἰς τήν έπεξεργασίαν πού έκαμε πάλιν ή ἰδία ή φύσις, διὰ νά τοῦ προετοιμάσῃ ἀνάλογον όπλον καί εργαλεῖον. Τί δύναται νά επιτευχθῇ με ξύλινο ή πέτρινο ραβδί, με «μαγκούρα» ή με ρόπαλον, ὁ καθένας δύναται νά τὸ φαντασθῇ.

Τώρα πλέον ὁ άνθρωπος δέν άντεπεξέρχεται κατὰ τῶν θηρίων με μόνας τὰς μυϊκὰς του δυνάμεις, τοὺς δυνασάς του, τὰ δόντια του κλπ. Τώρα προσθέτει εἰς τὰ φυσικά του χαρίσματα ένα σπουδαῖον συντελεστήν. Ἀκόμη αὐτὸ αληθεύει εἴτε προκειμένου νά τρυγήσῃ τὰ δένδρα ὅπου εὑρίσκονται πάρα πολὺ ψηλά οἱ καρποὶ των, εἴτε διὰ νά άνοίξῃ τὰς καρπούς αὐτοὺς ὁσάκις έχουν σκληρόν περιβλημα.

Ἐνα τρίτον στάδιον ανάπτυξεως εἶνε ὅταν ὁ άνθρωπος προσπαθῇ νά έπεξεργασθῇ κάπως καλύτερα τὰς ράβδους ή τὰ ρόπαλα αὐτά, νά κατασκευάσῃ δηλαδή μίαν λαβήν, διὰ νά δύναται νά κρατῇ εύχερέστερον, αλλά καί ασφαλέστερα. Μία άλλη του φροντίς εἶνε νά καταστήσῃ πλέον άποτελεσματικὴν τήν χρῆσιν των διὰ τῆς έπεξεργασίας τῆς κάτω άκρας των, τήν ὅποιαν προσπαθεῖ νά κατασκευάσῃ εύκαθεστέραν καί θαρυτέραν.

Κατὰ τὸν τρόπον αὐτόν, έχουμε τώρα τὸ πλέον αξιόλογον χρονολογικῶς εργαλεῖον καί όπλον. Ἡ ράβδος ή τὸ ρόπαλον, φέρουν εἰς τήν κάτω άκρα των ένα έξόγκω-
μα, έν εἶδος γρόνθου. Πολλά ἀπὸ τὰ πρῶτα τέγωνα εργαλεῖα καί ὄπλα τοῦ εἶδους τοῦ του εὑρέθησαν εἰς τεταρτογενεῖς προσχώσεις.

Καί μόνον έπειτα ἀπὸ τήν τελειοποίησιν αὐτὴν έπινοεῖ ὁ άνθρωπος τήν κατασκευὴν τοῦ πελέκεως. Ἐπεξεργάζεται δηλαδή ὁ άνθρωπος τὸν λίθον καί τὸν μεταβάλλει εἰς πέλεκυν, αλλά εἰς πέλεκυν πο-

λὺ διαφορετικόν εκείνου πού μεταχειρίζο-
μεθα σήμερον. Εἶνε πέλεκυς μονομερής. Τοῦ λείπει, δηλαδή τὸ στέλεχος. Ἡ έπινο-
ητικότης τοῦ ανθρώπου δέν έχει προχωρή-
σει άκόμη μέχρι τῆς έπινοήσεως τοῦ στε-
λέχους, πού συντελεῖ εἰς τὸ νά κάμῃ πρα-
γματικῶς πολὺτιμον τὸ όπλον καί εργα-
λεῖον αὐτό. Ὁ προϊστορικός πρόγονος καίασκευάζει μόνον τὸ «κοπτερόν» μέρος τοῦ ὄργανου, ἀντὶ δέ τελέχους μεταχειρί-
ζεται τὰ ὄργανα αὐτά, τυλιγμένα ἀπὸ τήν άκραν των εἰς τεμάχια ή λωρίδας δερμά-
των τῶν ζῶων. Ἀκόμη καί σήμερον, οἱ
λίθοι τῆς Καλιφορνίας μ' ὄλον ὅτι εἰ-
γνώρισαν πολιτισμὸν ἀνώτερον, άρέσκον-
ται νά εργαζονται κατὰ τὸν τρόπον αὐτόν.

Τὸ συνθετέρον σχῆμα τῶν πελέκεων εκείνων ήτο άμυγδαλοειδές, αλλά ὑπάρ-
χουν καί σχήματα λογοειδῆ ὡς επίσης καί
σχήματα τριγωνικά. Ἡ ποικιλία αὐτῆς τῶν
σχημάτων, μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Ἀνθρωπος
εἶχεν ήδη ἀναπτύξει τὰς ἀνάγκας του καί
προεβαίνει εἰς τὸν καταμερισμὸν καί τήν
διαφοροποίησιν τοῦ εργαλείου. Ἡδη, δέν
πρόκειται πλέον περὶ ὀπλοῦ πελέκεως. Τὸ
λογχοειδές σχῆμα σημαίνει άξινην καί τὸ
τριγωνικόν ἀντικαθιστᾷ τήν σημερινήν μας
μολόπετραν.

Όλα αὐτά συμβαίνουν εἰς τήν εποχὴν
τοῦ Χελλαίου πολιτισμοῦ. Πλὴν τῶν ὀργά-
νων τούτων, κανένα άλλο εὑρημα δέν έπι-
τρέπει νά φαντασθῶμεν ὅτι ὑπῆρχον καί
άλλων ειδῶν εργαλεῖα. Καί διὰ τὸν λόγον
αὐτόν ὁ Χελλαίος πολιτισμός παραμένει ὁ
στοιχειώδέστερος πολιτισμός τῆς ἀνθρωπώ-
ητος ἐξ ὅσων γνωρίζομεν.

Τεράστια ἄλματα παρουσιάζει έν σχέ-
σει πρὸς τὸν πρῶτον ὁ Ἀχελλαιὸς πολι-
τισμός. Κατὰ τήν περίοδον πλέον αὐτὴν δέν
άνευρίσκομεν τὸ κοπτερόν μέρος τοῦ πε-
λέκεως, δέν κατασκευάζεται ἀπὸ μονολιθι-
κά τεμάχια πέτρας, αλλά ὁπτεται εἰς
φλοιούς, εἰς σχήματα πού ένθυμίζουν τὸ
σημερινὸν μπαλτάν. Οἱ φλοιοὶ αὐτοὶ κό-
πτονται ἀπὸ πυριτολίθους. Τὸ θάρος των
εἶνε αἰσθητῶς μικρότερον ἀπὸ τοὺς πελέ-
κεις τῆς προηγούμενης περιόδου. Μαρτυ-
ρικὸν δέ μεγίστης σημασίας εἶνε ὅτι ή τε-
χνική έχει τώρα προχωρήσει μέχρι σημεί-
ου ὥστε νά παρουσιάζῃ ὁ πέλεκυς κανονι-
κὴν πλέον συμμετρίαν. Καί ἐνῶ τὸ μικρό-
τερον μήκος τῶν πελέκεων τῆς προηγου-
μένης περιόδου έφθανε μέχρι 15 ἐκατο-
στῶν, τώρα τὸ μήκος φθάνει εἰς τὰ 4 μό-
λις ἐκατοστά, πρᾶγμα πού μαρτυρεῖ ὅτι
διὰ «χοντροδουλειὰς» ὁ άνθρωπος μετεχει-
ρίζετο άλλου εἶδους εργαλεῖα.

**Εἰς τὸ προσεχές: Τὰ άλλα ἀνθρώπι-
να σύνεργα έν τῇ ἀναπτύξει των.**

ΔΙΑΤΙ ΠΑΝΤΑΧΟΥ ΥΠΗΡΞΕ ΚΑΙ ΕΠΕΒΛΗΘΗ

Η ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑ

αί ιδέαι του Πλάτωνος καί του Ἀριστοτέλους

**Κατ' άρχάς άριστοκρατία ήτο ή μυική ύπεροχή. - Ἐπειτα άνε-
πτύχθη ή άριστοκρατία τῶν νικητῶν. - Ἡ άριστοκρατία τῆς
διανοήσεως εἶναι κατὰ πολὺ νεωτέρα, εὑρημα τῆς φιλοσοφίας**

Εἶδομεν ήδη προηγούμενως ὅτι, ἀπὸ
ετυμολογικῆς τούλάχιστον άπόψεως, «ά-
ριστοκρατία» εἶνε ή κυριαρχία τῆς τά-
ξεως τῶν άρίστων ἐπὶ τῶν λοιπῶν πολι-
τῶν.

Ἡ ιστορική εμφάνις τῆς άριστοκρα-
τίας δέν εἶνε φαινόμενον περιωρισμένης
σημασίας, ἐφ' ὅσον δέν ὑπῆρξε κοινω-
νία ἀνθρώπων, ή ὁποία νά μὴ εἶχε τήν
άριστοκρατίαν τῆς. Ἡ ὑπαρξίς τῆς τά-
ξεως αὐτῆς εἰς ὅλας τὰς μέχρι τοῦδε
κοινωνίας, προϋποθέτει τήν γένεσιν καί
ἐπικράτησιν τῆς ιδέας περὶ άνισότητος
τῶν ἀνθρώπων. Βεβαίως ή ιδέα εἶνε με-
ταγενεστέρα τοῦ γεγονότος εἰς τὸ ὁποῖ-
ον άλλως τε ὀφείλει τήν ἰδικήν τῆς γέ-
νεσιν. Δηλαδή, πρῶτα ὑπῆρξεν άριστο-
κρατία, καί έπειτα αἱ περὶ άριστοκρα-
τίας ιδέαι, ὑπέρ, ή κατὰ.

Ὁ Πλάτων, δι' ὅλων του τῶν δυνάμε-
ων, καταπολεμεῖ τὴν γνώμην ὅτι εἶνε δυ-
νάτον νά γίνουν ποτὲ ἴσοι ἄνθρωποι. Οὔτε
κάν ή γενική μόρφωσις εἶνε άρκετὴ νά
καταστήσῃ ὅλους ἱκανοὺς πρὸς ἐπιβολήν
καί διακυβέρνησιν τῆς Πολιτείας. Ὁ-
πως επίσης δέν εἶνε ἱκανή ή γενική μόρ-
φωσις, νά καθορίσῃ τὸ ἐπάγγελμα ἐνὸς
έκάστου. Μόνη ή Πολιτεία καί οἱ νόμοι
τῆς δύνανται νά έναρμονίσουν τὰς δια-
φόρους ἀξίας, καί νά τάξουν τὸν καθέ-
να εἰς τήν θέσιν τήν καταλληλοτέραν νά
παράσχῃ ὅτι καλύτερον δύναται εἰς τὸ
σύνολον. Ὅπως δέ τὸ σῶμα καθοδηγεῖ-
ται ὑπὸ τοῦ πνεύματος, οὕτω καί τὸ κοι-
νωνικόν σύνολον δέον νά καθοδηγητῇ
ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος, τοὺς
άποτελοῦντας τήν πραγματικὴν άριστο-
κρατίαν. Αὐτοὶ δέ συγκεκριμένως εἶνε οἱ
φιλόσοφοι. Αὐτοὶ κατέχουν τήν ἀληθῆ
γνώσιν, καί συνεπῶς εἰς μόνους αὐτοὺς
άπόκειται ή διακυβέρνησις τῆς Πολι-
τείας.

Εἰς τήν Ἑλλάδα τὸ περὶ άριστοκρα-
τίας διανοουμένων ἰδανικόν τοῦ Πλάτω-
νος ἔμεινε καθαρὰ οὐτοπία. Εἰς άλλας
ὅμως χώρας, ἰδίως τῆς Ἀπὸ Ἀνατολῆς,
καί κυριώτερον εἰς τήν Κίαν ὕφιστο
ή άριστοκρατία τῶν διανοουμένων έν τῇ
κυριολεξίᾳ τῆς.

Μέχρι πρό τινος άκόμη οἱ διοικοῦντες
τὸ ὀφράνιον κράτος ήσαν κατ' οὐσίαν ά-
ριστοκόοται τοῦ πνεύματος, φιλόσοφοι,
λογοτέχναι καί ἐπιστήμονες. Τήν μεγά-
λην άριστοκρατίαν, άπετέλου οἱ πνευ-
ματικοὶ αὐτοὶ ήγέται, κατέχοντες πολι-
τικά, ταυτοχρόνως δέ καί ἱερατικά ἀξιώ-
ματα, καί λεγόμενοι ὡς γνωστὸν «μαν-
δρίνοι».

Πᾶς πολίτης, ἐξ οἰουδήποτε κοινωνι-
κοῦ στρώματος, οἰασδήποτε περιουσια-
κῆς καταστάσεως, καί οἰουδήποτε επαγ-
γέλματος, ήδύνατο νά ἀνέλθῃ εἰς τὸ ὑ-
ψηλόν τοῦ μανδρινίου κοινωνικόν ἀξίω-
μα, ἐφ' ὅσον θά ἔδιδε άποδείξεις τῆς
πνευματικῆς του ὑπεροχῆς. Ἀκόμη, τὸ
κράτος ἀνελάμβανε τήν δημιουργίαν ά-
ριστοκρατῶν, διὰ τῆς ἀναλήψεως τῶν ἐ-
ξόδων μορφώσεως. Ὁ τιοῦτου εἶδους
άριστοκράτης έβιωρεῖτο ὡς κάτοχος ἐ-
νικῆς σοφίας. Ἡ μόνη δυσκολία, εἰς ὅ-
λα αὐτά, ήσαν αἱ ἐξετάσεις κατὰ τὰς ὁ-
ποίας ὁ ένδιαφερόμενος έπρεπε νά ἀπο-
δείξῃ τήν ὑπεροχήν του. Σχετικῶς ἐλά-
χιστοι, ἐτόλμων νά ἀντιμετωπίσουν τὰς
ἐξετάσεις αὐτάς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει,
ἐκεῖ εἰς τήν Ἀπὸ Ἀνατολῆς εἶχε λάβει
σάρκα καί ὀστά, τὸ ἀνώτερον αὐτὸ ἰδα-
νικόν τοῦ Πλάτωνος.

Ὁ Ἀριστοτέλης, άκόμη φιλοσοφικώ-
τερον, δέν δεικνύει ἰδιαίτεραν συμπά-
θειαν πρὸς ένα ὀρισμένον πολιτεϊακόν
σύστημα. Δέν άποκρύπτει, ὅτι προσωπι-
κῶς πρόσκειται πρὸς τήν άριστοκρατίαν,
άλλά τονίζει ὅτι ἰδεώδες εἶνε τὸ πολι-
τευμα, τὸ έναρμονιζόμενον πρὸς τὸν χα-
ρακτῆρα καί τὰς ἀνάγκας τῶν διαφό-
ρων λαῶν.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, τὸ χειρίστον
τῶν πολιτευμάτων, δύναται νά ἀποδώσῃ
θαυμασίους καρπούς, καί νά ἀποβῇ άρι-
στον πάντων ἐφ' ὅσον ἀνταποκρίνεται
εἰς τήν ἰδισυγκρασίαν λαοῦ τινός. Ἀν-
τιστρόφως δέ επίσης τὸ άριστον τῶν πο-
λιτευμάτων δύναται νά ἀποβῇ χειρίστον,
ἐφ' ὅσον δέν συντρέχουν αἱ προϋποθέ-
σεις πρὸς εὐδοκίμησιν του. Ὑπὸ τήν ἐπι-
φύλαξιν αὐτὴν ὁ Ἀριστοτέλης ἀριθμεῖ
τριῶν ειδῶν βασικά καί θεμελιώδη πολι-
τεύματα: α) τὸ βασιλικόν πολιτεῦμα,
κατὰ τὸ ὁποῖον ή έξουσία δύναται νά πε-
ριορισθῇ εἰς χεῖρας ἐνὸς καί μόνου άρ-
χοντος, συμπαραστατομένου φυσικά, β)
τὸ άριστοκρατικόν πολιτεῦμα, ὅπου κυ-
ριαρχεῖ καί έξουσιάζει έν τῷ συνόλῳ τῆς
ή άριστοκρατία, καί γ) τὸ λαοκρατικόν
πολιτεῦμα, ὅπου συμμετέχουσι τῆς έξου-
σίας οἱ πολλοί.

Ἐκάστη τῶν τριῶν αὐτῶν μορφῶν —
κατ' Ἀριστοτέλην πάντοτε — έχει δύο μορ-
φάς. Τήν καλὴν καί δικαίαν τῆς ὅσιν,
καί τήν κακὴν ή έκπεφυλισμένην. Συγκε-
κριμένως, άγαθὰς καί δικαίας μορφᾶς
θεωρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, τήν βασιλείαν,
τήν άριστοκρατίαν, τήν δημοκρατίαν.
Ἐκπεφυλισμένοι καί κακαὶ μορφᾶι τῶν
τριῶν αὐτῶν εἶνε ή τυραννία, ή ὀλιγαρ-

χία, ή ὀλοκρατία. Ὡς ήδη ανέφεραμεν,
ή προσωπική του προτίμησις, εἶνε ὑπέρ
τῆς άριστοκρατίας, τήν ὁποίαν ὀρίζει
οὕτω: Πᾶς πολίτης δύναται νά συμμετέ-
χῃ τῆς πολιτικῆς έξουσίας, αλλά πολί-
ται εἶνε μόνον εκείνοι οἱ ὁποῖοι λόγῳ
τῆς κοινωνικῆς των θέσεως, δύναται νά
ἐκπληροῦν τὰ πολιτεϊακά των καί κοι-
νωνικά των καθήκοντα.

Καί αὐτὰ μὲν ἀπὸ άπόψεως φιλοσοφι-
κῆς, ἀπὸ άπόψεως δηλαδή ιδεῶν.
Ἀπὸ ἱστορικῆς ὅμως, καί πλέον ρεα-
λιστικῆς άπόψεως, ή γένεσις, ὑπαρξίς
καί ἀνάπτυξις τῆς άριστοκρατίας, κα-
θὼς καί ή παρακμὴ τῆς στηρίζονται ἐπὶ
τῶν ἐξῆς γεγονότων.

Ἀπὸ τῆς πρώτης διοργανώσεως τῆς
κοινωνίας, άνεφάνη ή άριστοκρατία, ὑ-
πὸ διαφόρους πάντοτε μορφάς. Ἡδη ἐξ
ἀρχαιοτάτων χρόνων, οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ
τήν πίεσιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς, άνε-
γνώρισαν τήν σωματικὴν, πνευματικὴν
ή καί ήθικὴν ὑπεροχὴν ὀρισμένων ατό-
μων, καί καθυπετάγησαν εἰς τὰ άτομα
αὐτά. Πρώτη, προφανῶς, μορφὴ άριστο-
κρατίας, ήτο ή άριστοκρατία τῆς...σωμα-
τικῆς δυνάμεως. Ἐνας, κινὸς δηλαδή
άχθοφόρος τῆς σήμερον κατὰ τήν επο-
χὴν εκείνην ήτο φυσικώτατα άριστοκρά-
της.

Ἡ τοιοῦτου εἶδους άριστοκρατία έβα-
σίζετο ἐπὶ οὐσιωδῶν λόγων, αλλά καί
ἐπὶ αἰτιῶν καθαρῶς έντελῶσιακῶν. Ἡτο
ἡ βαίως φυσικὸν νά ἐπιβάλλεται κατ'
αρχὴν ὁ πλέον χειροδύναμος, αλλά ή ἐ-
πιβολή αὐτὴ δέν ήτο δυνατόν νά έξασκη-
θῇ πορὰ μόνον εἰς μικρὰν σχετικῶς ὁμά-
δα. Δύο ή τρία ἔστω καί μετρίως δυνά-
μεως άτομα, ήδύνατο βεβαίῶτα νά
άντεπεξέλθουν κατὰ τοῦ πλέον ἰσχυροῦ
σωματικῶς. Δέν θά ἐξηγεῖτο λοιπὸν τὸ
διὰ τί έπεκράτησεν ἐπὶ μέγα χρονικὸν
διάστημα ή άριστοκρατία τῶν σωματι-
κῶν δυνάμεων, εἰάν δέν εἰχομεν ὡς ἐξή-
γησιν τοὺς έντελῶσιακοὺς λόγους.

Πλὴν τῶν ατομικῶν του δυνάμεων, ὁ
ἰσχυρὸς τὸ σῶμα, εἶχεν ὑπέρ αὐτοῦ τήν
λαϊκὴν πίστιν, ὅτι δικαιοδικῶς κατέ-
χει τήν έξουσίαν. Χαρακτηριστικόν εἶνε,
τὸ μέχρι άργά επικρατοῦν έθιμον, τῆς
μονομαχίας μεταξὺ βασιλέων, ήρώων
κτλ. ἐνῶ τὰ ἀντιπαράτετα γένετα στρα-
τεύματα, παρακολουθοῦν τὰς φάσεις τῆς
μονομαχίας αὐτῆς, καί τρέπονται εἰς φυ-
γὴν, εκείνα τῶν ὁποίων ὁ φυσικὸς πρό-
πον τινα ήγέτης ὑπέκυψεν, ἐνῶ οἱ ἀντί-
παλοι έξορμούν ὡς νικηταί. Ἀλλά πρὶν
(Ἡ συνέχεια εἰς τήν σελ. 505).

ΤΑ ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ ΠΩΣ ΕΤΕΛΟΥΝΤΟ ΤΑ ΣΕΜΝΑ ΟΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

Τὸ ἱερατεῖον τὸ ἐνασχολούμενον ἐν Ἐλευσίνῃ, μὲ τὴν ἐν γένει τέλει τῶν μυστηρίων, ἦτο πολυάριθμον. Ἀπαιτοῦντο ἀπὸ ἱερεῖς, ἱερείας καὶ ἄλλα βοηθητικά πρόσωπα, ἀσχολούμενα διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τοῦ ἱεροῦ. Τὰ ἀνώτατα ἱερατικά ἀξιώματα ἦσαν κτήμα τῶν ἀπογόνων τῶν μεγάλων ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν, ἀπογόνων τῶν ἡρώων. Τὰ πλέον περιβλεπτά τῶν ἀξιωματῶν αὐτῶν ἦσαν:

α) Ὁ Ἱεροφάντης, ἀξίωμα τὸ ὁποῖον ἀνέχετο πάντοτε εἰς τὴν Οἰκογένειαν τῶν Εὐμολπίδων. β) Ὁ Δαδοῦχος, ἀξίωμα τῶν ἀπογόνων τοῦ Τριπτολέμου. γ) Ὁ Ἱεροκῆρυξ, ὁ ὁποῖος προήρχετο ἀπὸ τὸ γένος τῶν Κηρύκων, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προήρχετο καὶ δ) ὁ Ἐπιβάμιος ἱερεὺς. Εἰς τοὺς ἄρρενας αὐτοὺς ἀντιστοιχοῦν, τὰ γυναικεία ἀξιώματα τῆς Ἱεροφάντιδος, προσφρονένης εἴτε ἐκ τοῦ γένους τῶν Εὐμολπίδων εἴτε ἐξ ἐκείνου τῶν Φυλλιδῶν, ἡ Δαδοῦχος ἱερεῖα, ἀπόγονος ἐπίσης καὶ αὐτῆς τοῦ Τριπτολέμου. Θήλειαι ἱεροκῆρυξ οὐδαμῶς ἀναφέρεται, ὑπῆρχεν ὅμως ἡ λεγομένη Ἐπώνυμος Ἱερεῖα, ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὸν Ἐπιβώνιον ἱερέα.

Κατώτερα ἀξιώματα, ἀλλὰ μεγάλως τιμώμενα, ἦσαν τὸ τοῦ Ἰακχοφόρου, τοῦ Κουροτρόφου, καὶ τοῦ Δρεῖτου, οἱ ὁποῖοι ἐχρησιμοποιοῦντο κυρίως εἰς τὴν ἐκφορὰν τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἰακχοῦ.

Τέλος, ὑπῆρχον καὶ πλῆθος ἄλλοι βοηθητικοί.

Ἀπὸ πολυαιότητος ἐποχῆς, τὰ μυστήρια αὐτὰ ἐκαλοῦντο καὶ «ὄργια» ἢ μάλιν «σεμνὰ ὄργια», διότι ἐγένετο δραματική ἀναπαράστασις εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς φάσεις τοῦ δράματος τῆς Δήμητρος.

Κατ' ἀρχάς, τὰ μυστήρια, ἐτελοῦντο μόνον κατὰ τετραετίαν. Ἐπειδὴ ὅμως τῶν ἐπιθυμούντων νὰ μνηθοῦν ὁ ἀριθμὸς ἠῴετο, δι' αὐτὸ ἐτελοῦντο καὶ τὰ «μικρά» λεγόμενα μυστήρια εἰς ἐνδιάμεσα διαστήματα.

Οἱ μυσούμενοι διήρχοντο διάφορα στάδια μυσσεως. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ὁ μυσούμενος εἰσέρχεται εἰς τὸ ἱερὸν ὅπου ἐβλεπε καὶ ἤκουε τὰ διαδραματιζόμενα. Κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἡ καὶ βραδυτέρων, ἐλάμβανε νέαν πληρεστέραν γνώσιν τῶν μυστηρίων, τὴν κολουμένην «ἐποπτεῖαν». Κατὰ τὸ τρίτον ἔτος ἐνυεῖτο τελείως ἡ «ἐτελείτω» — ὡς ἐλέγετο.

Ὁ μέλλων νὰ μνηθῇ, ὡφεύει νὰ καθαρῇ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς διὰ νὰ καταστή ἀξίος. Ὁ καθαρμὸς αὐτὸς ἐπρεπε νὰ ἀρχίσῃ ἱκανὸν χρόνον πρότερον, πρῶτον ἀλλὰ τε δύο κολόν. ἔφ' ὅσον ἐπρεπε νὰ γίνῃ ὁμαδικῶς.

Προπαρασκευὴν εἰς τὰ Ἐλευσινία μυστήρια ἀπετέλουν τὰ λεγόμενα μικρὰ μυστήρια, τελούμενα ἐν Ἀργῇ, ὅπου συνεκεντροῦντο οἱ Ἀθηναῖοι, πρὸς ὁμαδικὸν καθαρμόν. Τὰ ἐν Ἀργῇ μυστήρια τοῦ καθαρμοῦ ἦσαν μυστικά ἐορταί πρὸς τιμὴν ὅχι τῆς Δήμητρος, ἀλλὰ τῆς

Κόρης, (δηλαδὴ τῆς Περσεφόνης), πρὸς ἀνάμνησιν τῶν μετὰ τοῦ Διονύσου γάμων τῆς. Τί ἀκριβῶς ἐγένετο κατὰ τὰ μικρά αὐτὰ μυστήρια δὲν ἐγνώσθη ποτέ. Αὐτὸ δὲ καὶ μόνον μαρτυρεῖ ὅτι οἱ προσερχόμενοι, ἂν καὶ εἶχον πλήρες τὸ δικαίωμα νὰ ἀποσυρθοῦν ἐάν ᾔθελον, ἢ νὰ μὴ προχωρήσουν εἰς τὴν μύσιν, ἐν τούτοις ποτὲ δὲν ἔφερον εἰς δημοσιότητα τὸ μυστικόν. Πιθανὸς νὰ ἐτελείτο ἡ ἀναπαράστασις τῶν γάμων τῆς Κόρης μετὰ τοῦ Διονύσου, εἰς ὅλας αὐτῶν τὰς λεπτομερείας καὶ φάσεις. Τὸν ρόλον τοῦ Διονύσου ὡς καὶ τῆς Κόρης, θὰ ἐπαιζον βεβαίως οἱ ἴδιοι μῦσαι καὶ ἱεροφάνται καὶ αἱ ἱερεῖαι. Βέβαιον εἶνε ὅτι τὰ μικρά αὐτὰ μυστήρια, ἀπετέλουν τὴν περιέδον τοῦ καθαρμοῦ εἰς τὸν Ἰλσύν. Οἱ Ἀρχαῖοι, ὡς ἔμαζον, «προκάθερσιν» καὶ «προάγνευσιν» τὰς πράξεις τοῦ ἐλάμβανον χώραν. Συμπεραίνεται δὲ ὅτι οἱ μυσούμενοι ἐλάμβανον θρησκευτικὰς τινὰς γνώσεις, ἐπίσης δὲ ἐμυόντο εἰς διάφορα σύμβολα, ποῦ θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο ἀργότερον κατὰ τὰ μεγάλα μυστήρια.

Τὰ μεγάλα μυστήρια, τὰ καθ' ἑαυτὸ Ἐλευσινία, ἤρχίζον τὴν 15ην ἡμέραν τοῦ μηνὸς Βοηδρομιώνος, δηλαδὴ περὶ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου, καὶ διήρκουν ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας, ὅσαι ἦσαν καὶ οἱ ἡμέραι τῶν περιπλανήσεων τῆς Δήμητρος. Κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἐνάρξεως τῶν μυστηρίων, μετεφέροντο εἰς Ἀθήνας ἐξ Ἐλευσίνος τὰ ἱερὰ ἀγάλματα ἡ σύμβολα τῆς Δήμητρος καὶ κατετίθεντο εἰς τὸ παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν παράρτημα τοῦ Ἐλευσινίου ἱεροῦ, τὸ καλούμενον Ἐλευσίνιον.

Ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἐορτῆς ἐκπεῖτο «ἀγυρμός» δηλαδὴ συνάντησις, κατ' αὐτὴν δὲ ἐγένετο ἡ προκήρυξις τῆς ἐορτῆς, ἡ λεγομένη «πρόρρησις». Ἐκαλοῦντο δηλαδὴ ἐπισήμως νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν μύσιν πάντες οἱ θοιλόμενοι ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ἀπεκλείοντο δὲ μόνον οἱ οἱ ἦσαν «χείρας μὴ καθαροί» δηλαδὴ ἐγκληματῆται ἢ «φῶνιν ἀξύνετοι» δηλ. ξενόγλωσσοι. Εἶνε προφανές ὅτι τῶν ἐγκληματιῶν τοῦλάχιστον ὁ ἀποκλεισμός δὲν ἦτο πάντοτε ἐφικτός, διότι ἔλειπεν ὁ χρόνος πρὸς ἐξέτασιν τοῦ παρελθόντος τῶν. Εὐκολωτέρα ἦτο θεοαῖως ἡ ἀναγνώρισις τῶν ξενογλώσσων. Ἐν τούτοις, παρὰ τὸν γενικὸν ἐκείνων σεβασμόν, πολλάκις τὰ μυστήρια ἐτύγχανον δημοσίας κριτικῆς, δριμυτάτης μάστιος. Οὐ μὴ, μεταξὺ ἄλλων, ὁ κυνικὸς Διογένης διείσρε τὰ μυστήρια, δίχως νὰ κτηγορηθῇ ἐπὶ ἀσεβείᾳ, ὡς ὁ Σωκράτης διὰ

τὰς δοξασίας του περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ οὐτε πολὺ οὐτε ὀλίγον, ἐχλεύαζεν διερωτώμενος πῶς εἶναι δυνατόν νὰ... ἐκαρδίζετο καὶ κανεὶς στὰ γέλια, ἀναλογιζόμενος ὅτι ὁ κλέπτης Πατακίων θὰ ἀπαλούσῃ αἰωνίως εὐδαιμονίας, διότι ἐμύθη, ὁ δὲ μέγας Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος, ὁ ὁμολογουμένως ἐνᾶν ῥῳ κείσθαι, διότι ὡς γνήσιος Ἕλληνας δὲν ἠθέλησε νὰ μνηθῇ εἰς τὰς ξενικῆς προελεύσεως ἐορτὰς αὐτάς.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ δευτέρα ἡμέρα τῶν μυστηρίων ἐκαλεῖτο «Ἀλαδε μῦσαι» δηλαδὴ «Εἰς τὴν θάλασσαν μῦσαι». Οὕτω ἐκάλετο ὁ κήρυξ τοὺς μῦσας νὰ μεταβῶν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ καθαρῶσιν.

Οἱ μῦσαι ἐπέστρεφον ἐξ Ἐλευσίνος, καὶ ὁ καθαρμὸς ἐγένετο εἴτε εἰς τὸν Πειραιᾶ, εἴτε εἰς τὸ Φάληρον, ὅπως ὁποῦτε δὲ ὅχι μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν. Ἐκαστός μύστης ἔλυνε εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὸ χοιρίδιόν του, τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὴν Δήμητραν καὶ εἰς τὴν Κόρην. Τέλος, ἡ πραγματικὴ μύσις ἐγένετο ἀργότερον, κατὰ τὴν τετάρτην ἢ πέμπτην ἡμέραν εἰς Ἐλευσίναν.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέτρεπον μὲν τὴν κριτικὴν τῶν μυστηρίων, ἐτιμῶντο ὅμως τὴν ἀκριτομυθίαν. Μικρὰ πράγματα μόνον ἠδύναντο νὰ ἀποκαλυφθοῦν, καὶ αὐτὰ ἀκόμη πρὸς σκοπὸν προπαγανδιστικὸν μάλλον. Τὰ ὀλίγα αὐτά, προσεπάθησαν οἱ μετέπειτα νὰ ἀνασυστήσουν καὶ νὰ ἀναπαράσθουν τὰ μυστήρια. Ὁ μόνος φαίνεται, ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ φέρῃ εἰς δημοσιότητα τὰ μυστικά, ἦτο ὁ Ἀλκιβιάδης, ἀλλὰ ἡ ἐναντίον του κατακραυγὴ ἦτο τόση, ὥστε ἡ δὲν ἐτόλμησεν ἢ κατωρθώθη νὰ καταπνιγῇ ἡ διάδοσις. Ἀντιστρόφως, ὁ Ἀριστοφάνης, ὁ ὁποῖος, ὅπως καὶ ὁ Διογένης, δὲν ἔδειξε σεβασμὸν διὰ κανένα καὶ διὰ τίποτε, διεκωδῶμισε καὶ αὐτὸς τὰ μυστήρια δίχως ὅμως νὰ κοταδιωθῇ. Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ πραγματικὴ μύσις ἐγένετο κατὰ τὴν τέλει ἀναπαράστασιν τοῦ θανάτου τοῦ μυσούμενου, ὁ ὁποῖος ὑπετίθετο ὅτι μετέβαινεν εἰς τὸν Ἄδην καὶ ἐπανήρχετο πλὴν ἀποκαθαρθεὶς καὶ θέσβαιος ὅτι κατὰ τὸν θάνατόν του δὲν θὰ ἀποθάνῃ ἢ ψυχὴ του.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Μυστήρια αἰγυπιακά

Η ΜΕΓΑΛΗ ΘΕΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΤΥΠΟΣ ΣΥΖΥΓΟΥ ΠΙΣΤΗΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΖΗΛΟΥΤΥΠΟΥ

Θὰ ἦτο βεβαίως ἀτέλης θεότης ἡ Ἥρα ἐὰν παρέμενε μόνον ὡς ἐρωμένη τοῦ Διὸς. Ὁ ρόλος τῆς ἄλλωστε ὡς ἐρωμένης, εἶναι ἐντελὲς δευτερεύων, ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τοῦ ἄλλου ἐρωτᾶς τοῦ μεγάλου θεοῦ. Ὁ κύριος ρόλος τῆς, συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ὑπῆρξεν ἡ ἐγκυρῶτέρα καὶ γνησιωτέρα σύζυγος τοῦ Διὸς.

Ὡς ἤδη ἀνεφέραμεν καὶ εἰς τὸ προηγούμενον, ὅπως ὁ ρόλος τῆς Ἥρας ὡς ἐρωμένης εἶχε τὸν διπλοῦν συμβολισμόν του — φυσιοκρατικὸν καὶ κοινωνικόν — οὕτω καὶ ὁ ρόλος τῆς ὡς συζύγου, συμβολίζει ταυτοχρόνως τὰς μετεωρολογικὰς ὁφεις τοῦ οὐρανοῦ, ὁμοῦ δὲ καὶ τὰς οἰκογενειακὰς σχέσεις τῶν κοινῶν θνητῶν ὡς συζύγων. Ἀφ' ἐνὸς οἱ ἐρωτες ἀναπαριστοῦν τὴν εἰκόνα τῆς ἀνοίξεως ἐκφραζομένην μὲ τὴν αἰγλήν τῆς παρθενικῆς καλλονῆς καὶ τὴν γονιμότητα, ἀφ' ἑτέρου αἱ συζυγικαὶ σχέσεις ἀναπαριστοῦν τὰς μεταλλαγὰς τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὴν προχωρημένην περίοδον.

Εἰς τὴν φαντασίαν τῶν Ἑλλήνων ἡ πάλαι τὸν στοιχειὸν εὗρε τὸν ἀντικατοπτρισμόν τῆς εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, τῶν ὁποίων ἡ ἐνότης διατηροῦσθαι πρὸς στιγμὴν, ὑπὸ τὴν διχονοίαν. Εἰς τὴν Ἰλιάδα, βλέπομεν τὸν Δία νὰ ὑπενθυμίζῃ εἰς τὴν σύζυγόν του ὅτι ἐμωλόπισε τὸν Ἥφαιστον τὸν ὁποῖον κατεκρήμνισεν ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον. Τοῦτο δὲ ἀπλῶς καὶ μόνον διότι ὁ Ἥφαιστος ἐτόλμησε νὰ ἀμνηστῇ κατὰ τοῦ Διὸς καὶ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν σύζυγον τοῦ μεγάλου θεοῦ. Πρὸς περὶ προφανοῦς προειδοποιήσεως τοῦ κυρίου τῶν θεῶν, ὁ ὁποῖος δίδει εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ αὐτὴ τυχὴν περιμένει ἐὰν τοιμήσῃ ποτὲ νὰ μιμηθῇ τὸν Ἥφαιστον.

Ἡ Ἥρα, ἔχει καταδικασθῇ εἰς ἄλλην τιμωρίαν. Εἰς ἑκατον πόδα τῆς ὁ Ζεὺς προσέδωκεν ἄμωνα καὶ ἀφου ἔσφιξε τὰς χεῖρας τῆς δι' ἰσχυροτάτης ἀλύσεως τὴν ἐκρέμασεν ἀπὸ τὰ νέφη. Ἐν πρώτῃς ὁφεις, διερωτᾶται κανεὶς, πῶς ἦτο δυνατόν ὁ μέγιστος τῶν θεῶν νὰ φέρεται κατὰ τὸν θάνατον αὐτὸν τρέπον, ποῦ θὰ ἔκαμε τὸν χειρότερον σύζυγον νὰ ὀχρηάσῃ...

Βαθυτέρα ὅμως ἐξέτασις τοῦ πράγματος, μᾶς κἀνει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐκεῖνο ποῦ ἐνδιέφερε πρὸ πάντων ἦτο νὰ συμβολισθῇ ἡ δύναμις τοῦ Διὸς, ἔστω καὶ διὰ κακοῦ τρόπου.

Ὁ Ζεὺς, εἶναι πράγματι, ὁ πανίσχυρος θεός, ὁ ὁποῖος δύναται ὅταν τὸν ἀρέσῃ νὰ καταδικάσῃ εἰς ἀμνησίαν τὰ πλέον ἀτίταστα στοιχεῖα τοῦ οὐρανοῦ, κατὰ τὴν εὐμετάβλητον ψυχὴν του. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἥρα δὲν ὑπομένει ἄνευ ἀντιστάσεως τὴν ἰσλὴν τοῦ συζύγου τῆς. Ἐπιχειρεῖ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς νὰ τὸν δέσῃ, προσφάται ὅμως ἡ Θέτις καὶ καλεῖ εἰς βοήθειαν τὸν Διὸς τὸν Αἰγαῖωνα, τιτάν τῆς θαλάσσης. Ἀκόμη, ἡ Ἥρα, φαίνεται ἐνίοτε ὡς θέλουσα νὰ συμπράξῃ μὲ τοὺς ἡττηθέντας τιτάνες κατὰ τοῦ συζύγου τῆς. Καὶ συμμαχεῖ μὲ τὰς σκοτεινὰς δυνάμεις, κατὰ τῶν ὁποίων ἐθρῖνιθυσεν ὁ λάμπων οὐρανός. Εἰς μίαν στιγμὴν ἐξάφνης τῆς κατὰ τοῦ Διὸς, γεννᾷ μόνη τῆς

τὸν Τυφῶα, τέρας μὲ ἑκατὸν κεφαλὰς καὶ μὲ φοβεράν φωνήν, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι παρὰ ἡ προσωποποίησις τῆς λαίλαπος.

Αἱ ὀργαί, οἱ θυμοὶ καὶ αἱ δυστροπίαι τῆς Ἥρας καταδεικνύουν ὅτι ἔχει καὶ αὐτὴ τὴν δύναμιν νὰ ἀναστατήσῃ τὸν οὐρανόν. Ὑπὸ τὴν ιδιότητά τῆς, ὡς θεότης τῆς καταιγίδος καὶ τῆς τρικυμίας, γεννᾷ τὸν Ἀἴαντα, τὸν θεὸν τοῦ πολέμου. Ὡς γνωστόν, λαμβάνει ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰς μάχας πρὸ τῶν τοιχῶν τῆς Τροίας. Δὲν δύναται νὰ συγχωρήσῃ εἰς τὸν Πάριον τὸ ὅτι προετίμησεν αὐτῆς τὴν Ἀφροδίτην κατὰ τὰ καλλιστεῖα καὶ θέλει νὰ ἔξον-

1. Ἡ Ἥρα ἐπὶ νομίσματος τοῦ Ἀργούς. 2. Ἡ Ἀθηνᾶ Ἥρα ἐπὶ νομίσματος τοῦ Κρότωνος, τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. 3. Ἡ Ἥρα ἐπὶ νομίσματος τῆς Ἡλίδος.

τῶς τοὺς Τρώας, παρὰ τὴν οὐδετέραν στάσιν τοῦ συζύγου τῆς.

Ἡ ἰκανότης τῆς θεᾶς ὅπως ταραξῇ τὴν γαλήνην τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ φίλερι ἦθος τῆς ἐκφράζονται διαφοροτρόπως. Πρὸς τιμὴν τῆς, πλησίον τοῦ Ἡραίου τοῦ Ἀργούς, ἐτελοῦντο πολεμικαὶ ἐορταί, ἀκόμη δὲ εἰς τὴν Σάμον ἐγένοντο παρελάσεις ὠπλισμένων ὀνδρῶν. Τέλος, χαρακτηριστικὸν ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι τὸ ἐπιθέτον τῆς «Ὀπ.σμία», τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς Ἡΐδα.

Ἀλλὰ αὐτὰ ὅλα, δὲν ἐμποδίζουν τοὺς Ἑλληνας νὰ θεωροῦν τὴν Ἥραν ὡς ὑπάδειγμα τελείας γυναικὸς καὶ τελειοτάτης συζύγου. Ἡ βασίλισσα αὐτὴ τῶν οὐρανῶν ὑπῆρξε πρὸ πάντων τὸν ἐρὸν ὑπόδειγμα τῆς γυναικὸς, καὶ ὁ θεὸς τύπος τῆς συζύγου. Ὁ σεβασμός πρὸς αὐτὴν δὲν ἐμποδίζει διόλου νὰ τῆς δίδουν

Ο ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΜΑΤΟΥ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ

Σήμερον, ὅταν θέλῃ κανεὶς νὰ τηλεφωνῇ, λαμβάνει εἰς τὸ ἀριστερὸν χερὶ τὸ ἀκουστικὸν καὶ κατόπιν μὲ τὸ δεξιὸν χειρίζεται τὸν δίσκον τοῦ αὐτομάτου τηλεφώνου. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἐνεφανίσθησαν τηλεφῶνες, τῶν ὁποίων τὰ ἀκουστικά χρησιμοποιοῦνται καὶ διὰ τὸν χειρισμὸν τοῦ δίσκου τοῦ αὐτομάτου τηλεφώνου. Ὁ θέλων νὰ τηλεφωνῇ, λαμβάνει μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα τὸ ἀκουστικὸν καὶ δι' αὐτοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔχει προσδεθῇ δείκτης, χειρίζεται, χωρὶς τὴν μεσολάβησιν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, τὸν δίσκον τοῦ αὐτομάτου τηλεφώνου. Τὸ σύστημα αὐτό, κατὰ τοὺς ἐφευρέτας, ἐξυπηρετεῖ τὴν ταχύτητα.

κοσμητικὰ ἐπίβητα τὰ ὁποῖα κολακεύουν πάντοτε μίαν γυναῖκα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀνωτάτη θεὰ προσαγορεύεται ὡς «Λευκόλενος», ὡς «Καλλιστέρως», ὡς «Καλλίπυρος» ἐπίσης. Θεὰ δηλαδὴ, μὲ κατάσπρα μπράτσα, ὥραϊον στήθος καὶ μὲ ὥραϊους γλουτούς. Κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρα τὰς Σειρήνας, αἱ ὁποῖαι συμβολίζουν τὰ θέλητρα τοῦ Ὑμεναίου.

Ἀλλὰ ἡ Ἥρα διαφέρει οὐσιωδῶς ἀπὸ τὴν ἄλλην τιμωμένην θεάν, τὴν Ἀφροδίτην. Τῆς Ἥρας αἱ χάριτες εἶναι ἀγναί, ἡ δὲ ὅλη καλλονὴ τῆς ἀξιοπρεπὴς καὶ αὐστηρά. Οὐδέποτε ἐγνώρισεν ἄλλον ἐρωτὰ ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνον τοῦ Διὸς. Καὶ ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἐσεβάσθη τὴν ἱερότητα τῶν δεσμῶν τοῦ γάμου δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποφῇ τὰς ἀπιστίας τοῦ συζύγου τῆς. Εἰκὼν τῆς ἀγνῆς καὶ πιστῆς συζύγου, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ συμπληρῶν τὴν συζυγικὴν τῆς ιδιότητα μὲ τὴν αἰσθητὴ τῆς ζήλοτυπίας.

Ὡς γαμήλιος Ἥρα, προῖσταται τῶν νομίμων ἐνώσεων καὶ προστατεύει αὐτάς. Ὁ ἀτυχὸς μὴν Γαμήλιος — ἀντίστοιχος τῶν ἰδικῶν μας τέλος Ἰανουαρίου, πρῶτον δεκαπενθήμερον Φεβρουαρίου — εἶναι ἀφιερωμένος εἰς αὐτήν.

Τὸν τύπον τῆς ἐγγάμου αὐτῆς ὑποδειγματικῆς γυναικὸς ἀνέλυσεν ἡ Ἑλληνικὴ μυθολογία καὶ ἀναπαρέστησεν ὅλα τὰ στάδια τῆς ἐπιγείου καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τῆς συζύγου. Χαρακτηριστικὴ πρὸς τοῦτο ἦτο ἡ Ἀρκαδικὴ λατρεία πρὸς τὴν Ἥραν, τιμωμένην εἰς διάφορα ἱερὰ καὶ ναοὺς. Ὑπῆρχεν ὁ ναὸς τῆς Παρθενίας Ἥρας, τῆς θεᾶς δηλαδὴ ἡ ὁποία ἦτο ἀκόμη παρθένος παιδίον. Ὑπῆρχεν ὁ ναὸς τῆς ὡς Νύμφης, δηλαδὴ νυμφευμένης, μὲ τοὺς πέλους τοῦ Ὑμεναίου. Ἐπίσης ὁ ναὸς τῆς Ζυγίας Ἥρας, τῆς ἐκτελούσης δηλαδὴ χρεὴ συζύγου ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ συζυγικοῦ θεομοῦ. Ὑπὸ τὴν ιδιότητά τῆς αὐτῆς, προστατεύει τὰς ἐγγάμους γυναῖκας καὶ ἐρεχται ἀρωγὸς εἰς τὰς ἐπιτόκους. Ἀκόμη ὑπῆρχεν ὁ ναὸς τῆς ὡς... Χήρας, ὡς χωρισμένης δηλαδὴ ἀπὸ τὸν σύζυγόν τῆς καὶ προστάτιδος, ὑπὸ τὴν ιδιότητά τῆς αὐτῆς, τῶν χηρῶν τῶν ὁποίων ἔξ ὁ σύζυγος. Τέλος, ἐλατρεῖτο καὶ ὡς Ἥρα Μήτηρ. Ἐχει θυγατέρα τὴν Εὐλείθυιαν, θεὰν τῆς μητρότητος, τὰ δὲ ἀρχαῖα ἀνημέια παριστάνουν αὐτὴν τὴν ἰδίαν, κρατοῦσαν φαλλίδα, ὡς σύμβολον τοῦ ἐπαγγέλματος μαίας.

Ἐν συμπεράσματι, ἡ Ἥρα εἶναι ἡ εἰκὼν ὅχι μόνον τῆς τελείας ἀλλὰ καὶ τῆς «ὀλοκληρωμένης», τρόπον τινά, συζύγου, καὶ δι' αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τῆς λείψουν τὰ μελανὰ σημεῖα καὶ χαρακτηριστικὰ τῆς συζυγικῆς ιδιότητος. Δι' αὐτὸ δὲν ἐξεπλήσσοντο οἱ θεολογισταὶ καὶ φυσιολόγοι Ἕλληνες, ὅταν ἡ μεγάλη τῶν θεᾶ κατήρχετο εἰς ἐπιπέδα συζυγικῆς ζήλειας, «γυνίνας», κ.λ.π., τὰ ὁποῖα μόνον «γυναικοῦλες» λαϊκῆς γειτονίας θὰ ἠδύναντο νὰ γνωρίσων.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἀθηνᾶ ἡ Παρθένος.

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ Ο ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ ΥΠΗΡΞΕΝ Ο ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΤΩΝ ΣΟΦΙΣΤΩΝ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΤΟΥ

Πρόδρομος του Σωκράτους, ο Πρωταγόρας υπήρξε δῆμα τῶν Σωκρατικῶν. Κατηγορήθη ἐπὶ ἀθεΐᾳ ὡς αὐτός, τὰ δὲ χειρόγραφά του ἐκάησαν. Ἡ ἀπώλειά των ἐστέρησεν ἴσως τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἀνθρωπότητα ἔργου ἰσαξίου ἴσως μὲ τὸν Παρθενῶνα.

Τὰ ὅσα ἤδη ἀνεφέρομεν ὡς εἰσαγωγὴν εἰς τὴν μελέτην τῆς Σοφιστικῆς καὶ τῶν σοφιστῶν, μᾶς ἀπαλλάσσουν τοῦ κόπου νὰ ἐπανερχόμεθα ἐπὶ τῶν γνωστῶν σημείων τῆς μεγάλης αὐτῆς διδασκαλίας. Ἀκόμη ὀλιγώτερον, εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐπιμεινῶμεν εἰς τὸ ὅτι, ἐλέγχεται ἀνακριβῆς ἡ δυσφημιστικὴ τοῦ Πλάτωνος προσπάθεια, ὅπως ἀποδειχθῇ ὅτι ὁλοι οἱ Σοφισταί, ἦσαν μετρίτητες.

Εἰς ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων, ἐξ αὐτῶν, ἦτο ὁ Πρωταγόρας, ὅστις ἐγεννήθη εἰς Ἀβδηρα, κατὰ τὸ 480 πρὸ Χριστοῦ. Ἡλικίαν τριάκοντα ἐτῶν ἦτο ἤδη διδάσκαλος διδασκαλίας τῆς σοφίας καὶ ἠθικῆς. Εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτὴν, ὡς ἐπαγγελματίας πλέον φιλόσοφος, ἤρχισε νὰ περιέρχεται τὰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ἔχων ὡς ἀποκλειστικὴν σχεδὸν εἰδικότητα τὴν διδασκαλίαν τῆς ἠθικῆς.

Συχνότερον ὅμως ἐπεσκέπτετο τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου διέμενε καὶ τὸν περισσότερον χρόνον. Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν, εἶχε πλήθος θαυμαστῶν, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὸν Περικλέα καὶ τὸν Εὐριπίδην, οἱ ὅποιοι ἦσαν μαθηταί του. Ἀλλὰ οἱ ἀντίπαλοί του, ἰδίως οἱ σοφιστικῶν, διεξήγαγον ἀδυσώπητον πόλεμον ἐναντίον του καὶ κατάρθωσαν ἐν τέλει νὰ τὸν διασύρουν ἐπὶ ἀθεΐᾳ, κατηγορία αὕτη ἣ ὁποία ἐβάρυνε ἔπειτα καὶ τὸν Σωκράτη—καὶ νὰ τὸν σύρουν ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἡ δίκη ἐκείνη, ἀποτελεῖ πραγματικὸν σκάνδαλον λαϊκοῦ φανατισμοῦ. Ὁ Περικλῆς, εἶχεν ὡς εἶδομεν, ἐξαντλήσει ὅλον τὸ κύρος του διὰ νὰ περισώσῃ ἀπὸ ἀβέβαιον θάνατον τὸν Ἀναξαγόραν τὸν Κλαζομένιον καὶ συνέδεσε μαζί του τὰς τύχας του, διὰ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὴν καταδικήν. Τὴν φορὰν αὐτὴν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἴδιον διὰ τὸν Πρωταγόραν. Αἱ εὐθύναι τῆς δίκης αὐτῆς δὲν βαρύνουν τόσο τοὺς Ἀρεοπαγίτας, ὅσον τοὺς ἰδίους τοὺς φιλοσόφους. Οὐσιαστικῶς, ὁ Σωκράτης ἐβλήθη διὰ τῶν ἰδίων ὅπλων, μὲ τὰ ὁποῖα οἱ μαθηταί του ἔπληξαν τοὺς σοφιστὰς καὶ τοὺς ἀντιγνωμοῦντας φιλοσόφους.

Εἶχε καταντήσῃ, κακὴ «μύθος», ἡ προσφυγὴ τῶν ἀντιγνωμοῦντων εἰς τὰς δικαστήρια, μὲ τυπικὴν πάντοτε κατηγορίαν ἐπὶ ἀθεΐᾳ. Τὸ σημεῖον αὐτὸ χρήζει βεβαίως περισσοτέρων ἐξηγήσεων. Δὲν πρόκειται περὶ φαινομένου ἀναλόγου

πρὸς ἐκεῖνο τοῦ Μεσαίωνα, ὅπου ὁ Καθολικισμός, προέβαινε εἰς τὴν ἐξόντωσιν τῶν σκαπανέων τῆς προόδου καὶ ὠρίαν ἡ ἱερὰ Ἐξέτασις.

Οὕτε ἡ Ἑλλάς, οὕτε αἱ Ἀθηναὶ ἐγνώρισαν παρόμοιον τερατὸν θεσμόν. Τὸ λαϊκὸν δικαστήριον ἐκρίνει ἐλευθέρως καὶ κατὰ συνείδησιν. Βεβαίως καὶ ἡ ἐπὶ ἀθεΐᾳ κατηγορία ἦτο βαρεῖα, ἀλλὰ ἐφθανεν εἰς τὸν κατηγορούμενον νὰ ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον. Οἱ φιλόσοφοι ὅμως, ἐτήρουν στάσιν ἀγέρωχον ἐνώπιον τῶν δικαστῶν, ὡμολογούν ἐν πολλοῖς ὅτι πράγματι στρέφονται κατὰ τῆς μυθολογίας καὶ πολλάκις οἱ λόγοι των ἦσαν περιφρονητικοὶ πρὸς τοὺς δικαστὰς εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἀνεγνώριζον τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς δικάσουν.

Ὡς ἐπαγγελματίας σοφιστῆς, ὁ Πρωταγόρας, χαριτωμένος ἄλλως τε ὁμιλητῆς, θὰ ἠδύνατο νὰ μεταπεισῇ τοὺς δικαστὰς του. Ἀλλὰ ἐτήρησε στάσιν ἀνάλογον μὲ ἐκείνην τοῦ Σωκράτους.

Καὶ ὁ μὲν Πρωταγόρας δὲν ἔπραξεν ὅπως ὁ Σωκράτης, καὶ δὲν περιέμενε νὰ τοῦ δώσουν τὸ κῶνειον, ἀλλὰ ἐπλούστατα ἐδραπέτευσεν εἰς Σικελίαν, πράγμα εὐκολότατον ἄλλως τε καὶ ποὺ δὲν ἔκαμε κᾶν ἐντόπιον. Ἀλλ' αὐτὸ ἐξηρέθισε τοὺς ἀντιπάλους του, οἱ ὅποιοι ἐπέτυχον κατὰ πολὺ χειρότερον ἀπὸ τὴν εἰς θάνατον καταδικήν. Συνήθριον τὰ χειρόγραφα τὰ ὁποῖα δὲν ἐπρόφθαε νὰ παραλάβῃ εἰς τὴν φυγὴν του ὁ Πρωταγόρας, καὶ τὰ ἔκασαν δημοσίᾳ εἰς τὴν ἀγοράν. Αὐτὸ ἐστέρησε τὴν Ἀνθηρότητα θησαυρῶν ἀνεκτιμήτων, ἀσφαλῶς, πάντως ὅμως ἐστέρησε τοὺς κατοπινούς ἐρευνήτας τῶν ἀπαραιτήτων στοιχείων, βάσει τῶν ὁποίων θὰ ἤθυστο νὰ ἀξιολογηθῇ ὁ Πρωταγόρας. Ἐν τῇ μεταξύ ὁ δραπετὴς ἐναυάγησε κατὰ τὸν πλοῦν καὶ ἐπνίγη καὶ αὐτὸς ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν. Ἡ ἀπώλεια λοιπὸν ἦτο ἀνεπανόρθωτος. Τὰ ἔργα ἀπωλέσθησαν διὰ παντός, ἐκτὸς ἐλαχίστων περικοπῶν καὶ ἐπιγραφῶν. Ὁρθῶς δὲ ἐχαρακτηρίσθη ὁ πρῶτος ὅτι ἡ ἀπώλεια αὐτῆς ἐστοίχισεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἀνθρωπότητα, ἕνα ἴσως δεῦτερον Παρθενῶνα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐκ τῶν ὅσων ἀναφέρουν οἱ μεταγενέστεροι, καὶ μάλιστα ἐχθρικοὶ πρὸς τὸν Πρωταγόραν, πηγαι, τὰ ἔργα του ἔπραγματίζοντο περὶ πολιτικῆς καὶ ἠθικῆς, ἀλλὰ δὲ ἦσαν

συγγραφὰ περὶ ρητορικῆς καὶ γραμματικῆς. Ὡς θεμελιώδης ἀρχὴ τοῦ Πρωταγόρα, ἀναφέρεται τὸ περιλάλητον ἐπιγραμματικὸν ἀξιῶμα, κατὰ τὸ ὁποῖον μέτρον πάντων τῶν πραγμάτων εἶνε ὁ ἄνθρωπος. «Χρημάτων πάντων ἄνθρωπος μέτρον», ὁ ἄνθρωπος δηλαδὴ εἶνε τὸ κοινὸν μέτρον ὅλων τῶν πραγμάτων.

Ἡ κατανόησις τῆς ἀρχῆς αὐτῆς μᾶς κάμει νὰ κατανοήσωμεν καὶ κατὰ ἀκόμῃ σπουδαιότερον, τὸ διατὶ ὁ Σωκράτης ἐβέσπισε τὴν μεγάλην ἀρχὴν τοῦ «Γνωθὶ σ' αὐτόν». Διὰ νὰ φέρῃ ἀντιπερισπασμὸν, εἰς τὸν Πρωταγόραν. Δέχεται ἀναγκαστικῶς ὁ Σωκράτης τὴν ἀρχὴν τοῦ «χρημάτων πάντων ἄνθρωπος μέτρον», ἀλλὰ εὐρύνει τὸ πρόβλημα, ἀρχίζων ἀπὸ αὐτὸν τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, καὶ λέγων εἰς αὐτόν, «γνώρισε πρὸ παντὸς ἄλλου τὸν ἑαυτόν σου!».

Ὅταν τόσο ἀρμονικῶς κατὰ βάθος καὶ κατὰ οὐσίαν, συνεπλήρωνον ὁ εἰς μέγας διδασκαλὸς τὸν ἄλλον, διπλᾶ θάμβεται ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, διότι ἡ μεγάλη κατὰ τῆς φύλης, ἡ διχόνοια ἐπεκράτησε μεταξύ τῶν κορυφῶν αὐτῶν τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως. Κατὰ τὰ ἄλλα, εἶνε φύσει ἀδύνατον νὰ γνωρίσωμεν, ἐλλείψει στοιχείων, τὸ ἀκριβὲς περιεχόμενον καὶ τὸ βάθος τῆς πρωταγορείου φιλοσοφίας, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὡς ἄνω ἀρχῆς. Τὰ ὅσα γνωρίζομεν—τονίζομεν καὶ πάλιν—δὲ φέρονται εἰς ἐχθρικὰς πηγὰς καὶ εἶνε προφανῶς διστρεβλωμένα. Ὁ πωσδήποτε, κατὰ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ, ἡ πρωταγορείος ἀρχὴ, σημαίνει τοῦτο: Πᾶν ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖ ὡς ὑπάρχον ὑπάρχει πράγματι, πᾶν ὅμως τὸ ἐκλαμβανόμενον ὑπ' αὐτὸς ὡς ἀνυπαρκτὸν δὲν ὑπάρχει ἢ εἶνε ὡς ἂν νὰ μὴ ὑπάρχῃ. Αὐτὰ ἴσως ἐκ πρώτης ὥσεως νὰ φαίνονται ὡς κοινοτυπία ἢ ἀκόμη καὶ ὡς παραλογισμός. Ἀλλὰ, ἂν προσέξωμεν καλῶς, αἱ ὀλίγαι αὐταὶ ἐπιγραμματικαὶ λέξεις περιέχουν τὸ μέτρον καὶ τὸν γνώμονα τῆς νεωτέρας κριτικῆς. Τὸ «ἄνθρωπος», δὲν σημαίνει διόλου εἰς τὴν φράσιν αὐτὴν τὸν ἐν γένει ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ κάθε ἄτομον χωριστὰ, ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς καὶ ἀναλόγως τῶν μεταβαλλομένων ἀντιλήψεων καὶ αἰσθημάτων τοῦ ἀνθρώπου. Κατὰ τὸν Πρωταγόραν ἐκάστη ποσάστασις ἔχει σχετικὸν νόμον κύρος καὶ εἶνε ἀνάλογος τῆς κατὰστασεως εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρίσκεται τὸ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 500,

ΤΑ ΦΡΟΥΡΙΑ

**καὶ αἱ πολιορκητικαὶ μηχαναὶ τῶν ἀρχαίων λαῶν
ὑπὸ Ε. ΧΡΥΣΗ, ἀντισυνταγματάρχου ἐν ἀποστρατεία**

Κατὰ τοὺς παλαιούς χρόνους, οἱ ἄνθρωποι κατῴκησαν εἰς θέσεις δυσπροσσίτους, τὰς ὁποίας ἐνίσχυσαν στήνοντες Σκόλοπας καὶ ἐπισωρεύοντες χώματα καὶ λίθους, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐπιδρομῶν Λαῶν ἄλλων ἰσχυροτέρων. Τοιαύτη φυσικῶς ἦτο ἡ ὁχύρωσις ἐν ἀρχῇ, ὡς εὐρέθη κατὰ τὴν κατὰ τὴν Μεσικὴν ἡ πόλις Ταβάσκο, περιβεβλημένη μὲ σκόλοπας, μεταξύ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον κενὰ δι' ὧν οἱ ἀμυνόμενοι ἐθαλόν.

Τὸ πρῶτον βῆμα τῆς τέχνης ἐπηκολούθησεν ἡ ἀντικατάστασις τῶν χωμάτων καὶ τῶν ξύλων διὰ τῶν λίθων καὶ τῆς τεichoποιίας καὶ οὕτως ὑπῆρξαν τὰ πρῶτα φρούρια.

Κατὰ τὴν μυθολογίαν ὁ Αἰδαῖος πρῶτος κατασκεύασεν ἐπὶ πέτρας ὁχυρωτάτην τὴν πόλιν Ἀκραγαντίνην καὶ παντελῶς διὰ τῆς ἀνάλωτον. Οὐχ ἦν τὸν καὶ ὁ Ποσειδῶν ἐξερριθείς μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ὑπὸ τοῦ Διὸς διὰ τὴν κατ' αὐτοῦ προδοσίαν των, ἢ λαὸς πρὸς τὸν Λαομέδοντα, βασιλέα τῆς Τροίας, καὶ ἐπὶ μισθῷ ἔκτισε τὰ τεῖχη τοῦ Ἰλίου. Κατόπιν ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τοῦ Πριάου ἐκ τῆς Λυκίας οἱ Κύκλωπες καὶ ἔκτισαν τὰ Κυκλώπεια καλούμενα τεῖχη τῆς Τίρυνθος, τῶν Μυκηνῶν καὶ τοῦ Ἀργεῶν, τῶν ὁποίων ἐρείπια σώζονται ἔτι καὶ νῦν, ὄντα κατασκευασμένα, ὡς λέγει ὁ Παυσανίας, ἐκ λίθων ἀργῶν, μέγεθος ἔχων ἕκαστος λίθος ὡς ἀπ' αὐτῶν μὴδ' ἂν ἀρχὴν κινήθῃ καὶ τὸν μικρότερον ὑπὸ ζεύγους ἡμιόνων. Λίθια δ' ἐνήρμοσται πάλαι, ὡς μάλιστα αὐτῶν ἕκαστον ἀρμόνιον τοῖς μεγάλαις λίθοις εἶνε».

Πραγματικῶς τοιαῦτα ἔργα ἦσαν ἰσχυρότερα ἀπέναντι τῶν ἀτελῶν μέσων τῆς προσβολῆς, μόνον δὲ διὰ τῆς διψῆς καὶ τοῦ λιμοῦ ἠδύνατο νὰ δουλωθῶσιν οἱ ἀμυνόμενοι, καταρροῦτο δὲ τοῦτο διὰ μακροχρόνιου πολιορκίας.

Ὡς λέγει ὁ Πολύβιος «τούτων δὲ συμβάντων, περιταφρεύσαντες καὶ χάρακι περιλάβοντες κύκλῳ τὴν πόλιν, ἐπὶ δὲ τῆς ἰδίας στρατοπεδείας τεῖχος περιβαλλόμενοι, τῷ χρόνῳ παρέδοσαν τὴν πρᾶξιν».

Ἐν Ἀσίᾳ ἔχομεν παραδείγματα φρουρίων. Ἡ πόλις Νίβος ἢ ἄλλως Νιευῆ, παρὰ τὸν Εὐφράτην, περιεβάλλετο, κατὰ Ἐλδωρον τὸν Σικελιώτην, ὑπὸ τευχῶς μήκους 480 σταδίων, ὕψους 100 ποδῶν καὶ πλάτους τοιοῦτου, ὥστε τρία ἄρματα ἠδύνατο παραλλάξαι καὶ βαίνουσι. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ κατὰ διαστήματα ὑπῆρχον 1500 πύργοι ὕψους 200 ποδῶν. Ἡ Βαβυλὼν περιεβάλλετο ὑπὸ θαθείας καὶ εὐρείας τάφρου πλήρους ὕδατος, μετὰ τὴν ὁποίαν ὑπῆρχε τεῖχος, πλάτους 50 πήχεων. Τὸ τεῖχος τοῦτο κατασκευάσθη ἀνορυχθέντος ἐκ τῆς τάφρου χώματος τὸ ὁποῖον ἐπληθεύετο συνάμα δὲ ἐλήμετο εἰς καμίνους, μετὰ δὲ διὰ πηλοῦ καὶ θερμῆς ἀσφάλτου διαστοιζόντο οἱ πλῆθοι μετὰ ταρῶν καλῶν, ἐκτίσθησαν δὲ πρῶτον τὰ κρημνὰ τῆς τάφρου, τὸ τεῖχος δ' ὕστερον—ὡς λέ-

Ἡ μυθολογία ἀσχολεῖται μὲ τὰ πρῶτα φρούρια, τὰ ὁποῖα ἔκτισαν θεοί. Ἐπειτα, οἱ ἄνθρωποι προώδυσαν εἰς τὴν τέχνην καὶ ἔκτισαν φρούρια μεγάλα καὶ ἄλλα εἰς μέρη ἀπόκριμνα, τὰ ὁποῖα ἦτο δυνατόν νὰ ἀλωθοῦν μόνον διὰ τῆς πείνης. Ἐκ παραλλήλου ὅμως πρὸς τὴν ὁχυρωματικὴν τέχνην, προήχθη καὶ ἡ πολιορκητικὴ. Μηχαναὶ τεράστιαι διὰ τὴν ἐποχὴν, λιθοβόλοι, καταπέλται, χελῶναι, κριοί, κατασκευάσθησαν καὶ τὰ φρούρια ἔπαυσαν νὰ εἶνε ἀπόρητα.

γεί, ὁ Ἡρόδοτος.

Τὰ Ἐκτάβανα περιεβάλλοντο ὑπὸ ἐπτὰ τεχνῶν—τοῦ ἐνὸς περὶ τὸ ἕτερον καὶ ὑψιλοτέρου τοῦ προηγούμενου—κτισθέντων ἐπὶ θασιλέας τῶν Μήδων Δηϊόκου. Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (1—178) οἱ προμαχῶνες τοῦ πρώτου τευχῶς ἦσαν λευκοί, τοῦ δευτέρου μέλανες, τοῦ τρίτου φοινικοί, τοῦ τετάρτου κυανοί, τοῦ πέμπτου σανδρακίνοί, τῶν δὲ δύο ἄλλων, τῶν τελευταίων, τοῦ μὲν κατηγορηματικῶν τοῦ δὲ κατακεχυρῶν, ἐν τῇ μέσῳ δὲ ἦσαν τὰ θασιλεία καὶ οἱ θησαυροί. Τὰ μυθῶν ταῦτα ἐπιθετοῖς οἱ Πολύβιος περιγράφων τὰ θασιλεία ὅτι αἱ δοκοὶ καὶ τὰ φατνώματα, οἱ κίονες καὶ τὰ περιστύλια ἦσαν «οἱ μὲν ἀργυροί, οἱ δὲ χρυσοὶ λεπίαι περιβεβλημένοι, αἱ δὲ κεραμίδες ὅλως ἀργυραί». Τούτων τὰ πλεῖστα ἀφῆρθησαν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων μετὰ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, τὰ δὲ λοιπὰ ὑπὸ τῶν Ἀντιγόνου καὶ Σελεύδου καὶ τοῦ Νικάνωρος, ἐξ ὧν ἐκόπη νόμισμα τετρακισχιλίων ταλάντων (24 ἑκατομμυρίων προπολεμικῶν δραχμῶν). Ὅμοια φρούρια εἶχον ἢ Περσέπολις, ἢ ἐν Ἀσίᾳ Λαρίσσα καὶ αἱ ἐν Αἰγύπτῳ Θήβαι.

Ἐν Ἑλλάδι, ἐκτὸς τῶν Κυκλωπείων τεχνῶν, ἔχομεν τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ μακρὰ τεῖχη τὰ συνδέοντα τὰς Ἀθήνας μετὰ τοῦ Πειραιῶς, ὅτινα εἶχον 40 πήχεων πλάτος δὲ τοιοῦτον ὥστε δύο ἄρματα νὰ βαίνωσιν—κατὰ Θουκυδίδην, ὅστις λέγει «τὸ δὲ τεῖχος ἐκτίσθη δύο ἄρματα ὁλλήλοις συναντῶν».

Αἱ μέχρι τῆς ΣΤ' ἑκατονταετηρίδος πολυχρόνιοι πολιορκίαι δηλοῦσι πόσον ἡ πολιορκητικὴ ἦτο ἀτελής. Ἡ πόλις τῆς Συρίας Ἀζωτὸς ἀντέχευεν ἐπὶ 29 ἔτη πολιορκουμένη ὑπὸ τοῦ Ψαμμίτου. Ἡ ἀρχαία Τύρος 13 ἔτη ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος, ἢ Ἰθῶμη 14 καὶ ἡ Εἰρα 10 ὑπὸ τῶν Σαρματιῶν πολιορκουμένη. Ἡ Βαβυλὼν 2 ἔτη ὑπὸ τοῦ Κύρου καὶ μήνας 20 ὑπὸ τοῦ Δαρείου. Αἱ πλείστα τῶν πολιορκιῶν ταύτων δὲν ἀνθεωροῦντο ὡς ἀποκλεισμοὶ παρὰ ὡς ἐνεργοὶ καὶ συνεχεῖς πολιορκίαι, ὡς ἡ τῆς Τροίας, ἥτις διήρκεσε 10 ὅλα ἔτη. Ἐκ τῆς Ἀγίας γραφῆς ἔχομεν πολλὰ παραδείγματα, ὅτι ἐκάστοτε ἡ χρῆσις εὐφυδῶς

τεχνασμάτων ἐπέφερε τὴν ἄλωσιν τῶν τελευταίων πόλεων. Ὁ Προφήτης Ἰεζεκιὴλ ἀναφέρει περὶ χρήσεως πολιορκητικῶν μηχανῶν ὡς τῶν κριῶν, χάρακος, χωμάτων καὶ βελοστασιῶν. Ὁ Ναβουχοδονόσορ πρῶτος μετεχειρίσθη τοιαύτας μηχανὰς κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Τύρου. Ὁ Ὀζίας, βασιλεὺς τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, ὡς λέγει ἡ ἱερὰ Γραφή «ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλὴμ μηχανὰς μεμηχανευμένας λογιστοῦ τοῦ εἶνε ἐπὶ τῶν πύργων καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, ἐβάλλειν θέλει καὶ λίθοις μεγάλαις».

Οἱ Ἕλληνες τὸ πρῶτον μετεχειρίσθησαν μηχανὰς τοιαύτας τοὺς Κριοὺς καὶ Χελώνας κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Σάμου. Ὁ Διόδωρος ἀποδίδει ταύτας εἰς τὸν Ἡρακλέα, ὁ Πλίνιος εἰς τοὺς Σύρους καὶ Φοινίκας, ὅπερ συμφωνεῖ μετὰ τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Πιθανώτατον ὅμως εἶνε ὅτι ἐτελειοποιήθησαν ὑπὸ τῶν Σικελιωτῶν καὶ εἶτα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὡς τοῦτο φαίνεται, ὅτε τὸ πρῶτον ὁ Περικλῆς εἶδε καταπελτικὸν βέλος κομισθὲν ἐκ Σικελίας καὶ θαυμάσας ἐφώνησεν «ὦ Ἡράκλεις, ἀπώλολεν ἄνδρὸς ἀρετὰ». Κατόπιν οἱ Ἕλληνες ἐτελειοποίησαν ταύτας καὶ ἐφεύρων ἄλλας.

Οἱ καταπέλται διεκρίνοντο ἐκ τοῦ μήκους τοῦ βέλους καὶ τοῦ βάρους τοῦ λίθου ὃν ἐξεσφενδόνον καὶ ἐκαλοῦντο πηχαιοί, δεκαμναῖοι, εικοσαμναῖοι, ταλαντιαῖοι, τριταλαντιαῖοι κτλ. Ἐκτὸς τούτων ὑπῆρχον καὶ ὁ μονάγων καταπέλτης, θάλλων μόνον λίθους, ὁ πολύβολος ὃν Διονύσιος δ' Ἀλεξανδρεὺς κατασκεύασεν εἰς τοὺς Ροδίους, ὅστις ἐβάλλε πηχία ἀθρόα βέλη εἰς ὁποῖα σπᾶντο σταδίῳ. Ὁ ἀεροτόνος καταπέλτης, ὃν Κτησίβιος Ἀλεξανδρεὺς ἐπίσης ἐπενόησεν, διὰ τῆς ἐλαστικότητος τοῦ πιεζομένου ἀέρος ἐβάλλε λίθους εἰς μεγάλας ἀποστάσεις. Ὁ Κτησίβιος οὗτος, πρῶτον κούρεϋς, κατέστη ἄριστος μηχανικός καὶ δι' ὑδραυλικῶν. Οἱ μεγάλοι καταπέλται ἐβάλλον μέχρι 1000 θημάτων, εἰς ἀπόστασιν δὲ 500 θημάτων τὰ βέλη των διεπέρων καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν θώρακα τῶν ὀπλιτῶν. Τὰ μεγάλα βέλη εἶχον μήκος 3 πήχεων, πλεον δὲ τοῦ ἐνὸς τὰ μικρότερα. Ἐνίστε ὅμως ἔβαλλον καὶ βέλη 12 ποδῶν. Τὰ λιθοβόλα ἔβαλλον λίθους μέχρις ἀποστάσεως 750 θημάτων.

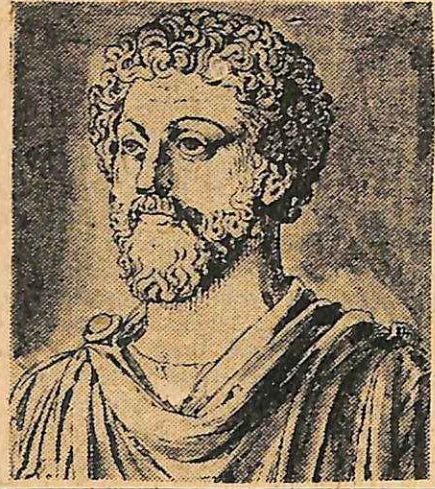
Γενικῶς τὰ μηχανήματα ταῦτα δὲν ἦσαν δυσμετακτόμιμα καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὰς ἐκστρατείας ἐφέροντο ἐπὶ ἡμιόνων μόνον τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ὄργανα διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ μηχανήματος, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ὕλικόν διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ τελεῖαν λειτουργίαν αὐτοῦ ἐλαμβάνετο ἐπὶ τόπου. Πιστεύεται δὲ παρὰ πολλὸν ὅτι ἦρκεν πρὸς μεταφορὰν εἰς ἡμίονος

Ε. Ε. ΧΡΥΣΗΣ

ἀξιωματ. ἱππικοῦ ἐ. ἀ.

ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΡΗΛΙΟΣ

Του κ. ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Εἶνε ὁ Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ πού ἡγεμόνευε φιλοσοφῶν, καί ἐφιλοσόφει ἡγεμονεύων. Ἡ μακρά του βασιλεία ὑπῆρξε ζηλευτή, ὡς πρὸς τὴν ἀντιμετώπιση τῶν κινδύνων τῶν ἐξωτερικῶν καί τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ ἀπεράντου κράτους του, καί ὑποδειγματική διὰ τὸ πνεῦμα τῆς δικαιοσύνης, τῆς οικονομίας καί τοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Ὁ Μάρκος Αὐρήλιος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ρώμην τὸ 121 μ. Χ, Υἱὸς τοῦ Ἀννίου Οὐέρου καί τῆς Δομιτίας Λουκίλλας. Υἱοθετήθη ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου Πίου, κατ' ἐπιθυμίαν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχε ἐκτιμῆσει διὰ τὸ πνεῦμα του, ἔγινε Καῖσαρ τὸ 139 καί τὸ 161 ἀνεκρύχθη αὐτοκράτωρ ἀπὸ τὴν σύγκλητον καί τοὺς πραιτωριανούς. Ἦσκησε τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ νεωτῆτος ἡλικίας ὅταν συνεκυβέρνησεν τὴν αὐτοκρατορίαν μετὰ τοῦ Ἀντωνίνου Πίου καί ἔπειτα μετὰ τοῦ Οὐέρου καί εἶχεν ἥδη ἀποκτήσει μεγάλην πείραν ὅταν ἀπέμεινε μόνος ἡγεμὼν. Ὑπῆρξεν εὐτυχὴς κατὰ τὴν διεξαγωγὴν πολλῶν πολέμων, τοὺς ὁποίους δὲν προέκάλεσε αὐτὸς, φίλος πάντοτε τῆς εἰρήνης, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ τοὺς ἀντιμετωπίσῃ ἢ διὰ ν' ἀμυνθῇ ἐναντίον ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν, ἢ διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ σεβασμὸν ὡς κράτος εἰς ἐπανακαταστάσαντες ὑποτελεῖς λαούς. Κατὰ τὸ 162 κατέστειλε ἐπανάστασιν εἰς τὴν Βρετανίαν καί ἀνεχαίτισε ἐπιδρομὴν τῶν Χάττων, γερμανικοῦ λαοῦ, κατὰ τὸ 165 — 166 διεξήγαγε πόλεμον νικηφόρον κατὰ τῶν Μήδων καί ἔπειτα ἐθριάμβευσε κατὰ τῶν Μαρκομάννων καί τῶν Κονάδων, γερμανικῶν ἐπίσης λαῶν, ἐπεχείρησε κατὰ τὸ 169 — 171 πόλεμον στεφθέντα ὑπὸ τῆς ἐπιτυχίας κατὰ τῶν πειρατῶν πού ἐτρομοκρατοῦσαν ἕως τότε τὰς θαλάσσας τῆς αὐτοκρατορίας, κατὰ τὸ 170 — 172 ἐνήργησε νέον πόλεμον κατὰ τῶν Κονάδων καί Μαρκομάννων, κατέπνιξε ἐπανάστασιν τῶν Βουκολέων εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀνεχαίτισε ἐπιδρομὴν τῶν Μαύρων εἰς τὴν Ἰσπανίαν καί κατέβαλεν εἰς τὴν Ἀνατολήν τὸν Ἀβίδιον Κάσιον, πού εἶχεν ἀνακηρύξει ἑαυτὸν αὐτοκράτορα.

Παρ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς πολέμους ὁ Μάρκος Αὐρήλιος κατάρθωσε νὰ προαγάγῃ ἐσωτερικῶς τὸ κράτος του, νὰ βελτιώσῃ τὴν διοίκησιν καί νὰ ἀνακουφίσῃ

οἰκονομικῶς τὸν λαὸν διὰ τῶν μέτρων πού ἔλαβε, ἐφαρμόζων καί κατ' αὐτὴν τὴν ἐμπόλεμον κατάστασιν πράγμαγμα ἔργων εἰρήνης. Ἐθέσπισε πολλοὺς νόμους εὐνοοῦντας τὰς λαϊκὰς τάξεις καί τοὺς δούλους, ἐτακτοποίησε τὰ οἰκονομικά τοῦ κράτους διὰ τῆς διανομῆς τῶν δαπανῶν, ἐφρόντισε διὰ τὴν διοίκησιν τῶν ἐπαρχιῶν καί τὴν περιστολὴν τῶν αὐθαιρεσιῶν τῶν ὑπαλλήλων καί κατὰ τὸ 178 ἐξέδωσε διὰ διατάγματα τοὺς καθυστερημένους ἐκ μέρους τῶν πτωχῶν φορολογουμένων φόρους πρὸς τὸν δημόσιον καί τὸ αὐτοκρατορικὸν ταμεῖον. Ὁ θάνατός του κατὰ τὸ 180 μ.Χ. ἐπροκάλεσε πραγματικὴν θλίψιν εἰς τὸν λαόν, ὁ ὁποῖος δικαίως τὸν ἐθεωροῦσε φιλόστοργον πατέρα του.

Ἡ λαμπρά αὐτὴ βασιλεία, πού ἐθεωρήθη ὡς ὁ χρυσοῦς αἰὼν τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, ὠφέλειτο εἰς τὰς φυσικὰς ἱκανότητας τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, ὡς ἀρχηγοῦ λαοῦ καί εἰς τὸ φιλοσοφικὸν πνεῦμα τοῦ. Εἶχεν ἐκπληκτικὴν μόρφωσιν χάρις εἰς τὴν φροντίδα πού ἐλήφθη διὰ τὴν ἐκπαίδευσίν του, ἀλλὰ καί χάρις εἰς τὴν ἰδίαν του διάθεσιν διὰ τὴν γνῶσιν. Εἶχε διδασκάλους εἰς τὴν ρητορικὴν, τὴν ζωγραφικὴν, τὴν μουσικὴν, καί τὴν φιλοσοφίαν. Ἐλλήνας καί Ρωμαῖος μετὰ τῶν ἐπιφανέστερων πού εὐρίσκοντο τότε εἰς τὴν Ρώμην. Εἶχε σπουδάσει κατὰ πρῶτον τὴν ρητορικὴν ἀλλὰ ταχύτατα τὸν ἀπερρόφησεν ἡ φιλοσοφία. Διδάσκαλοί του εἰς αὐτὴν ἦσαν οἱ στωικοὶ φιλόσοφοι Διόγνητος καί Ἀδλος Ἰουίνιος Ρούστικος. Τόση δὲ ἦτο ἡ ἐπίδοσις του καί τόσον ἐνῶρις ἐφάνη ἡ ἀξία του, ἡ προαγγέλλουσα τὸν ὑπέρροχον ἡγεμόνα, ὥστε ὅταν ἦτο εἰκοσαετής, προσπάθησαν νὰ τὸν κερδίσουν ὑπὲρ τοῦ ἀττικισμοῦ καί τῆς σοφιστικῆς ρητορικῆς, ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς καί ὁ Κορνήλιος Φρόντων. Ἦτο τότε ἡ ἐποχὴ τῆς εὐγενοῦς πάλης μετὰ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν καί τῶν διανοουμένων διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν φιλοσοφικῶν τῶν θεωριῶν καί τῶν ἀρχῶν τῶν. Ὁ Μάρκος Αὐρήλιος ἔμεινε πιστὸς εἰς τὴν φιλοσοφίαν τῶν στωϊκῶν, μέγας μεθητής καί ὁπαδὸς τῆς πίστewς τοῦ Ἐπικτήτου. Ἀναχωρῶν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὅτι τὰ πάντα ἔχουν ταχθῇ ὑπὸ τῆς φύσεως, ἐθεώρει τὸν ἄνθρωπον στοιχεῖον συνυπάρχον εἰς τὴν ὅλην δημιουργίαν, εἰς τὸν κόσμον, καί ἐπομένως ὑποχρεωμένον νὰ ὀφίσταται ἀταράχως τοὺς ἀκαταλύτους φυσικοὺς νόμους. Κάθε γεγονός, κάθε φυσιεῖται πού ὠφείλοντο εἰς τοὺς νόμους τούτους, ἔπρεπε ὁ ἄνθρωπος νὰ τὰ ἀντιμετωπίζῃ μὲ γαλήνην. Τὸ ἄτομον δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀπατήσῃ δι' ἐαυτὸ ἰδιαίτεραν εὐνείαν καί χάριτας. Διότι δὲν εἶνε σύμφορος. Συνυπάρχει μὲ τοὺς ἄλλους, εἶνε εἷς κύκλος εἰς τὴν ζωὴν τοῦ σύμπαντος. Τὸ ἄτομον τρέμει πρὸ τοῦ

θανάτου καί τὸν θεωρεῖ καταστροφὴν, ἀλλὰ θάνατος πράγματι δὲν ὑπάρχει. Ὅπως ὁ ἄνεμος παρασύρει τὰ φύλλα τῶν δένδρων τοῦ δάσους κατὰ τὸ φύλλον, ἔτσι παρέρχονται αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸν τακτὸν χρόνον καί εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐρχονται ἄλλαι. Ἡ ἀνθρωπότης ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ, ὁπῶς ἐξακολουθεῖ νὰ ζῇ τὸ δάσος. Ἡ ζωὴ δὲν πεθαίνει, ἀλλ' ἀνανεώνεται ἀδιάκοπα. Ὁ θάνατος τῶν ἀτόμων συμβάλλει εἰς αὐτὴν τὴν ἀνανέωσιν. Ὅφειλε λοιπὸν νὰ ὑπακούῃ κανεὶς εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ζωῆς, ὅπως τὴν ὑπαγορεύει ἡ φύσις. Αὐτὴν τὴν θεωρίαν ὁ Μάρκος Αὐρήλιος τὴν ἔκαμε σύστημα καί ἀρχὴν διὰ τὴν διακυβέρνησιν τοῦ κράτους. Δὲν ὑπάρχουν ἄτομα, ἀλλὰ σύνολον. Ἐκαστὸς ὁφείλει νὰ συμβάλῃ διὰ τῆς ἐργασίας του καί τῶν θυσιῶν τὸν εἰς τὰς θεμελιώδεις ἀνάγκας τοῦ συνόλου. Τὰ συμφέροντα τοῦ ἀτόμου δὲν εἶναι παραδεκτά, ὅταν ἐπιφέρουν διαταραχὴν εἰς τὴν γενικὴν ἀνάγκην. Ἐξ αὐτοῦ προέκυψε ἡ ἀναγκὴν ῖσις τῆς πειθαρχίας τοῦ πολίτου εἰς τοὺς νόμους τοῦ κράτους ὡς βασικοῦ παράγοντος τῆς ἀρμονίας τοῦ συνόλου καί ἐπομένως καί τῆς δυνατῆς εὐτυχίας τοῦ ἀτόμου. Ἡ ἀρετὴ ὑπῆρξε ὁ μέγας ὁδηγὸς τῶν πράξεων του. Ἡ ἀρετὴ ὁδηγοῦσά ἀπὸ τὴν φιλοσοφικὴν ἀρχὴν τῆς ὑποταγῆς εἰς τὸν νόμον τῆς φύσεως, εἰς τὴν ἀνάγκην δηλαδὴ τῆς ζωῆς, ἐναρμονιζομένην πρὸς τὸν νόμον πού ἐπιβάλλεται διὰ τὴν ρύθμισιν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ὁ Μάρκος Αὐρήλιος ἔδωσε τὸ παράδειγμα τῆς ἀρετῆς αὐτῆς δι' ὅλης τῆς ζωῆς. Ἐκυβέρνησε τὸ κράτος μὲ δύναμιν πού ἐξεμνησμένη τὰς προδοσίας καί τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς, ἐναντίον τῶν πλανῶν τοῦ λαοῦ καί τῶν ἐλαττωμάτων ἐκείνων πού τὸν περιστοίχιζαν καί ἐναντίον τῶν ἀδυναμιῶν τῶν στρατιωτῶν. Ἀπέχετο ἀπὸ τὰς ἀπολαύσεις, ἀπέφευγε τὴν πολυτέλειαν, ἀντιστάθην εἰς τὸν ὄχλον, διεχειρίσθη μετριοπαθῶς τὴν ἐξουσίαν του, ἐσεβάσθη τὸν νόμον, δὲν ἐνήργησε ποτὲ παρὰ μόνον κατὰ τὸ δίκαιον καί τὸ καθῆκον, ὑπέφερε τὴν σφοκφαντίαν καί τὴν ἀντίδρασιν, ἀλλὰ μὲ τρόπον ὥστε νὰ τὰς κατανικήσῃ. Καί τέλος ἀπέθανε ἐνῶ ἐκτελοῦσε ὑπέρτατον καθῆκον μέσα εἰς μίαν πολεμικὴν σκηνὴν εἰς τὴν Γερμανίαν, εἰς ἡλικίαν πενήντα ὀκτὼ ἐτῶν.

Ὁ Μάρκος Αὐρήλιος ὑπῆρξε καί συγγραφεύς. Διεσώθησαν ἐπιστολαὶ αὐτοῦ καί λόγοι του καί τὸ ἔργον «Τὰ εἰς ἑαυτόν». Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶνε τὸ εὐαγγέλιόν του.

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Η ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ

Του κ. Δ. ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Ἡ ἀμαζόνα βασίλισσα τῆς νεωτέρας εὐρωπαϊκῆς ἱστορίας. Μία Πενθεσεία πού ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἰδίαν τῆς ἀδυναμίας. Εἶχε πλασθῇ καί ἐκπαιδευθῇ κατὰ τρόπον ὥστε προεπὶ ὀνίζετο δι' αὐτὴν ὑπέρροχος δρᾶσις, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρξεν ἐπαρκῶς γυναῖκα διὰ νὰ ἐπιβληθῇ διὰ τοῦ δυνατοῦ ἐνστικτοῦ ὅπως ἡ Κλεοπάτρα τῆς Αἰγύπτου καί ἀργότερα ἡ Αἰκατερίνη ἡ Β' τῆς Ρωσίας, οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ τὰ φυσικὰ χαρίσματα τοῦ ἰσχυροῦ ἀνδρός, τοῦ ἱκανοῦ νὰ δημιουργήσῃ μεγάλην ἱστορίαν. Ἡ φυσιογνωμία τῆς γεμάτη ἀντιφάσεις, ἄλλοτε ἡ ἀκτινοβολία θαυμαστῶν πράξεων, ἄλλοτε ἀποκρουστικὴ, ἄλλοτε μὲ πρωτοβουλίας ὑπερόχου ἀνδρισμοῦ καί ἄλλοτε ἔρριπον τῶν ἰδίων τῆς ἀμφιβολιών, παρέμεινε αἰνιγματική, καί ἐπιδεικτικὴ ἀτελειωτῶν ἱστορικῶν ἐξηγητῶν.

Ἡ Χριστίνα - Αὐγούστα ἐγεννήθη τὸ 1626 κόρη τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου βασιλέως τῆς Σουηδίας καί τῆς Μαρίας Ἐλεονώρας πριγκίπισσας τοῦ Βραβεμβούργου, διακρινομένης διὰ τὴν καλλονὴν τῆς, διὰ τὸ πνεῦμα τῆς καί διὰ τὴν ἀγάτῃ τῆς πρὸς τὰς καλὰς τέχνας. Ὁ Γουσταῦος διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὴν μικρὰν πριγκίπισσαν διὰ τὸν θρόνον, ἀφοῦ δὲν εἶχε ἄρρενα διάδοχον, ἐφρόντισε ἰδιαίτερος διὰ τὴν μόρφωσιν τῆς. Ἦθελε νὰ τὴν ἀνορθώσῃ καί νὰ τὴν ἐκπαιδεύσῃ κατὰ τρόπον ἀνδρικόν, νὰ τὴν κάμῃ νὰ μυηθῇ εἰς ὅλας τὰς ἐπιστήμας πού μποροῦσαν νὰ ἀναπτύξουν τὸ πνεῦμα τῆς καί νὰ καταστήσουν ἐνεργητικὸν τὸν χαρακτῆρα τῆς. Ὅταν κάποτε εἶχε μεταβῇ εἰς τὸ φρούριον τοῦ Κάλμαρ καί εἶχε μαζί του τὴν Χριστίνα, δέκα μόλις χρόνους τότε, εἶπεν εἰς τὸν διοικητὴν πού ἐδίσταζε νὰ κανονισθῇ διὰ νὰ μὴ τρομάξῃ ἡ μικρὴ πριγκίπισσα:

—Τραβήξατε. Εἶναι κόρη στρατηγοῦ. Πρέπει νὰ συνηθίσῃ εἰς αὐτοὺς τοὺς κρότους.

Κατὰ τὸ 1632 ὅταν ὁ Γουσταῦος ἀπέθανεν εἰς τὸ Λούτσην, τὸ μέγα συμβόλιον τοῦ στέμματος ἀνεκήρυξε βασίλισσαν τὴν Χριστίνα, ἡλικίας μόλις ἑξέτων τότε. Ὡρίσθη διὰ τὴν ἀντιβασιλείαν ἐπιτροπὴ ἀπὸ πέντε ἀξιωματοῦς τῆς αὐλῆς, μὲ τὸν πρωτοπυργὸν Ὁξενστέρν ἐπὶ κεφαλῇ, ὁ ὁποῖος καί ἀνέλαβε τὴν ἐπιβλεψὴν τῆς ἀνατροφῆς καί τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς, μὲ τὸ πρόγραμμα πού εἶχεν ἥδη ἐφαρμόσῃ ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος.

Ἡ Χριστίνα προικισμένη μὲ ζωηρὰν φαντασίαν, μὲ δυνατὴν μνήμην καί μὲ ἐξαιρετικὴν νοσηρὴν ἐκείνη ἔκαμε ἐκπληκτικὰς προόδους. Ἐμαθε ὅχι μόνον τὰς συγγενεῖς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, ἀλλὰ καί τὰς ἀρχαίας, ἱστορίαν καί γεωγραφίαν καί νομικά. Ὁ χαρακτῆρ τῆς διεμορφώετο κατὰ τρόπον ἀνδρικόν. Δὲν τῆς ἄρεσε νὰ ἐμφανίζεται μὲ φορέματα τοῦ φύλου τῆς. Ντυμένη ἀνδρικά, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐπιχειροῦσε μικροὺς δρόμους περὶ ἡ ἐπιτοκ, καί ὠργάνωνε κυνηγετικὰς ἐκδρομὰς τολμηρὰ πρὸς τὸν κινδύνον καί ἀκαταπάνθητος. Κατὰ τὰ κυνήγια αὐτὰ ἐφάνη ὁ ἀλλόκοτος χαρακτῆρ τῆς. Ἐνῶ προσοικειωτὸς μὲ τοὺς ἀκολούθους τῆς, ἀσπὴ καί τοὺς κατατῆρες, ὥστε νὰ φέρῃ εἰς στενωχορίαν ἐκείνους πού ἐπέβλεπαν διὰ νὰ τηρηθῇ ἡ ἐνέκεια τῆς αὐλῆς, ἔξαφνα ὤρνε τὴν ὑπερηφάνειάν τῆς, αὐστηρὰ, ἱκανὴ

νὰ τιμωρήσῃ τοὺς τολμηροὺς καί ἐκείνους πού αὐτὴ ἡ ἰδία εἶχε παρασύρει εἰς τὴν οἰκειότητα. Κατὰ τὰ 1642, ὅταν ἔλαβε μέρος εἰς τὸ μέγα συμβόλιον τοῦ στέμματος, ἐξέπληξε τοὺς συμβούλους μὲ τὸ πνεῦμα τῆς καί τὴν μεγάλην τῆς μόρφωσιν καί ἐκρίθη ὥριμος ν' ἀναλάβῃ τὴν βασιλείαν, τῆς ὁποίας εἶχεν ἕως τότε μόνον τὸν τίτλον. Τοῦτο τῆς διακινῶν ἐπιστήμης ὑπὸ τοῦ Ὁξενστέρν, ἀλλὰ ἡ Χριστίνα, δίδουσα ὑπέρροχον παράδειγμα αὐτοεπιννώσεως καί ψυχικῆς δυνάμεως ἠρνήθη ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐξουσίαν ἐπικαλουμένη τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας τῆς καί τὴν ἑλλειψιν πείρας. Οἱ Σουηδοὶ πολιτικοὶ πού τὴν περιστοίχιζαν κατεπλάγησαν. Δὲν ἔγινε πράγματι βασίλισσα παρὰ δύο χρόνια ἀργότερα. Ἐδεῖξεν εὐθὺς ἀμέσως δραστηριότητα καί σταθερότητα. Ἐτελείωσεν ἀμέσως τὸν πόλεμον μὲ τὴν Δανίαν διὰ συνθήκης ἐπωφελούς εἰς τὴν Σουηδίαν καί ἠθέλησε νὰ κάμῃ καί τὸ ἴδιον μὲ τὴν Γερμανίαν. Ὁ πρωτοπυργὸς Ὁξενστέρν εἶχεν ὡς πρὸς τοῦτο ἀντίθετον γνώμην, διότι ἀπέβλεπεν εἰς μεγαλύτερα κέρδη διὰ τῆς συνεχίσεως τοῦ πολέμου, ἀλλ' ἡ Χριστίνα ἐπιθυμοῦσε τὴν εἰρήνην διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀναδιοργανώσιν τῆς χώρας τῆς καί τὴν καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων καί τῶν τεχνῶν. Ἡ εἰρήνη ὑπεγράφη τὸ 1648 εἰς τὴν Βιστφαλίαν καί ὅπως προηγουμένως εἶχεν ἀποσπάσει ἀπὸ τὴν Δανίαν μερικὰς ἐπαρχίας, ἐπῆρε αὐτὴν τὴν φορὰν τὴν Πομερανίαν μὲ τὸ Στέττιν, τὸ Γκάρτς, τὸ Ντάμμ, τὸ Γκολνάν, τὸ Μπρέμεν καί τὸ Βερντέν. Ἡ νέα βασίλισσα ἐπέσυρε διὰ τῶν ἱκανοτήτων τῆς τὴν προσοχὴν τῆς Εὐρώπης. Ἡ Γαλλία, ἡ Ἰσπανία, ὁ Ὀλλανδία καί ἡ Ἀγγλία ἐζητοῦσαν τὴν φιλίαν τῆς. Συνομιλοῦντες τότε ἐποφελῶς διὰ τὴν Σουηδίαν ἐμοιρίας συνθήκας μὲ τὰ ἰσχυρότερα κράτη τῆς Εὐρώπης καί εἶδε νὰ συγκεντρωνοῦνται εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιφανεῖς ἄνδρες ὡς πρεσβεῖται αὐτῶν τῶν χωρῶν.

Σοβαρὸν ζήτημα προέβλεπε τῆς εἰς τὴν Σουηδίαν. Ἡ νέα βασίλισσα ἔπρεπε νὰ ὑπανδρευθῇ. Ὁ λαὸς ἀπορούσε πρὸς τὴν βασίλισσάν του ἐβράδυνε νὰ τὴν κάμῃ, καί οἱ πολιτικοὶ τὸ ἐθεωροῦσαν ἀναπόφευκτον ἀνάγκην. Μεταξὺ τῶν πριγκίπων πού ἐκρίνοντο κατὰ τὴν ὥσιν ὡς βασιλικὸν σύζυγον ἦτο καί ὁ ἐξάδελφος τῆς Κάρολος Γουσταῦος, καί μερικοὶ πολιτικοὶ παρόντες τὸν πριγκίπα αὐτὸν νὰ τῆς ὑποβάλῃ αἴτησιν γάμου. Ἡ Χριστίνα ἀπέρριψε τὴν αἴτησιν καί ἐπέβαλεν εἰς τὸν ὑποψήφιον γαμβρὸν νὰ ὑπανδρευθῇ ταχύτατα. Καί εἰς ἀπάντησιν πρὸς ὅλην αὐτὴν τὴν βοήθην διὰ τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπανδρευθῇ, ὠργάνωσε τελετὴν βασιλικῆς στέψεως τὸ 1650, κατὰ τὴν ὁποίαν ὀνομάσθη ὡς βασίλισσα, ἀλλὰ «βασίλεις». Ἐδημιουργήθη ὁμοῦ εἰς τὰ ἀνέκτορα κύκλος νέων αὐλικῶν πού ἐθήρουν τὴν εὐνοίαν τῆς, ἐνῶ ταυτοχρόνως τὴν περιστοίχιζαν νέοι ἐπίσης πολιτικοὶ πού τῆς ὑπέδεικναν μεταρρυθμίσεις διοικητικὰς, πρὸς τὰς ὁποίας ἀντιτίθεντο οἱ παλαιοὶ ὑπουργοὶ τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῇ τὸν Ὁξενστέρν. Ἐν μέσῳ ὅλων αὐτῶν ἡ Χριστίνα ἦτο ὡς νὰ εἶχεν εὐρεθῇ εἰς λαβύρινθον, ὅπου εἶχε χάσει τὸ νῆμα πού τὴν ὡδηγοῦσε. Ἡ

Χριστίνα ἐφαίνετο ἀποκλίνουσα ὑπὲρ τῶν μεταρρυθμίσεων, ἀλλ' οἱ ὑπουργοὶ τῆς καί τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν σῶμα ἐθεωροῦσαν ἐπικίνδυνον τὴν ἀπότομον μεταβολήν. Κατὰ τὸ 1651 τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν σῶμα ἐξέλεξε ὡς διάδοχον τοῦ θρόνου, εἰς περιπτώσιν καθ' ἣν ἡ βασίλισσα ἔμενε ἄτεκνος, τὸν Κάρολον Γουσταῦον, καί ὁ Ὁξενστέρν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Χριστίναν ὑπόμνημα τῶν ὑπουργῶν πλήρες ὑποδείξεων διὰ τὴν πολιτικὴν τῆς. Ἐκείνη ἠπέλυνε νὰ παύσῃ τὴν κυβέρνησιν καί συνεκέντρωσεν εἰς τὰς χεῖρας τῆς τὴν ἐξουσίαν. Ἐκυβέρνησε τότε μὲ μεγαλυτέραν σταθερότητα καί τὰ ἀπειλητικὰ νέφη ἐφάνησαν διαλυθέντα. Πράγματι ὅμως δὲν εἶχεν ἐπέλθῃ γαλήνη. Κατὰ τὸ 1654 ἀνεκαλύφθη συνωμοσία στρεφόμενη κατὰ τῆς βασιλείας καί ἡ Χριστίνα ἀποκαρδιωμένη ἀπεφάσισε νὰ παραιτηθῇ. Ἡ παραιτήσις ἔγινε πρὸ τῆς γερονσίας εἰς τὴν Οὐψάλαν καί τὴν βασιλείαν ἀνέλαβε ὁ Κάρολος Γουσταῦος. Ἡ Χριστίνα ἐγκατέλειπε τὴν Σουηδίαν μὲ μεγάλην ἀκολουθίαν καί φέρουσα μαζί της τὰς πλούσιες καλλιτεχνικὰς συλλογὰς τῆς. Δώδεκα πολεμικὰ πλοία ἐχρειάσθησαν διὰ τὴν ἀκολουθίαν καί τὴν μεταφοράν εἰς τὴν Γερμανίαν. Ἐκείθεν ἡ ἀπορημένη βασίλισσα μετέβη εἰς τὴν Ρώμην ὅπου προσήλθε εἰς τὸν καθολικισμὸν καί τῆς ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Πάπα κατὰ τὴν νέαν τῆς βάπτισιν τὸ ὄνομα Ἀλεξάνδρα. Ὁλόκληρος ἡ Εὐρώπη κατεπλάγη δι' αὐτὴν τὴν ἐξέοισιν καί περισσότερον τῶν ἄλλων οἱ Σουηδοὶ. Ἐκείθεν μετέβη εἰς Παρισίους ὅπου δέχθη εὐμενῶς καί ἐγκατεστάθη εἰς τὸ Φοντενελώ. Ἀπότομος περιπέτεια τὴν ἀνέμενε. Τῆς κατήγγειλαν ὅτι ὁ αὐλικὸς καί εὐνοούμενός της Βοναλντέσχι συνωμοτοῦσε ἐναντίον τῆς. Ἡ Χριστίνα διέταξε ἀμέσως τὴν ἐκτέλεσίν του ἐντὸς τῆς ἐγκαταστάσεώς της. Ἡ πράξις αὐτὴ γενομένη ἐπὶ γαλλικοῦ ἐδάφους ἀτελεῖ ἐγκλημα καί ἡ Χριστίνα ἔλαβε τὴν ἐντολὴν νὰ φύγῃ τὸ ταχύτερον. Ἐπῆγε πάλιν εἰς τὴν Ρώμην καί ἐκείθεν προσεσπάθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Σουηδίαν διὰ ν' ἀνέλθῃ ἐκ νέου εἰς τὸν θρόνον, διότι ὁ Κάρολος Γουσταῦος εἶχεν ἀποθάνῃ, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε. Ἐπεχείρησε ἔπειτα χωρὶς νὰ τὸ ἐπετύχῃ, ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸν χρονοῦσαν σύγγονον θρόνον, ἀλλὰ ἀπέτυχε. Ἀπέθανε τὸ 1689, ἀφοῦ ἐπέρασε τὰ τελευταῖα τῆς χρόνια θυσιάζουσα εἰς τὴν θλίψιν διὰ τὰς ἀτυχίας καί τὰς ἀποτυχίας τῆς, εἰς τὰς ὁποίας εἶχε συντελέσει αὐτὴ ἡ ἰδία.

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΝΤΕΛΑΚΡΟΥΑ

Τού κ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Ο μέγας Γάλλος ζωγράφος των αργών του 19ου αιώνα, που το έργο του απέρεε από μίαν όρμητική διάθεση αγώνος. Πρωτοπόρος νέας περιόδου ανέστασε την εποχή του από άλλους αποδεσμευμένους ως νέος διδάσκαλος που ήρχετο να δώσει νέον παλμόν και να παρσώση νέα γοητευτικά μυστικά εις την γαλλικήν ζωγραφικήν, την κουρασμένην από την διδασκαλίαν της 'Ακαδημίας, και από άλλους κρινόμενος ως έπαινος της εισάγων καινά δαιμόνια καταστρέφοντα την τέχνην και ως τσαρλατάνος. Ο Ντελακρουά ήτο πράγματι καμωμένος από την δυνατόν ύψαν του αγωνιστού. Τό έδειξε με το ζωηρόν αίσθημα που έκινούσε το ταλέντο του εις κάθε του πίνακα, με την δραματικήν του διάθεσιν, με την τόλμην του σχεδίου του, αλλά και με σ' αυτά τα θέματά του.

Τόν ενέπνεεν ο αγών της ζωής, ο αγών των ατόμων, ο αγών των λαών. Τσιουτος καλλιτέχνης ήτο φυσικόν να συγκινηθί και να εμπνευσθί από τόν αγώνα των 'Ελλήνων του Εικοσιένα και να δώση τα γνωστά ωραία έργα, που αποτελούν την έκφρασιν της συγκινησεως. Τα δυνατά του χρώματα δεν έδωσαν απλώς επιφανειακήν λαμπρότητα εις τους πίνακάς του. Δι' αυτών επέτυχε να εκφράση καταστάσεις της ζωής και της φύσεως με την εσωτερικήν των δραματικότητα και να δώση την ποιήσιν θεμάτων εκ των έργων μεγάλων ποιητών, που τού ήσαν άσπλητά.

Ο Ευγένιος Βίκτωρ Φερδινάνδος Ντελακρουά γεννήθη εις το Σαρντόν κοντά εις το Παρίσι τό 1799, υιός του Καρόλου Ντελακρουά, που υπήρξε διαδοχικώς βουλευτής εις την επαναστατικήν συνέλευσιν, υπουργός των 'Εξωτερικών, προσθευτής εις την 'Ολλανδίαν και διοικητής της Μασσαλίας και του Μπορντώ. Ητο η ήφαιστειώδης εποχή που έγέμιζε την ζωήν της Εύρώπης με τα στοιχεία που έδωσαν την άνθισιν του πολιτισμού του 19ου αιώνα. Μέγα τέκνον της γενεσιουργού περιόδου, υπήρξε και ο Ντελακρουά. Μοίρα παράδοξος

τόν έκαμε να διατρέξη κινδύνους σοβαρούς από αυτής της παιδικής του ήλικας. Όταν ακόμη ήτο θρέφος, το λίκνον του ανεφλέγη και μόλις κατορθώθη να διασωθί. Αι ούλαι που τού άφησαν τα εγκαύματα διεκρίνοντο πάντοτε εις το πρόσωπόν του. Έπειτα παρ' όλίγον να δηλητηριασθί. Αργότερα έκινδύνευσε να στραγγαλισθί και τέλος κάποτε έπεσε εις την θάλασσαν εις τόν λιμένα της Μασσαλίας και έσώθη χάρις εις την γενναιοτήτα ενός ναυτού που τόν ανέσυρε. Όταν κατά τό 1805 απέθανε ο πατέρας του, η μητέρα του τόν έπηγε εις το Παρίσι, όπου και τόν ενέγραψεν εις το Λύκειον του Λουδοβίκου του Μεγάλου. Αργότερα κατά μίαν ήμέραν έξόδου από το λύκειον, ο μικρός Ευγένιος συνέη να οδηγηθί εις το μουσείον του Νισπολέοντος, όπου είχαν συγκεντρωθί οι καλλιτεχνικοί θησαυροί που είχαν αποκομίσει ο κατακτητής από την 'Ιταλίαν και την 'Ολλανδίαν. Η τέχνη τότε τόν εγώητευσε και εξηκολούθησε ν' απορροφή την σκέψιν του και τας ώρας της σχολής και όταν έφθασε εις την ήλικίαν των δεκαοκτώ χρόνων και έπρεπε να εκλέξη το στάδιον που θα ακολουθούσε, αντί να άφαιρεθί εις ανώτερας επιστημονικάς σπουδάς, δια να συνεχίση την παράδοσιν του πατέρα του, έπηγεν ως μαθητής εις το εργαστήριον του Γκερέν.

Την πρώτην του δημοσίαν εμφάνισιν έκαμε ο Ντελακρουά με το έργον «Ο Δάντης και ο Βιργίλιος», που εξέτεθη κατό το 1822. Οι ακαδημαϊκοί είδαν εις αυτόν τόν πίνακα ένα νέον που εφανέρωνε κάποιαν όρμήν, αλλά που είχε πολλές έλλειψεις, από τας οποίας ίσως θ' απηλάσσετο αργότερα. 'Αλλά εις πολλούς τεχνοκράτας το πρώτον αυτό έργον επροκάλεσεν αίσθησιν δια την πρωτοτυπίαν του. Ο Τίερς έγραψεν εις την εφημερίδα του άρθρον πλήρες θαυμασμού που ήρχιζε με την φράσιν, «Δεν πιστεύω ν' άπατώμαι ότι ο κ. Ντελακρουά είναι προικισμένος με μεγαλοφυίαν κτλ.» Εις τούτο συνεφωνεί και ο έπιφανής τότε ζωγράφος Ζεράρ. 'Αλλ' οι πρώτοι θιασώται της εργασίας του εξέφρασαν άνεπιφύλακτον πλέον τόν θαυμασμόν των όταν ο Ντελακρουά παρουσίασε κατά τό 1824 το δεύτερον έργον του, που τόν έδειξε έντελώς πλέον άπληλαγμένον πάσης επιδράσεως και κύριον της τέχνης του. Αυτό ήτο «Αι σφαγαί της Χίου». Ο αγών των 'Ελλήνων που επάλλαν άπεγνωσμένως δια την άνεξαρτησίαν των και τα δραματικά παθήματα των ελληνικών πληθυσμών είχαν συγκινήσει τόν νεαρόν ζωγράφον. Δεν είχε κατέλθει εις την 'Ελλάδα, άλλ' έβλεπεν εις το Παρίσι τας ελληνικάς οικογενείας που προσέφευγαν εκεί, είχαν άκούσει τας προκαλούσας φρίκην τραγωδίας των. Τό έργον αυτό επροκάλεσε μέγα ένδιαφέρον. Ολόκληρος η πνευματική Γαλλία

τότε έδειχνε ζωηρότατα την φιλελληνικήν της διάθεσιν. Αι «Σφαγαί της Χίου» έπωλήθησαν αντί έξ χιλιάδων φράγκων. Τό ποσόν ήτο μεγάλο δια ζωγράφον που δεν είχαν επιβληθί ακόμη, και που τό τάλαντόν του ήμφισθητείτο από πολλούς. Εις τούτο ίσως συνετέλεσε η φιλελληνική ατμόσφαιρα των Παρισίων. Την συγκίνησιν του δια την ελληνικήν υπόθεσιν εξηκολούθησε να την φανερώνη ο Ντελακρουά και αργότερα. Κατά τό 1826 εξέβρεσε το έργον του: «Η 'Ελλάς εις το Μεσολόγγι», έργον που έθαυμάσθη δια την σύνθεσιν και το ζωγραφικόν του αίσθημα. Ο πίναξ αυτός προσεφέρθη από τόν γενναίον Ντελακρουά δια τούς ένεργουμένους τότε εις το Παρίσι έράνους δια τούς δεινοπαθόντας 'Ελληνες. Ένα πλήθος σχέδια με θέματα από τόν ελληνικόν αγώνα δείχνουν το άδιάπτωτον φιλελληνικόν ένδιαφέρον του μεγάλου καλλιτέχνη. 'Αλλ' οι έχθροι της ελευθέρας τέχνης του, οι άνίκανοι ν' άντιληφθούν το μεγάλο του τάλαντον, κατέκριναν τας «Σφαγάς της Χίου» και τας άλλας του έργα που έπηκολούθησαν. Ολόκληρος θυέλλα όμως ήγέρθη έναντίον του κατά τό 1827 όταν ο Ντελακρουά εξέβρεσε το έργον «Ο Χριστός εις το όρος των 'Ελαιών». Κριτικά άρθρα με την οξύτητα και την φρασσεολογίαν λιθέλλων έδημοσιεύθησαν έναντίον του. 'Ανέφεραν μετρίους ζωγράφους της εποχής εκείνης δια να τόν κρίνουν ως πολύ κατώτερόν των, τόν έστελνον να πάη να μάθη να ζωγραφίξη. Οι ακαδημαϊκοί είχαν εκμανή, αλλά και οι ρωμαντικοί δεν τόν έδέχοντο ως ανήκοντα εις τας τάξεις των. Πράγματι ο Ντελακρουά ήτο κάτι πολύ περισσότερον από ακαδημαϊκός και από ρωμαντικός. Ητο προσωπικός ζωγράφος. Και δεν εινε παράδοξον ότι έπιδείκνυτο όταν έθετε υποψηφιότητα δια την 'Ακαδημίαν, τόν άπέρριπταν και έδέχοντο άντ' αυτό το 1837 τόν Σχνέφ, τό 1839 τόν Κουντέ, τό 1849 τόν Κονιέ, τό 1853 τόν Φλαντρέν. Δεν έγινε ακαδημαϊκός παρά μόλις κατά τό 1857.

Τό κύκνειόν του, έπειτα από ένα πλήθος έργων ήτο ο πίναξ «Ο Μπότσαρης έπιτιθέμενος κατά τών Τούρκων». Η παλαιά του άγάπη προς τούς αγωνισθέντας 'Ελληνες εξακολουθούσε να τόν κατέχη και όταν πλέον η 'Ελλάς ήτο ελευθέρα. 'Απέθανε τό 1863 θεωρούμενος από πολλούς ως ο μέγας διδάσκαλος της γαλλικής ζωγραφικής του αιώνα, αλλά και άμφισθητούμενος ακόμη από άλλους.

Δι' ήμάς τούς 'Ελληνες εινε ο μέγας ζωγράφος του Εικοσιένα που μάς προσέφερεν η φιλελληνική πνευματική Γαλλία.

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΠΛΕΡ

Υπό Δ. Χ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ

Ο Ιωάννης Κέπλερ, ο μέγας άστρονόμος, εις τόν όποιον η 'Επιστήμη όφείλει νόμους άστρονομικούς και τίν έφεύρεσιν της άστρονομικής διόπτρας με τόν άμφιπόλιον προσφθάλμιον φακόν, γεννήθη τό 1571 εις μικρόν χωρίον της Νοτίου Γερμανίας, εκ γονέων πτωχών. Ο πατήρ του διήγε βίον τυχοδιωκτικόν, κατ' αρχάς ως μισθοφόρος εις διαφόρους στρατούς και έίτα ως πανδοχεύς. 'Αδυνατών να διαθρήψη την οικογένειάν του, έυρε δια τόν μικρόν Ιωάννην εργασίαν πλησίον καλλιεργητών. Ο μικρός ειργάετο εις τούς άγρούς, άλλ' η κράσις του ήτο άσθενική. 'Αποτρυφεράς ήλικίας, υπέφερεν από πολλές νόσους, αι όποιαι τού άφήκαν μεγάλην σωματικήν αδυναμίαν. 'Επ' πλέον η εύλογία, την όποιαν επέμασεν όταν ήτο τεσσάρων έτών, τού έδωκεν άρκετά την όρασιν. Ο πατήρ του άπεφάσισε έπ' τέλους να τόν άποσύρη από τούς άγρούς και να τόν εισάγῃ εις τας ιεροσπουδαστήριον. Ο νέος Κέπλερ, έν τούτοις, δεν είχε την διάθεσιν να γίνη κληρικός. 'Εμελέτησε και εις ήλικίαν δεκαεπτά έτών ενεργά εις το Πανεπιστήμιον της Τυβίγκης. Δεν είχαν ακόμη προσέξει ούτε αυτός την έδωσαν του εις τα μαθηματικά. 'Επεδόθη εις την μελέτην της φιλοσοφίας και της φιλολογίας. Προς τας άστρονομίας έστράφη μόνον όταν οι καθηγηταί τόν τόν συνέστησαν δια να καταλάβη την κενήν έδραν της άστρονομίας εις Γκράτς, τό 1594.

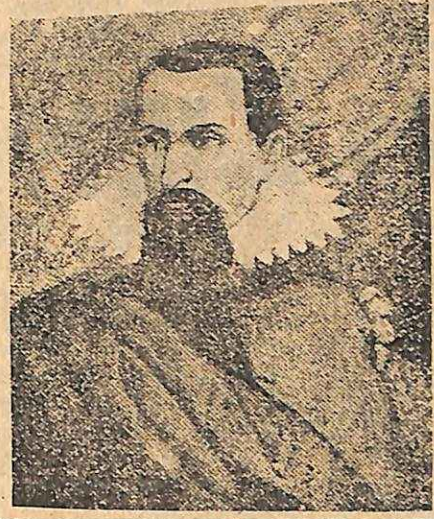
Τότε η άστρονομία έθεωρείτο ως έχουσα περισσότερας σχέσιν προς την άγνυτείαν παρά προς την άληθινήν επιστήμην. Οι έπαγγελόμενοι τόν άστρονόμον έπέδωκον τόν διορισμόν των ως καθηγητών όχι τόσον δια να διδάξουν η να έχουν την ευκαιρίαν να μελετήσουν, αλλά δια να πολύν τα προγινώσκοντα τα όποια εξέδιδον κατ' έτος, είδος καζαμιών. Καζαμίας εξέδωκε και ο Κέπλερ, φαίνεται δε ότι μερικά διηεν προγνώσεις του επραγματοποιήσαν και η φήμη του διεδόθη εις όλην την Γερμανίαν. Αυτός ο ίδιος έλεγεν ότι η άστρολογία είναι η τρελή κήρη σώφρονος μητρος, της άστρονομίας. Όπως όποτε, αφήγη τήν άστρολογίαν και εξέδωκε τό 1597 το έργον «Πρόδρομος η το Κοσμογραφικόν Μυστήριον», προΐδν μικρών μελετών, εις το όποιον εξέφρασε την γνώμην ότι μεταξυ 'Αρεως και Διδος υπάρχουν και άλλοι πλανήται, ούτινες πράγματι και άνεκαλύφθησαν βραδύτερον. 'Επίσης διετύπωσε, καίτοι με κάποιαν έπιφύλαξιν, τόν νόμον περί υπάρεξος σχέσεως μεταξυ της περιφοράς των πλανητών περί τόν ήλιον και τού μήκους τού μεγίστου άξονος της τροχιάς των.

Δύο έτη βραδύτερον, ο Κέπλερ έπαύθη ως Διαμαρτυρούμενος. 'Αλλά το όνομά του είχε γίνη γνωστόν και εκτός της Γερμανίας, ο περίφημος δε Δανός άστρονόμος Τύχων Μπραε τό προσέφερε θέσιν βοηθού εις το αυτοκρατορικόν άστεροσκοπείον παρά την Πράγαν. 'Ενθ κατείχε την θέσιν αυτήν, ο Κέπλερ ένυμφεύθη πλουσίαν 'Ελβετίδα, η όποία προηγούμενος είχε λάβει δύο συζύγους.

Ο Μπραε απέθανε τό 1601 και ο Κέπλερ διωρίσθη εις άντικατάστασιν αυτού διευθυντής του άστεροσκοπείου. Ήσυχος από οικονομικής απόψεως, ο Κέπλερ ανέλαβε συστηματικώτερας μελέτας, εξέδωκε δε έντός τριετίας δύο νέα έργα, εις τα όποια περιείχοντο παρατηρήσεις του φυσικής, ιδία όπτικής, τα όποια ήκολούθησαν άλλεπαλλάως άλλα συγγράμματα, εις τα όποια διετύπωσε νέους νόμους, έπ' των όποιων επανήλθε βραδύτερον, με το έργον του «'Επιτομή της 'Αστρονομίας του Κοπερνίκου». Οι νόμοι ούτοι —α, αι τροχιαί των πλανητών περί τόν ήλιον είναι έλλείψεις, ών την μίαν έστιάν άποτελεί ο ήλιος, και β, τα έμβαδά τα υπό της έμβατικής άντινομος γραφόμενα είναι άνάλογα προς τόν χρόνον— φέρουν τό όνομά του. Κατά την εποχήν εκείνην έφεύρε και τελειοποίησιν της διόπτρας του Γαλιλαίου, την πραγματικήν άστρονομικήν διόπτραν.

Τό 1611 απέθανεν η σύζυγός του, αφήσασα εις αυτόν επτά τέκνα. Κατά το αυτό έτος έπαύθη από την θέσιν του, υπό τού νέου αυτοκράτορος Μαθία. Δύο όμως έτη ο Μαθίας έζητήσε την βοήθειάν του δια να πείρη την δίαταν να δεχθί το νέον ήμερολόγιον. Τόσον όμως ήτο το μίσος έν Γερμανία κατά τού καθολικισμού ώστε η απόπειρα αυτή απέτυχε, θεωρηθείσα ως άπόπειρα συνδιαλλαγής με τόν παπισμόν. Τό αυτό έτος ο Κέπλερ ένυμφεύθη δια δεύτεραν φοράν. 'Από τόν δεύτερον γάμον του απέκτησε πέντε τέκνα. 'Ητο τόγα αλικός άστρονόμος. Τό 1615 έδημοσίευσεν νέον έργον του, υπό τόν τίτλον «Νέα Στερομετρία» και τό 1619 άλλο έργον περί κομητών, ένθ επραγματεύετο περί τριών κομητών εμφανισθέντων κατά τα προηγούμενα έτη και περί τού άπολεσθέντος βραδύτερον κομήτου τού Χάλλεϋ. Τό σπουδαιότερον έργον του «Η 'Αρμονία του Κόσμου» έδημοσιεύθη τό αυτό έτος, άποτελεί δέν εύρητάτην σύνθεσιν έν η πραγματεύεται περί της έν τω ούρανω άρμονίας της έξαρτωμένης εκ των διαφόρων ταχυτήτων των πλανητών.

Η κατάσταση εις Γερμανία ήτο τοιαύτη, ώστε οι διάλληλοι τού κράτους έδυοκολεόντο να εισπράξουν τούς μισθούς των. Ο Κέπλερ έφθασε να στερηται. 'Ησθήθη όμως να εγκαταλείψη την πατρίδα του και άπέκρουσε πανεπιστημιακός έδρας έν 'Ιταλία και 'Αγγλία. Αι οικονομικαί δυσχέρειαι τας όποιας αντιμετώπιζεν ο Κέπλερ, έχων μεγάλην οικογένειαν και ούτε δυνάμενος να εισπράξη μισθούς ούτε κερδίζων από τα συγγράμματά του, τα όποια άλλωστε δεν προωρίζοντο δια τούς πολλούς, ήσαν τοιαύται ώστε δεν τό επέτρεπον δια πολλόν καιρόν την συστηματικήν μελέτην. 'Ετι πλέον, ο εμφύλιος πόλεμος τόν υπέχρεωσε προσωαίρεως να εγκαταλείψη την Πράγαν. Τό 1627 έδημοσίευσεν τούς «Ροδελφίους Πίνακας» δι' όν εισήγαγε νέας μεθόδους εις τόν ύπολογισμόν των γεωκεντρικών μηκών και πλατών. 'Επ' τινα χρόνον ήναγκάσθη να γίνη άστρολόγος τού στρατηγού Βαλ-

λενσταίν δια να συντηρήση την οικογένειάν του.

Ο Κέπλερ απέθανε εις Ρεγενσβούργον τό 1630. Μετά τόν θάνατόν του έδημοσιεύθη τό άστρονομικόν και φιλοσοφικόν μυθιστόρημά του «'Ονειρον», το πρώτον τού είδους τούτου.

Είναι δύσκολον να εκτιμηθί ο χαρακτήρ του Κέπλερ. Βέβαιον είναι ότι ο μέγας άστρονόμος έρρεπε προς τόν μυστικισμόν και άμφεταλαντεύετο ο έξοχος έπιστήμων μεταξυ αυτού και των θετικών επιστημών. 'Ητο φαντασιόκοπος όσον και σοβαρός μελετητής των πραγματικότητων. Παράδοξον καίνα των διαφωτέρων τάσεων. 'Υπέφερε δι' την αλήθειαν, και έδέχετο την άστρολογίαν. Βέβαιον είναι, όπως όποτε, ότι η 'Επιστήμη εις όλίγους όφείλει όσα εις τόν Κέπλερ.

Η ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑ

(Συνέχεια εκ της σελ. 497)

μεταβώμεν ακόμη εις την καθαρώς κληρονομικήν μορφήν της άριστοκρατίας, έχουσα την μορφήν της άριστοκρατίας της φυλής. Όταν δηλαδή, κατά τόν ένα ή άλλον τρόπον, μία όμάς καταπολεμεί μίαν άλλην και την κατανικά, όταν ακόμη επιδρομείς επιβάλλωνται και καταλαμβάνουν ώρισμένας περιοχάς, τότε υποτάσσουν κατά κανόνα εις κατάστασιν δουλείας τούς ήττηθέντας, τούς κρατούν εις την υπηρεσίαν των, ένθ οι νικηταί ανακηρύσσουν έαυτούς άριστοκράτας, αλλά άριστοκράτας φυλής. Η Σπάρτη, ως θα ίδωμεν, παρέχει τό τυπικώτερον παράδειγμα της τοιαύτης φυλετικής άριστοκρατίας.

Από την φυλετικήν άριστοκρατίαν, της όποιας τά προνόμια μεταβιβάζονται από γενεάς εις γενεάς, προκύπτει η κληρονομική λεγομένη άριστοκρατία, η άριστοκρατία αίματος, και η όποία έφθασε μέχρι των ήμερών μας.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Η 'Αριστοκρατία ανά τας διαφόρους χώρας,

Είπε πολύ δύσκολο να φαντασθῇ κανείς σήμερον, ἔστω καὶ ἀπὸ τὴν καλύτεραν περιγραφὴν δοθησομένου, τὴν ζωὴν ἐνὸς λαοῦ πρὸ 4000 ἐτῶν. Ἀκόμη δυσκολώτερον δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ τῆς Αἰγύπτου.

Η ΖΩΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟΝ

ὁ ὅποιος, ἀφ' οὗ, πρὸ μερικῶν ἄλλων χιλιάδων ἐτῶν, ἔφθασεν εἰς ἀρκετὰ ὑψηλὴν —διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην— βαθμίδα πολιτισμοῦ, ἔσταμάτησεν ἐκεῖ καὶ ἔζησε πλέον μετὰ τὰς παραδόσεις καὶ μετὰ τὰς συνηθείας αἰώνων μακρῶν.

Ὅπωςδήποτε, αἱ περιγραφαὶ ἀρχαίων συγγραφέων, ἰδίᾳ τοῦ Ἡροδότου, καὶ ἀκόμη περισσότερο αἱ ἀνασκαφαὶ καὶ ἡ μελέτῃ τῶν εὑρημάτων ἐπιτρέπουν μίαν εἰς γενικὰς γραμμάς περιγραφὴν τῆς ζωῆς παρὰ τὰς ὁχθὰς τοῦ Νείλου, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

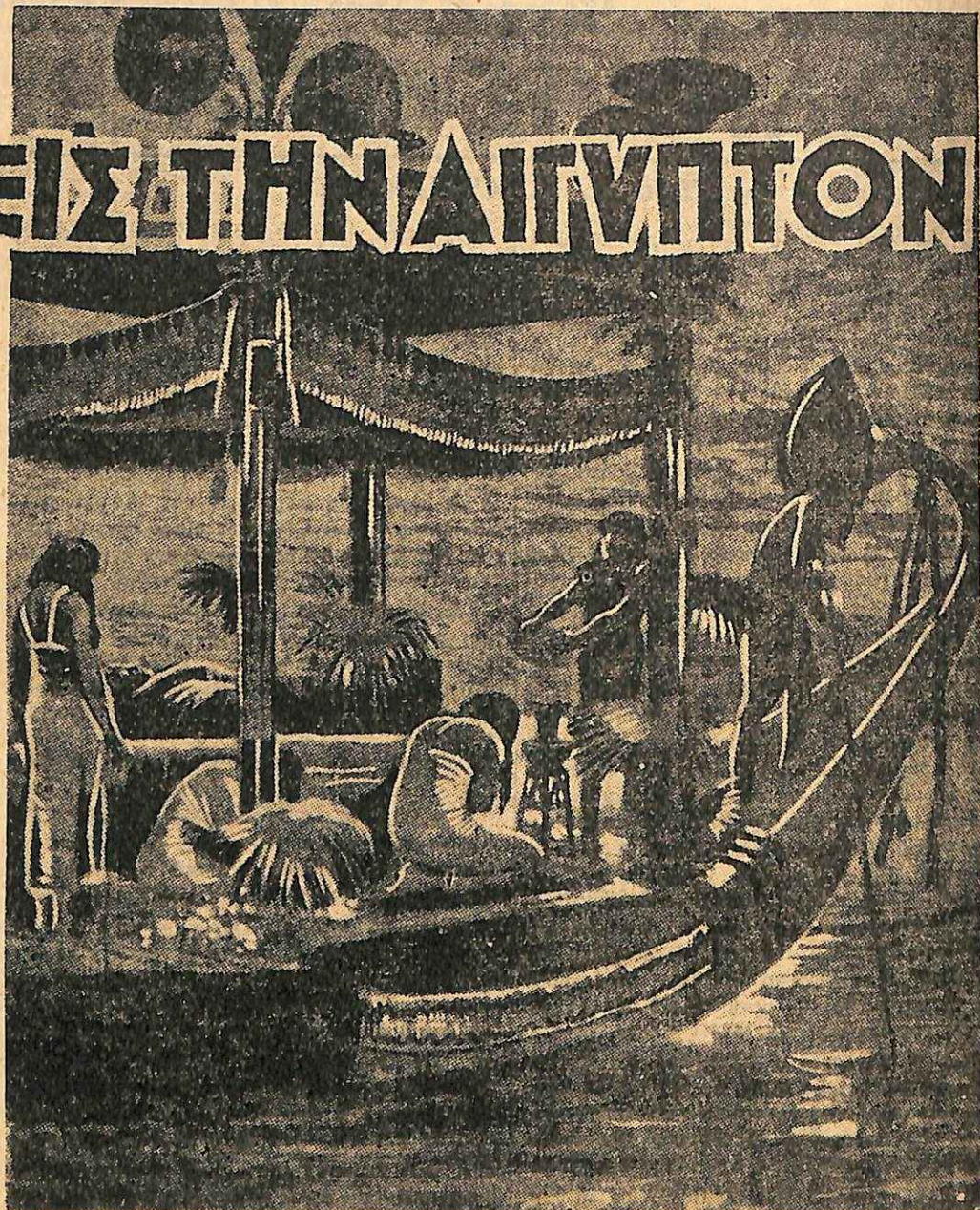
Αἱ μεγαλουπόλεις

Δύο ἦσαν αἱ μεγάλαι πόλεις τῆς Αἰγύπτου, πρὸ τεσσάρων χιλιάδων ἐτῶν, ἡ Μέμφις καὶ αἱ Θήβαι. Ἀς φαντασθῶμεν ἕνα κάτοικον τῆς Μέμφιδος, ἀνήκοντα εἰς τὴν ἐμπορικὴν τάξιν, ὁ ὅποιος τὸ πρῶτ' σηκώνεται ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ πρόκειται νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐργασίαν του.

Τὸ κρεβάτι, εἰς τὸ ὅποιον εἶνε ἀκόμη ξαπλωμένος, εἶνε ἀπὸ τὰ κεμήλια τοῦ σπιτιοῦ, κληρονομία ἀπὸ πολλῶν γενεῶν. Ἀπὸ ἐλεφαντόδοντο καὶ χρυσάφι, λεπτοσκαλισμένο, σκεπάζεται ἀπὸ λινὸ σινδόνι. Τὸ προσκέφαλο εἶνε κ' ἐκεῖνο ἀπὸ ἐλεφαντόδοντο, εἰς σχῆμα ἡμισελήνου. Ὁ ἔμπορος πρέπει νὰ ξυπνήσῃ ἐνωρίς, διὰ νὰ λουσθῇ καὶ νὰ βγῇ διὰ τὰς ἀγορὰς του πρὶν μεταβῇ εἰς τὸ κατάστημά του. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δούλων θὰ τὸν ξυπνήσῃ καὶ θὰ τοῦ ἐτοιμάσῃ τὸ λουτρόν του. Ἐπειτα, τὸ πρόγευμα, συνήθως ἀπὸ τὰ περισσεύματα τοῦ προηγουμένου δείπνου, κρασί καὶ ψωμί. Ἐρχεται ἔπειτα τὸ ξύρισμα. Ὁ Αἰγύπτιος δὲν ἐννοεῖ νὰ μείνῃ ἀξέριτος οὔτε μίαν ἡμέραν. Πρέπει ἐπίσης νὰ ξυρίξῃ τὰ μαλλιά του. Ἄν θέλῃ, φορεῖ περούκαν, ὅχι ὅμως ἀπὸ ἰδικὰ του μαλλιά. Τὸ ξυράφι εἶνε ἀρκετὰ ὀξύ, ἂν καὶ ὄχι ὥπως τὰ σημερινά. Ἐξ ἄλλου, τὸ σαποῦνι καμωμένον ἀπὸ λίπη καὶ στάκτην, καθαρίζει μὲν, δὲν μαλακώνει ὅμως ἀρκετὰ τὰ γένεια. Ὁ Αἰγύπτιος προτιμᾷ νὰ ἀλείψῃ τὰ γένεια του μετὰ λάδι διὰ νὰ ξυρισθῇ. Εἶνε αὐτὸ ἡ πρώτη τλαιπωρία.

Ὅπωςδήποτε, ὁ ἔμπορος εἶνε καθ' ὅλα ἔτοιμος. Ἐξω ἀπὸ τὸ σπῖτι τὸν περιμένουν τέσσαρες μαῦροι δούλοι μετὰ φορεῖον. Διότι κάθε εὐπορος κάτοικος τῆς Μέμφιδος ἔχει τὸ φορεῖον του, ποὺ τὸ μεταφέρουν δούλοι. Τὸ μέσον αὐτὸ τῆς συγκοινωνίας δὲν εἶνε πολὺ ταχύ, ἀλλὰ εἶνε ἀσφαλές. Δὲν γίνονται συγκρούσεις, δὲν λείπει ἐξαφνικὰ ἡ βενζίνη. Ἐξ ἄλλου, οἱ δούλοι εἶνε συνηθισμένοι εἰς δῆμα τόσον κανονικῶν ὥστε ὁ κύριός των δὲν ταράσσεται διόλου. Ἐνα παραπάτημα, ἕνα ἐλαφρὸν τίνανγμα καὶ οἱ τέσσαρες δούλοι θὰ μαστιγωθοῦν ἀπὸ συναδέλφους των μέχρι αἵματος. Ὁ κύριός των δὲν ἔχει νὰ δώσῃ λόγον εἰς κανένα. Ὁ νόμος τὸν προστατεύει.

Τὸ φορεῖον ἐπὶ τὸν μεγάλον δρόμον, ποὺ ἔχει πλάτος περίπου τριάντα βημάτων καὶ εἶνε λιθοστρώτος. Ἀπὸ τὰ δύο μέρη εἶνε κτισμένα σπῖτια, μετὰ δύο ἕως πέντε πατώματα. Ἀπὸ

ΝΕΚΡΙΚΗ ΠΟΜΠΗ ΦΑΡΩ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ

Ὁ νεκρὸς τοῦ Φαράω, ταριχευμένος, ἐταποθετεῖτο ἐντὸς σοροῦ ἐχοῦσης σχῆμα ἀνθρώπινου σώματος καὶ μετεφέρετο εἰς τὴν θαλαμῶν. Εἰς τὸ μέσον αὐτῆς ἦτο σκήνωμα πλοῦσιον, μετὰ οὐρανὸν κατὰχρυσον. Οἱ συγγενεῖς τοῦ βασιλέως καὶ οἱ αὐλικοὶ ἐπεβιβάζοντο τῆς θαλαμῶν, ἡ ὁποία θὰ μῖδας. Οἱ συνοδεύοντες τὸν νεκρὸν βασιλέα ἐπρεπε νὰ ἔχουν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα πρὸς τὸ σκήνωμα. Ἡ νεκροφόρος ναὺς ἐπὶ πλοίοις τοῦ Ὀσίριδος. Εἰς τὴν πρύμνην καὶ τοῦ ἄιθους τοῦ λωτοῦ. Εἰς ἀνώτερος ἀξίω παρδάλειος, ἴστατο πρὸ τῆς σοροῦ, ὅπου σθεῖ κροῦ, ἐνῶ εἰς τὰ πλάγια αὐτῆς

τὰ χαμηλὰ παραθύρα των διακρίνονται τὰ ἐργαστήρια των βιοτεχνῶν, τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας των ὁποίων κατακλύζουν τὰς ἄλλας χώρας τῆς Μεσογείου. Εἰς τὸν δρόμον, ἤρχισεν ἦδη ἡ κίνησις. Βλέπει κανεὶς κάθε στιγμὴν πρόσωπα ποὺ δὲν ὁμοιάζουν διόλου μετὰ τῶν. Διότι ἡ Μέμφις εἶνε πόλις —ὥπως καὶ αἱ Θῆβαι— ἐξαιρετικῶς κοσμοπολιτικῇ. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους, Ἀσσύριοι, Ἀραμαῖοι, Φοίνικες, Κεῖτες, ἄνθρωποι φύλων ποὺ κατοικοῦν τὴν Ἑλλάδα πρὸ τῆς καθόδου των Ἑλλήνων, Βέρβεροι, μαῦροι τῆς Νομβίας, Κῶρες καὶ Λέλεγες περπατοῦν, ποὺ ἦθον νὰ τωλήσουν λευκοὺς δούλους καὶ δούλας, ὅλοι δια-

τηροῦν τὰς ἀμφιέσεις τοῦ τόπου των. Καὶ βλέπει κανεὶς ἀκόμη εἰς τοὺς δρόμους ἱερεῖς, στρατιώτας, δούλους. Οἱ ἱερεῖς, οἱ ἔμποροι, οἱ ἀνώτεροι κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι ἔχουν τὰ φορεῖα των. Οἱ ἄλλοι πηγαίνουν πεζοί.

Αἱ ἐργατικαὶ συνοικίαι

Τὰ φορεῖα δὲν περνοῦν συχνὰ ἀπὸ τοὺς παραδρόμους τῆς μεγάλης ὁδοῦ. Οἱ δρόμοι αὐτοὶ εἶνε στενοὶ καὶ ἀκάθαρτοι. Τὰ σπῖτια των εἶνε καὶ αὐτὰ ἀκάθαρτα καὶ κακοκτισμένα. Ἐκεῖ ζοῦν οἱ ἐργάται. Αὐτοὶ δὲν γνωρίζουν ἀκόμη τὸ δικαίωμα. Ὅσοι ἐργάζονται διὰ λογαριασμὸν ἄλλων, εἶνε διαρκῶς ἀπασχολημέ-

ΠΡΟ 4.000 ΕΤΩΝ

ΥΠΟ ἸΩΑΝΝΙΔΗ

Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΣΟΡΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΟΧΘΗΝ

Ἡ νεκροφόρος ναὺς εἶχε τοὺς κωπηλάτας πλοῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπεβιβάζοντο θρηνοῦν καὶ ὠλοφύροντο θλέπουσαι τὴν σωτῆρα καὶ ὠλοφύροντο θλέπουσαι τὴν σωτῆρα καὶ ὠλοφύροντο θλέπουσαι τὴν σωτῆρα. Ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἐπὶ τῆς ναοῦς, οἱ ὅποιοι θὰ ἐθάπτοντο μαζὶ μετὰ τὸν βασιλέα, καθὼς ἐθετεῖτο ἡ σορὸς διὰ τὴν μεταφορὰν τῆς εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν τοῦ βασιλέως. Ὡς δὲ νὰ καταπολεμηθῇ ἡ θλίψις, ὅλα, πλοῖα, σοροί, παραπετάσματα εἶχον χρώματα ἀνοικτά. Ὁ στολίσκος διαπλέων τὸν ποταμὸν ἔκει θὰ ἐγίνετο ἡ ταφὴ τοῦ βασιλέως. (Αἱ δύο εἰκόνες ἀποτελοῦν πίνακα τοῦ περιφήμου Ἀγγλοεβραίου

νοῦ, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ὥρας τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ὕπνου. Καὶ ὅσοι ὅμως ἐργάζονται διὰ λογαριασμὸν των περνοῦν ζωὴν μόλις ὑποφερτήν. Ἡ τύχη των εἶνε, βέβαια, καλύτερη ἀπὸ τῶν δούλων, οἱ ὅποιοι κατοικοῦν εἰς καλύβας ἀπὸ λάσπη, δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα οὔτε νὰ ἀρρωστήσουν, μαστιγοῦνται διὰ τὸ παραμικρότερον πραγματικὸν ἢ ὑποθετικὸν λάθος των ἢ καὶ φρονεῖνται ἀπὸ ἀπλῆν ἰδιοτροπίαν των κυρίων των. Ἀλλὰ, ἂν δὲν παρουσιάζει τοὺς κινδύνους αὐτοὺς, δὲν εἶνε ἀξιοζήλευτος ἡ ζωὴ τῶν ἐργατῶν. Κερδίζουν πολλὰ ὀλίγα καὶ πληρώνουν βαρεῖς φόρους. Διὰ νὰ ζήσουν αὐτοὶ καὶ αἱ οἰκογένειά των πρέπει νὰ μὴ γνωρίζουν ἀνάπαυσιν. Ἐργάζονται συνεχῶς, ὅσον περισσότερας ὥρας ἡμποροῦν καὶ εἶνε δυστυχεῖς ὅταν δὲν ἔχουν ἐργασίαν. Τρέφονται κυ-

ρίως μετὰ ἄθλιον ψωμὶ καὶ κρεμμύδια. Φαγητὸν σχετικῶς πολυτελείας εἶνε τὰ κουνιά, ὅλα δὲ τὰ ἄλλα εἶνε ἀπρόσιτα.

Τὰ κατὰσθήματα

Τὸ φορεῖον προχωρεῖ εἰς τὴν μεγάλην ὁδόν. Φθάνει τώρα εἰς τὴν ἀγορὰν. Ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος οἱ δούλοι τῶν ἐμπόρων καλοῦν τὸν διαβάτην νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ κατὰσθήματα. Δεικνύουν τὰς ἐπιγραφάς, τὰς διαφημίσεις μάλλον. Ἐξω ἀπὸ ἕνα κατὰσθημα εἶνε ζωγραφισμένη συνοδεία μεγάλη ξένων ἐμπόρων. Εἶνε αὐτοὶ ποὺ φέρουν εἰς τὸν Αἰγύπτιον ἐμπορὸν τὰ προϊόντα ἐξωτικῶν χωρῶν, τὰ ὅποια εἶνε ἀποθηκευμένα εἰς τὸ κατάστημα. Δίπλα μία εἰκὼν ταραγμένης θαλάσσης μετὰ πολλὰ πύργια εἶνε ἡ διαφήμισις ἰχθυοπωλείου. Παρα-

πέρα ἕνας ἱατρὸς ἀποδίδει τὴν νεότητά μετὰ φίλτρα· ὁ διαβάτης δὲν ἔχει παρὰ νὰ δοκιμάσῃ. Ἐνα γραφεῖον εἰσπράκτορος φόρων εἶνε δίπλα· ὁ εἰσπράκτωρ ἀποφεύγει τοὺς δρόμους καὶ οἱ φορολογούμενοι πρέπει νὰ τὸν ἐπισκεπτοῦνται εἰς τὸ γραφεῖον του διὰ νὰ μὴ κά-

μουν λάθος, εἰκονίζεται ἀπὸ ἕνα βαρέλι μέσα εἰς τὸ ὅποιον μερικοὶ ἄνθρωποι εἰπτοὺν κοσμήματα. Ὁ δημόσιος γραφεὺς δὲν ἔχει ἀνάγκην διαφημίσεως· καθισμένος διπλοπόδι, εἶνε θεατὸς ἀπὸ ἕως ὅπου δὲν γνωρίζει γραμμάτια καὶ θέλει νὰ στείλῃ ἐπιστολὴν ἢ νὰ συντάξῃ συμβόλαιον, γνωρίζει ποῦ ν' ἀπευθυνθῇ.

Γυναῖκες πηγαίνουν εἰς τὴν ἀγορὰν. Μεινθύνονται εἰς τὰ κατὰσθήματα ποὺ πωλοῦν βαφάς, λευκὴν καὶ κόκκινην, διὰ τὸ πρόσωπον, πρασίνην διὰ τὰ φρύδια, κιτρίνην διὰ τὰ δάκτυλα. Ἀγοράζουν μῦρα, μεταλλίλους καθρέπτας, κτένια, ταινίας διὰ τὰ μαλλιά των.

Οἱ δρόμοι γεμίζουν τώρα ἀπὸ παιδιὰ. Φοροῦν ἐλαφρὰ ἐνδύματα, ἕνα κοντὸ χιτῶνιον. Πηγαίνουν εἰς τὰ σχολεῖα· ἡ ἐκπαίδευσις εἶνε, ἄλλωστε, ἀρκετὰ διαδεδομένη, ἀλλὰ μόνον ἡ κατωτέρα. Τὴν ἀνωτέραν κρατοῦν ὡς προνόμιον των οἱ ἱερεῖς.

Οἱ ἱερεῖς

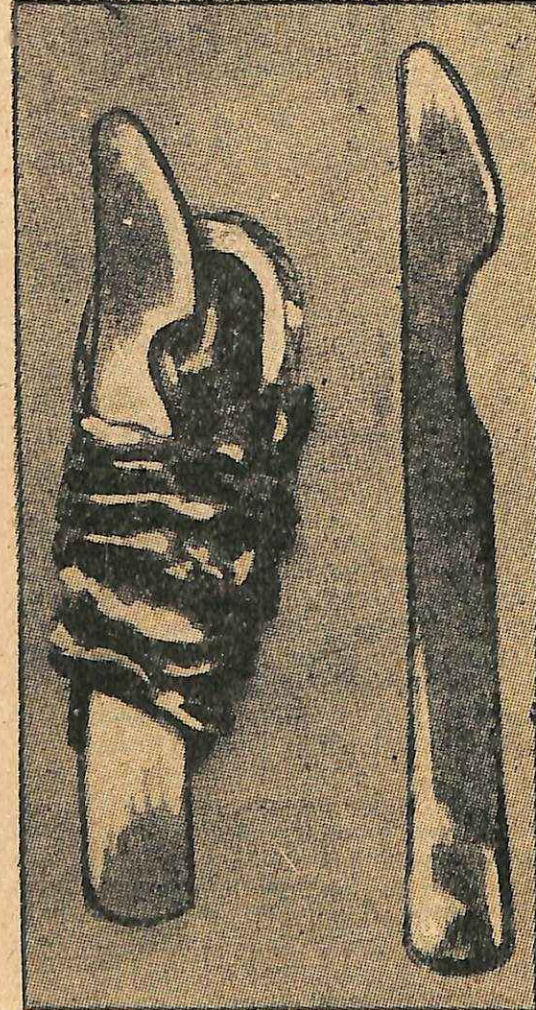
Ἄλλωστε, οἱ ἱερεῖς εἶνε τάξις καθ' ὅλα προνομιῶχος. Ἀπὸ χρόνων ἀρχαιοτάτων εἶχε κατορθώσει νὰ ἐπιβληθῇ καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς, ἤλθε μάλιστα ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχιερεῖς ἐνεθρόνιζον τὰ τέκνα των ὡς βασιλεῖς. Οἱ ναοὶ κατεῖχον ἀπέραντα κτήματα, ἴσως τὸ ἕν τέταρτον τῶν γαιῶν τῆς χώρας. Ὅλα τὰ εἰσοδήματα, ἐκτὸς μικροῦ μέρους, διατιθεμένου δι' αὐτοὺς τοὺς ναοὺς, περιήρχοντο εἰς τοὺς ἱερεῖς. Οἱ ἐπιστάται καὶ οἱ φύλακες τῶν κτημάτων ἀπετέλουν στρατιὰν ὀλόκληρον, ἡ ὁποία ἦτο ἀφωσιωμένη εἰς τὸ ἱερατεῖον. Καὶ δὲν ἔφθανον αὐτὰ· φόροι χάριν τοῦ κλήρου καὶ τῶν ναῶν ἐπεβλήθησαν εἰς τὸν λαόν. Οἱ εὐγενεῖς ἦσαν σύμμαχοι τοῦ κλήρου, τοῦ ὁποίου ἡ δύναμις περιορίζετο μόνον ὅταν εἰς τὸν θρόνον ἀνῆρχετο βασιλεὺς μετὰ σκληρὴν χαρακτῆρα.

Διὰ νὰ κρατοῦν εἰς πειθαρχίαν τὸν λαόν, οἱ ἱερεῖς ἐνέπνευσαν εἰς αὐτὸν τὴν ἰδέαν ὅτι πέραν τοῦ τάφου τὸν περιμένει ἄλλη ζωὴ καὶ ὅτι αὐτοὶ ἦσαν μόνον ἱκανοὶ νὰ κατὰστήσουν εὐχάριστον τὸν μέλλοντα βίον. Ὁ λαὸς ἔφθασε νὰ ἐνδιαφέρεται περισσότερο διὰ τὸν βίον αὐτόν, τὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος, ἀπὸ τὸν ἐπίγειον. Ἡ προετοιμασία τῆς ψυχῆς διὰ θυσίῶν καὶ ἀφιερωμάτων καὶ ἡ κατασκευὴ εὐρυχωρῶν τάφου ἦσαν τὰ ἰδανικὰ καθὲρ Αἰγυπτίου. Οἱ ἱερεῖς ἦσαν, ἄλλωστε, καλῶς παρσκευασμένοι διὰ τὸ ἔργον των. Ἐλέχθη ἀνωτέρω ὅτι εἶχον μονοπωλήσει τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν. Αὕτη παρέχετο εἰς τοὺς ναοὺς, καὶ μόνον πρὸς ἐκείνους οἵτινες ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἀφιερώθησαν ὑπὸ τῶν γονέων των, εἰς τὴν ἡμετέραν τῶν θεῶν. Τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἀνῆκον εἰς εὐγενεῖς οἰκογενεάς, ἀλλὰ τὰ πε-

ρισσότερα ήταν τέκνα Ιερέων. Έφθασε ούτω στιγμή κατά την οποία ο κληρός ήτο το μόνον στοιχείον το οποίον διέθετε δύναμιν και ο στρατός ήτο εις την διάθεσιν του.

Στρατός και αστυνομία

Ο δρόμος της αγοράς είνε γεμάτος από στρατιώτας. Πολλοί από αυτούς είνε ξένοι μι-

Ξυράφια τα οποία έλαταιπώρησαν τας παρείας αρχαίων Αιγυπτίων οι οποίοι αντικαθίσταν το σασπούνι με λίπος ή με λάδι. Μαζί με το πρῶτον είνε δεμένος καθρέπτης από στιλβωμένον μέταλλον

σθοφόροι. Λαμβάνουν τὸν μισθὸν εἰς εἶδος, καὶ ἀπὸ αὐτὸν πρέπει νὰ τραφοῦν. Εἰς τὴν ἀγορὰν διαπληκτίζονται με τοὺς ἐμπόρους διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν εἰδῶν ποὺ διαθέτουν με τρόφιμα. Ἀλλὰ οἱ ἀστυνομικοὶ ἐπιβλέπουν νὰ μὴ διαταραχθῇ ἡ τάξις. Εἶναι ὅλοι ὁμοιομόρφως ἐνδεδυμένοι, με κοντὸν χιτῶνα καστανόν· φοροῦν ἀκόμη μικρὴν ποδίαν με κοκκίνας καὶ κιανὰς γραμμάς, πρὸς πιστοποίησιν τῆς ιδιότητός των, καὶ εἰς τὴν μέσην, ἔχουν μικρὸ σπαθί. Εἰς τὰ χέρια κρατοῦν ραβδί, περίπου ὅπως τὸ κλῆμπ τῶν ἀστυνομικῶν.

Εἰς τὸ κατάστημα

Ὁ ἔμπορος ἔφθασεν εἰς τὸ κατάστημα. Εἰς διπλὰν κατὰστήματα ἀσχυμότεροι συνάδελφοί του ἀσχολοῦνται οἱ ἴδιοι εἰς τὴν πώλησιν τῶν ἐμπορευμάτων των. Αὐτὸς ὅμως ἔχει ἀρκετὸν προσοικισμόν διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν καὶ ἀσχεῖ ἀπλῶς τὴν ἐπίβλεψιν. Μόνον ὅταν εἰσέλθῃ ἱερεὺς ἢ εὐγενὴς εἰς τὸ κατάστημά του, θὰ τὸν περιποιηθῇ ὁ ἴδιος. Κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας, δι-

δει τὰς παραγγελίας του, δέχεται ἄλλους ἐμπόρους ἢ συνεργάζεται με τοὺς γραφεῖς του.

Τὰ γεύματα

Ἡ μεσημβρινὴ διακοπὴ εἶνε σχετικῶς μικρά διὰ τὰ μεγάλα κατὰστήματα, τῶν ὁποίων οἱ πελάται ἀνήκουν εἰς τὴν εὐπορον τάξιν καὶ μένουν εἰς τὰ σπίτια ἕως ἄργά τὸ ἀπόγευμα. Οἱ ἔμποροι καὶ οἱ ὑπάλληλοί των πηγαίνουν εἰς τὰ σπίτια των. Οἱ ὑπάλληλοι δὲν ζοῦν πολὺ καλῶτερα ἀπὸ τοὺς ἐργάτας. Οἱ ἔμποροι ὅμως, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ εὐκατάστατοι Αἰγύπτιοι, καλοστρώγουν. Εἰς τὸ τραπέζι τοποθετεῖται κατ' ἀρχὰς ἓνα εἶδος σούπας ἀπὸ κρεμμύδια, σκόρδα καὶ κρέας· οἱ συνδαιτυμόνες βουτοῦν μεγάλα κομμάτια ψωμί εἰς τὸ ζουμί. Ἐπειτα τρώγουν κρέας καὶ κοκκία, τὰ ὁποῖα, μετὰ ἀπὸ τὸ κρεμμύδι, εἶνε τὸ μᾶλλον σύνθηδες φαγητόν.

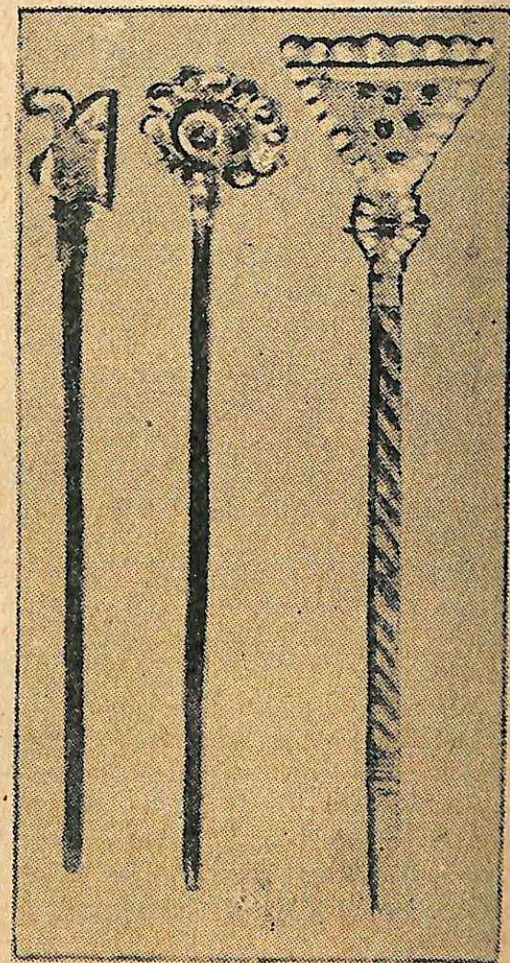
Τὸ ἀπόγευμα περνοῦν με τὸν ὕπνον, τὴν ἐπίσκεψιν τῶν κατὰστημάτων καὶ με τὰς συναναστροφάς. Πολλοὶ πηγαίνουν εἰς τὰ οἶνοπωλεῖα· οἱ Αἰγύπτιοι εἶχον ἄλλωστε, καὶ εἶδος μύρας. Ὅταν ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τοῦ δείπνου, οἱ ἄνδρες ἐφοροῦσαν τὰ καλῶτερα ρούχα τους καὶ ἐμύρωναν περούκας καὶ ψεύτικα γένεια.

Σπανίως ἔλειπαν οἱ καλεσμένοι. Οἱ ἄνδρες ἐμαζεύοντο εἰς ἓνα δωμάτιον καὶ πρὸ τοῦ δείπνου ἐπλήναν κρασί· εἰς ἄλλο δωμάτιον ἢ οἱ κοδέσποινα συνωμίλει με τὰς γυναῖκας. Κάθε σπίτι εἶχεν ἰδιαιτέραν αἰθουσαν φαγητοῦ. οἱ τοῖχοι τῆς ὁποίας ἐκοσμοῦντο με νωπογραφίας παριστάσας κυνήγια. Ἀλαβάστρινα δοχεῖα ἐχρησίμευον ὡς λάμπαι. Μόλις ἐκάθηντο οἱ προσκεκλημένοι, εἰσῆρχοντο οἱ ἀρπισταί, οἱ

Ἡ κόμμιωσις εἰς τὴν Αἴγυπτον πρὸ τεσσάρων χιλιάδων ἐτῶν

ὁποῖοι ἦσαν καὶ καλοὶ τραγουδισταί· ἔπειτα ἤρχοντο αἱ χορευτρίαι, διὰ νὰ διασκεδάσουν τοὺς συνδαιτυμόνας. Οἱ δοῦλοι ἔφεραν τὰ φαγητά. Κυρίαί καὶ κύριοι ἦσαν ἐξηπλωμένοι εἰς μικρά κρεβάτια, ὅμοια περίπου με τὰ τρίκλινα τῶν Ἑλλήνων. Ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ κρεβάτια, ἦσαν μικρὰ τραπέζια. Οἱ δοῦλοι, ἐνδεδυμένοι με ἄσπρα, κόκκινα ἢ λουλακία βαμβακερὰ ὑφάσματα, περιέφερον ἀπὸ τραπέζι εἰς

Περόναι (καρφίστες) τῆς κεφαλῆς ἀπὸ ἐλεφαντόδοντο καὶ ἀπὸ ξύλου

τραπέζι τοὺς δίσκους με τὰ φαγητά, ἐνῷ ἄλλοι δοῦλοι, οἱ ὁποῖοι ἐστέκοντο κοντὰ εἰς τὰ τραπέζια, ἀέριζον τοὺς δειπνοῦντας με μεγάλα ριπίδια ἀπὸ πτερὰ στρουθοκαμήλου. Αἱ χορευτρίαι καὶ οἱ ἀρπισταὶ ἐπεδείκνυναν τὰς τέχνας των.

Τὰ δειπνα διήρχουν πολλὰκις μέχρι τῶν πρώτων ὥρῶν μετὰ τὸ μεσονύκτιον· ἔπειτα οἱ κεκλημένοι ἔφευγαν με τὰ φορεῖα των, τῶν ὁποίων προηγούντο δοῦλοι κρατοῦντες δάδας ἀνημμένας.

Ἡ ζωὴ εἰς τὴν ὑπαιθρον

Ἡ ἰδιοκτησία ἦτο πολὺ ἀνίσως καταμερισμένη. Εἰς τὰ χωρία συνήθως ἠπῆρχαν εἰς ἡ δύο ἢ τρεῖς κτηματίαι καὶ οἱ ἄλλοι ἦσαν ἐργάται. Τῶν τελευταίων τούτων ἡ ζωὴ διέφερεν ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν δούλων ὀλιγώτερον ἀκόμη ἀπὸ ὅτι διέφερεν ἡ τῶν ἐργατῶν τῶν πόλεων. Ἡ προσφορά ἐργασίας ἦτο περιορισμένη, διὰ νὰ μισθωθῶν δὲ οἱ χωρικοὶ ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην ὡς ἐργάται τῶν κτημάτων του· ἡ θασκοὶ τῶν ξάων του, ἔπρεπε νὰ δεχθῶν ὅλους τοὺς ὄρους του. Ὁ ἰδιοκτήτης, ἂν δὲν εἰργάζετο καὶ ὁ ἴδιος, εἶχεν ἀρκετὰς ἀσχο-

λίας με τὴν ἐπίβλεψιν τῶν γαιῶν καὶ τῶν ποιμνίων. Μαζὶ με τοὺς μισθοτοὺς ἐργάτας ἦσαν δοῦλοι, ἀγορασμένοι ἀπὸ τὸν κτηματίαν, οἱ ὁποῖοι τίποτε ἄλλο δὲν ἐλάμβανον ἐκτὸς ἀπὸ ὀλίγον ψωμί καὶ κάποτε κανὲν κρεμμύδι ἢ ὀλίγα κοκκία. Αὐτοὶ ἔπρεπε, πρὸ παντός, νὰ φυλάττουν τὰ ζῶα ὅσα ἐβοσκον κοντὰ εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἦσαν ἐκτεθειμένα εἰς ἐπιθέσεις κροκοδείλων.

Ἡ ταφὴ τῶν βασιλέων

Κάποτε, ἀπὸ τὰ χωρία ποὺ ἦσαν κτισμένα εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου, οἱ κάτοικοι των ἔβλεπαν μεγαλοπρεπὴ ποιμῆν. Ἦτο τὸ προσηνῆμα τοῦ βασιλέως εἰς κανένα ἀπὸ τοὺς μεγάλους ναοὺς τῆς χώρας. Ἡ βασιλικὴ ναὺς, ἡ θαλαμηγός, ἔδειχε διὰ τὴν λαμπρότητά της μεταξὺ ὅλων τῶν πλοίων. Ἡ πρόρα τῆς εἶχε σχῆμα κύκνου. Εἰς τὸ μέσον ἦτο τὸ βασιλικὸν περίπτερον, με παρατεταράματα χρυσοῦ-φαντα. Ἄλλα πλοῖα προηγούντο, φέροντα τοὺς αὐλικούς καὶ πολλοὺς ἀξιωματούχους τοῦ κράτους, ἄλλα ἔποντο, καὶ τελευταῖα ἤρχοντο πλοῖα, με τὰς βασιλικὰς ἀποσκευάς.

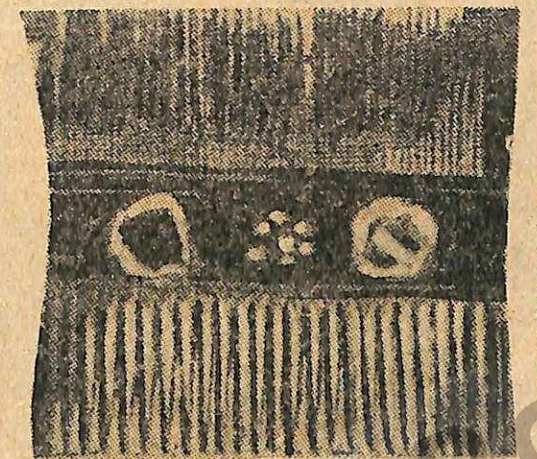
Ἀπὸ τὰς δύο ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, ἐπὶ τῇ θῆα τοῦ στολίσκου, οἱ ὑψηκοὶ ἐπευφήμουν, ἐχειροκρότουν καὶ ἐχόρευον διὰ νὰ φανερώσουν τὴν χαρὰν των ὅτι ἔβλεπον τὸν Φαραώ. Ὅσον προεχώρουν τὰ πλοῖα, προεχώρουν παρ᾽ ἑλλήως καὶ οἱ κάτοικοι τῶν δύο ὄχθων, καὶ ἐσχημάτιζον οὕτω δύο πολυπληθεῖς ποιμπάς μέχρι τῶν ἐπομένων χωρίων, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι συνοδεύουν περαιτέρω τὸν στολίσκον.

Οἱ βασιλεῖς ἦσαν κατὰ τύπους ἀπόλυτοι μονάρχαι. Εἰς τὴν πραγματικότητα, ἡ δύναμις των ἐφθάνεν ἕως ἐκεῖ ὅπου ἐπέτρεπε τὸ πανίσχυρον ἱερατεῖον καὶ ὁ βασιλεὺς ἦτο τόσον περισσότερον ἀσφαλὴς ὅσον προθυμότερον ἐδέχετο νὰ εἶνε ἐκτελεστής τῶν θελήσεων τοῦ κλήρου. Ἀλλὰ διὰ τὸν λαὸν ἦτο τὸ κατ' ἐξοχὴν σεβαστὸν πρόσωπον, υἱὸς καὶ ἐνσάρκωσις θεοῦ. Ὁ θάνατός του ἦτο κοινὴ συμφορὰ, δεῖγμα θείας δυσμενείας.

Ἡ κηδεὶα τῶν βασιλέων ἦτο μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας τελετὰς εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐκαλοῦντο οἱ ταριχευταί. Ὁ νεκρὸς ἐπλύντο, ἠλείφετο με μύρα πολῦτιμα καὶ ἐταριχεύετο. Ἡ μούμια ἐτοποθετεῖτο ἔπειτα εἰς σορὸν, ἡ ὁποία εἶχεν ἀκριβῶς τὸ σχῆμα τῆς. Αὕτη ἐτίθετο εἰς ἄλλην σορὸν καὶ αὕτη πάλιν εἰς τρίτην, ἡ ὁποία ἐτοποθετεῖτο μέσα εἰς κιβώτιον κατάγλυπτον. Ἐπειτα ἐγίνετο ἡ μεταφορὰ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸ πλοῖον τὸ ὁποῖον θὰ τὸν μετέφερεν εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Μέμφιδος ὄχθην τοῦ Νείλου. διὰ νὰ ταφῇ εἰς τὰς

Προσκεφαλᾶκι ἀπὸ κόκκαλο, τὸ ὁποῖον αἱ γυναῖκες τῆς Αἰγύπτου ἐχρησιμοποιοῦν κατὰ τὴν κόμμιωσίν των διὰ ν' αὐξάνουν τὸν ὄγκον τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς (μπουμπάρι)

Κτένι τῆς κεφαλῆς, με χονδρὰ καὶ λεπτὰ δέντια. Τὸ σχῆμα δὲν ἤλλαξε διόλου σχεδὸν ἔπειτα ἀπὸ σαράντα αἰῶνας

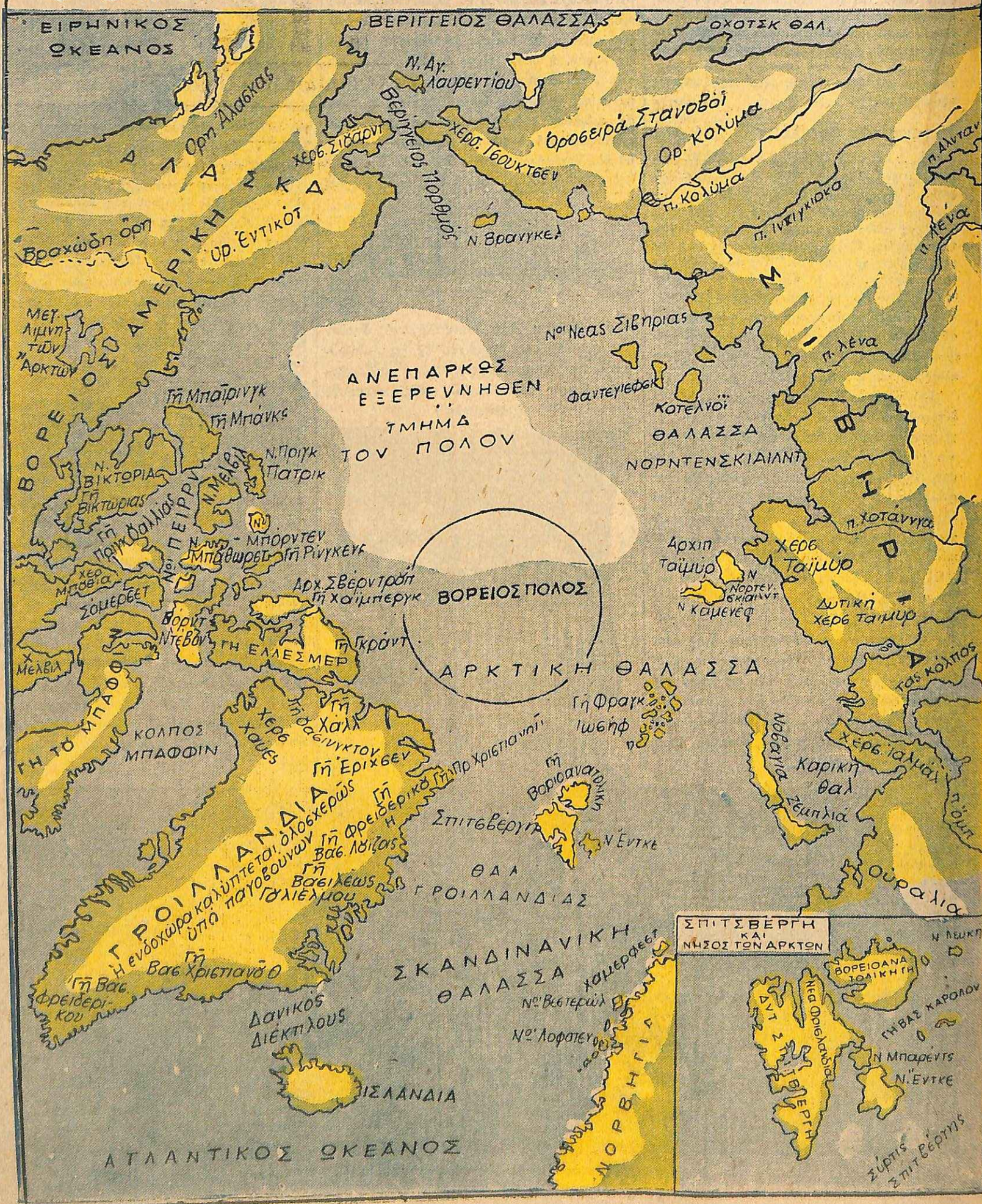
Πρὸς τοὺς βασιλικούς τάφους (Εἰκὼν Φ. Ματταῖα)

Πυραμίδας ἢ εἰς τὰς Θήβας, εἰς τὴν Ἄνω Αἴγυπτον, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ γίνη ἡ ταφὴ εἰς τοὺς βασιλικούς τάφους.

Πλήθη λαοῦ συνοδεύουν τὸν νεκρὸν μέχρι τοῦ πλοίου καὶ ἐκεῖ, παρὰ τὸν Νεῖλον, ἡ ποιμπὴ ἐγίνετο δεκτὴ ἀπὸ ἄλλα πλήθη, τὰ ὁποῖα ὠλοφύροντο. Καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ ἠκούοντο ἀπὸ τὰς δύο ὄχθας αἱ φωναὶ τοῦ λαοῦ, εἰς τὰς ὁποίας ἀπήντων οἱ θρηνοδοὶ οἱ ὁποῖοι ἐπέβαινον τῶν πλοίων τῶν συνοδευόντων τὴν νεκροφόρον ναῦν.

Ὅταν ὁ νεκρὸς μετεφέρετο εἰς τὰς Θήβας, ὅλοι σχεδὸν οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου ἐμαζεύοντο εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου διὰ νὰ θρηνήσουν τὸν βασιλέα των. Ἡμέρας πολλὰς διήρκει τὸ ταξίδιον αὐτό. Ὅταν ἐπὶ τέλους, τὰ πλοῖα ἐφθάνον πλησίον τοῦ μέρους ὅπου θὰ ἐγίνετο ἡ ταφὴ, ἠγκυροβόλουν καὶ ἐν μεγάλῃ ποιμπῇ ἀπεβιδάδετο ἡ σορὸς καὶ μετεφέρετο εἰς τὸν μέγαν ναόν. Μία ἀνημμένη λυχνία ἐτοποθετεῖτο παρὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ μονάρχου, ὑπεράνω δὲ αὐτοῦ τὸ σύμβολον τῆς ζωῆς. Εἰς τὸν ναὸν ἔμενεν ἡ σορὸς ἐπὶ δύο ἡμέρας, ἔπειτα δὲ ἐτοποθετεῖτο εἰς μεγαλοπρεπὴ ἄμαξαν, τὴν ὁποίαν ἐσυρον τέσσαρα βώδια. Μετὰ τὴν συνοδείαν τῶν συγγενῶν, τῶν αὐλικῶν, τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, εὐγενῶν, ἱερέων καὶ συνοδῶν, ἡ σορὸς μετεφέρετο εἰς τοὺς βασιλικούς τάφους. Οἱ τάφοι οὗτοι ἦσαν μακρὰν τῆς πόλεως. Ἐπρεπε ἡ συνοδεία νὰ διασχίσῃ τὰς Θήβας, νὰ διέλθῃ πρὸ τοῦ κολοσσοῦ τοῦ Μέμνονος καὶ ἔπειτα ν' ἀκολουθήσῃ δρόμον μακρὸν ἀκόμη μέσα εἰς φάραγγας, ὅπου τὰ βώδια δὲν ἠδύναντο νὰ προχωρήσουν ἐκτὸς ἐὰν τὰ ἐβοήθουν ἄνθρωποι. Κατεβιδάδετο τότε ἡ σορὸς, ἀπετίθετο ἐντὸς τοῦ μεγαλοπρεποῦς τάφου καὶ ἡ συνοδεία ἐπέστρεφεν εἰς τὰ πλοῖα διὰ νὰ χαιρετίσῃ τὸν νέον βασιλέα, υἱὸν τοῦ θανόντος καὶ πνευματικῶν υἱὸν τοῦ Ἀμμωνος Ρᾶ, τοῦ ὑπάτου θεοῦ.

Ο ΒΟΡΕΙΟΣ ΠΟΛΟΣ ΚΑΙ ΑΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΝ ΧΩΡΑΙ

Ο ΒΟΡΕΙΟΣ ΠΟΛΟΣ

Αἱ ἀπέρανται παγωμέναι ἐκτάσεις αἱ
ὁποῖαι εὐρίσκονται περίε τῶν δύο σημείων
περὶ τὰ ὁποῖα περιστρέφεται ἡ Γῆ εἶνε αἱ
λεγόμεναι πολικαὶ περιοχαί. Ἐἵνε χῶραι
ὅπου αἱ κλιματολογικαὶ συνθήκαι εἶνε τό-
σον δυσμενεῖς, ὥστε ὄχι μόνον ὁ ἄνθρω-
πος, ἀλλ', οὔτε τὰ κατώτερα ζῶα καὶ φυ-
τὰ δύνανται νὰ ζήσουν. Τὰς δυσμενεῖς συν-
θήκας δημιουργοῦν ἀφ' ἐνός τὸ ἀφόρητον
ψυχὸς τῶν ὁπίων ἐπικρατεῖ μόνιμῶς ἔκει-
καὶ ἀφ' ἐτέρου τὸ γεγονός, ὅτι ἐπὶ ἑξ συ-
νχεῖς μῆνας ὁ ἥλιος παραμένει ὑπὸ τὸν
ὀρίζοντα ἐνῶν κατὰ τοὺς ὑπολοίπους ἑξ
μῆνας τοῦ ἔτους τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας
φαίνεται διαρκῶς.

Ἡ πολιτικὴ δηλαδὴ ἡμέρα καὶ ἡ πολι-
κὴ νύξ διαρκοῦν ἀνά ἑξέ μηνάς. Ἐκάστη.
Οἱ δύο πόλοι παρουσιάζουν μεταξὺ τῶν
μῖαν σημαντικὴν διαφορὰν τὸ ὅτι ὁ ἐν
Βόρειος περιβάλλεται ὑπὸ θαλάσσης, ἐνῶ
περὶ τὸν Νότιον σχηματίζεται ἡ ἑκτεταμέ-
νη ξηρὰ τῆς Ἀνταρκτίδος, ἔχουσα ἐμβα-
δὸν κατὰ τὴν μεγαλύτην τῆς Εὐρώπης.
Ἡ θάλασσα τῆς Βορείου πολιτικῆς περιο-
χῆς, περικλείεται γύρω ἀπὸ τὰ ἀκραῖα
τμήματα τῶν τριῶν ἡπείρων τοῦ Βορείου
ἡμισφαρίου δηλαδὴ τῆς Ἀσίας, τῆς Εὐ-
ρώπης καὶ τῆς Ἀμερικής. Πλήθος μικρῶν
καὶ μεγάλων νήσων, ἐν οἷς καὶ ἡ μεγαλό-
νηος Γροιλλανδία — ἡ μεγαλυτέρα νη-
σιωτικὴ ἑκτασις τῆς Γῆς μετὰ τὴν Αὐ-
στράλιαν — σχηματίζονται εἰς τὰς ἀκτὰς
τῆς πολιτικῆς θαλάσσης. Ἰδιαιτερον χα-
κτηριστικὸν ὄλον τῶν παρὰ τὸν πόλον
χερσαίων ἐκτάσεων ἀποτελεῖ ἡ διαμορφω-
σις τῶν περαιλῶν, οὗπου σχηματίζονται
βαθέως εἰσχωροῦσαι κολπώσεις μὲ ἀπο-
κρήμυνους ὄχθας ὅπως τὰ νορθηγικὰ
φύδρντ. Καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τῆς πολι-
κῆς θαλάσσης πλέουν πελώρια παγόβου-
να, μία δὲ περιοχὴ εἰς τὸ κέντρον περὶ τὸν
πόλον ἀκριβῶς καὶ πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς
Ἀσίας ἐν ἐλευθεροῦται ἀπὸ τοῦ πάγου
οὔτε κατὰ τοὺς θερινοὺς μηνάς.

Τὰ παγόβουνα μετακινούνται διαρκῶς, παρασυρόμενα ὑπὸ τῶν θαλασσίων ρευμάτων, ἀκολουθοῦν δὲ γενικὴν κατεύθυνσιν πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Γροιλανδίας καὶ τὸν Βόρειον Ἀτλαντικὸν ὅπου ἡ διέξοδος τῆς Ἀρκτικῆς θαλάσσης εἶνε μεγαλύτερα. Ἐπὶ ἐνὸς τοιούτου παγοβούνου τὸ ὅποιον κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1937 εὗρίσκετο εἰς τὸ σημεῖον ἀκριβῶς τοῦ πόλου εἶχεν ἐγκατασταθῇ ἡ ρωσικὴ ἐξερευνητικὴ ἀποστολὴ Παπάνιν, ἡ ὁποία ἀφοῦ διήλθεν ἐκεῖ δόλοκληρον τὴν μακρὰν πολικὴν νύκτα, παρεσύρθη πῇν ἀνοίειν τοῦ παρελθόντος ἔτους πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Γροιλανδίας.

Εἰς τὰς πρὸς τὸν πόλον ἄκτας τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς, εἰς τὴν ἀρκτικήν δηλαδὴ περιοχὴν ἡ βλάστησις εἶνε πενιχροτάτη περιλαμβανούσα δλίγας μόνον λειψήνας καὶ φύκη, φυόμενα ἐπὶ τῶν γυμνῶν βράχων. Ἐλάχιστα εἶνε καὶ τὰ ἰθαγενῆ ζῷα. Εἰδικώτερον ἐκ τῶν θηλαστικῶν ἀπαντοῦν ἐκεῖ μόνον ἡ λευκὴ ἄρκτος, ἡ πολικὴ ἀλώπηξ, εἶδος κερασφόρου βοοειδοῦς γνωστοῦ ὑπὸ τῷ ὀνόματι ρέν-

νος, ὁ πολικὸς βουὴς καὶ ὁ πολικὸς λαγώ-
 ός. Ὅλα τὰ ἀνωτέρω ζῷα παρουσιάζουν
 μεγάλῃν ἀνοχήν εἰς τὸ ψύχος καὶ εἶνε ἐ-
 ξαιρετικῶς λιτοδίαιτα. Τὰ πτηνὰ καὶ τὰ
 ἔντομα εἶνε ἐλάχιστα, πρέπει δὲ νὰ τονι-
 σθῇ ὅτι ὁ πιγγοῦνος, ὁ ὁποῖος ἀπαντᾷ
 κατὰ ἑκατομμύρια εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ
 Νοτίου πόλου εἶνε ἀγνωστος εἰς τὸν Βό-
 ρειον. Εἶνε δὲ ὁ πιγγοῦνος τὸ μὲ λευκὸν
 στήθος μελανόμορφον πτηνόν, τὸ ὁποῖον
 με τὴν ἰδιότητα ἐμφάνειν του ὁμοιάζει
 ἀπὸ μακρὰ πρὸς καθολικὸν καλόγηρον.
 Ἀντιθέτως πρὸς τὰ χερσαῖα ζῷα τὰ θα-
 λάσσια εἶνε πολυάριθμα. Φάλαινες, δελφί-
 νες, ψοσητῆρες, ψῶκαι, καρχαρία, γδοοί
 (βακαλαοί), ἀρίγγαι (ρέγγαι) καὶ ἄλλα
 πολλὰ εἶδη μικρῶν καὶ μεγάλων ἰχθύων
 ἀπαντοῦν μέχρι σχεδὸν τῶν κρασπέδων
 τοῦ πόλου.

Ἡ περιοχή τοῦ Βορείου πόλου ἂν καί
δὲν ἔχει ἰδιαίτεραν τινὰ σημασίαν ἀπὸ οἰ-
κονομικῆς ἀπόψεως, ἐν τούτοις προσεῖλκυ-
σεν ἀπὸ τοῦ 15ου αἰῶνος τὸ ἐνδιαφέρον
τῶν θαλάσσιων. Συγκεκριμένως κατὰ
τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ καθὲν ἀπὸ τὰ τότε
ναυτικά ἔθνη ἐζήτει νὰ εὕρῃ τὴν ὁδὸν
πρὸς τὰς Ἰνδίας. Καὶ οἱ μὲν Ἴσπανοὶ ἀ-
ναζητοῦντες τὴν ὁδὸν αὐτὴν ἀνεκάλυψαν
τὴν Ἀμερικὴν, οἱ δὲ πορτογάλοι παρέκαμ-
ψαν πρῶτον τὴν Νότιον Ἀφρικὴν καὶ ἐ-
φθασαν μέχρι τῶν Ἰνδιῶν. Οἱ Ἀγγλοὶ
τέλος ἀππειράσθησαν νὰ ἀνέυρουν τρίτην
ὁδὸν συνδέουσαν τὸν Ἀτλαντικὸν μετὰ
τοῦ Εἰρηνικοῦ διὰ μέσου τῆς περιοχῆς τοῦ
Βορείου πόλου. Ἡ ὁδὸς αὕτη παρουσιάζει
τὸ πλεονέκτημα ὅτι εἶνε ἡ συντομωτέρα
ὅλων τῶν ἄλλων, ἐφ' ὅσον δὲ ὁ ἄνθρωπος
δὲν ἐγνώριζεν ἀκόμη ὅτι ἦτο ἀδιάβατος
φυσικὸν νὰ στρέψῃ καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ τὰς
ἐρεῖνας του.

Διὰ τὸν διάπλουν τῆς περιοχῆς τοῦ Βορείου πόλου ἀνεξεζητήθησαν δύο ὁδοί, μία πρὸς βορρᾶν τῆς Ἀσίας καὶ ἑτέρα πρὸς βορρᾶν τῆς Ἀμερικῆς.

ΔΙ ΜΙΚΡΟΒΙΟΚΤΟΝΟΙ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΧΥΜΟΥ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΩΝ

Οἱ εἰδικοί κατόπιν συντόνων μελετῶν ἀνεκάλυψαν ὅτι αἱ γυναῖκες σταφυλοὶ, ὅπως καὶ ὁ σῖνος ἔχουν πολυτίμους μικροβιοκτόνους ἰδιότητες. Συγκεκριμένως ὁ χυμὸς τῶν ἐρυθρῶν σταφυλῶν φονεύει τὸ μικροβίον τοῦ παρατόφου ἐντὸς εἰκοσιτεσσάων ὥρων, τὸ μικρόβιον τῆς χολέρας ἐντὸς μιᾶς ἢ δύο ὥρων, τὸν θάκιλλον τοῦ "Εμπερτ ἐντὸς 45 λεπτῶν ἢ τὸ πολὺ μιᾶς ὥρας καὶ 15 λεπτῶν. Ἀνάλογοι εἶνε αἱ ἰδιότητες καὶ τῶν λευκῶν σταφυλῶν κατὰ τινὰς δὲ εἶνε καὶ ἐλαφρῶς ἀποτελεσματικώτεροι. Σημειωτέον ὅτι αἱ ἐν λόγῳ ἰδιότητες δὲν ἀφελόνται εἰς τὸ σινόνηυμα, ὅτε εἰς τὴν τανίνην ἢ τὰ αἰθέρια ἔλαια τοῦ γλεύκους. Κα' δὲ ἀπεδείχθη μὲν μέχρι σήμερον ποτα οὐσίαι ἔχουν τὰς μικροβιοκτόνους ἰδιότητας, πιστεύεται ὅμως ὅτι εἶνε ἐκεῖναι αἱ ὅποιαι προσδίδουν εἰς τὸν σῖνον τὴν ἀντι-ι-διότητα.

Ἐπὶ δολοκλήρον αἰῶνα αἱ ἀναζητήσεις τῶν θαλασσοπόρων, ἰδίως δὲ τῶν Ἀγγλων καὶ τῶν Ὀλλανδῶν ὑπῆρξαν μάταιαι κατόπιν δ' αὐτοὶ ἐγκατελείφθη ἐπὶ μακρὸν ἢ συνέχισις τῆς προσπάθειας. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ὅμως τοῦ παρελθόντος αἰῶνος κατόπιν ἀθλοθετήσεως ἐκ μέρους τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ποσοῦ 500.000 λίρῶν διὰ τὸν θαλασσοπόρον ὅστις θὰ διεπεραιούτο πρῶτον διὰ πλωτοῦ μέσου ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἰς τὸν Εἰρηνικὸν ἢ ἀντιστρόφως, ἤρχισε νέα μεγάλη ἐξόρμησις κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγράφησαν αἱ ἐπικώτεραι σελίδες τοῦ ἀγῶνος τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν στοιχείων τῆς φύσεως. Τέλος τοῦ 1878-79 οἱ Σουηδοὶ Νόρντενσκιαλοτ ἀνεκάλυψε πρῶτος συνεχῇ πλωτὴν ὁδὸν πρὸς βορρᾶν τῆς Ἀσίας, τὸ δὲ 1903 - 1904, οἱ διάσημοι Νορβηγὸς Ρόαλντ Ἀμουντσεν διέπλευσε τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν. Ἐκ παραλλήλου ὅμως πρὸς τὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἀνέυρεσιν συνεχοῦς πλωτοῦ ὁδοῦ διὰ μέσου τῆς πολικῆς περιοχῆς οἱ ἐξερευνηταὶ ἡσυχολήθησαν καὶ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ σημείου τοῦ Βορείου πόλου. Τὸ κατόρθωμα τοῦτο ἐπραγματοποίησε τὴν 6 Ἀπριλίῳ 1909 ὁ Ἀμερικανὸς ναύαρχος Πῆρυ. Ἐκτοτε πολλοὶ ἄλλοι ἐπέτυχαν νὰ φθάσουν μέχρι τοῦ Πόλου, ἰδίως δὲ ὁ Μπέρντ τοῦ 1926 δι' ἀεροπλάνου, ὁ Ἀμουντσεν τὸ ἴδιον ἔτος διὰ τοῦ ἀεροπλοίου «Νορβηγία» καὶ ἡ ρωσικὴ ἀποστολὴ Σμιθ-Παπάνιν τοῦ 1928, ἡ ὁποία μάλιστα διεχειράμεν ἐπὶ τοῦ σημείου τοῦ πόλου. Ἐν τούτοις ὑπάρχει καὶ σήμερον ἀκόμη ἀνεξερεύνητος πολικὴ περιοχὴ μετὰ τοῦ πόλου καὶ τοῦ Βεργιγγεῖου πορθμοῦ, καλυπτομένη κατὰ μὲν τὸν Ἀμερικανὸν Χάρρι ὑπὸ ξηρᾶς, κατὰ δὲ τὸν Νορβηγὸν Σθέρντοуп ὑπὸ θαλάσσης. Αἱ πολιτικῶν καὶ χῶρα κατανέμενται μετὰ τῶν Ἑν. Πολιτειῶν, τῆς Μεγάλτης Βρετανίας, τῆς Ρωσίας, τῆς Νορβηγίας καὶ τῆς Δανίας

Εἰς τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν ἡρώων
τῆς πολιτικῆς περιοχῆς ἐντελὺς ἐξεχούσαν
θεοὶν κατέχουν οἱ : Ἑρρίκος Οὐδσαν
(Ἄγγλος), ὅστις ἀφοῦ τὸ 1610 ἀνεκάλυ-
ψε τὸν Οὐδσῶνειον κόλπον ἀναζητῶν τὴν
ἐξεύρεσιν πλωτῆς ὁδοῦ πρὸς βορρὰν τῆς
Ἀμερικῆς, ἐγκατελείφθη ἐκεῖ ἐντὸς μι-
κρὰς λέμβου ἀπὸ τῶν στασιασάν πλήρωμα-
τον καὶ ἀπώλεσθη, Τζῶν Φράνκλιν (Ἄγ-
γλος) ὅστις ἀναζητῶν τὸ 1847 τὴν ἰδίαν
πλωτὴν ὁδὸν ἀπώλεσθη μαζί με τοὺς 126
συντρόφους του, Ἀντρέ (Σουηδός), ὅστις,
ἐπιχειρήσας πρῶτος τὸ 1897 νὰ φθάσῃ εἰς
τὸν πόλον δι' ἀεροστάτου ἀπώλεσθη, τὸ
σῶμα του δὲ ἀνευρέθη πρό τινων μόλις ἑ-
τῶν διατηρούμενων ἀπὸ τοὺς πάγους, Ρό-
αλντ Ἀμουτσειον (Νορβηγός) ὅστις ἀφοῦ
ἀνεκάλυψε συνεχῆ πλατῖμον ὁδὸν ὑπὲρ τὴν
Ἀμερικὴν, ἀφοῦ ἀνεκάλυψε τὸν Νότιον
Πόλον καὶ ἀφοῦ ἐπέταξε διὰ τοῦ ἀερο-
πλοίου «Νορβηγία» ὑπὲρ τὸν Βόρειον Πό-
λον, ἀπώλεσθη τὸ 1928 ἐνῶ ἔσπευδεν εἰς
βοήθειαν τοῦ Ἰταλοῦ στρατηγικοῦ Νόμπιλε
τοῦ ὁποίου τὸ ἀερόπλοιον «Ἰταλία» ἐπι-
χειρήσαν νὰ πετάξῃ ὑπὲρ τὴν πολιτικὴν πε-
ριοχὴν κατεστράφη ὑπὸ θυέλλης.

Λυκῶσα ἡ Ἑλληνική ἡ μεγαλυτέρα ἀράχνη

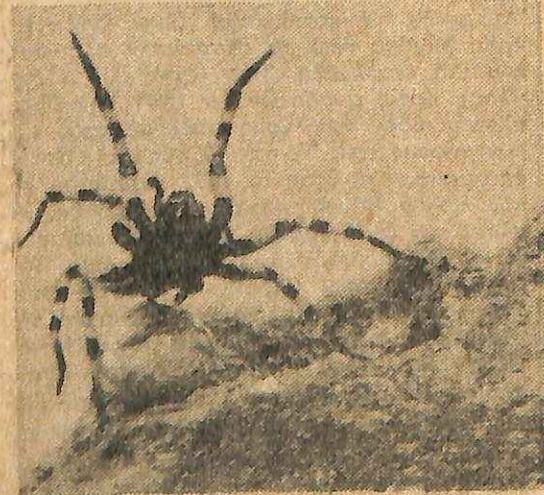
Ὑπό τοῦ φυσιοδίφου Κ. Χ. Ν. ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ

Καθ' ὅσον τὴν Νότιον Εὐρώπην δὲν ὑπάρχει ἀράχνη μεγαλυτέρα ἀπὸ Λυκῶσαν τὴν Ἑλληνικήν. Τὸ θῆλυ, τὸ ὁποῖον εἶνε καὶ τὸ μεγαλύτερον, φθάνει εἰς τὴν

Αἱ τρεῖς σειραὶ ἐν τῶν τεσσάρων ὀφθαλμῶν τῆς Λυκῶσης καὶ οἱ δηλητηριώδεις ὀδόντες τῆς τελείαν ἀνάπτυξιν τοῦ μέχρις 9 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, με ἐπεκτεταμένους τοὺς πόδας. Τὸ ἄρρεν δὲν ὑπερβαίνει τὰ τρία ἑκατοστά.

Ἐγράφη ἐπανειλημμένως ὅτι Λυκῶσα ἡ Ἑλληνική ἔχει ὀκτώ ἐν ὄλῳ ὀφθαλμούς. Ἐξηκρίβωσα ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἶνε δώδεκα. Ἡ πρώτη σειρά αὐτῶν περιλαμβάνει τέσσαρας ὀφθαλμούς, οἵτινες βλέπουν περισκοπικῶς γύρω τοῦ ἐμπροσθίου μέρους τοῦ κεφαλοθώρακος. Ἡ δευτέρα σειρά, ἀπὸ τέσσαρας καὶ αὐτὴ ὀφθαλμούς, βλέπει κάτω τοῦ μετώπου καὶ χρησιμεύουν εἰς αὐτὴν διὰ νὰ βλέπῃ ὅταν μόχεται, τρίτη δὲ σειρά ἐξ ἄλ-

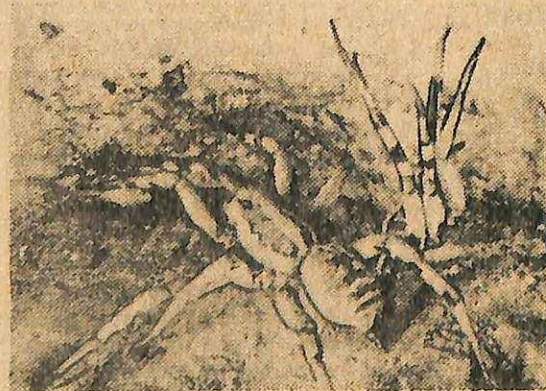

Ἡ Λυκῶσα εἰς στάσιν ἀμύνης

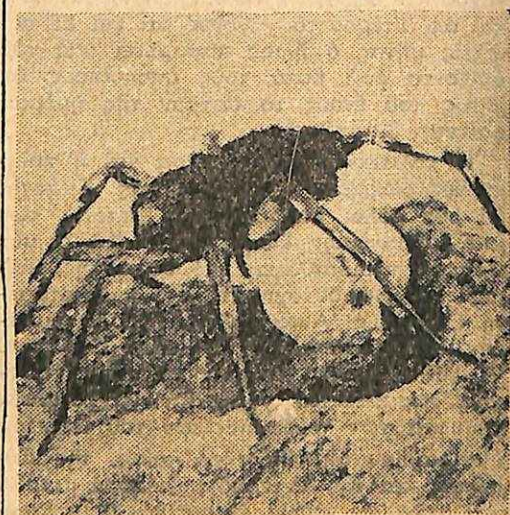
λων τεσσάρων μικροτέρων, χρησιμεύει διὰ νὰ βλέπῃ ἡ Λυκῶσα τὸ θῆμα τῆς, ὅταν τὸ κατατρώγει.

Ὁ Ἰούλιος εἶνε ὁ μὴν τῆς ἀλλαγῆς τοῦ δέρματος τῶν ζώων τούτων καὶ τῶν ἐρώτων των. Ἀλλ' ὁ ἐραστής, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα εἶδη τῶν ἀραχνῶν, κατατρώγεται ὑπὸ τῆς θηλείας, ἀμέσως μετὰ τοὺς ἐναγκαλισμούς. Κατ' Αὐγουστον, ἡ θήλεια Λυκῶσα ἀρχίζει καὶ ὑφαίνει ἕνα λεπτότατον ὕφανσμα, μετὰ τὸ ὁποῖον καλύπτει τὸ ἔδαφος τῆς φωλεᾶς τῆς. Ἐπειτα ρίπτει ἐπ' αὐτοῦ ἄλλο στρώμα, εἰς τρόπον ὥστε σχηματίζει εἶδος μικροτέρας φωλεᾶς, ἐν σχήματι κυπέλλου. Ἐκεῖ ἀποθέτει τὰ ὠὰ τῆς. Ὅταν ἡ ὠοτοκία τελειώσῃ, ἡ μήτηρ Λυκῶσα, κρατοῦσα τὸ ὕφανσμα μετὰ αἰχμηρὰ δόντια τῆς, τὸ σύρει ἀπὸ τὸ ἐν μέρος, ἔπειτα ἀπὸ τὸ ἄλλο, σκεπάζει τὰ αὐγά καὶ σχηματίζει βομβύκιον, τὸ ὁποῖον περιβάλλει διὰ νήματος.

Κατὰ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου ἀρχίζει ἡ ἐκκόλασις. Μόλις ἀντιληφθῇ ἡ Λυκῶσα ὅτι τὰ αὐγά ἀνοίγουν, κυλᾷ τὸ βομβύκιον καὶ κρατοῦσα αὐτὸ μετὰ τὰ δύο μεσαῖα ζεύγη τῶν ποδῶν τῆς, ἀνοίγει μετὰ δόντια τῆς μίαν ὀπὴν καὶ τότε τὰ ἀραχνίδια ἀρχίζουν τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο νὰ ἐξέρχονται εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ νὰ ἀνέρχονται ἐπὶ τῆς ράχως τῆς μητρὸς των, σχηματίζοντα πυκνὴν μάζαν. Ἡ μήτηρ προχωρεῖ μετὰ προσοχῆς διὰ νὰ τὰ ἀποθέσῃ εἰς μέρος ἀσφαλές. Ἄν κατὰ τὴν μεταφορὰν κανὲν τῶν τέκνων τῆς γλυστρήσῃ καὶ πέσῃ, ἡ ἀξεία ἀκοή τῆς τὴν βοηθεῖ διὰ νὰ ἀντιληφθῇ τοῦτο. Ἀμέσως σταματᾷ καὶ τὸ περιμένει νὰ ἀνέλθῃ πάλιν εἰς τὴν ράχιν τῆς. Ἐπὶ δύο μῆνας ἡ μήτηρ Λυκῶσα κρατεῖ μαζί τῆς τὰ τέκνα τῆς, τὰ τρέφει καὶ τὰ διδάσκει πῶς νὰ συλλαμβάνουν τὴν λείαν των. Ὅταν ταῦτα ἀποκτήσουν τὴν σχετικὴν πείραν, κατὰ τὰ μέσα τοῦ φθινοπώρου, ἐγκαταλείπουν τὴν μητρικὴν στέγην.

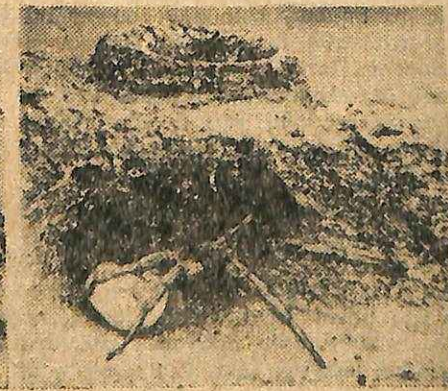
Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ δέρματος

Τὸ βομβύκιον ἀνοίγεται καὶ ἐξέρχονται αἱ μικραὶ ἀράχναι.

εἰς μικρὸν δωμάτιον, ὅπου ἡ Λυκῶσα μένει ἰδίᾳ τὸν χειμῶνα, ἐξερχομένη διὰ νὰ εὔρῃ τὴν τροφήν τῆς, συνισταμένην εἰς μικρὰ ἔντομα.

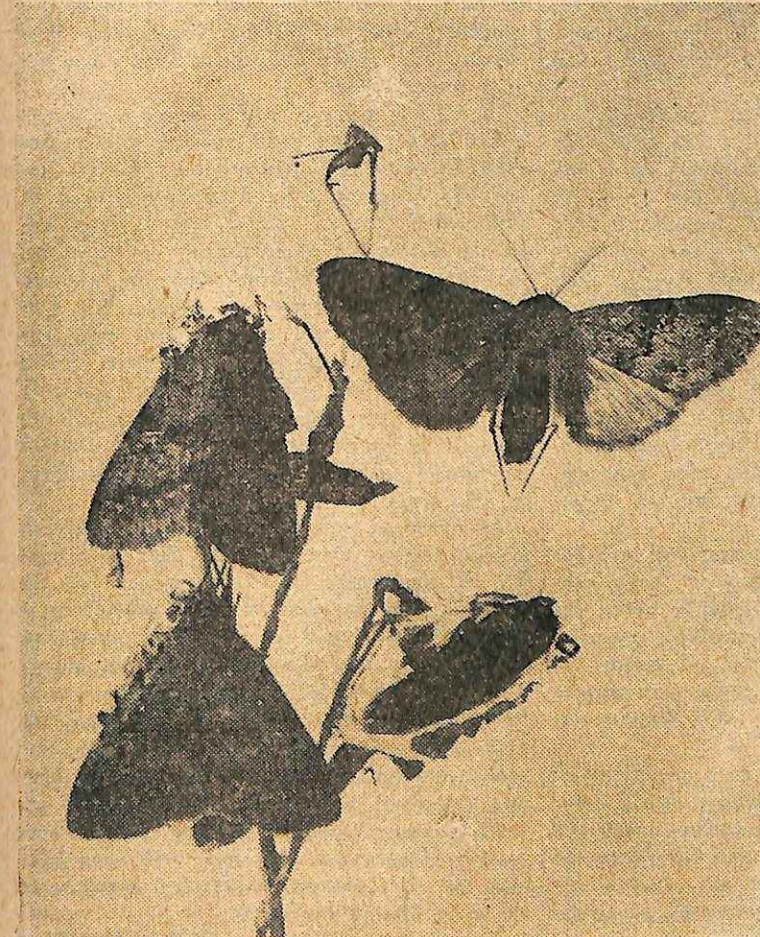
Ὁ μόνος ἐχθρὸς τῆς Λυκῶσης εἶνε ὁ σκορπιός. Μετὰ ἐν κτύπημα τῆς οὐρᾶς τοῦ τὴν φονεύει καὶ τὴν κατατρώγει. Εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος τοῦ «Ἡλίου» ἔδωκα φωτογραφίαν τοιαύτης σκηνῆς. Ἡ Λυκῶσα ἦτο ἔξω τῆς φωλεᾶς τῆς, συνοδεύουσα τὰ τέκνα τῆς καὶ διδάσκουσα αὐτὰ νὰ συλλαμβάνουν τὴν λείαν τους ὅτε ἐπετέθη κατ' αὐτῆς ὁ σκορπιός. Τοιαύτας σκηνὰς δύναται νὰ ἴδῃ εἰς τὴν κατάληλον ἐποχὴν ὁ μελετητής. Εἰς παρόμοιαν περίστασιν, τὰ ἀραχνίδια, μὴ ἔχοντα πλέον ὑπεράσπισιν, γίνονται κατ' αὐτὰ βορὰ ἄλλων ἐντόμων.

Ἡ φωλεὰ τῆς Λυκῶσης

Ἀποπαίστη τὸ φάσμα Μεταναστευτικὸς βόμβυξ

Ὑπό τοῦ φυσιοδίφου Κ. Χ. Ν. ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ

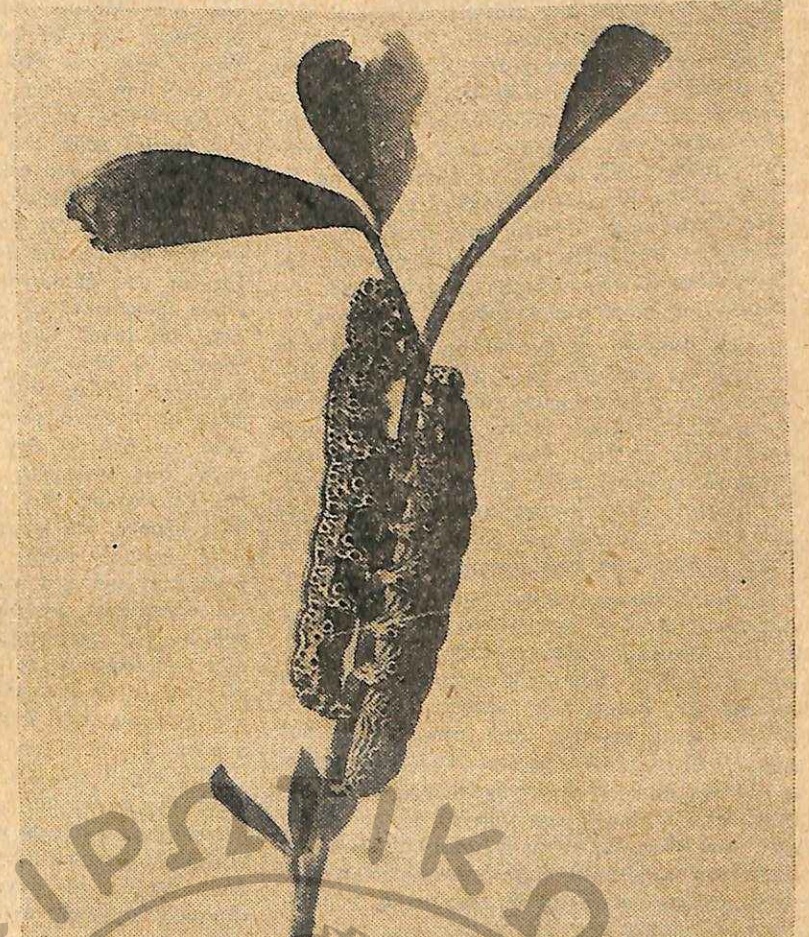

Ἀποπαίστη τὸ φάσμα εἰς τὴν τελείαν ἐξελίξιν του, ἐν πτήσει καὶ ἐν ἡρεμίᾳ.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Ἀποπαίστης τὸ φάσμα, ὁ χρυσοχρῶμος βόμβυξ, φαίνεται ὅτι μένει τόσον μόνον χρόνον, ὅσο ἀρκεῖ διὰ νὰ παραχθῇ μία νέα γενεά. Διαβίῃ εἰς τὰς ἐσχάτας, αἱ δὲ φωτογραφίαι τὰς ὁποίας παραθέτω, ἐλήφθησαν εἰς τὰ Ἀνω Πατήσια.

Ἄρρεν καὶ θῆλυ ἔχουν τὸν αὐτὸν χρωματισμόν. Σῶμα καὶ πτέρυγες εἶνε ὡς παλαιὸς χρυσοῦς, εἰς τὸ μέσον δὲ τῶν ἄνω πτερύγων ὑπάρχουν δύο παράλληλοι λεπτὰ γραμμὰ χρώματος καστανοῦ.

Τὸ θῆλυ ἀποθέτει τὰ ὠὰ του ἐπὶ φύλλων θάμνου κατὰ Μάιον. Αἱ ἐξερχόμεναι ἐξ αὐτῶν κάμπαι εἶνε χρώματος κιτρίνου μετὰ μελανὰς κηλίδας. Αἱ κάμπαι μένουν ἐπὶ τοῦ φυτοῦ, σχηματίζουν δὲ ἐπὶ τῶν φύλλων τοῦ τὰ βομβύκια των, εἰς τὰ ὁποῖα περικλείονται. Ἡ ἐκκόλασις γίνεται πρωῒαν, ἀλλὰ τὸ τελειὸν ἔντομον μένει ἐπὶ ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν

Κάμπαι Ἀποπαίστου τοῦ φάσματος ἀναρριχόμεναι εἰς ἱλᾶς δους διὰ νὰ σχηματίσῃν βομβύκια.

ἀκίνητον καὶ ἀναπαυόμενον, μόνον δὲ τὸ θράβυ ἀνοίγει τὰ πτερὰ του καὶ ἐξέρχεται εἰς ἀναζητήσιν τροφῆς καὶ συντροφου. Πολὺ ὀλίγα τῶν ἐντόμων ἐπιζοῦν μέχρι τῆς ἐπομένης. Τὸ πτηνὸν αἰγυθίλης, κοινῶς γιδοβυζάστρα, ἡ νυκτοπότης, τὰ συλλαμβάνει εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὰ καταπίνει.

Μέγας ἐχθρὸς τῶν ἀποπαίστων εἶνε ἡ πίσης εἶδος μυίας, ἡ ὁποία παρασιτεῖ ἐπὶ τῶν καμπῶν των. Ὅταν αὐταὶ κλεισθῶν εἰς τὰ βομβύκια, τὸ παράσιτον τὰς κατατρώγει καὶ καταστρέφει τὰ βομβύκια, ἐμποδίζον τὴν ἐκκόλασιν, ὅπως δεικνύει ἡ φωτογραφία μας, βομβύκια ἀνοιχθέντα ὑπὸ παρασίτων.

Ἡ διάρκεια τῶν φάσεων ἐξελίξεως τοῦ ἐντόμου δὲν ὑπερβαίνει τὸν ἕνα μῆνα, κατὰ τὴν ἀνοιξιν. Εἶνε πιθανόν ὅτι μετὰ τὴν τελείαν ἐξελίξιν του τὸ ἔντομον μεταναστεύει εἰς μέρη βορειότερα.

Βομβύκιον Ἀποπαίστου τοῦ φάσματος καταστραφέν ὑπὸ παρασίτου μυίας.

ΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

ΤΟΥ Κ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΑΛΛ'ΩΤΗ, γεωπόνου ἀνθοκόμου

(Γ' ΜΕΡΟΣ)

Ἐὰ τεχνητὰ ὑπόστεγα, καθὼς καὶ τὸ στρώμα τοῦ χιονιοῦ, δὲν προστατεύουν τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων κατὰ τοὺς ὑπερβολικοὺς ψύχους. Τὸ κρύο αὐτὸ προκαλεῖ τότε τὸ πάγωμα τῶν ζωντανῶν ἰσθμῶν καὶ εἰδικῶς παθήσεις διὰ σχισίς, ξυλολυσία, κ.λπ.

Μία αὐτῶν, ἡ διάσχις, συνίσταται στὴν ἐξαφανικὴ ἐμφάνισι σχισμῶν κατὰ μῆκος τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ μεσοφλοιοῦ, συνεπείᾳ ἀποτόμου ψύξεως. Αἱ ρωγμαὶ αὗται ποὺ παράγονται κατὰ τὴν νύκτα καὶ συνοδεύονται μὲ δυνατόν κρότον, οφείλονται ἐν τῷ ἐπειδὴ τὸ ξύλο εἶναι κατὰ ἀγωγὸς τῆς θερμότητος, τὰ ἐξωτερικὰ στρώματα ψύχονται ἀποτόμως καὶ συστέλλονται, προκαλῶντας μίαν ἀνάρρησιν ἐν σημείᾳ ποὺ ἔχουν τὴν μικρότερη διάστασιν.

Ὅσο διαρκεῖ τὸ ἔντονο κρύο, οἱ σχισμὲς αὗτὲς εἶναι φανεραὲς, ἀλλὰ μόλις ἀνεβῇ ἡ θερμοκρασία, ξανακλείνουν καὶ ἀφίπνουν μόλις διακρινόμενα ἴχνη. Ὅταν πρόκειται μὲ χρησιμοποίησιν τοῦ ξύλου τῶν δένδρων, οἱ σχισμὲς αὗτὲς ἐλαττώνουν πολὺ τὴν ἀξίαν του. Ἡ πάθισις αὕτη ἐκδηλώνεται κυρίως ἐν δένδρῳ ποὺ ἔχουν ξύλο σκληρὸ, ἰδίως τὴν δοῦ, ἐνῶ εἶναι σπανιότερη ἐν εὐκαρυπτερίᾳ.

Ἐτέρᾳ ἀσθένειᾳ προκαλουμένη ὑπὸ τοῦ παγώματος τῶν ζωντανῶν ἰσθμῶν εἶναι ἡ ξυλολυσία, ξεκόλλημα δακτυλοειδές, ὁλοκληρωτικὸν ἢ μερικόν, ποὺ ἐκδηλώνεται μεταξὺ δύο στρωμάτων τοῦ ξύλου. Παράγεται συνεπείᾳ κρύου παρατεταμένου, ποὺ συνοδεύεται ἀπὸ γοργὸ λυώσιμον τῶν πάγων. Ὑπὸ τοῦ ὕδρου αὐτοῦ τὰ ἐξωτερικὰ στρώματα τοῦ ξύλου ξεσταίνονται γρηγορώτερα ἀπὸ τὰ βαθειὰ στρώματα ποὺ εἶναι ἀκόμη κρύα, διαστέλλονται καὶ ἔτσι προκαλεῖται τὸ ξεκόλλημα. Στὴν πάθισιν αὕτην ὑπόκειται ἰδίως οἱ καστανιές, ἡ δρύς, κ.λπ.

Ἄλλη, τέλος, ἀσθένεια προκαλουμένη ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἐντόνου κρύου στὴν ψυχὰ τοῦ δένδρου εἶναι ὁ κυκλικός, ποὺ προκαλεῖ τὸν σχηματισμὸ μαλακῶν ζωνῶν, ἐν σχήματι ἡμισελήνου μέσα ἐν τῷ τελείῳ σχηματισμένῳ ξύλῳ, ποὺ ἔχει διάφορα χρώματα. Τὸ μειονέκτημα αὐτὸ ἐλαττώνει πολὺ τὴν ἀξίαν τῶν ξύλων καὶ τὰ ἐκθέτει ἐν κίνδυνῳ τῆς σήψεως.

Υπερβολικὸν φῶς.—Ἡ ὑψηλὴ θερμοκρασία ποὺ ἐπικρατεῖ σὲ ὠρισμένῳ μέρει μερικῶν καλοκαίριων πολὺν ξηρὰ σκοτώνει τοὺς ἰσθμῶν καὶ καίει τὰ διάφορα ὄργανα: φύλλα, ἄνθη καὶ καρπούς.

Ἔτσι ἡ ὑπερβολικὴ ζέσθη στίς καλλιέργειες τῶν θερμοκηπίων προκαλεῖ συχνὰ κηλίδες ἀπὸ ἐγκαύματα. Στὰ κλήματα, ἰδίως δὲ στίς μεσημβρινὰς χώρες παρατηρεῖται καὶ ἡ **λίαισις**, ποὺ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸ κόκκινον ἢ κίτρινον χρῶμα τῶν κλάδων. Ἐκτὸς τῶν φύλλων προκαλεῖται συχνὰ καὶ τὸ κάψιμον τῶν τσαμπιών.

Μέσα στὰς πόλεις ἡ ὑπερβολικὴ θερμοκρασία τοῦ ἀέρος αἰσθάνεται ἀκόμη περισσότερο ἀπὸ τὸν φαινομένον τῶν σπεινῶν, καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων καίγονται, ἐπειδὴ δὲν μποροῦν νὰ ἀναπνεύσουν τὸ νερὸ ποὺ χάνουν ἐν ἀβυσσῷ.

Ἐπίδρασις τοῦ φωτός. Ἀνεπαρκὴς φωτισμός, καχε-

ξία τὸν φῶς.—Ὅλα τὰ πράσινα φυτὰ ἀπαιτοῦν τὴν παρουσίαν ἀκτινοβολιῶν γιὰ νὰ πραγματοποιήσουν τὸ φαινόμενον τῆς ἀφομοίωσης. Τὸ καθένα ὅμως παρουσιάζει διαφορετικὸ βαθμὸν ἐν τῇ καταλληλότητι ἐντασι τῶν ἀκτινοβολιῶν ποὺ χρειάζεται. Τὰ δοῦ, οἱ φτέρες τῶν δασῶν δὲν ἀντέχουν σὲ πολὺ ἔντονο φῶς καὶ εὐδοκίμουν μόνο κάτω ἀπὸ τὴν σκιά τῶν δένδρων.

Ἀντιθέτως τὰ δημητριακὰ ἀναπτύσσονται σὲ δυνατόν φῶς, καὶ φθίνουν ἐν τῇ σκιά. Ὅταν ἡ ἔντασις τοῦ φωτός ἐλαττωθῇ κάτω ἀπὸ τὸν κατάλληλον βαθμὸν, τὸ φυτὸ δὲν κάνει πιά τὴν ἀφομοίωσίν του καλὰ καὶ ἀρρωσταίνει. Τὸ σταθερὸ δεῖγμα τοῦ μαρμαρινοῦ αὐτοῦ ποὺ προέρχεται ἀπὸ ἀνεπαρκὴ φωτισμὸ εἶναι ἡ βαθμιαία ἐξαφάνισις τῆς πράσινης χρωστικῆς οὐσίας. Οἱ ἰσθμοὶ παίρνουν ἓνα χρῶμα κίτρινον-πράσινον ἢ κίτρινον. Ὁ μαρμαρινὸς αὐτοῦ ἐκδηλώνεται ἰδίως ἐν τῷ φυτόν ποὺ βλαστάνουν μέσα σὲ σχετικῶς σκοτάδι, καὶ τὸ φαινόμενον αὐτὸ συνοδεύεται ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν ἐπιμήκυνσιν τῶν στελεχῶν, καὶ ἀπὸ μίαν ἐλάττωσιν τῆς ἐπιφανείας τῶν φύλλων καὶ τοῦ ξυλώδους μέρους τοῦ φυτοῦ.

Ὁ μαρμαρινὸς αὐτοῦ χρησιμοποιεῖται ἐν τῇ λαχανοκηπουρικῇ γιὰ τὴν παραγωγὴν λαχανικῶν καὶ σαλατικῶν, ἐπειδὴ ὁ μαρμαρινὸς αὐτοῦ ἐπιφέρει τὸν σχηματισμὸν τῶν ὀξέων συστατικῶν ποὺ παρουσιάζει κανονικῶς τὸ φυτὸν. Ἡ μέθοδος αὕτη ἐφαρμόζεται ἐν τῇ καλλιέργειᾳ τοῦ σελίνου, τῶν ἀντιδιῶν, τῶν ἀγγιῶν ραδικιών.

Υπερβολικὸν φῶς.—Ὅταν τὰ φυτὰ τῆς σκιάς μένουν ἐκτεθειμένα ἐν ἔντονον φῶσι μποροῦν νὰ προστατευθοῦν κατὰ τῶν βλαβερῶν ἀποτελεσμάτων του μὲ διαφόρους τρόπους: π.χ. μὲ τὴν μετατόπισιν τῶν μορίων τῆς χλωροφύλλης, τὴν πύκνωσιν τῶν ἑνὸς κ.λπ. Ὅταν ὅμως οἱ τρόποι αὗτοι εἶναι ἀνεπαρκεῖς,

ΤΟ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟΝ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Μεταξὺ τῶν θαυμασιῶν τῆς καταπηκτικῆς πράγματι ἐκθέσεως τῆς Νέας Ὑόρκης εἶναι καὶ τὸ περίπτερον τῆς ἱατρικῆς. τὸ ὁποῖον ἐσοίχισε 1.500.000 δολάρια. Τεράστιον ὁμοίωμα ἀνθρώπου ὕψους 5.50 μέτρων κοσμεῖ τὴν εἰσοδὸν τοῦ περιπτέρου αὐτοῦ. Ἐξ ὧν του τῶν ὀργάνων εἶναι ἐμφανὴς μόνον ἡ καρδιά, τῆς ὁποίας οἱ κανονικοὶ παλμοὶ προβάλλονται ἐπὶ ἐνὸς τοπίου ὅπου εἰκονίζονται πεδία, θάλασσα καὶ ὄρη. Ὑπεράνω τῆς μορφῆς αὐτῆς ἐπανάσταται εἰς 32 γλώσσας, ἐν αἷς καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν, ἡ κατωτέρω ἐπιγραφή τοι. Ἀγίου Αὐγουστίνου συμβολίζουσα τὸν σκοπὸν τοῦ περιπτέρου:

«Ὁ ἀνθρώπος ἐκπλήσσεται πρὸ τοῦ θεοῦ ματος τῆς τετραγώνου θαλάσσης, τῶν μεθάνων ὕδατων, τοῦ οὐρανοῦ καὶ λησμονεῖ ὅτι ἐξ ὧν αὐτῶν τῶν θαυμασιῶν ὁ ἀνθρώπος εἶναι τὸ θαυμασιώτερον».

Εἰς τὸ περίπτερον ἐπίσης ὑπάρχει ὁ ὁμιλῶν σκελετός.

Πρόκειται περὶ ἀνθρώπινον σκελετοῦ ἀ-

ἡ χλωροφύλλη μπορεῖ νὰ καταστραφῇ ἀπὸ τὸ ὑπερβολικὸν ἔντονον φῶς καὶ οἱ ἰσθμοὶ τῶν φύλλων παίρνουν μίαν μόνιμην κίτρινην ἀπόχρωσιν. Εἶναι ὅμως δύσκολον νὰ καθορισθοῦν αἱ βλάβαι ποὺ προκαλοῦνται ἀπὸ τὴν αἰτία αὕτην, ἐπειδὴ ἡ ἐπίδρασις τοῦ ἐντόνου φωτισμοῦ συνδυάζεται καὶ ἀπὸ ὑπερβολικὴν θερμότητα, τῆς ὁποίας ἀναφέραμε πᾶρα πάνω μερικὰ ἀποτελέσματα.

Ἐπίδρασις τοῦ κεραυνοῦ.—Δὲν εἶναι ἀκόμη καλὰ γνωστὴ ἡ φυσιολογικὴ ἐπίδρασις τοῦ ἡλεκτρισμοῦ ποὺ εἶναι κανονικῶς διάχυτος ἐν τῇ ἀτμόσφαιρᾳ, ἀλλὰ αἱ ἐκκενώσεις ὑψηλῆς τάσεως ποὺ γίνονται κατὰ τὴν καταιγίδαν παρουσιάζουν ὠρισμένα ἐνδιαφέροντα ἀποτελέσματα. Ἀπὸ τὸν κεραυνὸν πλήττονται πρὸ πάντων τὰ δένδρα. Τὸ ἡλεκτρικὸν ρεῖμα ποὺ σχηματίζεται κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκκενώσεως, μεταδίδεται στοὺς ἰσθμῶν τοῦ ξύλου καὶ προκαλεῖ τὴν διάρρηξιν τοῦ φλοιοῦ, εἰς τρόπον ὥστε ἡ διαδρομὴ του σημειώνεται ἐπάνω ἐν τῷ κορμῷ μὲ μίαν πλατεῖαν σπειροειδῆ ταινίαν, ποὺ ἀκολουθεῖ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἰσθμῶν.

Αἱ συνθήκαι ποὺ προκαλοῦν μίαν ἡλεκτρικὴν ἐκκενώσιν εἶναι τόσο ποικίλεις, ὥστε δὲν μπορεῖ νὰ προβλεφθῇ ἐκ τῶν προτέρων ποῦ θὰ πέσῃ ὁ κεραυνὸς μέσα σὲ μίαν δασώδη περιγῇ. Συμβαίνει συχνὰ νὰ χτυπηθοῦν μικρότερα δένδρα δίπλα σὲ ἄλλα πολὺ ψηλότερα. Μόνον στίς γυμνὰς πεδιάδας ὁ κεραυνὸς πέφτει κατὰ προτίμησιν ἐν τῇ μεμονωμένῳ δένδρῳ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν πρέπει ποτέ, ἐν ὧρᾳ καταιγίδος νὰ καταφεύγῃ κανεὶς κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα, ἔστω καὶ σὲ δάσος.

Τὰ κεραυνολογίμνα δένδρα δὲν σκοτώνονται πάντοτε καὶ οἱ πληγὰς ποὺ προκαλοῦνται ἀπ' τὴν διόδον τοῦ ἡλεκτρικοῦ ἐπιδράσαντος ὥστε ὅλα τὰ τραύματα.

Α. ΑΓΑΛΛΙΩΤΗΣ

Ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία

Εἰς τὰ προηγούμενα σημειώματα ὠμιλήσαμεν περὶ χρήματος καὶ τῶν συμβόλων αὐτοῦ, τῶν νομισμάτων, καθὼς καὶ περὶ νομισματικοῦ καλύμματος καὶ ἀποθέματος. Εἰς τὸ σημείωμα αὐτὸ θὰ ἐξηγηθῇ τί εἶναι νομισματικὴ κυκλοφορία καὶ ἀπὸ τί ἐξαρτᾶται ὁ ὅγκος αὐτῆς.

Ἐχει καθορισθῇ ὅτι ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία γενικῶς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ ἐμπορευμάτων.

Τὰ ἐμπορεύματα δηλαδὴ καθορίζουν πῶσον χρήμα καὶ συνεπῶς νόμισμα, ἀπαιτεῖται εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ γίνοντο αἱ ἀνταλλακτικαὶ πράξεις. Ἄν ὑπάρχῃ περισσότερον χρήμα, αὐτὸ αὐτομάτως θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πηγὴν, τὴν Ἐκδοτικὴν Τράπεζαν. Ἄν ὑπάρχῃ ἑλλείψις, αὐτομάτως θὰ κυκλοφορήσουν περισσότερα νομίσματα, δραχμαὶ π.χ. ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἀνάγκη μεγαλυτέρας κυκλοφορίας, τότε ὁσασδήποτε δραχμαὶ καὶ ἂν κυκλοφορήσουν, αὗται θὰ ἐπιστρέψουν μόνον ἐν τῇ Ἐκδοτικῇ Τράπεζᾳ τὴν μόνην, ἐξαιρέσει τῶν πλαστών, ἡ ὅποια δύναται εἰς κάθε Κράτος νὰ ἐκδώσῃ τραπεζογραμμάτια ἢ χαρτονομίσματα (Ἐδὼ δὲν ἐξετάζεται ἡ περίπτωσις τοῦ πληθυσμοῦ, δηλαδὴ τῆς κατ' ἐντολήν τοῦ Κράτους ἐκδόσεως χαρτονομισμάτων).

Ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία δὲν ἐξαρτᾶται ὅπως συνήθως πιστεύεται ἐκ τῆς ἀνορίας ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκδοτικῆς Τράπεζας ξένου συναλλάγματος ἢ ξένων νομισμάτων (λίρων, φράγκων, δολλαρίων κ.λπ.), ἀλλὰ μόνον ἐκ τῶν ἀναγκῶν τῆς κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων ἢ πολὺ γενικώτερον τῶν συναλλαγῶν. Ἡ Τράπεζα δύναται νὰ διαθέτῃ κάθε πρῶτον ὁποῖον ποσὸν νομισμάτων εἰς τὴν ἀγορὰν. Ἄν αἱ ἀνάγκαι τῆς συναλλαγῆς δὲν τὸ ζητοῦν, ἡ ποσότης αὕτη θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Τράπεζαν αὐθημερόν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ τὰ ἄλλα οἰκονομικῶς ἐξελιγμένα Κράτη, ἡ ἐπιστροφή θὰ γίνῃ πράγματι αὐθημερόν, ἐνῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία εἶναι ἀκόμη καθυστερημένη οἰκονομικῶς χώρα, ἡ ἐπιστροφή θὰ πραγματοποιηθῇ ἐντὸς ἐβδομάδος τὸ ἀργότερον.

Πῶς κατορθοῦται ἡ ἐπιστροφή εἰς τὴν Τράπεζαν νομισμάτων, τὰ ὁποῖα περισσεύουν;

Ἡ Τράπεζα ἐνεργεῖ πληρωμὰς καὶ εἰσπράξεις. Διὰ τῶν πληρωμῶν ἔπειτα εἰς κυκλοφορίαν νομίσματα, διὰ τῶν εἰσπραξεῶν ἀποσύρει αὐτὰ ἐκ τῆς κυκλοφορίας. Ἐνας ἔμπορος καὶ βιομήχανος ἀπὸ τὴν πώλησιν ἐνὸς ἐμπορεύματος εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κατέχει ξένον συναλλάγμα. Χρεωστῇ ὅμως καὶ ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐνεργήσῃ πληρωμὰς εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ἀνταλλάσσει τὰς λίρας π.χ. εἰς τὴν Τράπεζαν καὶ λαμβάνει τὸ ἀντίτιμον εἰς δραχμὰς. Δι' αὐτῶν πληρώνει τοὺς διαφόρους χρεώστας του. Καὶ αὐτοὶ θὰ ἔχουν διαφοράς ὑποχρεώσεις ἢ θὰ ἔχουν ἀνάγκην ἀγορᾶς διαφόρων εἰδῶν. Πληρώνουν διὰ

τῶν δραχμῶν τὰς ὁποίας ἔλαβον ἀπὸ τὸν πρῶτον. Οἱ ἤδη κάτοχοι τῶν δραχμῶν πληρώνουν καὶ αὐτοὶ ἢ τὰ καταθέτουν εἰς τὰς Τράπεζας, ἢ πληρώνουν φόρους εἰς τὸν Δημόσιον. Αἱ Τράπεζαι εἶνε ὑποχρεωμένοι μέρος τῶν διαθεσίμων τῶν νὰ τὰ καταθέτουν εἰς πρῶτην ζήτησιν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ Δημόσιοι ταμίαι εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ καταθέτουν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος κάθε μεσημβρίαν πᾶν ποσὸν δραχμῶν, τὸ ὅπονον ἔχουν εἰς χεῖρας τῶν. Οὕτω, ἐνῶ ἡ Ἐκδοτικὴ Τράπεζα διαθέτει εἰς τὴν ἀγορὰν δραχμὰς διὰ διαφόρων μέσων, συγχρόνως ἀπὸ διαφόρων χεῖρας εἰσπράττει. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία παραμένει ἡ ἴδια, ἐφόσον αἱ συναλλαγαὶ (ὅταν λέγωμεν συναλλαγὰς νοοῦμεν τὰς ἀνταλλακτικὰς πράξεις), τὸ ἀπαιτοῦν, αὐξάνει ἢ μειοῦται.

Μήπως ἡ αὐξήσις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας δύναται νὰ προκύψῃ καὶ ἀπὸ τὴν μείωσιν ἢ αὐξήσιν τῆς ταχύτητος; Τί εἶναι ταχύτης; Ἡ ἐναλλαγὴ ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα τὴν ὅποιαν θὰ κάμῃ ἓνα νόμισμα ἐντὸς ἐνὸς χρονικοῦ διαστήματος, ἐντὸς μίας ἡμέρας, εἶνε ταχύτης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας. Δηλαδή: ὁ ἄλλος πῶλεῖ τὰ ἐμπορεύματά του καὶ λαμβάνει νομίσματα, δραχμὰς, τὰς ὁποίας χρησιμοποιεῖ διὰ τὴν ἀγορὰν ἄλλων ἐμπορευμάτων, ἀναγκάζων εἰς αὐτὸν. Αἱ δραχμαὶ περιήλθον οὕτω εἰς τρίτους, οἵτινες καὶ πάλιν τὰς χρησιμοποιοῦν διὰ τὴν ἀγορὰν ἄλλων ἐμπορευμάτων. Οἱ ἤδη κάτοχοι τῶν δραχμῶν αὐτῶν τὰς διαθέτουν δι' ἀγορὰν ἐμπορευμάτων, διὰ ψυχαγωγίαν, ἢ τὰς καταθέτουν εἰς μίαν Τράπεζαν. Ἡ Τράπεζα τὰς δίδει εἰς τοὺς πελάτας τῆς καὶ οὕτω καθέξῃς. Τὸ ἴδιον ποσὸν νομισματος μετεβιβάσθη ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα εἰς ἕξ διάφορα πρόσωπα. Ἡ ἐναλλαγὴ αὐτὴν εἶνε ἡ ταχύτης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας. Χάρης εἰς τὴν ταχύτητα, τὸ ποσὸν τοῦ νομισματος, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται διὰ τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἐμπορευμάτων γίνεται μικρότερον.

Καὶ ἡ ταχύτης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ταχύτητα τῆς κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων. Δηλαδή ἡ πρώτη εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δευτέρας. Ὅσον γρηγορότερον ἓν ἐμπόρευμα μεταβάλλει χεῖρας ἐντὸς ἐνὸς ὁρισμένου χρονικοῦ διαστήματος, τόσο ἡ ταχύτης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας θὰ εἶνε μεγαλυτέρα. Κατὰ τὰς περιόδους ἀμέτρου πληθωρισμοῦ, ὅπως ἦτο ὁ γερμανικὸς κατὰ τὸ 1921, ἡ ταχύτης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας εἶχεν φθάσει εἰς τὸ ἑπτακρον. Οἱ κατέχοντες εἰς χεῖρας τῶν μάρκα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐφρόντιζον νὰ ἀπαλλαγῶν ἀμέσως καὶ προσέβαινον εἰς ἀγορὰς ἐμπορευμάτων. Διότι ἡ μόνη πραγματικὴ ἀξία ἦσαν τὰ ἐμπορεύματα, ἐνῶ τὰ σύμβολα τῆς ἀξίας, τὰ νομίσματα, κάθε στιγμὴν

ποὺ παρηρχeto εἶχον καὶ μικρότερον τιμὴν.

Ἡ ἀξία τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ ἐμπορευμάτων ἢ ἡ ταχύτης καθορίζουν τὸν ἐκαστοτε ὅγκον τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας. Ἐκτὸς ὅμως τῶν αὐτῶν παραγόντων, ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι. Εἰς εἶνε αἱ ληξιπρόθεσμα πληρωμαὶ, αἱ ὁποῖαι μειοῦνται κατὰ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον συμψηφίζεται.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι εἰς τὴν ἀγορὰν κυκλοφοροῦν γραμμάτια ἐμπόρων. (Περὶ αὐτῶν καὶ τοῦ ρόλου τῶν θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὸ προσεχές σημείωμα). Τὰ γραμμάτια αὐτὰ ἔχουν ὠρισμένην ἡμερομηνίαν λήξεως, συνήθως μέχρι 90 ἡμερῶν. Κατὰ τὴν λήξιν, ὁ ἐκδότης τῶν γραμμάτων πρέπει νὰ τὸ ἐξοφλήσῃ. Πρὸς τοῦτο θὰ ἀπαιτηθοῦν δραχμαὶ, νομίσματα. Εἰς μίαν ἀγορὰν οἰκονομικῶς ἐξελιγμένην κυκλοφοροῦν χιλιάδες, ἀκόμη καὶ ἑκατομύρια τοιούτων γραμμάτων. Ὁ ἐκδότης ὅμως τῶν γραμμάτων ἔμπορος, ἔχει εἰς χεῖρας του καὶ αὐτὸς γραμμάτια ἄλλου ἢ ἄλλων ἐμπόρων, ἀκόμη καὶ τοῦ ἴδιου, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου ἔχει ἐκδώσει τὰ γραμμάτιόν του. Ἐὰν ὁ χρόνος λήξεως τῶν δύο αὐτῶν γραμμάτων συυπίπτει, εἶνε προφανές ὅτι αὐτὰ τὰ δύο θὰ συμψηφισθοῦν. Ἄλλως τὸ καθεὶνα θὰ πληρωθῇ τὴν τακτικὴν ἡμέραν λήξεώς του. Διὰ κάθε γραμμάτιον μὴ συμψηφιζόμενον ἀπαιτεῖται πρὸς ἐξοφλήσιν νόμισμα. Κατὰ τὸ ποσὸν αὐτό, ὅσον δηλαδὴ ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἐξοφλήσιν τῶν μὴ συμψηφιζομένων γραμμάτων, ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία αὐξάνει.

Ὑπάρχουν ὅμως ποσὰ νομισμάτων, τὰ ὁποῖα ἐνεργοῦν εἰς τὴν κυκλοφορίαν διὰ τὴν ἐξοφλήσιν γραμμάτων καὶ διὰ τὴν ἀγορὰν τοῖς μετρητοῖς ἄλλων ἐμπορευμάτων.

Π.χ. τὴν ἡμέραν τῆς πληρωμῆς τοῦ γραμματίου, ὁ εἰσπράττων τὸ ποσὸν δὲν τὸ χρησιμοποιεῖ εἰς τὴν πληρωμὴν ἄλλου γραμματίου, διότι δὲν οφείλει, ἀλλὰ διαθέτει τὸ εἰσπραχθὲν νόμισμα διὰ τὴν ἀγορὰν ἐμπορευμάτων. Εἶνε προφανές ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν αὕτην τὸ ἴδιον νόμισμα ἤσκησε δύο λειτουργίας, τοῦ μέσου πληρωμῆς καὶ τοῦ μέσου κυκλοφορίας. Κατὰ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία θὰ εἶνε μειωμένη.

Ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω ἀνάγκην προκύπτει ὅτι ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία ἐξαρτᾶται 1) ἀπὸ τὸ ἄθροισμα τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων, 2) ἀπὸ τὴν ταχύτητα τῆς κυκλοφορίας τοῦ χρήματος, ἢ ὁποῖον ἐνεργεῖ μισθικῶς ἐπὶ τοῦ ὅγκου τῆς κυκλοφορίας, 3) ἀπὸ τὸ ἄθροισμα τῶν ληξιπρόθεσμων πληρωμῶν, αἱ ὁποῖαι μειοῦνται κατὰ τὸ ποσὸν τῶν συμψηφιζομένων πληρωμῶν καὶ 4) ἀπὸ τὸ ποσὸν τοῦ νομισματος ποὺ ἐνεργεῖ μέσα εἰς τὴν κυκλοφορίαν ὡς μέσον πληρωμῶν καὶ ὡς μέσον κυκλοφορίας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ

Ο ΑΦΑΝΗΣ ΦΩΤΙΣΜΟΣ

Είς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀνέφεραμεν τὰ τῆς φωτιστικῆς ἱκανότητος τῶν ηλεκτρικῶν λαμπτήρων καὶ περὶ τοῦ τρόπου τοῦ καλοῦ καὶ ἐπαρκούς φωτισμοῦ. Ἐνταῦθα κρίνομεν σκόπιμον νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ φωτισμὸς διὰ νὰ εἶνε καλὸς, πρέπει νὰ πληροῖ τοὺς κατωτέρω ὁρους:

α') Νὰ μὴν εἶνε ἐκθαμβωτικὸς, οὔτε ἀμέσως, οὔτε ἑμμέσως.

β') Τὸ φῶς νὰ εἶνε ἐπαρκές.

γ') Νὰ εἶνε εὐχάριστον εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ δωματίου.

Οἱ τρόποι φωτισμοῦ εἶνε τριῶν εἰδῶν: α') Ὁ ἄμεσος, ὅταν δηλαδὴ τὸ σύνολον τοῦ φωτὸς κατευθύνεται πρὸς τὰ κάτω καὶ προσπίπτει χωρὶς ἐμπόδια ἐπὶ τοῦ πεδίου τὸ ὁποῖον θέλομεν νὰ φωτίσωμεν (γραφεῖον κλπ.). Τὸ σύστημα τοῦτο εἶνε τὸ πλέον οἰκονομικόν, πρέπει δὲ νὰ προτιμᾶται διὰ τὸν φωτισμὸν ἀποθηκῶν, διαδρόμων, γκαράζ, σταύλων, ὅπου λόγοι αἰσθητικῆς δὲν ἐπιβάλλουν τὴν λήψιν οὐδεμιᾶς φροντίδος. Ὁ ἄμεσος φωτισμὸς, ἀφ' ἑνὸς ἀφώτιστον τὴν ὁροφὴν καὶ τινὰ τμήματα τοῦ δωματίου, εἶνε συνήθως ἐκτυφλωτικὸς καὶ ἐνοχλεῖ τὴν ὄρασιν ρίπτων ἐπὶ τοῦ προσώπου δυσάρεστους σκιάς. Πρόσωπα φωτιζόμενα ἀμέσως παρουσιάζουν φυσιολογικὴν ἰσχυρίαν.

β') Ὁ μικτὸς φωτισμὸς. Εἰς τὴν περίπτωσηιν αὐτὴν μέρος μὲν τοῦ φωτὸς κατευθύνεται πρὸς τὰ κάτω ἐκ τῆς φωτιστικῆς πηγῆς, μέρος δὲ ἀνακλᾶται ἐκ τῆς ὁροφῆς, ἡ ὁποία ὅμως πρέπει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ εἶνε ἀνοικοῦ χρώματος.

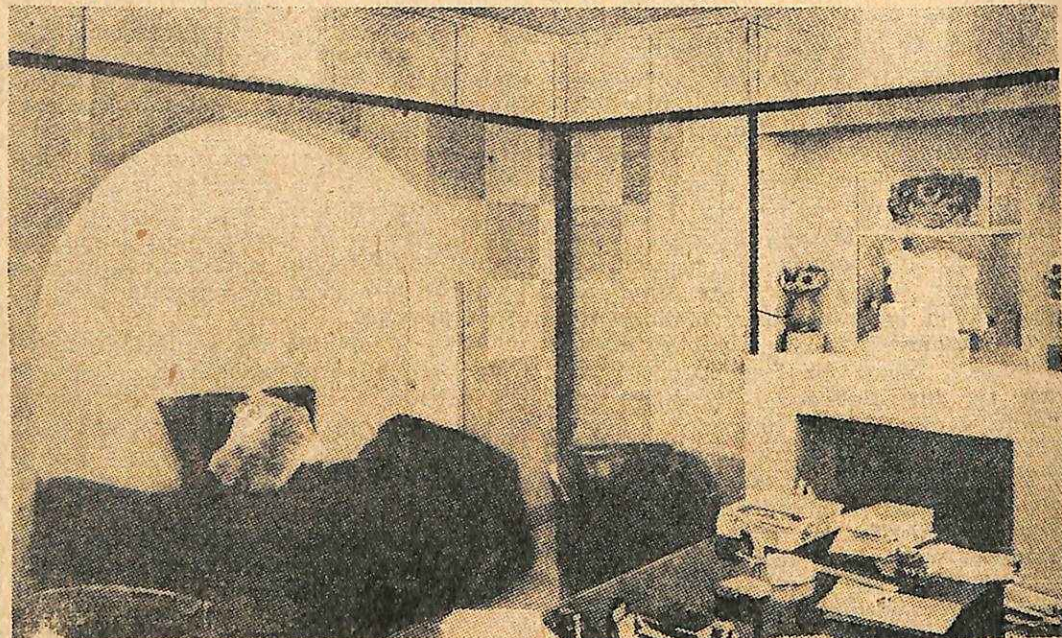
Ὁ φωτισμὸς αὐτὸς ἐπιτυγχάνεται τῇ βοήθειᾳ γλόμπων ἐκ γαλακτώδους συνήθως ὑάλου καὶ ἄλλων καταυγαστήρων. Συνιστᾶται πάντως ἡ χρησιμοποίησις ὕαλων μὲ ἀνοικτοὺς χρωματισμοὺς καὶ ἐιδικώτερον λευκοὺς, διὰ νὰ μὴν ἔχωμε ἀπώλειαν φωτός. Γενικὸς ὁ μικτὸς φωτισμὸς ἀποτελεῖ τὴν μέσην λύσιν.

γ') Ἐμμεσος ἢ ἀφανὴς φωτισμὸς. Τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ φωτισμοῦ, τὸ ὁποῖον γενικῶς εἶνε τὸ ὀλιγώτερον κουραστικόν διὰ τὴν ὄρασιν, συγχρόνως δὲ καὶ τὸ μᾶλλον καλλιτεχνικόν, διεδόθη ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, συνίσταται δὲ εἰς τὴν ἔμμεσον πρόσληψιν τῶν φωτιστικῶν ἀκτίνων αἱ ὁποῖαι ἀνακλῶνται ἀπὸ τὴν ὁροφὴν. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ φωτισμὸς τοῦ εἶδους αὐτοῦ εἶνε ἀσύμφορος, διότι ἔχομεν μεγάλαν ἀπώλειαν φωτιστικῆς δυνάμεως κατὰ τὴν ἀνάκλασιν.

Διὰ τὸν ἔμμεσον φωτισμὸν οἱ λαμπτήρες τοποθετοῦνται εἰς τὴν κορυφὴν τῶν τοίχων καὶ δὲν φαίνονται καθόλου, τῇ βοήθειᾳ δὲ κατόπτρων ἢ κατοπτρικῶν διατάξεων ρίπτουν ὀλόκληρον τὸ φῶς τῶν ἐπὶ τῆς ὁροφῆς. Ὁ ἀφανὴς φωτισμὸς συνιστᾶται ἰδιαίτερος διὰ σαλόνια, αἰθούσας φαγητοῦ, δωμάτια ὑπνους, ὅπου τὸ χρῶμα τοῦ φωτὸς δύναται νὰ μὴν εἶνε λευκόν, ἀλλ' ἀπαλότερον (ἐλαφρὸν

πράσινον, ρόζ, θαλασσί, συνδυαζόμενον πρὸς τὸ χρῶμα τῶν ἐπίπλων).

Διὰ τὰ γραφεῖα συνιστῶνται οἱ φορητοὶ λαμπτήρες διότι, ὅπως ἐτονίζαμεν καὶ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ παρελθόντος φύλλου, οἱ τοιοῦτοι λαμπτήρες ἐπιτρέπουν ἐπαρκῆ φωτισμὸν μὲ ἐλαχίστην δαπάνην. Καλὸν εἶνε ὁ καταυγαστὴρ τοῦ φορητοῦ

Ἐμμεσος ἀφανὴς φωτισμὸς δωματίου. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν οἱ λαμπτήρες ἔχουν τοποθετηθῇ ἐντὸς εἰδικῶν ὁπῶν τοῦ τοίχου, ἀποκρύπτονται δὲ ἀπὸ ὑαλοφράγμα ἐκ γαλακτώδους ὑάλου, ὅπως φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα.

λαμπτήρος νὰ ἔχη ἐλαφρῶς κυανὴν χροιάν διὰ νὰ δίδῃ φῶς ὅμοιον μὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Διὰ τὸν φωτισμὸν τῶν κλειδοκυμβάλων (πιάνων), πρέπει νὰ ἀποφεύγονται οἱ κατ' ἀπομίμησιν τῶν κηρίων μικροὶ λαμπτήρες οἱ τοποθετούμενοι δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ μουσικοῦ τετραδίου, διότι οὗτοι ἔχουν τὴν ιδιότητα νὰ μὴ φωτίζουν ἐπαρκῶς τὸ τετράδιον καὶ νὰ θαμβώνουν τὸν παίζοντα τὸ κλειδοκύμβαλον. Διὰ τὴν περίπτωσιν αὐτὴν συνιστῶνται φορητοὶ λαμπτήρες ἢ φωτισμὸς δι' εἰδικῶν κυλινδρικῶν λαμπῶν φωτιζουσῶν τὸ τετράδιον χωρὶς νὰ φωτίζουν ἀμέσως τοὺς ὀφθαλμοὺς.

Διὰ τὸν φωτισμὸν τῶν κατόπτρων (καθρεπτῶν) τῶν νιπτήρων, τουαλεττῶν κλπ., πρέπει νὰ λαμβάνονται εἰδικὴ φροντίς. Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ κατόπτρου τὸ φῶς πρέπει νὰ πίπτῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ κατοπτριζομένου ἀτόμου καὶ ὅχι ἐπὶ τοῦ κρυστάλλου τοῦ κατόπτρου. Διὰ νὰ μὴν εἶνε ὅμως ἐκθαμβωτικὴ ἢ ἐπιβρασις τοῦ φωτὸς συνιστᾶται ἡ χρησιμοποίησις λαμπτήρων μὲ γαλακτώδη χροιάν, οἱ ὁποῖοι τοποθετοῦνται ἄνωθεν τοῦ κατόπτρου.

Διὰ τὴν συντήρησιν τῆς καλῆς ἀποδόσεως τῶν λαμπτήρων ἐπιβάλλεται τὸ συστηματικὸν ἑσθόνισμα καὶ πλύσιμον ὅχι μόνον τῶν λαμπτήρων, ἀλλὰ καὶ τῶν καταυγαστήρων. Διὰ τὸ καθάρισμα τῶν

λαμπτήρων συνιστᾶται ἡ χρησιμοποίησις μαλακοῦ ὑφάσματος βρεγμένου δι' εἰσπνεύματος. Ἐπειδὴ ὅμως ὑπάρχει φόβος νὰ σπάσουν κατὰ τὸ ξεσκόνισμα τὰ φωτιστικὰ συρμάτια, τὰ ὁποῖα ὅταν εἶνε εἰς ψυχρὸν περιβάλλον θραύονται εὐκόλως, συνιστᾶται νὰ ἀνάθωμεν τὸν λαμπτήρα τὴν στιγμὴν τοῦ καθαρισμοῦ

καὶ νὰ προβαίνωμεν ἀμέσως εἰς τὸ ξεσκόνισμά του.

ΤΑ ΣΤΡΑΤΟΣΦΑΙΡΙΚΑ ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 495)

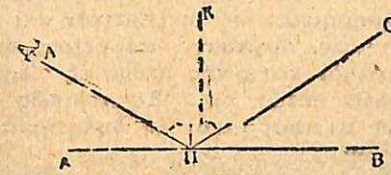
Τελικῶς προετάρη μία εὐφυὴς καὶ ἀπλοστάτης συγχρόνως λύσις. Ὁλόκληρος ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ στρατοσφαιρικοῦ θαλάμου ἐκαλύφθη διὰ λεπτοῦ στρώματος σάπυνης, διατεταμένου εἰς τὸ ὕδωρ. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ καὶ ἡ ἐλαχίστη διαφυγὴ ἦτο δυνατόν νὰ διαπιστωθῇ ἀμέσως διότι ὁ διαφεύγων ἀπὸ ἐσχηματίζεν ἀμέσως φυσαλλίδας (σαπυνοφουσικες) ἐπὶ τοῦ στρώματος τοῦ σάπυνης.

Σήμερον εἰς τὸ Σητελ ἀποπερατοῦται ἡ κατασκευὴ πολλῶν στρατοσφαιρικῶν «Μπάινγκ». Οἱ θάλαμοί των, ἐγκατεστημένοι ἐντὸς τῆς μεταλλικῆς ἀνάκτου τοῦ ἀεροπλάνου, δύναται νὰ περιλάβουν 33 ἐπιβάτας καὶ πληρωμα 5 ἀνδρῶν. Τὰ στρατοσφαιρικὰ ἀεροπλάνα εἶναι ἐφοδιασμένα, διὰ συσκευῶν καθαρισμοῦ καὶ ἀνανεώσεως τοῦ ἀέρος, ἔχουν δὲ ληψὴν καὶ ὅλα τὰ μέτρα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐνδεχομένου κινδύνου (περίπτωσης διαφυγῆς τοῦ ἀέρος κ.λ.π.).

Ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας προβλέπεται ὅτι δὲν θὰ βραδύνουν νὰ ἀρχίσουν αἱ πραγματικαὶ δοκιμαὶ τῶν νέων ἀεροπλάνων εἰς τὴν στρατοσφαίραν καὶ ὅτι λίαν συντόμως θὰ ἀρχίσουν αἱ μεταφοραὶ διὰ τῶν νέων αὐτῶν πτητικῶν μέσων.

ΑΝΑΚΛΑΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΛΑΣΙΣ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ

Ἐάν δέσμη φωτεινῶν ἀκτίνων πέσῃ ἐπάνω εἰς λείαν καὶ στιλπνὴν ἐπιφάνειαν, (κάτοπτρον), ἡ φωτεινὴ αὐτὴ δέσμη ἀλλάσσει ἀμέσως διεύθυνσιν καὶ κατόπιν πάλιν προχωρεῖ κατ' εὐθείαν γραμμὴν. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ὀνομάζεται ἀνάκλασις τοῦ φωτός. Ἡ διεύθυνσις τῆς ἀνακλωμένης φωτεινῆς δέσμης μετα-

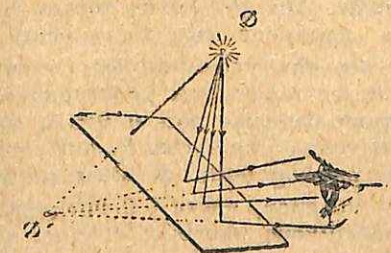
Εἰκὼν 1

βάλλεται, ἐάν μεταβληθῇ ἡ θέσις τοῦ κατόπτρου.

Ἡ ἀκτὶς ΟΠ (βλ. εἰκ. 1), ἡ ὁποία πίπτει ἐπὶ τοῦ κατόπτρου ΑΒ, εἶνε ἡ προσπίπτουσα καὶ ἡ ἀκτὶς ΠΑ ἡ ἀνακλωμένη. Ἐάν τώρα φέρωμεν κάθετον τὴν ΚΠ τότε σχηματίζονται δύο γωνίαι ἡ ΟΠΚ ἡ ὁποία εἶνε ἡ γωνία προσπτώσεως καὶ ἡ ΑΠΚ, ἡ ὁποία εἶνε ἡ γωνία ἀνακλάσεως.

Ἐάν μετακινήσωμεν τὸ κάτοπτρον, παρατηροῦμεν ὅτι ὅσον ἡ ἀκτὶς ΟΠ πλησιάζει πρὸς τὴν κάθετον ΠΚ τόσο περισσότερον πλησιάζει πρὸς τὴν κάθετον καὶ ἡ ἀνακλωμένη ἀκτὶς ΑΠ καὶ ὅσον ἡ προσπίπτουσα ἀκτὶς ΟΠ ἀπομακρύνεται τῆς κάθετου τόσο περισσότερον ἀπομακρύνεται καὶ ἡ ἀνακλωμένη ἀκτὶς ΑΠ ἀπὸ τῆς κάθετου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συναγόνται οἱ ἑξῆς δύο νόμοι τῆς ἀνακλάσεως τοῦ φωτός:

Εἰκὼν 2

α) Ὅτι ἡ γωνία προσπτώσεως εἶνε πάντοτε ἴση μὲ τὴν γωνίαν ἀνακλάσεως, καὶ

β) Ἡ προσπίπτουσα καὶ ἡ ἀνακλωμένη ἀκτὶς εὐρίσκονται εἰς τὸ ἴδιον ἐπίπεδον μὲ τὴν κάθετον εἰς τὸ σημεῖον τῆς προσπτώσεως.

ΤΑ ΚΑΤΟΠΤΡΑ

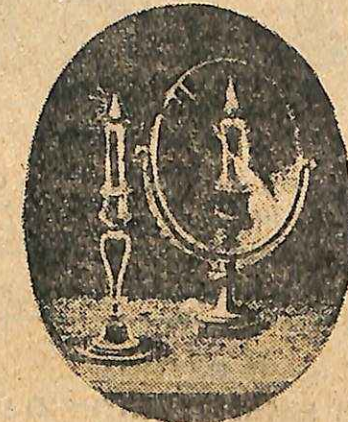
Κάτοπτρον εἶνε κάθε λεία καὶ στιλπνὴ ἐπιφάνεια ἡ ὁποία ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ ἀνακλᾷ τὸ φῶς τὸ ὁποῖον πίπτει ἐπ' αὐτῆς.

Τὰ κάτοπτρα ἀποτελοῦνται ἀπὸ μίαν ὑαλινὴν πλάκα, τῆς ὁποίας ἡ ὀπίσθια ἐπιφάνεια καλύπτεται μὲ στρώμα ἀργύρου. Κάτοπτρων ὑπάρχουν πολλὰ εἴδη,

ὅπως ἐπίπεδα, κυρτά, κοίλα κτλ. Ἐκ τούτων ἐνταῦθα θὰ ἐξετάσωμεν ἐκεῖνα τῶν ὁποίων ἡ ἐπιφάνεια εἶνε ἐπίπεδος.

Ἐάν ἔμπροσθεν ἐνὸς ἐπίπεδου κατόπτρου τοποθετηθῇ μικρὸν φωτεινὸν σημεῖον, ἢ φλόγα κηρίου π. χ., Φ (βλέπε εἰκ. 2), τότε νομίζομεν ὅτι καὶ ὀπίσθεν τοῦ κατόπτρου ὑπάρχει τὸ αὐτὸ φωτεινὸν σημεῖον Φ, ἐνῶ πραγματικῶς ἡ σχηματιζομένη εἰκὼν τοῦ φωτεινοῦ σημείου Φ ὀπίσθεν τοῦ κατόπτρου εἶνε τὸ εἶδωλον τῆς φλογός.

Τὸ ἀνωτέρω φαινόμενον εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακλάσεως τοῦ φωτός, διότι αἱ φωτειναὶ ἀκτίνες τὰς ὁποίας ἐκπέμπει τὸ σημεῖον Φ προσπίπτουν ἐπὶ τοῦ

Εἰκὼν 3

κατόπτρου καὶ ἀνακλῶνται. Ὄταν ὁ ὀφθαλμὸς μας δεσθῇ μίαν δέσμη τῶν φωτεινῶν τούτων ἀκτίνων, τότε βλέπομεν ὅτι αὐταὶ προέρχονται ἀπὸ τὸ σημεῖον Φ'. Τοῦτο ἐξηγεῖται διότι ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου βλέπει πάντοτε κατ' εὐθείαν γραμμὴν. Τέλος, ὅταν τοποθετήσωμεν ἔμπροσθεν τοῦ κατόπτρου ἓν οἷονδήποτε ἀντικείμενον (εἰκ. 3) τότε πάλιν παρατηροῦμεν ὀπίσθεν τοῦ κατόπτρου τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἰς τὸ φυσικόν του μέγεθος καὶ διαστάσεις καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἀπόστασιν τὴν ὁποῖαν ἔχει τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον ἀπὸ τοῦ κατόπτρου. Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ὀνομάζεται φανταστικὸν εἶδωλον.

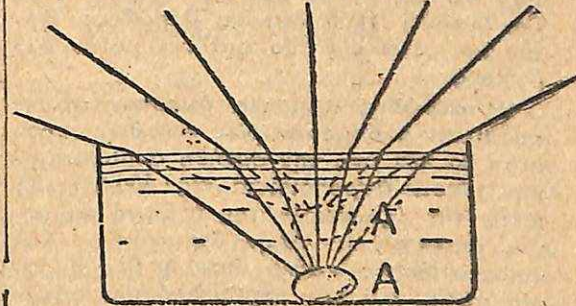
ΔΙΑΘΛΑΣΙΣ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ

Ἡ ἀλλαγὴ μίαν ἀκτίνος ἢ φωτεινῆς δέσμης, ὅταν ἀπὸ ἑνα διαφανὲς μέσον εἰσέρχεται εἰς ἕτερον διαφανὲς μέσον ἰδιαίτερος ὁμοῦ συστάσεως, καλεῖται διάθλασις τοῦ φωτός.

Ἐάν μίαν φωτεινὴν δέσμη, ἡ ὁποία εἰσέρχεται ἀπὸ μίαν σχισμὴν τοῦ παραθύρου μας, π.χ. τὴν ἀναγκάσωμεν νὰ εἰσέλθῃ πλανάς εἰς δοχεῖον πληρὸς ὕδατος, τότε παρατηροῦμεν ὅτι ἡ δέσμη τῶν ἀκτίνων ἀλλάσσει διεύθυνσιν ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον συναντᾷ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος.

Τὸ αὐτὸ θὰ συμβῇ καὶ ὅταν εἰς δοχεῖον (εἰκ. 4), τοποθετήσωμεν μίαν πέλτραν Α καὶ κατόπιν πληρώσωμεν τὸ δοχεῖον ὕδατος. Θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ

πέτρα δὲν θὰ εὐρίσκεται πλέον εἰς τὸν πυθμένα παρὰ θὰ νομίσωμεν ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὸ σημεῖον Α'. Τοῦτο συμβαίνει, διότι αἱ ἀκτίνες αἱ ὁποῖαι ἐκπέμπονται ἀπὸ τὴν πέτραν Α πρὸς τὰς διαφανέρας διευθύνσεις, ἐξερχόμεναι τοῦ ὕδατος, δὲν ἀκολουθοῦν τὴν ἰδίαν διεύθυνσιν, ἀλλὰ διαφορετικὴν καὶ φαίνεται ὅτι

Εἰκὼν 4

τι προέρχονται ἀπὸ τὸ σημεῖον Α'. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον νομίζομεν ὅτι αἱ ἐξερχόμεναι ἀκτίνες προέρχονται ἀπὸ τὸ σημεῖον Α'... Αἱ προσπίπτουσαι ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἀκτίνες ὀνομάζονται ἀκτίνες προσπτώσεως, αἱ δὲ ἐξερχόμεναι ἀπὸ τοῦ ὕδατος ὀνομάζονται ἀκτίνες διαθλάσεως.

Κατὰ γενικὸν κανόνα, ὅταν μίαν ἀκτὶς μεταβαίνῃ ἀπὸ ἀραιότερον μέσον (ἀήρ) εἰς πυκνότερον (ὕδωρ), πάντοτε ἡ γωνία διαθλάσεως εἶνε μικρότερα τῆς γωνίας προσπτώσεως, δηλαδὴ ἡ διαθλωμένη ἀκτὶς πλησιάζει πρὸς τὴν κάθετον.

Ὄταν αἱ φωτειναὶ ἀκτίνες τῶν διαφανῶν ὁργανῶν σωμάτων, ὅπως τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης καὶ τῶν λοιπῶν ἀστέρων προσπίπτουν (εἰκ. 5) ἀπὸ τὸ κενὸν

Εἰκὼν 5

τῆς ἀτμοσφαιρᾶς καὶ προχωρῶν πρὸς τὰ πυκνότερα στρώματα, διαρκῶς διαθλῶνται. Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἡ ἀκτὶς ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς ἀτμοσφαιρᾶς παύει νὰ εἶνε εὐθεία καὶ καμπυλοῦται. Λόγῳ ἀκριβῶς τοῦ φαινομένου τούτου, ὁ ἀνθρώπος ὁ ὁποῖος ἵσταται εἰς ἓν σημεῖον τῆς γῆς καὶ βλέπει δέσμη τοιούτων ἀκτίνων, νομίζει ὅτι προέρχονται ἀπὸ φωτεινὴν πηγὴν ὅσην ἡ πηγή τοῦ φαινομένου, δηλαδὴ ὅτι δὲν προέρχονται, ὅπως συμβαίνει πραγματικῶς ἀπὸ τὸ σημεῖον Α, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ Α'. Αἱ ἀκτίνες φαίνονται ὅτι προέρχονται ἀπὸ τόσον ὑψηλότερον σημεῖον, ὅσον τὸ φωτεινὸν σημεῖον εὐρίσκεται πλησιέστερον εἰς τὸν ὀρίζοντα.

Λόγῳ τῆς διαθλάσεως ὁ ἥλιος, κατὰ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν του φαίνεται ἑπ' ἀνω ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα ἢ ὡς πραγματικῶς εὐρίσκεται κάτω ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα καὶ ἐφάπτεται αὐτοῦ.

Η ΑΜΜΩΝΙΑ

Ίδιότητες καὶ χρησιμοποίησις αὐτῆς

Ἡ ἀμμωνία εἶναι ἀέριον ἄχρουν, ἔχων ἰδιόζουσαν δριμύτητα ὁμίην καὶ γευσιν. Διαλύεται εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ὑπελογίσθη ὅτι εἰς ὄγκος ὕδατος θερμοκρασίας 100 διαλύει 1050 ὄγκους θερμῶδους ἀμμωνίας, ἐνῶ εἰς 150 διαλύει μόνον 623 ὄγκους.

Ἡ ἀερῶδης ἀμμωνία ὑγροποιεῖται ὑπὸ πίεσιν 5 ἀτμοσφαιρῶν καὶ θερμοκρασίαν 0ο καὶ ὑπὸ τὴν συνήθη ἀτμοσφαιρικήν πίεσιν ὑγροποιεῖται εἰς -40ο. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐξέρωσίν της ἡ ὑγρὰ ἀμμωνία ἀπορροφᾷ μεγάλην θερμότητα καὶ τοιοῦτοτρόπως κατέρχεται ἡ θερμοκρασία αὐτῆς καὶ τῶν περιβαλλόντων αὐτὴν σωμάτων, χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν τοῦ πάγου.

Ἡ ἀμμωνία παράγει μετὰ τῶν ὀξέων ἄλατα. Οὕτω μετὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος παράγει τὸ νιτρικὸν ἀμμώνιον, μετὰ τοῦ θεικόν ὀξύ τοῦ θειοῦχον ἀμμώνιον κτλ.

Ὁ Κούνκλε πρῶτος, κατὰ τὸν δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα παρεσκεύασεν ἀμμωνίαν με ἀσβεστίνον καὶ χλωριούχον ἀμμώνιον.

Ἡ ἀμμωνία εὐρίσκεται ἐλευθέρᾳ εἰς τὴν φύσιν ἐντὺς τῶν ἡφαιστειογενῶν πετρωμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα περιέχονται ἐν ἀποσυνθέσει ἀζωτοῦχοι οὐσίαι.

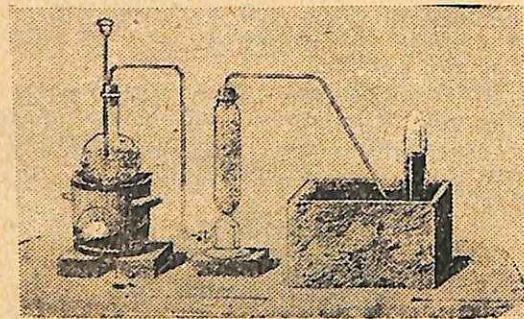
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΑΜΜΩΝΙΑΣ

Βιομηχανικῶς παρασκευάζεται ἡ ἀμμωνία κατὰ διαφόρους τρόπους, ἐκ τῶν ὁποίων κυριώτερος εἶνε ἀπὸ τὰ ἀκάθαρτα ὕδατα τοῦ φωταερίου.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παραλαμβάνονται τὰ ἀκάθαρτα ὕδατα τοῦ φωταερίου με ὑδροχλωρικὸν ὀξύ καὶ ἐξτιμίζονται, ὁπότε παραμένει τὸ στερεὸν χλωριούχον ἀμμώνιον κοινῶς (νισινητῆρι). Διὰ τὴν παρασκευασθῆ ἀερῶδης ἀμμωνίας ἀποσυντίθεται τὸ χλωριούχον ἀμμώνιον με ὀξειδίου τοῦ ἀσβεστίου. Πρὸς τοῦτο ἀναμιγνύεται ἐντὺς ἰγδίου χλωριούχον ἀμμώνιον με ὀξειδίου τοῦ ἀσβεστίου καὶ διοχετεύεται τὸ μίγμα εἰς σφαιρικὴν φιάλην. Θερμαινομένης τῆς φιάλης, ἐκχύεται ἡ ἀμμωνία καὶ ἀπομένει εἰς τὴν φιάλην τὸ χλωριούχον ἀσβεστίνον.

Διὰ τὴν ληφθῆ ξηρὰ ἡ ἀερῶδης ἀμμωνία, διοχετεύεται διὰ φιάλης περιεχομένης ὀξειδίου τοῦ ἀσβεστίου (κεκαυμένον ἀσβεστίνον), ἡ ὁποία συγκρατεῖ τοὺς παραγομένους ἀτμοὺς ὕδατος, ὁπότε ἡ ξηρὰ πλεον ἀμμωνία μεταφέρεται εἰς λεκάνην πλήρη ὑδραργύρου καὶ συλλέγεται δι' ἐκτοπίσεως τοῦ ὑδραργύρου. Ἐπίσης συλλέγεται καὶ εἰς ξηροὺς κυλίνδρους κενοὺς ἀέρος. Ἐπίσης παρασκευάζεται ἀμμωνία καὶ ἐκ διαφόρων ζωικῶν ὑπολειμμάτων, διὰ ξηρᾶς ἡ ἀποσυνθετικῆς ἀποσάξεως ὀνύων, τριχῶν, σαρκῶν κτλ. νεκρῶν ζώων, αἱ ὁποῖαι περιέχουν 12 — 18 % ἀζωτοῦχους οὐσίας.

Ἐκ τούτων λαμβάνονται τὰ ζωικά ἔλαια τὰ ὁποῖα εἶνε πλούσια εἰς ὀργανικὰ σώματα, καθὼς καὶ εἰς θειοῦχον καὶ κυανοῦχον ἀμμώνιον. Ἐπίσης λαμβάνεται

Συσκευή παραγωγῆς ξηρᾶς ἀμμωνίας

ἀμμωνία καὶ διὰ καταλλήλου ἐπεξεργασίας τῶν ὑπολειμμάτων τῆς μελάσεως.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΜΜΩΝΙΑΣ

Ἡ ἀμμωνία χρησιμοποιεῖται ποικιλο-

Ο ΦΡΥΝΟΣ

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΗΣ

Ὁ φρύνος εἶνε εἶδος μεγαλοσώμου θατράχου ἐκ τῶν μάλλον διαδεδομένων ἀνὰ τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἄλλας ἡπείρους. Εἶνε ἀσημύτατος καὶ θρασυτάτος, διότι δὲν φοβεῖται τὸν ἄνθρωπον. Τὸ μήκος του κυμαίνεται μετὰ 15 καὶ 20 ἑκατοστῶν, ἀπαντοῦν δὲ εἶδη με σῶμα μήκους μέχρι 30 ἑκατοστῶν. Ἡ κεφαλὴ του εἶνε εὐρεῖα καὶ θραχεῖα, ἡ ράχης του ἔχει χροῶμα ὑποπράσινον καὶ ἐνίοτε ἐρυθροπύρον, εἶνε δὲ σκεπασμένη ἀπὸ μεγάλας κηλίδας, αἱ ὁποῖαι ἐκχύνουν γαλακτώδεις ὑγρὸν. Αἱ κηλίδες αὐτὰς ὀφείλονται εἰς ἕνα παράσιτον μύκητά ὁ ὁποῖος ἀναπτύσσεται ἐπὶ τῆς ράχews του καὶ ζῇ εἰς θάρος του, συγχρόνως ὅμως τοῦ χρησιμεύει καὶ ὡς προφυλακτικὸν κατὰ τῆς ξηρασίας καὶ τῆς θερμότητος χάρις εἰς τὸ ὑγρὸν τὸ ὁποῖον ἐκχύνει. Τὸ ὑγρὸν αὐτὸ θεωρεῖται δηλητηριώδες, ἀλλ' ἡ γνώμη αὐτὴ ἀπεδείχθη τελευταίως ἐσφαλμένη. Βεβαίως εἶνε ἀληθές ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ προκαλέσῃ δηλητηρίασιν ἂν εἰσέλθῃ ἐντὸς τοῦ σώματος διὰ τὸ πεπτικὸν σωλῆνος, ἀλλὰ πάντως ἐπὶ τοῦ δέρματος εἶνε ἐντελὸς ἀνῶδυνον. Ὡς χάρακτηριστικὸν παράδειγμα ἀναφέρεται ἡ περιπτώσις τῶν ἰθαγενῶν τῆς Σαχάρας, οἱ ὅποιοι ὅταν δὲν ἔχουν ὕδωρ νὰ δροσισθῶν, τρίβουν διὰ τοῦ ὕγρου σώματος τοῦ θατράχου αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ σῶμα.

τρόπως εἰς τὴν φαρμακευτικὴν, εἰς τὴν βιομηχανίαν γενικῶς, εἰς τὴν φυτοπαθολογίαν καὶ τέλος ὡς λίπασμα.

Εἰς τὴν φαρμακευτικὴν χρησιμοποιεῖται τὸ διάλυμα τῆς ἀερῶδους ἀμμωνίας καὶ χρησιμεύει ὡς διεγερτικὸν ἐπὶ τῆς λιποθυμίας, συγκοπῆς, ἀσφυξίας, ἀποτελεσματικῶν κατὰ τῆς μέθης ἐξ οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν κτλ. Ἐσωτερικῶς δίδεται ὡς ἀντιφάρμακον ἐκ δηλητηριάσεως φαγητῶν.

Εἰς τὴν βιομηχανίαν χρησιμοποιεῖται εἰς τὰ πλυντήρια, τὰ βαφεῖα, τὰ καθαριστήρια, τὴν βιομηχανίαν τῶν χρωμάτων, διὰ τὴν παρασκευὴν πάγου, καθὼς καὶ τὴν παραγωγὴν τεχνητοῦ ψύχους.

Εἰδικῶς εἰς τὴν θυροδεφικὴν χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν τριχῶν ἀπὸ τὸ δέρμα τῶν ζώων καὶ τὰ δι' ἀμμωνίας κατεργασμένα δέρματα εἶνε καθαρά καὶ καλῆς ποιότητος.

Πολλοὶ ἀσθενεῖαι τῶν φυτῶν προλαμβάνονται ἢ καὶ θεραπεύονται ἐὰν διαχέουθον δι' αὐτῶν ἀτμοὶ ἀμμωνίας.

Σπουδαιότατον ἐπίσης ρόλον παίζει ἡ ἀμμωνία εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν διαφόρων λιπασμάτων. Εἶνε γνωστὸν ὅτι αἱ διάφοροι ὀργανικαὶ οὐσίαι, τὰ περιττώματα τῶν ζώων κτλ. ἀποσυντιθέμενα παράγουν ἀμμωνίαν. Διὰ τῆς ἐκλύσεως τῆς οὕτω προερχομένης ἀμμωνίας, σὺν τῇ καταλλήλῳ ἐπιδράσει διαφόρων θακτηρίων, παράγονται διάφορα ἄλατα χρήσιμα διὰ τὴν θρέμιν τῶν φυτικῶν ὀργανισμῶν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ ἀμμωνία χρησιμοποιεῖται εἰς εὐρεῖαν κλίμακα εἰς τὴν γεωργίαν ὡς λίπασμα. Κυρίως ὡς λίπασμα χρησιμοποιεῖται ἡ νιτρικὴ ἀμμωνία καὶ ἡ θεικὴ ἀμμωνία. Ἡ νιτρικὴ ἀμμωνία, ἂν καὶ εὐρίσκεται ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ, ἰδίως μετὰ τὸν μέγαν πόλεμον, ὁπότε ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ πολεμικοὺς σκοποὺς, σπανίως μόνον χρησιμοποιεῖται, λόγῳ τῆς ὑγροσκοπικότητος της, διότι ἡ πολτώδης αὐτῆς σύστασις δὲν ἐπιτρέπει τὴν ὁμοίμορφον λίπανσιν τῶν ἀγρῶν.

Περισσότερον χρησιμοποιεῖται ἡ θεικὴ ἀμμωνία, ἡ ὁποία εἶνε καὶ εὐρύτερα καὶ περιέχει καταλλήλότερα συστατικά διὰ τὸν ἐμπλουτισμὸν τοῦ ἐδάφους διὰ θρεπτικῶν οὐσιῶν. Ἡ θεικὴ ἀμμωνία περιέχει 20 — 22 % ἀζωτον.

Διὰ τὴν λίπανσιν τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἀρκοῦν 10 — 15 χιλιόγραμμα θεικῆς ἀμμωνίας κατὰ στρέμμα, ἐνῶ διὰ τὴν λίπανσιν τῶν λαχανικῶν γενικῶς ἀπαιτοῦνται 20 — 30 χιλιόγραμμα κατὰ στρέμμα.

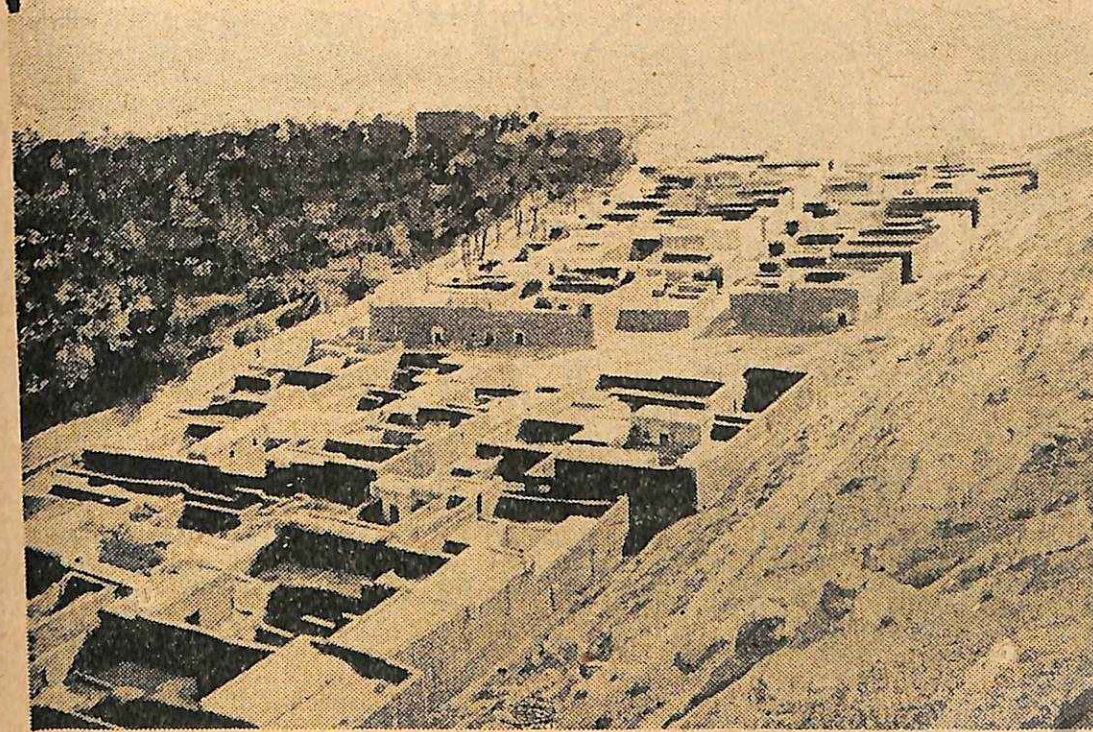
Ἐπίσης διὰ λίπασμα χρησιμοποιεῖται καὶ τὰ ὑπολείμματα ἐξ ἀμμωνίας ἐκ τῆς καθάρσεως τοῦ φωταερίου, τὰ ὁποῖα καὶ περιέχουν περίσσειαν ἀζώτου.

Πῶς ἐσχηματίσθησαν αἱ ἔρημοι

Ὅπου δὲν βρέχει ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἡ βλάστησις γίνεται ὀλοὲν σπανιωτέρα, παύει δὲ τελείως εἰς τὰ μέρη ὅπου εἶνε συνεχὴς ἡ ἀτμοσφαιρική ξηρασία. Ἀποτέλεσμα τῆς ξηρασίας τῆς ἀτμοσφαίρας εἶνε καὶ ἡ γεωλογικὴ ἐπενέργεια εἰς τὴν διαμόρφωσιν ὀρισμένων περιοχῶν τῆς ὑδρογείου σφαίρας εἰς ἐρήμους. Ἀπὸ τὰς

καὶ αἱ ἄλλαι ἐρήμοι φαίνεται ὅτι ἀπετέλουν εἰς παρελθούσας γεωλογικὰς περιόδους βυθοὺς θαλασσῶν.

Ἐν τούτοις, παρὰ τὸ ὅτι αἱ γνῶμαι τῶν περισσοτέρων γεωλόγων συμπίπτουν ὡς πρὸς τὸ ὅτι ἡ Σαχάρα ὑπῆρξε βυθὸς θαλάσσης, ἐν τούτοις ἡ σύστασις καὶ ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους της, τὸ ὁποῖον ἐ-

Ἡ ὅασις καὶ ὁ σινοισμὸς τοῦ Λαγκουάτ, εἰς τὴν Σαχάραν.

χαρακτηριστικώτερας ἐρήμους αἱ ὁποῖαι ἐσχηματίσθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἶνε ἡ ἐρημος Σαχάρα, ἡ ὁποία κατέχει τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς βορείου Ἀφρικῆς.

Τὸ ἱστορικὸν τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἐρήμου ταύτης δὲν εἶνε ἀκριβῶς γνωστὸν. Πολλοὶ υποθέτουν ὅτι ἡ ἐρημος αὕτη ἀπέτελε εἰς παναρχαίους χρόνους βυθὸν θαλάσσης. Τοιοῦτοτρόπως ἐξηγεῖται πῶς ἡ Σαχάρα εἶνε τόσο ἀγονος καὶ κεκαλυμμένη ἀπὸ ἄμμον, παρουσιάζει δίνας κτλ., δηλαδὴ φαινόμενα τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται εἰς θαλασσίας ἐκτάσεις. Ἀκόμη καὶ ἡ παρουσία εἰς μερικά μέρη ὕδατος μεγάλης πυκνότητος καὶ φεαλμύρου καὶ εἰς ἄλλα ἡ εὐρεσις καγγυλίων καὶ ἄλλων συντριμμάτων θαλασσίων ζώων στηρίζει τὴν ἰδέαν αὐτήν.

Ὅλα αἱ ἐρήμοι τοῦ παλαιοῦ κόσμου φαίνονται ὅτι ἀποτελοῦν μεγάλην ἄλυσιν μετὰ τῶν, ὅπως ἡ Γόβι τῆς Κίνας, καὶ αἱ ἐρήμοι τοῦ Τουρκεστάν, τῆς Περσίας καὶ τῆς Ἀραβίας εἰς τὴν Ἀσίαν, τῆς Σαχάρας καὶ τῆς Λιβύης εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Ἡ ἄλυσιν τῶν ὁποίων ἀποτελοῦν αἱ ἐρήμοι αὐταὶ ἔχει μήκος 15.000 χιλιόμετρα περίπου καὶ διήκει ἀπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. Ἡ σύστασις των, ἀκόμη δὲ καὶ ἡ μορφή των εἶνε σχεδὸν ἡ ἴδια. Ὅπως ἡ Σαχάρα οὕτω

νίστε παρουσιάζει καὶ ὑψώματα 170 καὶ πλέον μέτρων, φανερόνουν κατ' ἄλλους ἐπιστήμονας ὅτι ἡ διαμόρφωσις τῆς ἐρήμου ὀφείλεται εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνέμων, οἱ ὁποῖοι ἀποδιώκουν τὰ σύννεφα καὶ συνεπῶς σπανίως βρέχει.

Ὁ φυσιοδίφης Ἑρρίκος Σίρμερ, κατόπιν ἀλεπαλλήλων ἐπισκέψεων του εἰς τὴν ἐρημον, παρατήρησεν ὅτι κατὰ τὸν χειμῶνα πνέουν πολὺ ἀσθενεῖς ἀνέμοι εἰς τὰ θόρεια καὶ εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐρήμου καὶ ἡ ἀτμοσφαιρική πίεσις εἶνε μεγάλη, ἐνῶ ἀντιθέτως κατὰ τὸ ἔαρ, ἡ πίεσις εἶνε μικρά καὶ πνέουν θαλάσσιοι ἀνέμοι πλήρεις ὕδατῶν τοὺς ὁποίους παραλαμβάνουν ἐκ τῆς ἐξατμίσεως τοῦ θαλασσίου ὕδατος. Ὁ ὑγρὸς ἀήρ, ὁ ὁποῖος κυκλοφορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐρήμου ἐφαίνεται σχεδὸν ἀμέσως λόγῳ τῆς μεγάλης θερμότητος τῆς ὁποίας ἐκπέμπει ἡ ἄμμος. Παρὰ ταῦτα, λόγῳ τῆς γεινιάσεως μεγάλων ὀρέων καὶ κυρίως τῆς ὀροσειρᾶς τοῦ Ἀτλαντος, ἐνίοτε βρέχει καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Σαχάρας.

Κατὰ κανόνα ὁ ζωικὸς καὶ ὁ φυτικὸς πλοῦτος τῶν ἐρήμων εἶνε τελείως διάφορος τῶν ἄλλων μερῶν τῆς γῆς, σύμφωνος δὲ μετὰ τὴν ξηρότητα τοῦ ἀέρος καὶ τὴν ἀφορίαν τοῦ ἐδάφους. Τὰ φυτὰ τῶν ἐρήμων ἐκτάσεως ἔχουν κυρίως ἀνεπτυγμένα τὰ ὑδροφόρα μόρια των, διὰ τὰ ἀντέχουν περισσότερο εἰς τὴν ξηρασίαν. Ὁ ταχὺς σχηματισμὸς χονδροῦ κορμοῦ προστατεύει

τοὺς νεαροὺς βλαστοὺς μερικῶν φυτῶν ἀπὸ τὴν ταχέαν ἐξάτμισιν. Τὰ φύλλα τῶν περισσοτέρων φυτῶν καλύπτονται ἀπὸ παχὺ στρώμα κολλώδους χρωστικῆς οὐσίας, ἡ ὁποία εἶνε κακὴ ἀγωγὸς τῆς θερμότητος.

Ὁ ζωικὸς κόσμος τῆς ἐρήμου Σαχάρας εἶνε πτωχὸς εἰς εἶδη, καὶ ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ καμήλους, διάφορα εἶδη ἀντιλόπων, αἴγας, πρόβατα, αἰγάρους, μερικά εἶδη τρωκτικῶν καὶ μικρῶν σαρκοφάγων. Τὰ πτηνὰ εἶνε σπανιώτατα. Ἀντιθέτως τὰ ἐρπετὰ εἶνε πολυπληθέστατοι, ἐχιδναί, σαῦροι, σκορπιοί, τὰ ὁποῖα εὐνοεῖ ὁ καταθλιπτικὸς ἥλιος. Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ζῷα σπανίως πίνουν νερό.

Πολλάκις αἱ ἐρήμοι διασχίζονται ἀπὸ ἐπιμήκεις βαθεῖς κοιλότητες, αἱ περισσώτεροι τῶν ὁποίων δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ παλαιοὶ ρύακες, ποταμοὶ ἢ καὶ λίμναι, ποὺ ἀπεξηράνθησαν κατὰ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν, λόγῳ τῶν σπανιωτάτων βροχῶν καὶ τῆς μεγίστης ἐξατμίσεως τῶν ὑδατῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν λίμναι τὸ νερὸ των εἶνε ὀλίγον, πυκνὸν καὶ ἀλμυρὸν, πολλὰς φορές δὲ τόσοσιν μεγάλη καὶ ταχέα εἶνε ἡ ἐξάτμισις ὥστε σχηματίζεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν των στρώμα ἄλατος.

Ἡ σπάνις τοῦ ὕδατος, ἡ ὁποία παρατηρεῖται εἰς τὰς ἐρήμους, παρεμποδίζει τὴν πυκνὴν βλάστησιν, ἀλλ' ἡ τοπικὴ ὑγρασία δημιουργεῖ τὰς ὁάσεις. Τὰ ὑπόγεια ὕδατα τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν συναθροίζονται εἰς ὀρισμένον σημεῖον καὶ εἰς μικρὸν ἢ μέγα βάθος καὶ ἐκεῖθεν, ρέοντα ὑπογίως καὶ κατερχόμενα πρὸς τὰς πεδιάδας, διαποτίζονται δὲ τὸ ἔδαφος, ἐπιτρέπουν τὸν σχηματισμὸν βλαστήσεως. Αὗται εἶνε αἱ ὁάσεις, ὧν κυριώτεροι εἶνε τοῦ Φαγιούμ, τῆς Χάργκας, τῆς Δάκκας, τῆς Σίους, ὅπου ἄλλοτε τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀμμωνίου κλπ.

Εἰς τὰς ὁάσεις, ὅπου τὸ ὕδωρ ἀναδύεται διὰ πηγῶν ἢ καὶ τεχνητῶς διὰ τῆς ἀναρύξεως φρεάτων βάθους 100 — 170 μέτρων, εὐδοκίμων κυρίως τὰ λαχανικά καὶ τὰ δημητριακά, ὅπως ἡ κριθή, ὁ σίτος κτλ., διάφορα ὀπώρα καὶ κυρίως οἱ φοίνικες.

Η ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΣ ΤΩΝ ΔΕΡΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΪΑΣ

Αἱ ἀρμόδιαι ὑπηρεσίαι τῶν διαφόρων στρατῶν ἀσχολοῦνται μετὰ τὴν μελέτην τῶν παραγόντων οἱ ὁποῖοι συνιστοῦν τὴν ἀντοχὴν τῶν δερμάτων διὰ κατώματα (σάλλες). Τὸ ζήτημα ἐνέχει ἰδιαιτέρων σημασίαν, διότι θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ ἐνίσχυσις τῶν δερμάτων διὰ τὰ μὴ φθείρονται εὐκόλως, οὕτω δὲ θὰ προέκυπτε σημαντικὴ οἰκονομία, προκειμένου μάλιστα περὶ τῶν συγχρόνων μεγάλων στρατῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀνάγκην ἑκατομμυρίων ζευγῶν υποδημάτων. Τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν ἀπέδειξαν ὅτι τὰ δέρματα φθιρῶνται ὀλιγώτερον ὅταν εἶνε ὑγρὰ, κατὰ συνέπειαν δὲ τὰ δέρματα τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἰδιότητα νὰ συγκρατοῦν τὴν ὑγρασίαν εἶνε περισσότερο ἀνθεκτικά.

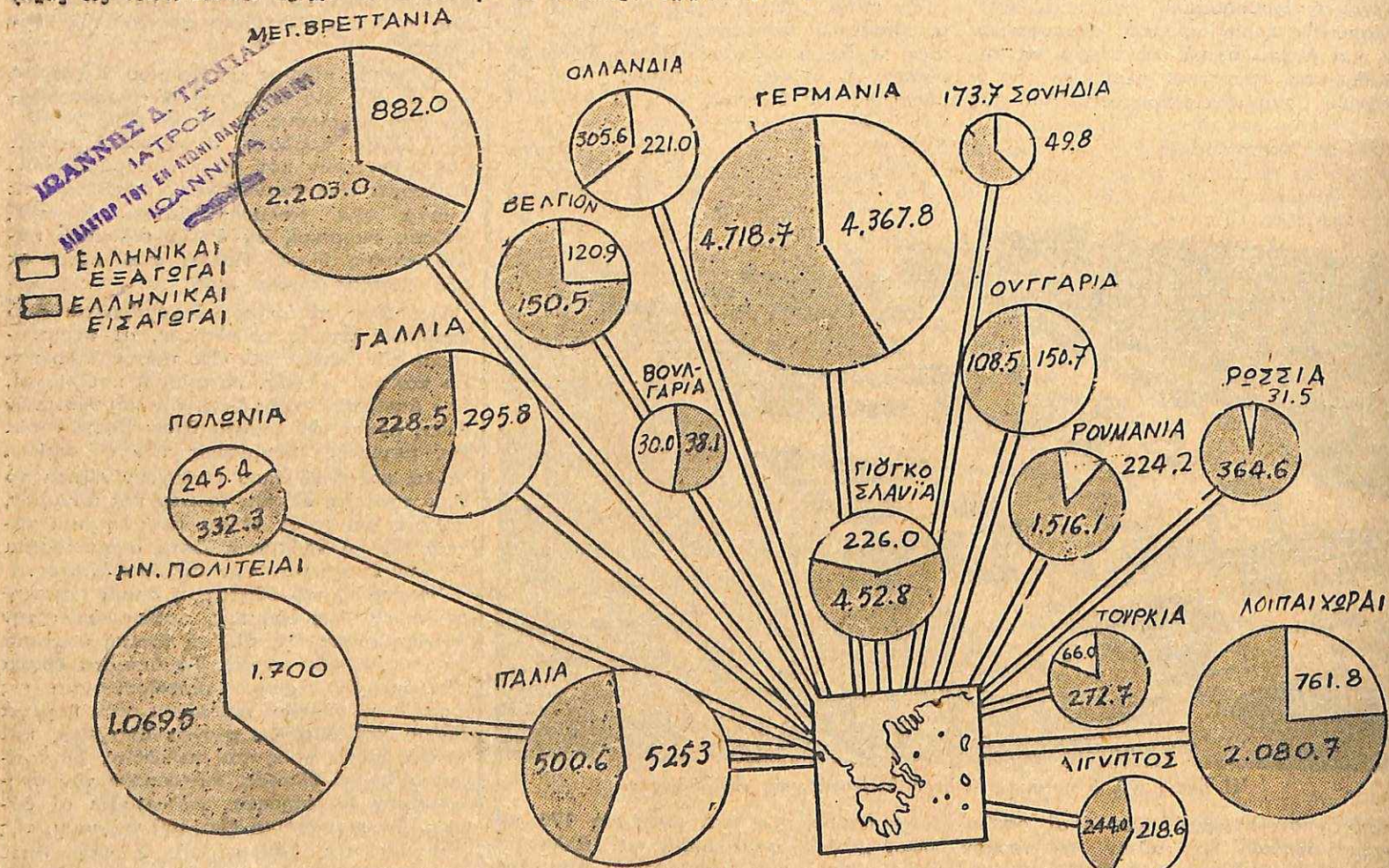
ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὸ 1938 ἡ ἀξία τῶν Ἑλληνικῶν εἰσαγωγῶν ἀνῆλθεν εἰς 14.761.139.500 δραχμᾶς, ἡ δὲ ἀξία τῶν ἐξαγωγῶν μας πρὸς τὰς ἄλλας χώρας εἰς 10.149.180.000 δραχμ. Ἡ διαφορὰ

μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἀριθμῶν, ἀνερχομένη εἰς 4.511.959.500 δραχμᾶς λέγεται ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορίου ἰσοζυγίου τῆς χώρας.

Ἡ κατωτέρω σχηματικὴ παράστασις δει-

κνύει τὴν ἀξίαν τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν ἀπὸ τὰς κυριωτέρας χώρας. (*Οἱ οἱ ἀριθμοὶ δηλοῦν ἑκατομμύρια δραχμῶν).

Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΧΑΛΥΒΟΣ ΚΑΙ ΣΙΔΗΡΟΥ

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ παραγωγή χαλύβος καὶ σιδήρου ἀποτελεῖ τὸν καλύτερον δείκτην διὰ τὴν πορείαν τῆς διεθνούς οἰκονομίας, καθότι ὁ χαλύβς καὶ ὁ σίδηρος εἶναι δύο προϊόντα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται εὐρύτατα ἀπὸ τὴν παγκόσμιον βιομηχανίαν. Ὅπως ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ γερμανικοῦ περιοδικοῦ «Χάλυψ καὶ Σίδηρος» ἡ παραγωγή καθαροῦ χαλύβος εἰς ὅλον τὸν κόσμον κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1939 ἀνῆλθεν εἰς 63.440.000 τόννους, ἔναντι 52.140.000 κατὰ τὸ α' ἑξάμηνον τοῦ 1938. Ἡτοι ἐσημειώθη αὐξήσις κατὰ 21.7%. Ἐπίσης ἡ παραγωγή καθαροῦ σιδήρου ἔφθασεν εἰς 47.090.000 τόννους, ἔναντι 39.970.000 κατὰ τὸ α' ἑξάμηνον τοῦ 1938.

Ἡ αὐξήσις ἐσημειώθη κυρίως εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους. Αἱ ἐν Εὐρώπῃ θηρικάνοι παρήγαγον κατὰ τὸ α' ἑξάμηνον τοῦ 1939 38.830.000 τόννους, ἔναντι 35.750.000 κατὰ τὸ αὐτὸ ἑξάμηνον τοῦ 1938, ἐνῶ αἱ ὠψιμάνοι τῶν ἄλλων ἡπείρων παρήγαγον κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα 24.640.000 τόννους, ἔναντι 16.400.000 κατὰ τὸ α' ἑξάμηνον τοῦ 1938.

Ἐπίσης ἡ ἐν Εὐρώπῃ παραγωγή καθαροῦ

σιδήρου ἀνῆλθε κατὰ τὸ α' ἑξάμηνον τοῦ 1939 εἰς 30.110.000 τόννους, ἔναντι 28.060.000 κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα τοῦ 1938, ἐνῶ εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους (Ἀμερικὴν κ.λ.π.), ἡ παραγωγή ἀπὸ 11.920.000 τόννους κατὰ τὸ α' ἑξάμηνον τοῦ 1938 προώδευσεν μέχρι τῶν 16.990.000 τόννων κατὰ τὸ α' ἑξάμηνον τοῦ 1939.

Ἡ παραγωγή τῶν μεταλλουργειῶν τῆς Αὐστραλίας, τῶν Βρετανικῶν Ἰνδιῶν, τῆς Κίτης, τοῦ Μεξικοῦ, τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς σημειώνει αὐξήσιν σταθεράν.

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

Ἡ αὐξήσις σημασία διὰ τὴν παγκόσμιον οἰκονομίαν τοῦ πετρελαίου ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἐξαιρετικὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς του. Οὕτω, ἐνῶ κατὰ τὸ 1929 παρήχθησαν 211.046.000 τόννοι, κατὰ τὸ 1938 ἡ παραχθεῖσα ποσὸς τῆς ἀνῆλθεν εἰς 280.276.000. Ἡτοι ἐντὸς μῆος 10ετίας ἐσημειώθη αὐξήσις κατὰ 32.8%. Ἀναλογος αὐξήσις παρατηρήθη καὶ εἰς τὴν κατα-

νάωσιν: Ἀπὸ 1.348.000.000 βαρέλια κατὰ τὸ 1929, ἔφθασεν τὸ 1938 εἰς 1.907.000.000, δηλαδή ἐσημειώθη αὐξήσις κατὰ 41.5%.

Η ΕΦΕΤΕΙΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΜΒΑΚΟΣ

Ἡ ἔκθεσις τοῦ Ἀμερικανικοῦ Γραφείου Βάμβακος περὶ τῆς ἐφετείνης βαμβακοπαραγωγῆς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν προεκάλεσε γενικὴν ἐκπλήξιν διότι αἱ προβλέψεις τῆς εἰς τὴν χαμηλότεραι ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην μέχρι τοῦδε, ἀν καὶ πάντως ἡ παραγωγή θὰ εἶναι ἡ μεγαλύτερα ἀπὸ τὰς ἐσοδείας τῶν τελευταίων δέκα ἐτῶν. Αἱ προβλέψεις εἶναι διὰ 11,412.000 δέματα.

Ἐξ ἄλλου, εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐσπάρησαν διὰ βάμβακος 1.624.817 φεδάνια ἔναντι 1.783.911 φεδανίων τοῦ παρελθόντος ἐτους, παρουσιαζομένης οὕτω μειώσεως κατὰ 9%. Ἰδίως ἐμειώθη ἡ ἔκτασις τῶν σπαρειῶν διὰ βάμβακος Σαμελλαγίδη γαιῶν (69,348 φεδάνια, ἔναντι 138.226 κατὰ τὸ 1938 καὶ 161.330 κατὰ τὸ 1937).

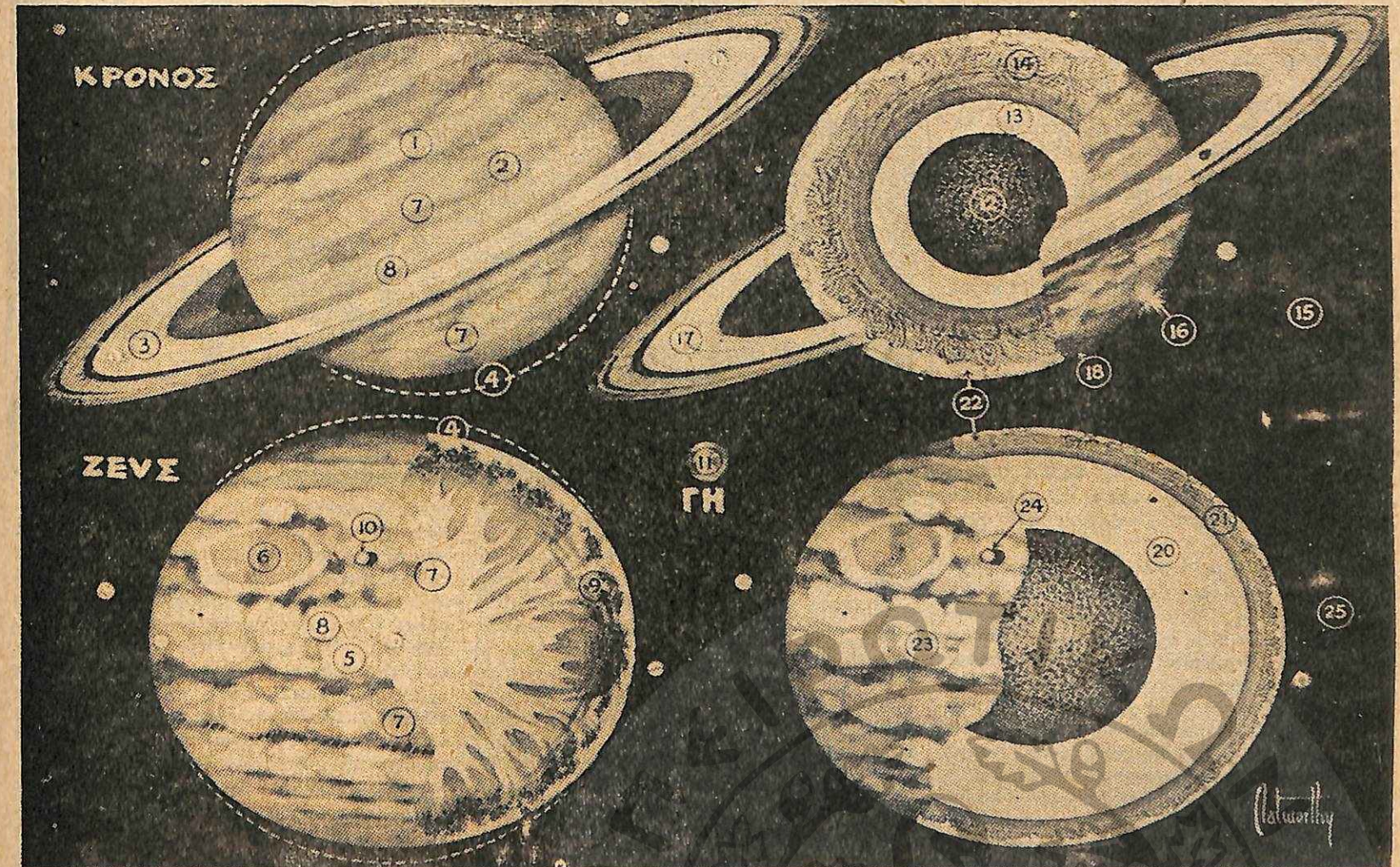
ΖΕΥΣ ΚΑΙ ΚΡΟΝΟΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΥΝ ΝΕΑ ΜΥΣΤΙΚΑ

Πλήρης ἀναθεώρησις τῶν σκέψεων καὶ τῶν ἀρχῶν ἐγένετο προσφάτως εἰς τὸν ἀστρονομικὸν κόσμον, ὡς ἀποτέλεσμα ἀναζητήσεων αἱ ὁποῖαι τεῖνουν νὰ ἀποδείξουν ὅτι οἱ μεγάλοι πλανῆται, θεωρούμενοι μέχρι τοῦδε ὡς πεπυρακτωμένοι καὶ φωτεινοί, εὐρίσκονται πράγματι εἰς ἐξαιρετικῶς ψυχρὰν κατάστασιν. Εἰς τὴν παρατιθεμένην εἰκόνα, τὰ εἰς τὸ ἀριστερὸν εὐρίσκόμενα σχήματα τῶν πλανητῶν Διδὸς καὶ Κρόνου δεικνύουν τὴν μέχρι τοῦδε ἀντί-

ληψιν, καθ' ἣν οἱ δύο οὗτοι μεγάλοι πλανῆται εἶναι πεπυρακτωμένοι, τὰ δὲ εἰς τὸ δεξιὸν σχήματα ἐμφανίζουν τὴν ἥδη κρατοῦσαν ἀντίληψιν περὶ τῆς ψυχρᾶς καταστάσεως τῶν δύο πλανητῶν. Αἱ παλαιαὶ καὶ αἱ νέαι ἀντιλήψεις σχετικῶς μὲ τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται οἱ δύο πλανῆται ἐξηγοῦνται κατωτέρω.

Δέον νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολον, ὅπωςδήποτε, νὰ ἐξετασθῶν ἀπὸ ἐρ-

γαστηρίου αἱ συνθήκαι ὑφ' ἃς ὑφίσταται ἡ ὕλη εἰς τοὺς πλανῆτας τοῦτους. Αἱ ἐξηγήσεις περὶ τῆς παρατηρουμένης ἐπὶ τοῦ Διδὸς, εἶναι ἀμφίβολον ἐὰν ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν πραγματικότητα. Οὕτε εἶναι βέβαιον ὅτι εἶναι ὁρθὰ ὅσα μέχρι τοῦδε ἐπιστεύοντο περὶ τῶν δακτύλων τοῦ Κρόνου, αἱ ὁποῖαι καθιστῶσιν αὐτὸν τὸ ὠραιότερον καὶ τὸ πλέον ἐνδιαφέρον οὐράνιον φαινόμενον.

ΠΑΛΑΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

- 1 Ὑψη ἐλαφρότερα ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλον πλανήτην, ἐπιφάνεια ἐξαιρετικῶς ἀνόμαλος.
- 2 Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ πλανήτου εἶχε χαρακτηριστὰ ἀερώδη καὶ ἐξαιρετικὴν θερμότητα.
- 3 Ρεῦματα ταχύτητος 1400 χλμ. καθ' ὥραν τὰ ὁποῖα εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀφείλωνται εἰς ἡλιακὴν ἐνέργειαν. Μόνον ἡ ἐσωτερικὴ θερμότης θὰ ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ αὐτά.
- 4 Ἐπιστεύετο ὅτι οἱ δακτύλιοι εἶναι μετεωρικὴ ὕλη ἢ ἰονισθέντα μόρια, παρούσια πρὸς ἡλεκτρόνια, ἀκτινοβολούμενα ἀπὸ τὸν ἥλιον.
- 5 Πόλοι πεπλατυσμένοι. Περιστροφὴ ταχύτατη. (Παρὰ τὸν ἰσημερινὸν τοῦ Διδὸς ἡ ταχύτης τῆς περιστροφῆς εἶναι 45300 χλμ. καὶ παρὰ τὸν ἰσημερινὸν τοῦ Κρόνου 35900 χλμ. καθ' ὥραν).
- 6 Πυκνότης παρομοία πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου καὶ ὁμοιοῦ ὕδατος 1 πρὸς 4.
- 7 Ἡ μεγάλη Ἐρυθρὰ Κηλὶς, μήκους ὑπερτὰ 30000 χλμ. δεικνύει μεγάλαν τοπικὴν θερμότητα.

- 7-7 Ἐξαιρετικῶς μεγάλας διαταραχαί, κατὰ πλάτος ὁμοια πρὸς τὰς τοῦ ἡλίου.
- 8-8 Λαμπροτάτη ἀκτινοβολία, πιθανώτατα ὀφειλομένη εἰς πυρκαϊκῶσιν.
- 9 Διαφορὰ ταχύτητος τῆς περιστροφῆς, μὴ παρατηρούμενη εἰς τὴν γῆν, ὀφειλόμενα προφανῶς εἰς ἀερίωδεις μάζας.
- 10 Δορυφόροι λαμπρότατοι καθ' ἑαυτοὺς, σκισζόμενοι κατὰ τὴν περιφορὰν αὐτῶν περὶ τὸν Δία.
- 11 Ἡ Γῆ κατὰ τὴν αὐτὴν κλίμακα.

ΝΕΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

- 12 Πυρὴν διαμέτρου 45000 χλμ.
- 13 Περιδῶλμα τοῦ πυρήνος κατάψυχρον, βάθους 9600 περίπου χιλιομέτρων.
- 14 Ἀτμόσφαιρα ὕψους 26000 χλμ.
- 15 Μικροὶ δορυφόροι, πυκνότητος μικροτέρας ἀπὸ τὴν τῆς χιόνος.
- 16 Ἀστὴρ ἐμφανιζόμενος ὡς διαφανὴς εἰς σημαντικὸν βάθος. Αἱ φωτογραφίαι δὲν δεικνύουν στερεὰν ἐπιφάνειαν.

- 17 Δακτύλιοι σχηματιζόμενοι ὑπὸ ἀναριθμήτων μορίων.
- 18 Πόλοι πεπλατυσμένοι, λόγῳ τῆς σχετικῆς σμικρότητος τοῦ στερεοῦ πυρήνος.
- 19 Πυρὴν διαμέτρου 70000 χλμ.
- 20 Πάγοι βάθους 26000 χλμ.
- 21 Ἀτμόσφαιρα ὕψους 9500 χλμ. Ἡ πίεσις εἶναι χιλιάδες μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιρικὴν πίεσιν τῆς γῆς, ἱκανὴ νὰ στερεοποιήσῃ καὶ τὰς ἐν συνεχείᾳ ἀερίωδης καταστάσει μάζας.
- 22 Νέφη πιθανῶς ἀποτελούμενα ἀπὸ σταγονίδια ὕδατος ἀμμονίας ἢ μικροῦς κρυστάλλους.
- 23 Λαμπροτάτη ἐπιφάνεια, δεχομένη τὸ ἡλιακὸν φῶς καὶ ἀντανεφλίζουσα τὴν θερμότητα.
- 24 Μέλανα σκιά δορυφόρου, ἡ ὁποία εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ μόνον ἐὰν ὁ πλανῆτης δὲν εἶναι πεπυρακτωμένος.
- 25 Ἡ περιφορὰ τῶν δορυφόρων δεικνύει ὅτι ὁ πλανῆτης ἔχει στερεοποιηθῇ τελείως κατὰ τὸ κέντρον αὐτοῦ.

Δύναται νά θεραπευθῇ ὁ Καρκῖνος μέ τὸν «παγωμένον ὕπνον»;

Καταπληκτική ἀνακάλυψις ἔχει συγκινήσει τελευταίως τὸν ἱατρικὸν κόσμον. Ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος κατηγορία ἀσθενῶν, ζῇ σήμερον με νέαν ἐλπίδα, ἡ κατηγορία τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ καρκίνου. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἰατροὶ Τέμπλ Σ. Φαίη καὶ Λόουρενς Σμιθ, παρουσίασαν εἰς μίαν τελευταίαν συγκέντρωσιν τοῦ ἱατρικοῦ Συλλόγου εἰς τὸ Σαίν - Λουίς, μίαν κινηματογραφικὴν ταινίαν σχετικὴν με πειράματά των ἐπὶ καρκινοπαθῶν. Καὶ ἂν πράγματι δὲν ἦτο ἡ κινηματογραφικὴ ταινία, εἶνε ζήτημα ἂν ἡ ἔκθεσις τῶν δύο ἱατρῶν θὰ εὕρισκε τόσῃν ἀπήχησιν καὶ θὰ ἐγένετο τόσον πιστευτή.

Ἐξηπλωμένοι ἐπάνω εἰς κρεβάτια, εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Τέμπλ τῆς Φιλαδελφείας, γυμναὶ γυναῖκες ἦσαν πακεταρισμένες μέσα εἰς τὸν πάγον, σὰν παγωμένα ψάρια. Ἐπάνω τους ἔβαλαν ἠλεκτρικοὺς ἀνεμιστήρες. Τὰ μάτια των ἦσαν κλειστά, ἡ ἐλαχίστη δὲ ἐνδείξις συνειδήσεως ἔλειπεν ἀπὸ ἐπάνω των. Ἐφαίνοντο ὡς ἂν νὰ μὴ εἶχαν ζωὴν. Ἡ ἐσωτερικὴ των θερμοκρασία ἀπὸ τοὺς 98.6 βαθμοὺς Φαρενάιτ εἶχε πέσει κάτω τῶν ἐνεργητικῶν βαθμῶν, ποὺ δὲν ἐπιτρέπει τὴν ζωὴν εἰς οἰονδήποτε.

Τὰ ὄργανα τῆς πέψεως καὶ τῆς ἐκκρίσεως των ἔπαυσαν νὰ λειτουργοῦν. Ἀδιαφοροῦν ὅμως. Ὅπως ἀπέδειξεν ἡ ἀνάλυσις, τὸ αἷμα των δὲν ἐφωδιάζετο πλέον με περιττὰ στοιχεῖα διὰ νὰ τὰ ἀποβάλλῃ. Ὁ σφυγμὸς των εἶχε κατὰ τὰ φαινόμενα παύσει νὰ κτυπᾷ. Μόνον ἕνας εὐαίσθητος καρδιογράφος ἐφάνερωνεν ἕνα ἐλάχιστον ἵχνος ζωῆς καὶ ἀπεδείκνυνε ὅτι ἡ καρδιά κάθε ὑποκειμένου ἐξηκολοῦ καὶ νὰ κτυπᾷ ἀσθενέστατα, με ἄργον καὶ ἥρεμον ρυθμὸν.

Ἐπὶ πέντε ἡμέρας αἱ «παγωμένα» γυναῖκες ἔμεναν ἐσπλωμένα εἰς τὸν παγωμένον τὸν θάλαμον, ὅπως αἱ ἄρκοι μένοντες ἀκίνητοι τὸν χειμῶνα εἰς τὰ παγωμένα των σπήλαια. Κατόπιν οἱ πειραματιζόμενοι τοὺς ἐπανέφεραν εἰς τὴν συνειδήσιν με ἐνέσεις ζεστοῦ καφέ. Τὰ ὑποκείμενα ἐξυπνοῦσαν με μειδιάματα εἰς τὰ χεῖλη, με ἀνανεωμένον τὸν ὁργανισμόν των, ὡς ἔάν ὁ «ὕπνος» των νὰ ἦταν θαυδὺς συνηθισμένος ὕπνος, χωρὶς οὐνερα. Ὅπως ἔλεγαν δὲν ἠσθάνοντο οὐτε ἵχνος πόνου, ἀλλὰ μόνον μίαν εὐάρεστον αἴσθησιν νύστας, ἐφόσον ἦσαν «παγωμένα». Δὲν ἐνεθυμοῦντο τίποτε ἀπὸ τὸ κῶμα τῶν πέντε ἡμερῶν.

Αἱ τριανταδύο γυναῖκες ποὺ ὑπεβλήθησαν εἰς τὸ τολμηρὸν πείραμα, ὑπέφεραν ἀπὸ καρκίνου καὶ οἱ ἱατροὶ τὰς εἶχαν «ἀπελπίσει», ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐγχειρισθοῦν.

Οἱ πειραματιζόμενοι ἱατροὶ ἤθελαν με τὴν θεραπείαν αὐτὴν νὰ σταματήσουν τὴν πρόοδον τῆς ἀσθενείας, ὅπως ἀκριβῶς ὁ πάγος ἐμποδίζει τὴν πρόοδον τῶν μι-

κροβίων εἰς τὰς τροφὰς ποὺ τοποθετοῦνται εἰς τὰ ψυγεῖα. Ἐπανειλημμένως κατὰ τὸ διάστημα σαράντα ἡμερῶν αἱ ἀσθενεῖς ὑπεβλήθησαν ἐκουσίως εἰς τὴν θεραπείαν αὐτὴν τοῦ «παγωμένου ὕπνου». Ὅπως ἀνέφεραν εἰς τὴν ἔκθεσιν των οἱ ἱατροὶ, μερικαὶ ἀσθενεῖς ἐπάγωνσαν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν θερμοκρασίαν των ὀγδόντα ἐννέα βαθμῶν. Ἡ θερμοκρασία μιᾶς ἀσθενοῦς κατέπεσε προσωρινῶς εἰς τοὺς ὀγδόντα δύο βαθμοῦς.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς θεραπείας ἦσαν ἀπαστεῦτως καλὰ. Αἱ γυναῖκες ἐκέρδισαν εἰς θάρος. Οἱ πόνοι των ἀνεκουφίσθησαν. Ἀρχισαν νὰ εὕρισκουν νέον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ζωὴν. Μέσα εἰς ἕνα διάστημα εἰκοσιτεσσάρων ἑως σαράντα ἡμερῶν, τὸ οἶδημα τοῦ καρκίνου ἤρχιζε ταχέως νὰ ὑποχωρῇ. Πληγαὶ ποὺ ἐφαίνοντο προηγουμένως ἀθεράπευτοι ἤρχισαν νὰ θεραπεύονται καὶ εἰς δύο ἀσθενεῖς ἐξηφανίσθησαν τελείως. Ὅπως εἶχαν προβλέψει οἱ δύο ἱατροὶ, ἐσημειώθησαν ὑποτροπὰι, ὁλέθρια διὰ μερικὰς ἀσθενεῖς ποὺ εἶχαν ὑποφέρει ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀπὸ καρκίνου εἰς προϊόντα στάδια. Αἱ ἀσθενεῖς αὗτοι θὰ ἀπέθνησκον ὀπωσδήποτε. Εἰς ἄλλας ὅμως περιπτώσεις ἡ ὑποτροπὴ τῆς ἀσθενείας μὲλλον καθυστέρησε καὶ ὅταν παρουσιάσθῃ ἦτο ὀλιγώτερον σοβαρὰ ἀπὸ κῶμα ἄλλην ὑποτροπὴν, ἡ ὁποία παρουσιάζετο ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴν ἄλλων εἰδῶν θεραπείας.

Τὰ νέα πειράματα εἶνε τόσο νέα, ὥστε κανεὶς δν γνωρίζει ἀκόμη ἐπὶ πόσον διάστημα δύναται νὰ παρατείνῃ ὁ «παγωμένος ὕπνος», τὴν ζωὴν τῶν «ἀσπληνισμένων» ἀσθενῶν, οὔτε ποῖα πλεονεκτή-

ματα δύναται νὰ ἐπιτύχουν με τὴν θεραπείαν αὐτὴν ἀσθενεῖς ποὺ εὕρισκονται εἰς ὀλιγώτερον προχωρημένα στάδια τοῦ καρκίνου. Διὰ τοῦτο οἱ δύο ἱατροὶ ἀνέφεραν ὅτι δὲν ἱσχυρίζονται ὅτι με τὰ μέσα αὐτὰ ἡ «θεραπεία» τοῦ καρκίνου εἶνε ἐξησφαλισμένη. Περιγράφουν μάλλον τὴν τολμηρὰν τὴν θεραπείαν ὡς «χρήσιμον, σπουδαῖον καὶ σημαντικὸν βοήθημα τῆς θεραπείας τοῦ καρκίνου» καὶ μάλιστα ἐν συνδυασμῷ με τὴν θεραπείαν δι' ἀκτίνων Ραϊντγκεν.

Πολλοὶ ἱατροὶ οἱ ὁποῖοι παρακολοῦθησαν τὴν ταινίαν τῶν δύο πειραματιζομένων ἱατρῶν, πιστεύουν ὅτι ἡ θεραπεία διὰ τοῦ «παγωμένου ὕπνου» θὰ χάρισι εἰς τὴν ἱατρικὴν ἀνυπολογίστως πολὺν ὅπλον. Ἰσως νὰ δύναται, λέγουν, νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὰς καρδιακὰς παθήσεις. Καμμία ἄλλη μορφή θεραπείας, ὑποστηρίζουν, δὲν δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὴν καρδίαν τόσον τελείαν ἀνάπαυσιν.

Ἐπίσης, ὑπάρχει ἡ γνώμη ὅτι ὁ «παγωμένος ὕπνος» δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν «κλονισμόν τῆς ἱνσουλίνης», δραστικὴν, ἀλλ' ἀποτελεσματικὴν μέθοδον ἐφαρμοσθεῖσαν κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος, διὰ τὴν θεραπείαν ὀρισμένων κατηγοριῶν παραφροσύνης. Κατὰ τὴν θεραπείαν δι' ἱνσουλίνης ὁ ἀσθενὴς περιπίπτει εἰς κῶμα βαθύ, τὸ ὁποῖον πιστεύεται, ὅτι ἐπιδρᾷ σημαντικῶς ἐπὶ τῆς θεραπείας. Τὸ κῶμα ποὺ ἐὰν ἐπιτυχάνεται με τὸ «πάγωμα» θὰ ἔχῃ καλύτερα ἀποτελέσματα με ὀλιγωτέραν σωματικὴν ἀντίδρασιν.

Ἀλλ' εἶνε δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ θεραπεία μικροβιακῶν ἀσθενειῶν διὰ τοῦ

«παγωμένου ὕπνου»; Αὐτὸ θὰ ἦτο δυνατόν ἂν τὸ μικρόβιον ποὺ ζῇ μέσα εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὄργανισμόν ἠδύνατο νὰ καταστραφῇ λόγῳ ἀνεπαρκοῦς θερμοκρασίας. Εἶνε ἤδη γνωστὸν ὅτι κατεπολεμήθησαν ἤδη ἐπιτυχῶς μικρόβια με τὴν ἀνύψωσιν τῆς θερμοκρασίας τοῦ ἀσθενοῦς κατὰ μερικοὺς βαθμοὺς, μέσα εἰς μίαν «ραδιοπυρετικὴν μηχανήν». Ὁ ὕποβιασμός τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος θὰ ἠδύνατο νὰ εἶνε ἀποτελεσματικὸς εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς φυματίωσης καὶ ἄλλων ἀσθενειῶν. Ἀκόμη καὶ ἂν τὰ μικρόβια δὲν κατεστρέφοντο μέσα εἰς τὰς δυναμείας νὰ ἐπιτευχθοῦν θεραπείας, θὰ ἦτο τοῦλάχιστον δυνατόν νὰ παρεμποδισθῇ ἡ ἀνάπτυξις των με τὸ νὰ δοθῇ εἰς τὸ σῶμα ὁ ἀπαραίτητος χρόνος διὰ νὰ ἀναλάβῃ καὶ νὰ συγκεντρώσῃ δυνάμεις εἰς τὴν πάλιν τοῦ πρὸς ἀνάρρωσιν.

Ὅταν τὰ ζῶα περιπίπτουν εἰς χειμερίαν νάρκη, ὁ σφυγμὸς των φαίνεται νὰ ἐξαφανίζεται. Ἡ ἀναπνοὴ των σχεδὸν σταματᾷ. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰ θερμόαιμα ζῶα ἡ θερμοκρασία πίπτει σχεδὸν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ περιβάλλοντός των. Μέχρι σήμερον ὀλίγαι ἐνδείξεις ὑπάρχον ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἦτο δυνατόν νὰ ὑποστοῦν τὴν ἰδίαν τύχην καὶ οἱ ἐνδείξεις αὗται ἐκαλύπτοντο ἀπὸ μυστηρίον.

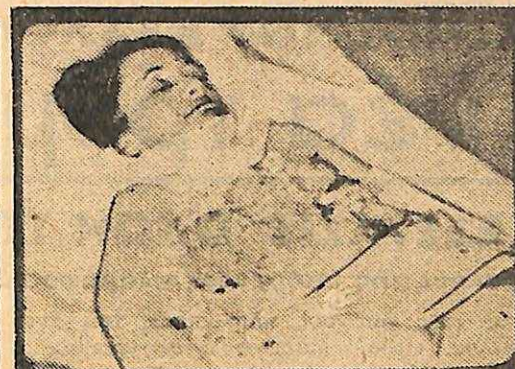
Με μίαν προσπάθειαν τῆς θελήσεως οἱ Γιόγκ τῶν Ἰνδιῶν περιπίπτουν εἰς κατάστασιν ὕπνωσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν δλαὶ αἱ λειτουργίαι τῆς ζωῆς σταματοῦν. Ἡ ἀσθένεια τοῦ ὕπνου καὶ ἡ καταληψία παρέχουν ἀκόμη γνωστότερα παραδείγματα τὰς μῆδον ἀνυμάλου καταστάσεως ποὺ ὁμοιάζει με τὴν νεκροφάνειαν. Ἐχει λεχθῇ ἐπίσης ὅτι Ρῶσοι χωρικοὶ καταφεύγουν εἰς ἕνα εἶδος χειμερίας νάρκης, τυλιγμένοι μέσα εἰς πυκνὰ γουνορικά, διὰ νὰ διέλθουν τὸν χειμῶνα, ἐν καιρῷ λιμοῦ.

Μόνον ὅμως οἱ μυθιστοριογράφοι ἐφαντάσθησαν ἕως σήμερον ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ περιπέσῃ εἰς κατάστασιν τεχνητῆς νεκροφάνειας.

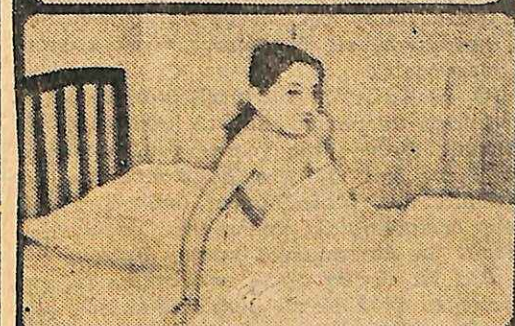
Ἐνας ἀπὸ τοὺς διασημότερους ζωολόγους, ὁ δόκτωρ Ἀλέξης Καρέλ, ἔγραψε πρό τινος ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ εὐρεθῇ τρόπος ὥστε οἱ ἄνθρωποι νὰ στεγνώνουν ὅπως τὰ χορταρικά καὶ κατόπιν νὰ ἀνασταίνονται ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον διάστημα. Ἀλλὰ τὸ πείραμα εἰς τὸ ὁποῖον ἐστήριξε τὸν συλλογισμόν αὐτὸν ἔγινεν ἐπάνω εἰς ἕνα μικροσκοπικὸν ὀδρόβιον πλάσματος με ὀκτὼ πόδας, ποὺ ὀνομάζεται θραδύπους.

Ἐπειτα ἔρχονται τὰ ψάρια, οἱ θάλασσοι καὶ ἄλλα ζῶα ποὺ ἐπάγωνσαν μέσα εἰς τὸ ἐργαστήριον καὶ κατόπιν ἐπανεῖσαν παραδόξως προτάσεις. Μία ἀπὸ τὰς πλέον περιέργους ἐξ αὐτῶν, ἦτο νὰ ἐξερευνηθοῦν αἱ «παγωμένα» ἐκτάσεις τῆς Βορείου Σιβηρίας με τὴν ἐλπίδα νὰ ἀνακαλυφθῇ κάποιοις θαμμένος μέσα εἰς τὴν πάγον μαμούθ, τὸν ὁποῖον νὰ προσπαθῶσιν οἱ ἐπιστήμονες νὰ ἐπαναφέρουν εἰς τὴν ζωὴν!

Περὶ τὰ 200 πρόσωπα προσεφέρθησαν

Ἡ περιόδος τῆς Διαχειμασεως, ὁμοιάζει με ὕπνον. Ὁ ἀσθενὴς δὲν δύναται νὰ ἀποκτήσῃ συνειδήσιν ἀλλ' ἀντιδρᾷ εἰς τὸν πόνον. Ἐπειτα ἀπὸ ὕπνου τεσσάρων ἡμερῶν ἐξυπνᾷ χωρὶς νὰ ἐνθυμείται ἀπολύτως τίποτε.

Ἡ ἀνωτέρω ἀσθενὴς ὑπέστη μίαν θεραπείαν διαχειμασεως, ἐπὶ δύο ἡμέρας. Καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν διάρκειαν παρουσιάζετο πλήρης διακοπὴ τῆς λειτουργίας τοῦ νεφροῦ τῶν ἐπὶ τῶν ὀστέων. Ὁ ἀσθενὴς συνέχεται ἔπειτα ἀπὸ τὴν θεραπείαν αὐτὴν με μεγαλύτεραν ὀρεξὴ καὶ γενικῶς καλύτεραν ὕψιν.

νὰ ὑποστοῦν τὸ πείραμα νὰ παγώσουν, ὅταν προσαφῶς κάποιοις ἱατροῦς ἀπὸ τὴν Καλλιφορνίαν εἶχε ζητήσει νὰ εὕρῃ ἄνθρωπον, θέλοντα νὰ παγώσῃ ζωντανός! Ὁ ἱατρὸς αὐτὸς ὑπεστήριξε ὅτι εἶχε παγώσει πιθήκους, τοὺς ἐφύλαξεν ἐπὶ ἡμέρας μέσα εἰς ψυγεῖον καὶ κατόπιν τοὺς ἀνέστησε. Οἱ ἐπιστήμονες ἀπήντησαν με σκεπτικισμόν εἰς τὰ πειράματά του καὶ αἱ ἀρχαὶ ἀπηγόρευον εἰς κάθε ἄνθρωπον νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὴν δοκιμασίαν αὐτὴν.

Τὰ πρόσφατα πειράματα τοῦ «παγωμένου ὕπνου» ἤρχισαν νὰ τίθενται εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τοὺς ἱατροὺς Φαίη καὶ Σμιθ κατὰ πολὺ ἀπλούστερον τρόπον. Οἱ ἱατροὶ ἤθελαν ἀπλῶς νὰ βελτιώσουν τὴν τεχνικὴν τῆς θεραπείας τοῦ καρκίνου τοπικῶς, με ψυχρὰ ἐπιθέματα. Διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐχρησιμοποίησαν μίαν ἀτμοκίνητον ἀντλία, ποὺ ἐκυκλοφοροῦσε παγωμένο νερὸ μέσα ἀπὸ ἕνα σωλῆνα ποὺ ἔμενε ἐπάνω εἰς τὸ δέρμα τοῦ ἀσθενοῦς. Ἡ θεραπεία αὕτη διὰ τῆς «ψύξεως» ἀπέδωσε ἀγαθὰ ἀποτελέσματα ὑποσχόμενα ἐλπίδας με τὴν ἀμεσον

ἀνακούφισιν τῶν ἀσθενῶν ἀπὸ τὸν πόνον. Μερικοὶ ὅμως τύποι καρκίνου ἦσαν πολὺ θαθεῖα ριζωμένοι μέσα εἰς τὸ σῶμα, ὥστε ὁ τρόπος αὐτὸς ἦτο ἀδύνατον νὰ τοὺς ὠφελήσῃ. Ἐσκέφθησαν λοιπὸν νὰ προχωρήσουν εἰς τὸ τολμηρὸν πείραμα τῆς «διαχειμασεως» καὶ νὰ χρησιμοποιήσουν τὴν νάρκη, τὸν «παγωμένον» αὐτὸν «ὕπνον», διὰ νὰ καταπολεμήσουν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νόσου, ποὺ με κανένα ἄλλο μέσον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ καταπολεμηθῇ.

Οἱ δύο ἱατροὶ ἐξακολουθοῦν ἐν πάσῃ μυστικότητι τὰ πειράματά των. Ἀλλ' ὁ ἱατρικὸς κόσμος ἔχει συγκινηθῇ καὶ περιμένει πλήρη ἐνδιαφέροντος τὰ ἀποτελέσματά των.

ΘΑ ΜΕΙΩΘΟΥΝ ΟΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΙ ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ;

Ἡ Γαλλία εἶνε, ὡς γνωστὸν, ἡ χώρα τῆς Εὐρώπης, εἰς τὴν ὁποίαν παρατηρεῖται ἡ μεγαλύτερα κατὰ πσοστὸν ἐλάττωσις τῶν γεννήσεων. Ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις ἀποβλέπουσα νὰ διορθώσῃ τὸ κακὸν ἔλαβε τελευταίως νομοθετικὰ μέτρα, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται ἡ αὐξήσις τῶν γάμων καὶ τῶν γεννήσεων. Ὑπολογίζεται, ὅτι ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας, ἡ ἀνέλιξις τῶν νομοθετικῶν μέτρων, ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννήσεων θὰ ἐλαττωθῇ τὸ 1942 εἰς 560.000, ἐνὸς τοῦ 1937 ἦτο 617.000, τὸ 1970 θὰ εἶνε ἀκόμη μικρότερος (500.000) καὶ τὸ 1995 θὰ πέσῃ εἰς τὰς 468.000. Κατὰ συνέπειαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ πληθυσμὸς τῆς Γαλλίας θὰ ἐλαττωταὶ κατὰ 200.000 ψυχὰς ἐτησίως. Ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῶν νέων νομοθετικῶν μέτρων θὰ ἐξαρτηθῇ τὸ ἂν τὸ κακὸν θὰ διορθωθῇ ἢ ὅχι.

Εἰς τὴν Γερμανίαν, κατὰ σχετικὴν μελέτην τῆς στατιστικῆς ὑπηρεσίας, ἐάν ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννήσεων ἐξακολουθήσῃ νὰ εὕρισκεται ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὰς τοῦ 1936, θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐλαττωταὶ κατ' ἔτος κατὰ 13000 — λόγῳ τῆς μειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γάμων κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Παγκοσμίου Πολέμου.

Ὡς τὸ 1955 θὰ γεννηθοῦν εἰς τὴν Γερμανίαν 1.230.000 βρέφη ἐναντί 1.400.000 γεννηθέντων τῷ 1937. Βραδύτερον ὁ ἀριθμὸς τῶν γεννήσεων θὰ ἀρχίσῃ νὰ αὐξάνῃ καὶ πάλιν καὶ θὰ φθάσῃ τὸ 1970 εἰς 1.370.000. Ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ θὰ παρατηρηθῇ νέα μείωσις, ἡ ὁποία τὸ 1985 θὰ φθάσῃ τὸ 1.200.000. Ἐκ παραλλήλου θὰ αὐξάνουν οἱ θάνατοι, λόγῳ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γενηρόντων, ἐνὸς δὲ σήμερον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡλικίας 65 ἐτῶν ἀτόμων ἀνέρχεται εἰς 6 ἑκατομύρια, τὸ 1980 θὰ φθάσῃ τὰ 11.700.000, ἀπὸ δὲ τοῦ 1970 οἱ θάνατοι θὰ ἐξισοῦνται πρὸς τὰς γεννήσεις διότι θὰ ἔχοντες φθάσει τὰς 1.220.000. Ὅλα αὐτὰ θὰ συμβοῦν φυσικὰ ὑπὸ ἐμαλὰς συνθήκας. Γενικῶς τονίζεται ὅτι μετὰ 30 ἔτη περίπου ὁ μὲν γερμανικὸς πληθυσμὸς θὰ παύσῃ αὐξάνειν, ὁ δὲ γαλλικὸς θὰ ἔχῃ ἀρχίσῃ ἐλαττούμενος ἐλαφρῶς.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Υπάρχουν νέα τρομερά όπλα;

ΜΙΑ ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΩΝ

Του κ. ΦΗΛΑΝΤΙΝΓΚ ΕΛΙΟΤ τέως μέλους της υπηρεσίας πληροφοριών του 'Αμερικανικού Στρατού

Α'

“Αν έκραγη πόλεμος και εμπλακούν εις αυτόν πολλαί μεγάλαι δυνάμεις, θα χρησιμοποιηθούν κατ' αυτόν κατ' άρχάς τὰ ήδη γνωστά πολεμικά μέσα, θά νικήσῃ δὲ ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἀντιπάλων ὅστις θά ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν ἀντίπαλον τὴν ἀνάγκην τῆς εἰρήνης καὶ τῆς συνθηκολογήσεως.

“Αν ὅμως αἱ ἐπιχειρήσεις παραταθοῦν ἐπὶ μακρὸν χρόνον, τότε ἀσφαλῶς θά χρησιμοποιοῦνται καὶ νέα πολεμικά μέσα καὶ μηχανήματα, τὰ ὁποῖα θά ἐπινοηθοῦν τυχόν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου.

“Υπάρχουν ἐν τούτοις πολλοὶ εὐφάνταστοι, οἱ ὁποῖοι ὑποστηρίζουν ὅτι εἰς ἕνα μελλοντικὸν πόλεμον δὲν ἀποκλείεται νὰ χρησιμοποιηθοῦν νέα τερατώδη καὶ μυστηριώδη ὅπλα ἀπολύτως ἀκαταμάχητα, τὰ ὁποῖα θά ἀνατρέψουν πλήρως τὰς σημερινὰς συνθήκας τῆς ἀμύνης καὶ τῆς ἐπιθέσεως. “Ομιλοῦν συγκεκριμένως περὶ θωρηκτῶν, τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἀοράτων ἀκτίνων θά μεταβληθοῦν εἰς μάζαν τετηγμένον μετάλλου, περὶ ὠρισμένων ζωνῶν ἐντός τῶν ὁποίων τὰ πυρομαχικά τοῦ ἀντιπάλου θά ὑφίστανται αὐτόματον ἀνάφλεξιν, περὶ ἀκτίνων τοῦ θανάτου, ἱκανῶν νὰ καταστρέψουν τὴν ζωὴν μέχρις ἀποστάσεως ἑκατοντάδων χιλιομέτρων καὶ περὶ ἄλλων τερατωδῶν ἐπινοήσεων. Δυστυχῶς, αἱ φαντασιώσεις αὗται δὲν ἀποτελοῦν προνόμιον μόνον τῶν ἀδῶν διηγηματογράφων καὶ τῶν εὐφαντάστων σχεδιασπῶν τῶν ἐβδομαδιαίων λαϊκῶν περιοδικῶν, ἀλλὰ διατυπῶνται ἐνίοτε καὶ ἀπὸ προσωπικότητος μεγάλου κύρους. “Αἰσιοσημείως εἶνε ἡ περίπτωσις τοῦ κ. Οὐϊντουν Σπένσερ Τσῶρτσιλ, ὁ ὁποῖος εἰς παλαιὸν ἄρθρον τοῦ δημοσιευθέντος ἐν τῷ σοβαρόν «Παῖλ Μαῖλ Μαγκαζίν», γράφει μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: «Δὲν θά ἦτο δυνατόν μία θόμβᾳ ὅχι μεγαλυτέρα ἐνὸς πορτοκαλλίου, ἢ ὁποῖα νὰ ἔχῃ τὴν ἱκανότητα νὰ καταστρέφῃ ὁλόκληρον συγκρότημα οἰκιῶν ἢ νὰ συγκεντρώῃ ἐν ἐσுτῇ τὴν καταστρεπτικὴν δύναμιν ἐνὸς τόνου συγχρόνου ἐκρηκτικῆς ὕλης καὶ νὰ καταστρέφῃ διὰ τῆς ἐκρήξεώς της ὁλόκληρον πόλιν;».

“Ο κ. Τσῶρτσιλ συνεχίζει περιγράφων τρομεράς ἱπταμένους μηχανὰς «διευθυνομένης ἐξ ἀποστάσεως διὰ τοῦ ἀσυρμάτου ἢ δι' οἰσोधήποτε ἄλλης ἀκτινοβολίας». Ἰπαμένως δὲ ἀδιακόπως ὑπεράνω τῶν ἐχθρικῶν πλοίων. “Ο ἀρθρογράφος ἐπιμένει ἐπίσης ἐπὶ τῆς καταστρεπτικῆς ἱκανότητος ὠρισμένων ἀγνώστων δηλητηριασθῶν ἀερίων καὶ παθογόνων μικροβίων, τὰ ὁποῖα νὰ καταστρέφουν τὴν θλάσσειν, νὰ προκαλοῦν τὸν θάνατον τῶν κατοικιδίων ζῴων, νὰ μεταδίδουν φοβεράς λοιμώδεις νόσους καὶ ἐπιδημίας εἰς τοὺς στρατοὺς

καὶ τοὺς ἀμάχους πληθυσμοὺς τοῦ ἀντιπάλου. «Ἰδοὺ, ἐπιλέγει ὁ συγγραφεὺς ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν ὁποίαν κατευθύνονται αἱ ὁλοὲν προαγόμεναι στρατιωτικαὶ ἀναζητήσεις.»

Τὸ περιέργον ὅμως εἶνε ὅτι δὲν πρόκειται ἐδῶ περὶ ἀνευθύνων διηγήσεων συγγραφῆς συνταρακτικῶν ἀποκαλύψεων, ἀλλὰ περὶ τῶν γνωμῶν πολιτικοῦ ἀνδρὸς, διατελέσαντος πρώτου λόρδου τοῦ βρετανικοῦ ναυαρχείου καὶ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, τῶν πυρομαχικῶν, τῶν Στρατιωτικῶν τῆς Ἀεροπορίας καὶ τῶν Οἰκονομικῶν εἰς διαφόρους κατὰ καιροὺς κυβερνήσεις.

“Ο κ. Τσῶρτσιλ, διατυπῶν τὰς ἀνωτέρω γνώμας, ἀπέβλεπεν εἰς τὸ συμφέρον τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης τῆς χώρας του, οἰσोधήποτε ὅμως καὶ ἂν ἦτο ὁ σκοπὸς του, αἱ γνώμαι του, ἐξεταζόμεναι ὑπὸ τὸ πρίσμα τῆς ἀμεροληψίας πρέπει νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ἐστερημέναι πάσης θάσεως.

Διὰ νὰ εἰμεθα ὅμως ἀσφέστεροι ἅς ἐξετάσωμεν ἐν ἑκατομῶν χωριστὰ ἐκ τῶν τρομερῶν ὅπλων περὶ τῶν ὁποίων γίνεται συχνὰ εὐρύς λόγος.

Α') Νέα ἐκρηκτικὰ ὅπλα. Χωρὶς περιστροφὰς πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχουν νέαι ἐκρηκτικὰ ὅπλα διαθέτουσαι νέας ἐξαιρετικῆς ιδιότητος. Μέχρις σήμερον δὲν ἔχει ἀνακαλυφθῇ καμμια οὐσία, ἢ ὁποῖα, ἀπὸ τὴν ἀποψιν τῆς ἰσχύος καὶ τῆς εὐχρηστικότητος αὐτῆς νὰ συναγωνισθῇ τὰς ἐν χρήσει ἀπὸ μακροῦ χρόνου στρατιωτικὰς ὕλας, αἱ ὁποῖαι παρασκευάζονται μὲ βάσιν τὴν τρινιτροτολολύην.

Β') Νέα πολεμικὰ ἀέρια. Ὡς εἰς τὸν τομέα αὐτὸν δὲν ὑπάρχει νέα ἀνακάλυψις. Φυσικὰ οἱ χημικοὶ μελετοῦν νέους συνδυασμοὺς τῶν γνωστῶν ἤδη ἀερίων, πάντως ὅμως δὲν ὑπάρχει χημικὴ οὐσία γενικῆς χρήσεως δυναμένη νὰ φωνέσῃ ἀκαριαίως καὶ μὴ διαλυομένη εἰς τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα. “Ο διάσημος “Αγγλος μυθιστοριογράφος συγγραφεὺς τοῦ μυθιστορήματος “Ο πόλεμος τῶν κόσμων» εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἀτυχὴς πλανήτης μας ὑφίσταται τὴν εἰσβολὴν τῶν κατοικῶν τοῦ “Αρεως ἐφωδιαμένων μὲ ἀκτίνας τοῦ θανάτου καὶ ἄλλα τερατώδη μηχανήματα καταστροφῆς, προλογίζων τὸ διβλίον τοῦ λόρδου Στάμπολτς «Εἰρήνη ἢ Πόλεμος», γράφει ὅτι ταῖς πλείστας τῶν ἤδη ἐν χρήσει προσωπίδων δύνανται νὰ ἐκπερασθοῦν ἀπὸ τὴν διφαινυλοχλωραρίνην, τὸν ἄλλως λεγόμενον ἀτμὸν τοῦ ἀρ-ενικοῦ καὶ ὅτι ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀσφαιρικοῦ ἀερίου τὸ φέρον τὴν προσωπίδα ὁτομον ἀναγκάζεται νὰ ἀφαιρήσῃ τὴν προσωπίδα ὁπότε τὸ θανατηφόρον ἀέριον εὐρίσκει τὴν ἐνδοκίαν νὰ τὸ κεραυνωθῇ. “Ο κ. Οὐἔλλας περιγράφει μὲ

ζωηρά χρώματα τὴν τραγικὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν θά εὐρεθῇ ὁ προσβαλλόμενος διὰ τοῦ τρόπου τούτου, τὸ γεγονός ὅμως εἶνε ὅτι ὁ ἀμερικανικὸς στρατὸς εἶνε ἀπὸ τοῦ 1921 ἤδη ἐφωδιασμένος διὰ προσώπων, αἱ ὁποἱα τὸν προστατεύουν ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς ἀτμούς τοῦ ἀρ-ενικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα γνωστά πολεμικὰ ἀέρια.

Γ') Ἀκτίνες τοῦ θανάτου. Οἱ προαγγέλλοντες τὴν χρησιμοποίησιν τῆς καταστρεπτικῆς αὐτῆς ἐφευρέσεως λέγουσιν ὅτι εἶνε αὕτη συνθεθειμένη ἀπὸ ἡλεκτρικὰ κύματα ὑψηλῆς συχνότητος, τὰ ὁποῖα ἔχουν μεταξὺ ἄλλων τὴν ιδιότητα νὰ σταματοῦν τὸν κινητῆρας τῶν ἀεροπλάνων καὶ τῶν ἀρμάτων ἐφόδου ἢ νὰ προκαλοῦν ἀμέσως τὸν θάνατον διαλύουσαι τὰ ζωντανὰ κύτταρα. “Αλλοι διετύπωσαν τὴν γνώμην ὅτι διὰ τῶν ὑψιπύχων κυμάτων θά εἶνε δυνατόν νὰ προκληθῇ ἡ ἐκρήξις τῶν ἀποθηκῶν πυρομαχικῶν, ἢ ἀνίφλεξις τῶν ἀποθηκῶν τῆς βενζίνης καὶ τῶν ἄλλων καυσίμων ὕλων καὶ ἄλλα παρομοια. “Οπωσδήποτε εἰμεθα εἰς θέσιν νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι παρὰ τὰς φήμας αἱ ὁποῖαι κυκλοφοροῦν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ὅλαι αἱ γενόμεναι μέχρι σήμερον ἐρευναι, εἰς τὰς ὁποίας ἐφέρετο ἀναμεμιγμένος καὶ ὁ ἀποθανὼν πρό τινας Ἰταλὸς ἐφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι, εἰς αὐδὲν θετικὸν ἀπέληξαν. Τεχνικὰ ἡλεκτρικὰ θέλη μὲ θανατηφόρους ιδιότητας ἔχουν ἐπινοηθῇ, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ἐκτεμεθοῦν παρὰ μόνον εἰς ἐλαχίστην ἀπόστασιν. “Οἱλοι προ τοῦ θανάτου τοῦ ὁ Μαρκόνι εἶχε δηλώσει εἰς ἕνα δημοσιογράφον: «Τὸ καλὺτερον ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖον ἐπραγματοποιήσαμεν εἰς τὰ ἐργαστήρια μας ἦτο νὰ φωνεύσωμεν μὲ τὰς ἡλεκτρικὰς ἀκτίνας ἕνα ποντικὸν εὐρισκόμενον εἰς ἀπόστασιν 90 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου». Λέγεται ἀκόμη ὅτι ἡ δημοκρατικὴ ἰσπανικὴ κυβέρνησις, διαρκούντος τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, κατεσκεύασε, καθ' ὑπόθεσιν ἐνὸς Ἀγγλοῦ ἐφευρέτου, πύργον εἰς τὸν ὁποῖον θά ἐγκαθ' ὀντων ἡλεκτρικὰ ἀκτίνες ἱκαναὶ νὰ σταματοῦν τοὺς κινητῆρας τῶν ἀεροπλάνων. Μετὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ πύργου ὁ ἐφευρέτης μετέβη εἰς Παρισίους διὰ νὰ προμηθευθῇ ὠρισμένα βοηθητικὰ τμήματα τῆς μηχανῆς του. Ἐκτοτε δὲ ἀπωλέσθησαν τὰ ἱχνη του.

Δ') Ὁ μικροβιακὸς πόλεμος. Οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες δηλοῦν ὅτι εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ διαπεράσωμεν ὅσια τῶν λοιμωδῶν νόσων καὶ ὅτι εἶνε δυσχερέστατον τὸ νὰ διατηρήσων τὰ μικροβία αὐτὰ τὰς θλαπτικὰς τῶν ιδιότητάς ἐντός τῶν βλημάτων τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῶν ἀεροπορικῶν βομβῶν. “Αλλωστε δι' ὅλα τὰ μικροβία τῶν μεταδοτικῶν νόσων ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει ἤδη ἀ-

ποτελεσματικὰ μέσα προφυλάξεως, ὅσον ἀφορᾷ δὲ ὠρισμένας νόσους, ὅπως ὁ καρκίνος, δὲν κατέστη ἀκόμη δυνατὴ ἡ ἀπομόνωσις τοῦ παθογόνου αἰτίου καὶ συνεπὶς ἀποκλείεται ἡ χρησιμοποίησις του ὡς ὅπλου. “Υπάρχει ἄλλωστε καὶ ἄλλη δυσχέρεια δι' ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θά θελήσῃ νὰ χρησιμοποίησῃ ὡς ὅπλα τὰ παθογόνα μικροβία, τὸ πῶς θά δυνηθῇ οὗτος νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ἐξάπλωσιν τῶν ἀσθενειῶν εἰς τὸ ἔδαφός του, ἂν δεχθῶμεν ὅτι δὲν εἶνε δυνατὴ ἡ ἀποτελεσματικὴ προφύλαξις ἀπὸ τὴν παθογόνον δρᾶσιν τῶν μικροβίων.

Ε') Ἐνα ἐρίοι τορπίλλαι διευθυνόμεναι ἐξ ἀποστάσεως. Μέχρι σήμερον κατέστη δυνατὴ ἡ διευθυνσις ἐξ ἀποστάσεως ἐνὸς ἀεροπλάνου τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἀσυρμάτου. Ἡ μέθοδος αὕτη δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς μικρὰς μόνον ἀποστάσεις σχεδὸν δὲ πάντοτε τὰ ἀεροπλάνα ἐπανερχόμενα εἰς τὰς θέσεις των συνετρίβοντο κατὰ τὴν προσέλευσιν. “Αλλὰ πρέπει νὰ τονισθῇ ἀκόμη ὅτι οἱ ἀεροπόροι ἀντιμετωπίζουν μεγάλας δυσχερείας κατὰ τὴν θολὴν τῶν θομβῶν των, μολοντί κατὰ τὴν στιγμήν τῆς σκοπέυσεως βλέπουν τὸν στόχον. Κατὰ συνέπειαν πῶς εἶναι δυνατόν νὰ εἶνε ἀποτελεσματικὸς ὁ βομβαρδισμὸς δι' ἀεροπλάνων χωρὶς πιλότον, ὁπότε ὁ χειριζόμενος τὰ κατευθύνοντα τὸ ἀεροπλάνον ὑπερβραχέα κύματα θά εὐρίσκαται τόσον μακρὰν, ὥστε δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γνωρίζῃ ἂν τὸ ἀεροπλάνον-ρομπὸτ ἐφθασεν εἰς τὴν κατάλληλον θέσιν διὰ νὰ ἀφήσῃ τὰς βόμβας του. “Εξ ἄλλου τὰ χωρὶς πιλότους ἀεροπλάνα θά εἶνε θαυμάσιοι στόχοι διὰ τὸ ἀντιαεροπορικὸν πυροβολικὸν καὶ τὰ καταισθητικὰ τοῦ ἐχθροῦ, διότι δὲν θά εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἀντιληφθοῦν τὸν κίνδυνον καὶ νὰ τὸν ἀποφύγουν. Τέλος πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι τὰ ἐν λόγῳ ἀεροπλάνα-ρομπὸτ θά στοιχίσουν πάρα πολὺ ἀκριβὰ καὶ συνεπὶς δὲν θλάσσωμεν τὸν λόγον τῆς χρησιμοποίησεως των ἀφοῦ ἕνας πιλότος θά δύναται νὰ ἐκτελέσῃ μὲ μεγαλυτέραν ἀκρίβειαν τὸ ἴδιον ἔργον.

Πολλάκις ὑπεστηρίχθη ὅτι ὁ νέος πόλεμος ἀρχίζει τὴν ἡμέραν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὁποίαν λήγει ὁ προηγούμενος. Τοῦτο εἶνε γενικῶς ἀληθές. Ἡ τελειοποίησις τῶν νέων ὅπλων καὶ τῶν νέων τεχνικῶν κατακλήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐφηρμόσθησαν ἐπὶ τῶν πεδίων τῶν μαχῶν γίνεται κατὰ τὴν εἰρηκὴν περίοδον θραδέως καὶ προοδευτικῶς, χωρὶς βίαν. Ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει οὐδαμῶς τὴν περίπτωσιν αἰφνιδίας ἐμφανίσεως νέου ὅπλου, τὸ ὁποῖον νὰ ἀποτελῇ ἑπανάστασιν εἰς τὴν τεχνικὴν τοῦ πολέμου, ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας. Οἱ στρατιωτικοὶ εἶνε ἐκ φύσεως συντηρητικοὶ καὶ διατηροῦν τὴν ιδιότητά των αὐτὴν παρὰ τὰς πιέσεις τῶν ἀνυπομόνων. Οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι κρατοῦν εἰς τὰς χεῖρας των τὰς τύχας ἐνὸς ἔθνους, τὴν ἀσφάλειαν ἑνὸς λαοῦ, ὀφείλουν νὰ μὴ παρασύρωνται ἀπὸ τοὺς φαντασιοκόπους, διότι θά ἐκινδύνευαν νὰ δημιουργήσουν διὰ τὸ ἔθνος τοῦ ὁποῖου τὴν ἀσφάλειαν τοὺς ἐνεπιστεύθησαν, κακὸν ἀντὶ καλοῦ. Αἱ παρατηρήσεις τῆς βρετανικῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἀμυναν τῆς αὐτοκρατορίας ἐξ ἀφορμῆς τοῦ

θορύβου, ὁ ὁποῖος εἶχεν εγερθῇ διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ θωρηκτοῦ καὶ τοῦ ἀεροπλάνου, ἀξίζουν ἰδιαίτερας προσοχῆς. Εἰς τὸ πρῶτον τῆς ἡ ἐπιτροπῆς ἀπαντᾷ ὡς ἑξῆς εἰς τοὺς ὁπαδούς τῆς ἀρχῆς ὅλα διὰ τὴν ἀεροπορίαν, οἱ ὁποῖοι ὑπεστήριζαν ὅτι ἐπρεπε νὰ παύσωσι αἱ περαιτέρω ναυπηγήσεις θωρηκτῶν διὰ νὰ μὴ γίνεταί περιττὴ σπατάλη χρημάτων: « Ἄν ἔχετε δίκαιον κύριοι — λέγει τὸ πόρισμα — ναυπηγοῦντες θωρηκτὰ ἐξοδεύομεν ἄλλως χρήματα, ἂν ὅμως ἔχετε ἀδίκον καὶ ἡμέεις παρασυρθῶμεν καὶ παύσωμεν τὴν ναυπήγησιν θωρηκτῶν, τότε θά χάσωμεν τὴν αὐτοκρατορίαν ».

“Ο προσεχὴς πόλεμος θά ἴδῃ πιθανῶς νέα ὅπλα. Εἶνε ἀκόμη πιθανόν νὰ ἴδῃ παλαιὰ ὅπλα ἐφαρμοζόμενα εἰς νέας χρήσεις, ἀλλὰ ἂν στηριχθῶμεν εἰς τὰ διδάγματα τῆς ἱστορίας, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, χωρὶς κίνδυνον ὅτι ὑποπίπτομεν εἰς πλάνην ὅτι καμμία ἐκ τῶν νέων ἐφευρέσεων δὲν θά ἀποτελέσῃ οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἐπανάστασιν εἰς τὴν τέχνην τοῦ πολέμου.

Ἡ μεγαλυτέρα τεχνικὴ μεταβολὴ θά γίνῃ κατὰ τὴν γνώμην μας διὰ τῆς τεραστίας ἀναπτύξεως τοῦ ὅπλου τοῦ ἀέρος. “Οσον ἀφορᾷ εἰδικότερον τὰς δυνατότητας τῆς ἀεροπορίας, ἐγένοντο μέχρι τοῦδε πολλὰ ὑπερβολικὰ προφητεία. Πολλὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη τῶν ὁποίων τὰ ἑδάφη εὐρίσκονται ἐντὸς τῆς ἀκτίνος δράσεως μιᾶς ἐνδεχομένης ἐχθρικῆς ἀεροπορίας, ἀγωνιοῦν πρὸ τοῦ φόβου ὅτι εἶνε δυνατόν διὰ βιαίας καὶ ὁμαδικῆς ἐχθρικῆς ἐπιθέσεως νὰ ὑποστοῦν τόσον φοβεράν καταστροφὴν, ὥστε νὰ μὴ τοὺς εἶνε δυνατόν νὰ συνεχίσουν περαιτέρω τὸν πόλεμον. Ἐπίσης δὲν εἶνε γνωστὸν ἂν ὁ μέλλον πόλεμος θά ἀρχίσῃ κατόπιν κηρύξεως ἢ ἂν θά ἔκαστῃ χωρὶς καμμίαν προειδοποίησιν. Πάντως ὅμως πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι αἱ ἀρμόδια ἐπιτελικαὶ ὑπηρεσίαι τῶν διαφόρων χωρῶν ἔχουν ὑπ' ὀψιν τὰ ἀνωτέρω ἐνδεχόμενα καὶ λαμβάνουν τὰ μέτρα των, ὥστε αἱ περιπτώσεις ἀπροόπτων νὰ περιορίζωνται εἰς τὸ ἐλάχιστον. Εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον δὲν θά ἐκτασθῶμεν εἰδικῶς εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν δυνατοτήτων τοῦ νέου ὅπλου τῆς ἀεροπορίας, διότι τὸ θέμα τοῦτο λόγῳ τοῦ ἰδιαίτερου ἐνδιαφέροντος τοῦ ὁποῖου παρουσιάζει πρέπει νὰ ἐξετασθῇ χωριστὰ.

FIELDING ELIOT

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Αἱ δυνατότητες τῆς ἀεροπορίας.

ΤΟ ΨΥΧΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

Τὸ ψῦχος ἐλαττώνει αἰσθητῶς τὴν ἀντοχὴν τῶν μετάλλων. Οὕτω εἰς τὰς ἡνωμένας Πολιτείας καὶ τὸν Καναδὰν οἱ μέτālλιναι μηχαναὶ τῶν φρεάτων τοῦ πετρελαίου θραύονται συχνὰ ὅταν τὸ θερμομέτερον κατέλθῃ κάτω τῶν 35 βαθμῶν κάτω τοῦ μηδενός. Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι ἡ θραύσις δὲν συμβαίνει κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μεγάλου ψύχους ἀλλὰ 15 περίπου ἡμέρας θραύτερον.

ΠΩΣ ΑΠΟΦΕΥΓΟΝΤΑΙ ΤΑ ΤΣΟΠΑΝΟΣΚΥΛΑ

“Ολοι γνωρίζουν βέβαια ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος διὰ ν' ἀποφύγῃ κανεῖς τὰ τσοπανόσκυλα εἶνε νὰ καθήσῃ κάτω καὶ νὰ μείνῃ ἐκεῖ ἀκίνητος ἕως ὅτου ἔλθῃ ὁ τσοπάνος διὰ νὰ τὰ ἀπομακρύνῃ. Σημειωτέον ὅτι ἡ μέθοδος αὕτη, εἶνε ἡ ἀρίστη, ἀποδίδουσα πάντοτε καλὰ ἀποτελέσματα, ἀλλὰ προϋποθέτει μεγάλην ψυχραιμίαν. Ἐκεῖνος πού θά εὐρεθῇ εἰς τὴν δύσκολον θέσιν νὰ τὸν κυκλώσῃ τσοπανόσκυλα πρέπει, ἀφοῦ καθήσῃ, νὰ τὰ ὑπομεινῇ νὰ τὸν πλησιάσῃ καὶ νὰ μὴ κινηθῇ ὅταν αἰσθανθῇ τὴν ὕγραν καὶ θερμὴν ἀναπνοὴν των εἰς τὸ πρόσωπόν του. “Αν ἔχῃ τὸ θάρρος νὰ ὁμιλήσῃ, δύναται νὰ τοὺς ἀπευθύνῃ τὸν λόγον εἰς ἥρεμον ὅμως τόνον καὶ χωρὶς νὰ προθῇ εἰς νευρικάς κινήσεις. Πρὸ παντός πρέπει νὰ ἀποφύγῃ νὰ πιάσῃ πέτραν, ἂν ἔχῃ δὲ ράβδον μαζὶ τοῦ καλὸν θά εἶνε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ πρὶν νὰ φθάσῃ τὰ σκυλιὰ. Σημειωτέον ὅτι τὰ τσοπανόσκυλα σπανίως γαυγίζουν ἄλλ' ἐπιτίθενται ἀμέσως καὶ καταεσχίζουσιν διὰ τῶν ὀδόντων τὸν ἀνεπιθύμητον ἐπισκέπτην τῆς περιοχῆς τὴν ὁποίαν φυλάττουσιν.

“Αν εὐρεθῇτε εἰς ὑψηλὴν θέσιν καὶ δεχθῇτε ἐπιθεσιν τῶν σκύλων, τότε μπορεῖτε κατ' ἐξαιρέσιν νὰ καταφύγετε εἰς τὴν χρῆσιν πέτρας. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν πρέπει νὰ τὴν πετάξετε πίσω ἀπὸ τὰ σκυλιὰ καὶ ὅχι ἐπάνω τους. “Οταν ρίψετε τὴν πέτραν τὰ σκυλιὰ τρέπονται πρὸς αὐτὴν τὴν ἐξετάζουσιν καὶ ἐπανερχονται πρὸς τὴν διευθύνσιν σας. Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως σεῖς ἔχετε τὸν καιρὸν νὰ ἀπομακρυνθῇτε. Ἐπαναλαμβάνετε τὸ ἴδιον δύο-τρεις φορές καὶ ὅτω ἔχετε τὸν καιρὸν νὰ ἐξέλθετε ἀπὸ τὴν ἐπικίνδυνον περιοχὴν τῆς στάνης. Διότι πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι τὰ τσοπανόσκυλα, πέραν ὠρισμένου χώρου δὲν ἐνοχλοῦν τοὺς ζένους. “Αν, ὅταν δεχθῇτε τὴν ἐπίθεσιν σκύλων καὶ καθήσῃτε κατὰ γῆς, δὲν ἔλθῃ ἐγκαίρως ὁ τσοπάνος νὰ σας ἀπαλλάξῃ καὶ ἀντιληφθῇτε ὅτι οὗτος ἀπουσιάζει ἀπὸ τὴν στάνην, ὁπότε κινδυνεύετε νὰ μείνετε ἐκεῖ ἐπὶ ὥρας μετὰ τὴν ἐπικίνδυνον συντροφίαν τῶν σκύλων, τότε μπορεῖτε νὰ ἀποπειραθῇτε νὰ φύγετε μετὰ τὴν κατωτέρω μέθοδον. Σηκώσαθε ἑλαφρὰ, σκύβετε πρὸς τὰ ἑμπρὸς καὶ βάζετε τὸν θραχίονα ἑμπρὸς εἰς τὰ μάτια, ὅπως κάμνουν οἱ πυγμαχοὶ ὅταν εὐρίσκωνται εἰς θέσιν φυλάξεως. Ἡ περιεργὸς αὕτη στάσις καταπλήσσει τὰ σκυλιὰ, τὰ ὁποῖα ἀποσύρονται ἑλαφρῶς. Εἰς τὴν στάσιν αὐτὴν προχωρεῖτε μετὰ ἡρέμους κινήσεις καὶ ἐξέρχασθε ἀπὸ τὴν ἐπικίνδυνον περιοχὴν. Τὴν μέθοδον αὐτὴν χρησιμοποιοῦν καὶ οἱ ζωοκλέπται, προκειμένου νὰ εἰσελθῶν νύκτα εἰς ἐνὴν στάνην. Γενικῶς πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι εἰς ὅλας τὰς προαναφερθείσας μεθόδους τὸν προέχοντα ρόλον θά παίξῃ ἡ ψυχραιμία σας.

Ο ΜΥΕΛΟΣ

Είς τί μās χρησιμεύει, πώς λειτουργεί καὶ ἀπὸ ποῖα στοιχεῖα συνίσταται

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΝΩΤΙΑΙΟΥ ΜΥΕΛΟΥ

Πρὶν φθάσωμεν εἰς τὸ ἀφάνταστον θαῦμα, εἰς τὴν ἀνατομικὴν σύστασιν καὶ λειτουργίαν τοῦ ἐγκεφάλου, ἀνάγκη νὰ γνωρίσωμεν δύο μεγάλα «μυστικά» ποὺ περικλείει ὁ ὀργανισμός μας. Τὸν μυελὸν τῶν ὀστέων μας καὶ τὸν νωτιαῖον μας μυελόν.

Ὅπως ὅλοι γνωρίζομεν, τὴν κοιλότητα τῶν ὀστέων τῶν σπονδυλωτῶν πληροῖ μία μάζα μαλθακή, τὴν ὁποίαν καλούμεν μυελὸν ἢ «μεδοῦλι».

Ὁ μυελὸς αὐτὸς εἶνε σπυδαῖον συστατικὸν τῶν ὀστέων μας. Ἐν πρώτοις, κατὰ τὴν ἐμβρυϊκὴν ἡλικίαν, ἀκόμη δὲ καὶ μετὰ τὸν τοκετόν, καὶ μέχρι τελειώσεως τοῦ ὀστέου, ὁ μυελὸς χρησιμεύει ὡς ὄργανον ὁστεπλαστικόν ποὺ δημιουργεῖ τὰ ὀστά. Ἀλλὰ ὅταν ἀποπερατώσῃ τὴν πρώτην του αὐτὴν ἀποστολήν, ὁ μυελὸς χρησιμεύει εἰς ὅλον τὸν βίον τοῦ ἀτόμου ὡς αἰμοποιητικόν. Αὐτὸς ποὺ μās ἐπρόκεισε μὲ τὰ ὀστά τοῦ σκελετοῦ, παράγει τώρα τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια. Συντηρεῖ καὶ πλουτίζει καὶ ἀνανεώνει τὸ αἷμα μας.

Διὰ τὴν ἀκρίβειαν, ὁ μυελὸς αὐτὸς διακρίνεται εἰς τρία εἶδη, ἐρυθρόν, ὠχρόν καὶ τὸν πηκτοειδῆ μυελόν.

Καὶ ὁ μὲν ἐρυθρὸς μυελὸς ὑπάρχει εἰς ὅλα τὰ ὀστά τοῦ ἐμβρύου καὶ τοῦ νεογνοῦ, ἐπὶ τοῦ τελείου ὅμως ἀτόμου διατηρεῖται εἰς μερικὰ μόνον σπογγώδη ὀστά. Ἡ ἐρυθρότης του ὀφείλεται εἰς τὰ ἄφθονα ἀγγεῖα ποὺ περιέχει, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὰ ἐρυθροκύτταρά του.

Ὁ ὠχρὸς λέγεται καὶ λιπώδης, εἶνε δὲ ὁ κατ' ἐξοχὴν μυελὸς τῶν ὀστέων. Τὴν ὠχρότητά του ὀφείλει εἰς τὰ ἄφθονα λιπώδη κύτταρα ποὺ περιέχει. Τέλος ὁ πηκτώδης μυελὸς πληροῖ τὰς μυελώδεις κυψέλας πολλῶν ὀστέων τοῦ κρανίου καὶ μερικῶν τοῦ προσώπου, τὸν διακρίνει δὲ ὁ ἄφθονος συνδετικὸς ἱστός ποὺ περιέχει καὶ ἡ ἀκόμη ἀφθονότερα ἄμορφοι μάζα του.

Ἀνατομικῶς, ὁ μυελὸς τῶν ὀστέων συνίσταται ἀπὸ ἰνίδια καὶ ἀπὸ κύτταρα διάφορα, τὰ πλεόν ἀξιόλογα τῶν ὁποίων εἶνε τὰ λεγόμενα λεπτόκοκκα λευκοκύτταρα, τὰ χονδρόκοκκα, αἱ ἐρυθροβλάστα καὶ τὰ γιγαντοκύτταρα. Δι' ἀρμονικῆς συνεργασίας τῶν, ὅλα αὐτὰ ἐκτελοῦν τὰς ὡς ἄνω περιγραφείσας λειτουργίας.

Νωτιαῖον μυελὸν ὀνομάζομεν τὸ μέρος τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον κατασκήνεται εἰς τὸν σπονδυλικὸν στήλην. Ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου καὶ μετὰ τὸν τοκετόν, ὁ νωτιαῖος μυελὸς ἐκτείνεται μέχρι τοῦ κόκκυγος καὶ εἶτα μέχρι τοῦ ἱεροῦ ὀστέου.

Ἐπὶ τελείου ἀτόμου, ὁ νωτιαῖος μυελὸς ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν μηνίγγων, καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀχενικοῦ σπονδύλου, ὅπου συνδέεται μετὰ τοῦ προμήκου μυελοῦ — τὸν ὁποῖον θὰ γνωρίσωμεν — καὶ φθάνει μέχρι τοῦ πρώτου ἡ δευτέρου ὀσφυϊκοῦ σπονδύλου, ὅπου ἀπολῇ εἰς σχῆμα κορυφῆς κώνου, καὶ ἀποτελεῖ τὸν λεγόμενον «μυελικὸν κώνον», ἀπὸ ἐκεῖ δὲ μετα-

βαίνει εἰς τὸν ἱερὸν σωλήνα, ὡς νημάτιον πλεόν, καλούμενον «τελικὸν νημάτιον». Ὁ νωτιαῖος μυελὸς ἔχει σχῆμα ἐπιμήκους κυλινδρικής θέσεως ἢ κυλινδροειδοῦς λευκοῦ σχοινίου καὶ ἐμφανίζει δύο ὀγκώματα, τὸ ἀχενικὸν καὶ τὸ ὀσφυϊκόν. Δύο ἐπιμήκεις αὐλακες, ἡ προσθία καὶ ἡ ὀπισθία, χωρίζουν τὸν νωτιαῖον μυελὸν εἰς δύο μέρη, ἕκαστον τῶν ὁποίων φέρει δύο ἄλλας αὐλακὰς πλαγίας, αἱ ὁποῖαι τὸν ὑποδιαίρου εἰς τρεῖς θέσας, τὴν πλαγίαν, τὴν προσθίαν καὶ τὴν ὀπισθίαν.

Ὁ νωτιαῖος μυελὸς ἀποτελεῖται ἐκ φαίδας καὶ ἐκ λευκῆς οὐσίας, τῶν ὁποίων τὴν σύστασιν θὰ γνωρίσωμεν κατὰ τὴν περὶ ἐγκεφάλου μελέτην μας. Πάντως ἡ μὲν φαὶὰ οὐσία τοῦ νωτιαίου μυελοῦ εἶνε ἐσωτερική, ἡ δὲ λευκή ἐξωτερική καὶ περιβάλλει περιφερειακῶς τὸν ὅλον μυελόν. Ὁ νωτιαῖος μυελὸς παίζει διπλοῦν ρόλον. Χάρis εἰς τὴν λευκὴν οὐσίαν του παίζει τὸν ρόλον ἀγωγοῦ καὶ χάρις εἰς τὴν φαϊάν οὐσίαν του τὸν ρόλον νευρικοῦ κέντρου.

Ὁ ρόλος τοῦ ὡς ἀγωγοῦ συνίσταται εἰς τοῦτο. Ὁ νωτιαῖος μυελὸς μεταφέρει εἰς τὸν ἐγκέφαλον τὰς ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων ἐντυπώσεις. Ἐπειτα δὲ μεταδίδει εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ ὀργανισμοῦ τοὺς ἐρεθισμοὺς τοὺς προερχομένους ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλον. Ἐάν ἀποκοπῇ εἰς ὠρισμένον σημεῖον ὁ νωτιαῖος μυελὸς, γεγονὸς ποὺ συμβαίνει ἢ κατὸ πιν δυστυχήματ' ἢ εἰς ὀρισμένας περιπτώσεις ἐγχειρήσεων, τότε ὅλον τὸ τμήμα τοῦ κάτωθεν τοῦ μέρους αὐτοῦ χάνει πᾶσαν δυνατότητα κινήσεων. Οὕτω, ἐπὶ κοινίκλῳ ἐγχειρηθέντος καὶ τοῦ ὁποῖου ἀπεκόπη ὁ νωτιαῖος μυελὸς κάτωθεν τοῦ δεκάτου σπονδύλου (θωρακικοῦ) παραλύει τὸ ἓνα πόδι. Ὁ κόνικλος δὲν βαδίζει πλέον παρὰ ἐπὶ τριῶν ποδῶν καὶ αὐτὸς τὸ τέταρτον ἀδρανές. Ἐν τούτοις τὸ ἀδρανές αὐτὸ πόδι δὲν ἔχει χάσει καὶ τὰς αἰσθήσεις του. Δέον νὰ ἀποκόψωμεν καὶ τὴν ὀπισθίαν αὐλακὰ διὰ νὰ ἀφαιρέσωμεν τὴν αἰσθησίν.

Τὰ τραύματα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ εἶνε εὐτυχῶς σπάνια, λόγῳ τοῦ ὅτι προφυλάσσεται οὕτως ἀπὸ τὴν σπονδυλικὴν στήλην. Ἐν τούτοις, ἡ παραμικρὰ πάθησις ἢ ἀλλοίωσις ἐπιφέρει διαταραχὰς αἰσθητηρίους ἢ κινητικὰς ἀναλόγως τοῦ τμήματος ὅπου ἐπῆλθεν ἢ πάθησις. Πᾶσα ἐγχείρησις ἐπὶ τραυμάτων κρίνεται ἀνωφελής, ὅταν μάλιστα ἡ φθορὰ εἶνε τελεία καὶ περιβάλλει ἐγκαρσίως τὸν μυελόν.

Ὁ ρόλος τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ὡς νευρικοῦ κέντρου, συνίσταται εἰς τὰ ἑξῆς : Ὁ νωτιαῖος μυελὸς εἶνε τὸ κέντρον τοῦ συμπαθητικοῦ νευρικοῦ συστήματος τοῦ ὁποῖου ἐγνωρίσωμεν τὴν τεραστίαν σημασί-

αν. Αὐτὸ ἀποδεικνύεται διὰ τοῦ ἑξῆς πειράματος : Ἐάν ἀποκεφαλίσωμεν βάτραχον, τοῦ ἀφαιροῦμεν βεβαίως τὸ κέντρον τῆς βουλήσεως καὶ φυσικὰ τὸ ζῶον παραμένει ἀκίνητον. Ἐν τούτοις, ἐάν τοιμήσωμεν ἐλαφρῶς ἓνα του πόδι, τὸ πόδι αὐτὸ θὰ κινηθῇ. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἐθίξαμεν ἓνα κλάδον τοῦ συμπαθητικοῦ συστήματος, ὁ ὁποῖος μετέδωκε τὸν ἐρεθισμόν εἰς τὸν νωτιαῖον μυελόν, ὁ ὁποῖος ἔθεσεν εἰς λειτουργίαν τὸ ἀντίστοιχον κινητήριον συμπαθητικὸν νεῦρον, τὸ ὁποῖον πάλιν ἔθεσεν εἰς κίνησιν τὸν πόδα. Βεβαίως τὸ ζῶον, νεκρὸν ἄλλως τε, δὲν ἔχει συναίσθησιν τῆς κινήσεως αὐτῆς. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ἐάν ἐρεθίσωμεν τὸν νωτιαῖον μυελόν τοῦ ζῴου, μὲ ηλεκτρικὸν ρεύμα, ὅποτε παρατηροῦμεν ὅτι ἐπὶ ὥρας εἶνε δυνατόν νὰ ἐξακολουθοῦν αἱ κινήσεις, Οὕτως ἐξηγεῖται διατὶ ἐπὶ ἀτόμων, ποὺ ἔπαυσαν νὰ ζοῦν, προκαλοῦνται σπασμοί, ὡς ἐπίσης καὶ ἐπὶ σφαζομένων ζῴων, ἀπὸ τὸ σῶμα τῶν ὁποίων ἀπεχωρίσθη ἡ κεφαλὴ.

Ἀλλὰ ἀκόμη καλύτερα καὶ ἀπλούστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τὸν ρόλον τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ὡς κέντρου τοῦ συμπαθητικοῦ συστήματος, ἐάν κοιμώμενον ἄνθρωπον γαργαλίσωμεν τὸ γυμνὸν πέλμα τῶν ποδῶν του. Ὁ κοιμώμενος, δίχως νὰ ἐξυπνήσῃ, κάμνει μίαν κίνησιν καὶ ἀποσύρει τὸν πόδα του. Ἐάν δὲ ἐξυπνήσῃ, δὲν ἐνθυμεῖται πλέον οὔτε τὸ γαργάλισμα οὔτε τὴν κίνησιν ποὺ ἔκαμε.

Κατὰ τὴν διάρκειαν ὅμως τῶν πειραμάτων μας αὐτῶν, παρατηροῦμεν ὅτι αἱ ἀνεξάρτητοι τῆς θελήσεως κινήσεις, ἐπαναλαμβάνονται κατὰ κανονικὰ διαστήματα. Ἐάν δηλαδὴ ἐξακολουθῶμεν νὰ γαργαλίζωμεν τὸ πόδι κοιμώμενου, κατὰ κανονικὰ μόνον διαστήματα, αὐτὸς θὰ ἀποσύρῃ τὸν πόδα του. Τοῦτο σημαίνει ὅτι λειτουργεῖ εἰδικὸς μηχανισμὸς ἀρκετὰ περίπλοκος, δὲν εἶνε δηλαδὴ τὸ ἴδιον, μὲ ἐκεῖνο ποὺ συμβαίνει ὅταν ἔχωμεν ἓνα αὐτόματον, τοῦ ὁποῖου σύρουμεν τὰ νήματα καὶ κινεῖται ἀναλόγως τῶν κινήσεών μας. Ἡ λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ αὐτοῦ ἐγέννησε πολλὰς καὶ διαφόρους ὑποθέσεις. Κατὰ τοὺς μὲν, ὁ μηχανισμὸς λειτουργεῖ συμφῶνως πρὸς ὀρμέφυτον παρόρμησιν, κατ' ἄλλους δὲ ἐπιδέχεται διαπαιδαγωγήσεως. Ἀλλὰ αὐτὰ πλεόν εἶνε ζητήματα ἀναγόμενα εἰς ἄλλα κεφάλαια τῆς πειραματικῆς ψυχολογίας.

Εἰς τὸ ἐρχομένον : Ὁ ἐγκέφαλος.

Αἱ μορφαὶ τὰς ὁποίας λαμβάνει
καὶ οἱ κίνδυνοι ποὺ δημιουργεῖ

Αἱ ἀσυνειδήτοι παρορμήσεις

Εἶδομεν εἰς τὸ προηγούμενον, τὰς διαφόρους φάσεις τῆς προσβολῆς τῆς ἐπιληψίας. Ἡ προσβολὴ αὕτη δύναται βεβαίως νὰ ἐμφανίζεται διαφοροτρόπως, ἐπανερχεται δὲ κατὰ διαστήματα ὅχι κανονικῶς καθωρισμένα. Δύναται νὰ ἐμφανισθῇ οὐχὶ πλήρης, μὲ ὅλας δηλαδὴ αὐτῆς τὰς φάσεις, ἀλλὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀτελής, μετὰ ἢ ἀνευ τῆς περιγραφείσης αἰτίας, μετὰ ἢ ἀνευ τῶν κινητικῶν ἐκδηλώσεων κλπ. Κάποτε ἡ ὅλη προσβολὴ περιορίζεται εἰς ἀπλὴν θόλωσιν βραχείας διάρκειας, ὅποτε ἡ τοιαύτη κρίσις καλεῖται «ἐπιληπτικὴ ἀφαίρεσις». Αἱ τοιαῦται ἐλαφρῶς μορφῆς προσβολαὶ θεωροῦνται ὡς ἐκτρωτικῆς φύσεως, ἀλλὰ ἀτυχῶς δὲν ἀποτελοῦν βεβαίως ὅτι ἡ νόσος βαίνει πρὸς καλυτέρευσιν καὶ θεραπείαν.

Κατὰ κανόνα, ὁ πάσχων, μετὰ τὴν προσβολήν, αἰσθάνεται ὑπνηλίαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντονον. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας περιπτει εἰς νάρκην, ἔστιν ὅτε βαθυτάτην. Ἡ τοιοῦτο εἶδους νάρκη καλεῖται «ἐπιληπτικὴ ναρκοληψία». Καταλαμβάνει τὸν πάσχοντα καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ προσβολὴ δὲν εἶνε πλήρης, ἢ εἶνε ἀπλῶς ἐκτρωτικὴ ἢ δὲν ἔχει ἐμφανισθῇ ἄρα μόνον ὑπὸ μορφὴν αἵρας. Κατὰ κανόνα, ἡ νάρκη ἐπέρχεται ἐν πληρῇ ἡμέρᾳ, διαρκεῖ ἐπὶ ὥρας πολλὰς ἢ καὶ ὀλόκληρον ἡμερονύκτιον, ὡς ἐπίσης δύναται νὰ εἶνε πολὺ βραχυτέρας διάρκειας. Πάντως κατὰ τὴν ἀφύπνισιν τοῦ ὁ ἀσθενὴς πάσχει ἀπὸ ὀλίκην ἀμνησίαν ἀναδρομικὴν, σχετικῶς μὲ τὰ προηγθέντα τῆς νάρκης.

Μία ἀρκετὰ σπάνια μορφή προσβολῆς εἶνε ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ πάσχων, ἐνῷ διαρκεῖ ἡ κρίσις του, καὶ εἰς τὸ ὀξύτερον πολλάκις μέρος τοῦ παροξυσμοῦ, ἐγείρεται αὐτομάτως, κάμνει αὐτομάτους κινήσεις, ἀκόμη δὲ περιπατεῖ καὶ κάποτε ἐπίσης τρέχει, δίχως, φυσικὰ, νὰ ἔχη συναίσθησιν τῶν πράξεών του, ὅποτε δύνανται νὰ πάθῃ δυστυχήματα. Δὲν ἀποκλείεται νὰ ἔχη ἐλαφρὰν τινα συνειδησίν τῶν πραγματοποιμένων, ἀλλὰ πάντως αἱ παρορμήσεις εἶνε ἀνεξάρτητοι τῆς θελήσεώς του.

Τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς προσβολῆς ἔκαμε πάντοτε ζωηρὰν ἐντύπωσιν εἰς ἐκείνους ποὺ τὸ παρηκολούθησαν. Ἰδίως δὲ ἀνὰ τὰ λακὰ στρώματα, ὅπου καὶ ἐξελήφθη ὡς παρόρμησις ὀφειλομένη εἰς ἀκάθαρτα πνεύματα. Πολλοὶ ἠθέλησαν νὰ ἴδουν εἰς τὸ γνωστὸν θαῦμα τοῦ Κυρίου, ὅποτε ὁ δαίμονιζόμενος ἤρχισε νὰ τρέχῃ, ἐπιληπτικὴν κρίσιν τῆς εἰδικῆς αὐτῆς μορφῆς.

Τὰ ἴδια ὅμως συμπτώματα δύνανται νὰ παρουσιασθοῦν καὶ εἰς περιπτώσεις ὅχι ἰδιογενεῖς, ἀλλὰ ἐπιληπτοειδοῦς μορφῆς. Ἰδιαίτερος ἐνδιαφεροῦσας θεωρεῖ ἡ ἱατρικὴ τὰς περιπτώσεις ἐμφανίσεως τῶν προσβολῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός. Πρόκειται περὶ τῆς λεγομένης «ἐπιληψίας νοκτούρας», δηλαδὴ «νυκτερινῆς ἐπιληψίας».

Λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ ἀσθενὴς παραμένει κατὰκοίτος καὶ ὑφίσταται τὴν προσβολὴν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὕπνου του, εἰς τὸν ὁποῖον μεταπίπτει καὶ πάλιν μόλις παρέλθῃ ἡ κρίσις, δι' αὐτὸ, τοιαῦται περιπτώσεις παραμένουν ἐπὶ χρόνον πολὺν ἀγνωστοὶ καὶ εἰς τὸν ἴδιον τὸν πάσχοντα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς οἰκέτους του. Τὰ τυχόν αὐτῆς ματὰ τὰ ὁποῖα δυνατόν νὰ τοῦ ἔχουν συμβῇ, ἀκόμη καὶ ἡ ἐνδεχομένη πτώσις του ἀπὸ τὴν κλίνην ἀποδίδονται εἰς κακὰ ὄνειρα, εἰς ἐφιάτην κτλ., πάντως δὲ θεωροῦνται συμπτωματικὰ καὶ οὕτω παρέρεχεται ἀπαράτητος ἡ νόσος. Τὰς προσβολὰς αὐτὰς δύναται νὰ ἐξιχνιάσῃ τις εἴτε μόνος του, εἴτε προσφεύγων εἰς συμβούλους ἱατρῶν, δίχως νὰ παραλείψῃ νὰ ἀναφέρῃ ὅτι αἰσθάνεται ὅτι ἐξηγεῖ τὴν γλῶσσαν του. Εἶνε συνήθως τὸ μόνον μαρτυρικόν, διὰ τοῦ ὁποῖου προδίδεται ἡ ὑπόουλος παρουσία τῆς νυκτερινῆς αὐτῆς ἐπιληψίας.

Ἐνδέχεται οἱ ἐπιληπτικοὶ νὰ παρουσιάσουν διαφόρους ψυχικὰς διαταραχὰς περιδοκῆς διάρκειας, ψυχώσεις, θολώσεις, συγχύσεις ἐπιληπτικὰς κτλ. Τὰ συμπτώματα αὐτὰ φθάνουν μέχρι μανίας, μέχρι μανιακῆς φρενοπαθείας, ὀξείας παρανοίας, ὑποχονδρίας κτλ. Γεγονὸς ὅτι ὁ θεράπων ἱατρός ὀφείλει τὸ ταχύτερον νὰ ἐξιχνιάσῃ τὰ αἷτια, διότι οὐδεμία μονομερὴς θεραπεία τῶν παθήσεων αὐτῶν εἶνε δυνατή.

Ὡς πρὸς τὴν ἐν γένει πορείαν τῆς νόσου ἔχει παρατηρηθῇ ὅτι ἡ ἐπιληψία ἐμφανίζεται συνήθως περὶ τὸ 20ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας μέχρι τοῦ 30στοῦ. Ἀλλὰ δύναται νὰ παρουσιασθῇ καὶ εἰς ἡλικίαν ἄνω τῶν 35 καὶ 40.

Εἰς ἐντελῶς σπανίας περιπτώσεις, οἱ παροξυσμοὶ ἐλαττοῦνται ἢ γίνονται ἀσθενέστεροι μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου. Συνήθετα, γίνονται ἀπεναντίας ἐντονώτεροι αἱ προσβολαί, καὶ προκαλοῦν πλήρη μεταλλαγὴν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ πάσχοντος. Οὕτω ἐπέρχεται αὐτῷ χρόνῳ, ὁ καλούμενος «ἐπιληπτικὸς ἐκφυλισμός».

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ αἷτια τῆς νόσου δύναται νὰ διαιερεθῶσιν αὐτὰ εἰς γνωστὰ καὶ ἀγνωστα. Προκειμένου περὶ ἰδιοπαθοῦς ἐπιληψίας, ἡ ἐπιστήμη ὁμολογεῖ πλήρη ἀγνοίαν τῶν αἰτίων τῆς ἐπιληψίας. Πιστεύεται ἀπλῶς, ὅτι κληρονομικὰ ἀνωμαλίας εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ ἐγκεφάλου προκαλοῦν τὴν ἰδιοπαθῆ ἐπιληψίαν. Ἡ δοξασία αὕτη βασίζεται εἰς τὸ ὅτι συνήθως οἱ πάσχοντες εἶνε κατ' ἀρχὴν νευροπαθεῖς καὶ ψυχοπαθεῖς, ἐμφανίζοντες τὰ λεγόμενα «ἐπιληπτικὰ στίγματα». Ἐμφανίζονται δὲ ἐπίσης διάφορα συμπτώματα ψυχικοῦ ἢ σωματικοῦ ἐκφυλισμοῦ.

ὑπάρχουν ὅμως καὶ τὰ γνωστὰ αἷτια

τῆς νόσου, ὡς λόγου χάριν ὁ χρόνιος ἀλκοολισμὸς τῶν γονέων, ὅσον καὶ τοῦ ἰδίου πάσχοντος, ἀκόμη δὲ καὶ διάφοροι νόσοι τοῦ κυκλοφοριακοῦ ἢ νευρικοῦ συστήματος, λοιμώδεις ἐπίσης νόσοι τῶν ὠτων καὶ τῆς ρινὸς κτλ.

Ἀπὸ θεραπευτικῆς ἀπόψεως, παρέχονται διάφορα φάρμακα καὶ συνιστῶνται διάφοροι μέθοδοι. Ἀλλὰ οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ὑπάρχει ἀσφαλὲς μέσον θεραπείας κατὰ τῆς ἰδιοφυοῦς ἐπιληψίας. Ἡ ἐπιστήμη σήμερον κατευθύνει τὰς θεραπευτικὰς προσπάθειάς τῆς, ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὸ νὰ ἀπαλλάσσεται ὁ ὀργανισμὸς πάσης θλασθεράς αἰτίας, ἀφ' ἐτέρου δὲ εἰς τὸ νὰ ἀποφεύγεται ὁ φόρτος τοῦ στομάχου, αἱ ἐντερικαὶ τοξίναι κτλ.

Ἐξ ἄλλου, παρέχονται μεγάλα ἐλπίδες ἰάσεως, εὐθὺς ὡς ἀποκαλυφθῇ τὸ αἷτιον τὸ προκαλοῦν τὴν νόσον, ὅποτε ἡ ὀλη θεραπευτικὴ προσπάθεια στρέφεται πρὸς θεραπείαν τοῦ αἰτίου τούτου, μεθ' ἣν ἐπέρχεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον αὐτομάτως ἡ ἀραίωσις τῶν προσβολῶν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν δέον νὰ τονισθῇ ὅτι τῆς ἰδιοπαθοῦς ἐπιληψίας τὰ αἷτια δύνανται νὰ παραμένουν ἐντελῶς ἀγνωστα.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παροξυσμοῦ οὐδὲν μέσον ἀποτελεσματικὸν δύναται νὰ ἐλαφρύνῃ τὴν προσβολήν. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐγκαταλείψωμεν τοὺς προσβολομένους εἰς τὴν τύχην τῶν, ἀνευ βοηθείας. Ἡ ἀμέσως βοήθεια εἶνε ἐπιβεβλημένη, ἐφ' ὅσον ἐξ αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἡ ἀποφυγὴ ἐπιπλοκῶν καὶ δυστυχημάτων. Μία λοιπὸν πρώτη βοήθεια πρὸς πάσχοντα εἶνε νὰ βοηθήσωμεν ἀμέσως ὅπως ἡ ἀναπνοὴ του ἐκτελεῖται κανονικῶς. Ἀπομακρύνωμεν πᾶν ἀντικείμενον ποὺ πιέζει τὸν λαιμὸν ἢ τὸ στήθος του. Ἐξ ἄλλου, προσπαθοῦμεν νὰ τοποθετήσωμεν μεταξὺ τῶν ὀδόντων τοῦ πάσχοντος ἀντικείμενον σκληρόν, διὰ νὰ παρεμποδίσωμεν τὴν διήξιν τῆς γλώσσης. Ἀτυχῶς, ἡ κεραυνοβόλος ἐπέπευσις τῆς κρίσεως συντελεῖ ὥστε νὰ μὴ προφθάνωμεν νὰ καλέσωμεν ἱατράν. Ἀλλὰ ὁσάκις συμβαίνει νὰ παρίσταται ἱατρός κατὰ τὴν προσβολήν, δύναται νὰ μετέλθῃ μέσα, ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ διάφορα τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς μετῆλθον οἱ θεραπευταὶ καὶ τῶν ὁποίων φυσικὰ αὐτὸς ὑπέχει τὰς εὐθύνas.

Ὅταν ἡ ἐπιληψία λάθῃ βαρεῖαν καὶ χρονίαν μορφήν, τότε δέον νὰ γίνεαι ἀσθηρὰ ἐπιβλέψις τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ εἰσάγεται οὗτος εἰς εἰδικὸν ψυχοθεραπευτήριον.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΙΔΩΝ ΦΑΝΤΑΣΙΑΙ ΠΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ

Είδομεν εἰς τὸ προηγούμενον τί ἀκριβῶς εἶνε ἡ φαντασία, καὶ ποῖος ὁ ρόλος τῆς ψυχικῆς αὐτῆς λειτουργίας μας. Μένει νὰ ἐξετάσωμεν τὰ διάφορα εἶδη τῶν φαντασιῶν καὶ τοὺς τρόπους διὰ τῶν ὁποίων λειτουργοῦν.

Ἐξεταζομένη ἀναλόγως τῆς ψυχικῆς ἐνεργείας ποὺ προκαλεῖ ἡ φαντασία δύναται νὰ εἶνε ἐνεργητικὴ ἢ παθητικὴ.

Παθητικὴ λέγεται ἡ φαντασία, ὅταν ἐνεργῇ αὐτομάτως καὶ ἂνευ προαίρεσως ἄνευ θελήσεως. Χαρακτηριστικοὶ τύποι παθητικῆς φαντασίας εἶνε ἡ φαντασία τῶν παιδίων, ὅταν αὐτὰ ἐμψυχοῦν τὰ ἀθύρματά των ἢ πᾶν ὅ,τι ἄλλον ἄψυχον, ἢ ἀκόμη τοὺς ἥρωας τῶν μυθευμάτων ποὺ ἀκούουσιν. Ἐπίσης παθητικὴ εἶνε ἡ μυθοπλαστικὴ φαντασία τῶν πρωτογόνων λαῶν. Καὶ τέλος παθητικὴ ἀκόμη φαντασία εἶνε ἡ ἐκφαινομένη κατὰ τὰ ὄνειρα καὶ ἐπιδρῶσα ἐν ἐγρηγόρει ἐπὶ τῶν καθυστερημένης ἀναπτύξεως ἀτόμων ποὺ ἀναζητοῦν εἰς τὰ ὄνειρα ἐκεῖνα δείγματα ἢ μαρτυρικά, πραγμάτων ποὺ δύναται νὰ συμβοῦν.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, ἃς μᾶς ἐπιτραπῇ μία παρέκβασις. Τὸ λεπτὸν καὶ ἐνδιαφέρον ζήτημα τῶν ὁνείρων, θὰ τὸ ἐξετάσωμεν θεσθαίως, ἐν λεπτομερείᾳ, ἀπὸ τῶν στηλῶν αὐτῶν. Ἄς ἔχωμεν ὅμως ἀπὸ τοῦ δε ὕψους μᾶς ὅτι ζήτημα περίπλοκον καὶ τὸ ὁποῖον ἀπασχόλησεν τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, δὲν λύεται μὲ μίαν μοιροκονδυλιά καὶ μὲ τὰ ὅσα εἴπομεν ἀνωτέρω.

Ἄν εἶνε ἀληθές, ὅτι ἡ μαντικὴ δύναμις τῶν ὁνείρων, ἀπλά καὶ «μονοκόμματα» ὅπως τὴν ἐννοεῖ ὁ πολλὸς κόσμος δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ συμπερασμάτων ἐπιστημονικῶν, εἶνε ἐπίσης ἀληθές, ὅτι τὸ φαινόμενον τῶν ὁνείρων δὲν εἶνε διόλου ανεξάρτητον ἀπὸ τῶν ἐν ἐγρηγόρεισι βίων μας καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς δὲν ἔχουν ἐντελὲς ὅδον τὰ καθυστερημένα στρώματα, τὰ ἀποδιδόντα ἐξαιρετικὸν ρόλον εἰς τὰ ὄνειρα. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ θὰ τὰ εἶδωμεν ἀναλυτικώτερον,

Ἐνεργητικὴ πάλιν φαντασία εἶνε ἡ λειτουργία τῆς φαντασίας ἡ ὁποία ὁρμάται ἀπὸ τὴν προαίρεσίν μας ἀπὸ τὴν βούλησίν μας καὶ τὸ λογικόν μας. Τῆς φαντασίας αὐτῆς γίνεται πολλαπλὴ καὶ διάφορος χρῆσις κατὰ τὴν ἐνσυνειδητόν καὶ ἐσκεμμένην πολλακτὴ δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος. Ἀναλόγως τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς λειτουργίας αὐτῆς ἡ φαντασία δύναται νὰ εἶνε δημιουργικὴ ἢ ἑποπτικὴ.

Δημιουργικὴ εἶνε ἡ φαντασία, ἡ ὁποία λαμβάνει καὶ συνδυάζει ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον καὶ ἀναπλάθει αὐτά.

Λόγου χάριν καλλιτέχνης τις θέλει νὰ ἀναπαραστήσῃ τὴν Βιομηχανίαν ἢ τὸ Ἐμπόριον, τὴν Γεωργίαν ἢ τὸν Πόλεμον.

Ἡ φαντασία τοῦ πλουσιωμένου ἀπὸ στοιχείων τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ πάσης φύσεως ἀναπαραστάσεις, ἀναπλάθει

αὐτάς κατὰ τρόπον ὥστε νὰ παραχθῇ ἓνα ἢ περισσότερα νέα πρόσωπα, ἀνύπαρκτα εἰς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον καὶ τὰ ὁποῖα ἔμως συμβολίζουσιν τὴν παράστασιν τὴν ὁποῖαν θέλει νὰ ἀποδώσῃ ὁ καλλιτέχνης.

Ἀνάλογον φαντασίαν ἐπέδειξεν λόγου χάριν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὅταν ἀφοῦ ἐξεῦρε τοὺς μοχλοὺς, ἐφαντάσθη πολὺ λογικὰ, ὅτι δύναται νὰ ἀνασηκώσῃ τὴν γῆν ὀλόκληρον, ἔαν τοῦ δοθῇ σημεῖον στερεὸν ἐπὶ τοῦ ὁποῖου νὰ πατήσῃ καὶ νὰ στηρίξῃ τὸν μοχλὸν τοῦ ἔξω τῆς γῆς.

Εἰδικώτερον, ἡ Δημιουργικὴ φαντασία καλεῖται «Ἀφαιρετικὴ», ὅταν κατὰ τὴν δημιουργίαν τῆς ἀφαιρῇ μᾶλλον ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ περιέχονται εἰς τὴν συνειδησίν μας.

Διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς λ.χ. φαντασίας ἀπομονώνω ἓνα κύτταρον ἀπὸ τὸν ὅλον ὄργανισμόν μου ἢ ἓνα ὄργανον καὶ ἀναπαριστῶ τὴν λειτουργίαν τοῦ ὑπὸ διαφόρους τρόπους. Διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς φαντασίας, συγκρίνω τὸν ὀφθαλμὸν μου ὡς, φωτογραφικὴν μηχανήν, ἢ ἀκόμη, συγκρίνω τὸν ὅλον ἀνθρώπον, μίαν ὁμάδα κτλ.

Ἀντιστρόφως, ὅταν ἡ φαντασία εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἐν τῇ συνειδήσει στοιχεῖα, προσθέτῃ καὶ ἄλλα, τότε λέγεται συνδυαστικὴ.

Εἰς τὴν συνδυαστικὴν λ.χ. φαντασίαν, ἀφίλει ὁ πρῶτος καλλιτέχνης ὁ ἐμπνευσθεὶς τὴν Σφίγγα τὸν ὁμοῦργον αὐτοῦ.

Ἐποπτικὴ πάλιν εἶνε ἡ φαντασία, τῆς ὁποίας κυρία εἰδικότης εἶνε ἡ ἐνέργεια ἡ ἐκδηλουμένη εἰς τὴν ἀκριβῆ σύλληψιν καὶ τὴν σαφῆ ἀναπαράστασιν τῶν δημιουργημάτων.

Ὅταν λόγου χάριν καταστρώω ἓνα γεωγραφικὸν χάρτην, μοῦ χρειάζεται ἱκανὴ ἐποπτικὴ φαντασία. Δὲν εἶμαι ἐλεύθερος νὰ φαντασθῶ τὴν Ἀμερικὴν, φέρῃ εἰπεῖς ὅπου μοῦ ἀρέσει ἄλλα πρέπει νὰ στηριχθῶ ἐπὶ τῶν γνωστῶν στοιχείων διὰ νὰ ἀναπαραστήσω ἐπακριβῶς τὴν ἡπειρόν, κατὰ τὸ γραφικὸν τῆς σχήμα.

Ἡ ἐπιστήμη εὖρεν τρόπον μετρήσεως τῆς φαντασίας ὡς ἐπίσης γίνεται καὶ μετὰ ἄλλας ψυχικὰς λειτουργίας. Ἡ πειραματικὴ ψυχολογία ὀνομάζει τὰ διάφορα αὐτὰ κριτήρια «τέστ» ἐκ τῆς ἀγγλικῆς λέξεως.

Τὰ σπουδαιότερα ἐξ αὐτῶν συνίστανται εἰς συνθέσεις εἰκόνων ἐξ ὁρισμένων τεμαχίων, εἰς ἐρμηνεύς κηλίδων μελάνης, εἰς συμπλήρωσιν μύθων καὶ μικρῶν διηγημάτων, εἰς κατασκευὴν μύθων ἐκ δεδομένων στοιχείων, καὶ εἰς συμπλήρωσιν ἐλλειπῶν προτάσεων ἢ κειμένων.

Ἡ φαντασία εἶνε μετὰ τῆς νοήσεως μία τῶν ὑψηλοτέρων ψυχικῶν μας λειτουργιών. Ὡς δὲ ἐπιτυχῶς διατυπώται: «Ἄνευ τῆς φαντασίας εἶνε ἀνέφικτος ὅχι μόνον ἡ καλλιτεχνικὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ δημιουργία, ὁ δὲ βίος ἀποβαίνει ἀναρὰς καὶ ἀσήμαντος κατάστασις».

Λειτουργία ὅπως αὐτὴ θὰ ἦτο θεσθαίως ἀδύνατον νὰ μὴ ὑπάρκει εἰς τὰς παθήσεις, τοὺς σοβαρωτέρους κλονισμοὺς ὑφίσταται

ἢ φαντασία, κατὰ τὴν διαταραχὴν τοῦ λογικοῦ καὶ τῶν φρενῶν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ αἱ διαταραχαὶ αὗται ἀνάγονται εἰς τὴν γενικωτέραν κατάστασιν καὶ ἀφοροῦν γενικώτερον τὴν ὅλην πάθειαν.

Εἰδικαὶ παρεκλήσεις καὶ διαταραχαὶ τῆς φαντασίας εἶνε ἡ φαντασιοσκοπία καὶ ἡ φαντασιοπληξία.

Φαντασιοσκοπία ὀνομάζομεν τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ φαντασιοσκόπου, τοῦ ἀνθρώπου δηλαδὴ ὁ ὁποῖος ἀρέσκειται εἰς τὸ νὰ φαντάζεται ὡς καταρθωτὰ πράγματα ἀδύνατα καὶ μάταια ἢ τρέφει κενὰς ἐλπίδας.

Τὰ δημιουργήματα τῆς φαντασίας αὐτῆς εἶνε κατὰ κανόνα χιμαϊρικά καὶ ἀπραγματοποίητα.

Τὸ περίεργον ὅμως εἶνε ὅτι ὡς φαντασιοσκόποι ἐξεληφθῆσαν κατὰ καιροὺς διὰ φορά ἄτομα, προκισμένα μὲ ἐξαιρετικῶς δημιουργικὴν φαντασίαν, ἀπὸ τὰς ἁπλάσις τῆς ὁποίας ἀφελήθησαν αὐτοὶ ἢ ἄλλοι διὰ νὰ δημιουργήσουν πολλακτὴς μεγαλουργήματα, Συνεπῶς, κοινὸν μέτρον φαντασιοσκοπίας, προκειμένου περὶ μεγάλων σχεδίων καὶ ἀναπαραστάσεων, δὲν ὑπάρχει.

Γνώρισμα πάλιν τῆς φαντασιοπληξίας εἶνε ἡ σύλληψις ἀνυπάρκτων ἢ υπερβολικῶν παραστάσεων. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ ἀκόμη τὸ σημεῖον ἡ πειραματικὴ ψυχολογία ἀναπτύσσει μεγάλην προσοχήν.

Ὁ φαντασιόπληκτος δυνατόν νὰ συλλαβάνῃ καὶ νὰ ἀναπλάθῃ νοσηρὰς παραστάσεις, ὡς λόγου χάριν φαντάσματα, θρυκόλακας ἐπανερχομένους μετὰ θάνατον ἀνθρώπων τοὺς ὁποῖους ἐγνώρισεν ἐν ζωῇ κτλ. Ἀνυπάρκτων ὅμως νὰ ἐκλαμβάνεται ὡς φαντασιόπληκτος ἄνθρωπος προκισμένος μὲ ἐξαιρετικῶς δημιουργικὴν φαντασίαν — ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τὴν φαντασιοσκοπίαν, καὶ τοῦ ὁποῖου δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ κατανοήσωμεν τὰς συλλήψεις.

Εἰς τὸ ἑπομένον: Τὰ ὄνειρα,

ΒΙΟΛΟΓΙΑ

(Συνέχεια ἐκ τῆς Σελίδος 527)

θερμοκρασίας.

Ὁ ὁργανισμὸς ὅμως χάνει τὴν περιττὴν παρακαταθῆκην θερμότητος, τὴν ὁποῖαν δὲν χρειάζεται. Τοῦτο συντελεῖται διὰ διαφόρων μέσων, κυριώτερον τῶν ὁποίων εἶνε αἱ ἐφιδρώσεις, αἱ ἐξαπνοὶσες ὑδατος, αἱ γινόμεναι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀναπνοῆς, ἡ ἀπώλεια θερμότητος διὰ τῆς θερμάνσεως τοῦ ἐκπνευμένου ἀέρος, ἡ ἀποβολὴ θερμότητος διὰ τῶν οὐρῶν κτλ.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, ἡ θερμοκρασία μας εἶνε μόνιμος, εἴτε τὸν χειμῶνα, εἴτε τὸ θέρος, εἴτε ἐν ἐγρηγόρει, εἴτε ἐν ἐργασίᾳ. Ἀλλὰ ὁ κύριος ρυθμιστὴρ τῆς θερμικῆς μας ἰσορροπίας εἶνε τὸ νευρικόν μας σύστημα, τὸ ὁποῖον καὶ κανονίζει τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος τοῦ μεγάλου αὐτοῦ διανομῆς τῆς ζωτικῆς θερμότητος.

Η ΤΡΥΠΑΝΟΣΩΜΙΑΣΙΣ καὶ τὸ μικρόβιον ποὺ τὴν προκαλεῖ

Ἐχθρὸς ποὺ δὲν ἔκρουσε τὴν θύραν μας, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ τὴν κρούσῃ

Εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν μας συμβαίνει συχνὰ τοῦτο τὸ περίεργον. Μικρόβια, ἀνήκοντα εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος, εἰς τὸ αὐτὸ γένος πάντως στενοὶ μεταξὺ των συγγενεῖς, σχεδὸν ἀδελφοὶ, ἐπιφέρουν νόσους ἐντελῶς διαφορετικὰς καὶ διόλου ὁμοίας.

Χαρακτηριστικώτερον παραδείγμα, εἶνε τὸ παρυσιαζόμενον μεταξὺ τῶν μικροβίων τοῦ ὕπνου — τὰ ὁποῖα ἐμελετήσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον — καὶ ἐκείνων τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τὴν νόσον τὴν λεγομένην «τρυπανοσωμιάσιν». Καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο ἀνήκουν εἰς τὸ γένος τῆς οἰκογενείας τῶν τρυπανοσωμιδῶν — τὰ ὁποῖα ἐπίσης περιεγράψαμεν ἐν τῷ προηγούμενῳ φύλλῳ. Ἐνῶ ὅμως τὰ πρῶτα ἐπιφέρουν τὴν ἀσθένειαν τοῦ ὕπνου ἢ «ἀφρικανικοῦ ληθάργου» τὰ δευτέρω δὲν προκαλοῦν ὕπνον, ἀλλὰ μίαν σηψαιμικὴν παρασιτικὴν πάθησιν, ἡ ὁποία προσβάλλει κυρίως τὰ παιδιά. πρὸ πάντων τὰ θρέφει ἐντὸς τῶν δέκα μέτρων τριάντων πρῶτων ἡμερῶν τῆς ζωῆς των. Ἐπιφέρει πυρετόν, ἐξοιδρώσιν (πυρεξίματα) τοῦ προσώπου, υπερτροφίαν θωρεϊδοῦς ἀδένης καὶ ἀδενόπαθειαν. Ὁ πυρετὸς ἀνέρχεται καὶ πέραν τῶν 40 βαθμῶν. Ἡ ἐξοιδρώσις τοῦ προσώπου εἶνε σταθερὰ καὶ δὲν ἀποχωρεῖ. Ἡ ἀδενόπαθεια ἐκδηλοῦται κυρίως εἰς τὴν τραχηλικήν, μασχαλιαίαν καὶ βουβινικήν χώραν. Τὸ ἥπαρ καὶ ὁ σπλὴν ἐξογκοῦνται, καὶ τέλος παρουσιάζονται σημεῖα μηνιγγοεγκεφαλίτιδος, ὅποτε ἐπέρχεται ὁ θάνατος. Ἀλλὰ καὶ δίχως αὐτά, ποῦ ἄλλως τε δὲν παρουσιάζονται πάντοτε, ἐπακολουθεῖ συνθέστατα ὁ θάνατος λόγω τῆς προερχομένης ὑπὸ τοῦ μικροβίου σηψαιμίας.

Τὸ χειρότερον ὅλων, εἶνε ὅτι δὲν ἐγνώσθη μέχρι τοῦδε φάρμακον ἀποτελεσματικὸν κατὰ τῆς νόσου, ἔχουν δὲ προκαλέσει ἀποκαρδιωτικὰ ἀποτελέσματα ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε πειράματα. Οἱ μικροβιολόγοι καὶ οἱ παθολόγοι μένουν κυριολεκτικῶς με δεμένας τὰς χεῖρας πρὸ τοῦ κακοῦ αὐτοῦ τοῦ μικροβίου, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις ἔχει ἀνακαλυφθῇ ἀπὸ τοῦ 1909 καὶ μελετηθῇ εἰς ὅλας τοὺς λεπτομερείας.

Καθησυχαστικὸν ὅπωςδὴποτε δι' ἡμᾶς εἶνε ὅτι τὸ μικρόβιον αὐτὸ λυμαινεται κυρίως τὴν ἰσημερινὴν Ἀμερικὴν, ἰδιαίτερα δὲ τὴν Βραζιλίαν. Ἀλλὰ ἡ ἐξακρίβωσις αὐτῇ δὲν πρέπει διόλου νὰ μᾶς καθησυχάζῃ τελείως, διότι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἄλλην δὲν ἀποκλείεται ἡ μετάδοσις του καὶ εἰς τὰς ἑυρωπαϊκὰς χώρας. Ἐκεῖνο ποὺ ἐντοπίζει μέχρι στιγμῆς τὸ μικρόβιον αὐτὸ εἰς τὰς ἰσημερινὰς

χώρας τῆς Ἀμερικῆς, δὲν εἶνε ἀτυχῶς τὸ ὅτι δὲν δύναται νὰ ζῇ εἰς ἄλλας χώρας καὶ εἰς ἄλλα κλίματα. Πληθὺς πειραμάτων ἀπέδειξεν ὅτι δύναται νὰ ζῇ καὶ καὶ πολλαπλασιασθῇ παντοῦ, πλην τῶν κατεψυγμένων ἴσως ζωνῶν τῆς ὕψιλης καὶ ὅτι ἐντοπίζει μέχρι στιγμῆς τὴν νόσον τόσο μακρὰν μας εἶνε ἀπλῶς ὁ τρόπος τῆς μεταδόσεως τοῦ μικροβίου.

Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐξηγεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μικροβιολόγων, ὅλων τῶν χωρῶν, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται δίχως ἐπιτυχίαν, μέχρι στιγμῆς. Ἀπεδείχθη ὅτι τὸ μικρόβιον αὐτὸ μεταδίδεται κατὰ τρόπον ἀνάλογον, καὶ σχεδὸν πανομοιότυπον μὲ τὸ μικρόβιον τοῦ ἐξανθηματικοῦ, ποὺ ἔχει φορέα του ὡς γνωστὸν τοὺς φθειράς. Τὸ μικρόβιον αὐτὸ μεταδίδεται διὰ τῶν κηρῶν, ἢ ἀκριβέστερον δι' ἐνὸς ἐσθῆτος κορέων, οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰς ὑπερθερμα κλίματα. Ἀλλὰ μὲ τὰ συχνὰ καὶ πυκνὰ μέσα συκοινωνίας, μὲ τὰ μέσα θερμάνσεως μέσα εἰς τὰ μεγάλα ὑπερωκεάνεια, καὶ τίς οἶδεν ἀκόμη διὰ τίνων ἄλλων τρόπων, δὲν ἀποκλείεται νὰ περᾷ τὸ ὡκεανὸν καὶ τὸ μικρόβιον αὐτὸ, ὡς συνέβη μὲ τὸ μικρόβιον τῆς σφιλίδος, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων, μᾶς ἐφλοιδώρησεν ἡ Ἀμερικὴ. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον, ἓνας ἀκόμη λόγος ἐξοντώσεως καὶ ἐξαφανίσεως τῶν κορέων ἀπὸ τὰς κατοικίας μας εἶνε καὶ ἡ προσοχὴ εἰς μᾶς ἀπὸ τὸ μικρόβιον αὐτὸ, τὸ ὁποῖον θεορῶνται κυριολεκτικῶς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

Κατὰ τὰ ἄλλα. Ἰδοὺ πῶς γίνεται ἡ μετάδοσις του. Εἰς τὴν Βραζιλίαν, ὑπάρχει ἓνα εἶδος κορέου, ποὺ συζῇ ἄλλως τε μὲ τοὺς μεταφερομένους ἐκεῖ ἰδιοὺς μας κορέους, καὶ ὁμοιάζει πολὺ μὲ αὐτούς. Τὸ παράσιτον ἐκεῖνον ἐντονον εἶνε ἡμίτερον, ἐφωδισμένον δηλαδὴ μὲ πολὺ μικρὰς πτέρυγας, ποὺ δὲν τὸ ἀφήνουν μὲν νὰ πετάξῃ, βοηθοῦν ὅμως καταπληκτικῶς τὰς κινήσεις του ἢ τὰς πηδήματά του. Συμβαίνει δηλαδὴ μὲ αὐτὸ κάτι ἀνάλογον ποὺ συμβαίνει μὲ τὰς ὀρνίθιας μας ἢ τοὺς πετεινοὺς μας, οἱ ὁποῖοι δὲν δύναται μὲν νὰ κάνουν πλήρη χοῆσιν τῶν πτερῶν των, ἐν τούτοις ὅμως τὰ χρησιμοποιοῦν εἰς τὰς κινήσεις των. Τὸ παράσιτον αὐτὸ συντηρεῖται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ αἷμα ἀνθρώπων ἢ ζώων. Ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ἐρυθροφθαλμῶν καὶ λέγεται «Τριόμουρος ἡ μεγίστη». Ὁμοιάζει μὲ πολλὰ μεγάλον κορέον εἶνε κατοικίδιον καὶ δάκνει ἄνθρωπον κατὰ τὴν νύκτα, τὰ ἄτομα ποὺ κοιμῶνται. Τὸ θῆλυ τοῦ παρασίτου αὐτοῦ ἐκκολάπτεται τὸ ὄσ του, εἰς τὰς ρωγμὰς τοῦ δαπέδου τῶν οἰκίαν καὶ τῶν τοίχων.

Ὁ φορέας αὐτὸς μολύνεται φυσικὰ πρῶτον ὁ ἴδιος, ὅταν δάκνη ἀσθενὴ διὰ νὰ τραφῇ μὲ τὸ αἷμα του. Τὸ ἐντομον δὲν ἐνοχλεῖται ποσῶς ἀπὸ τὴν μόλυνσιν. Τὸ τρυπανόσωμα εἰσδύει εἰς τὸν πεπτικὸν σωλήνα τοῦ ἐντόμου καὶ παραμένει ἐκεῖ πολλαπλασιαζόμενον. Τὸ πολὺ χειρότερον εἶνε ὅτι ἀναπτύσσεται, καὶ λαμβάνει διαφόρους μορφὰς, μέχρις ὅτου καταστῇ ἔτοιμον πρὸς μετάδοσιν. Ὡς πρὸς τὸν τρόπον πῶρα τῆς ἐνοφθαλμιάσεως του εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, ἐξηκριβώθη ὅτι ὁ μέγας εἰσδύει εἰς τὸν πεπτικὸν σωλήνα τοῦ ἐντόμου καὶ παραμένει ἐκεῖ ἐντὸς αὐτοῦ. Ἀντιστρόφως ὅμως τὸ μικρόβιον κατέρχεται τὸν πεπτικὸν σωλήνα τοῦ ἐντόμου ποὺ τὸ φιλοξενεῖ καὶ ἐξέρχεται ἀνεπτυγμένον πλέον μαζί μὲ τὰ περιττώματά τοῦ κορέου. Περιέργως, ὁ κορέος αὐτὸς φανερώνει ἐξαιρετικὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐναποθέτῃ τὰ περιττώματά του ἐπὶ ζῶντος σώματος. Αὐτὸ ἐξηγεῖται διότι, ἡ λειτουργία τῆς ἀποκαθάρσεως τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος λαμβάνει χώραν κατὰ τὸν χρόνον κατὰ τὸν ὅποιον τὸ ἐντομον βόσκει ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπινου σώματος. Συνεπῶς, οἱ κίνδυνοι εἶνε ἀκόμη μεγαλύτεροι, διότι ἡ μετάδοσις δὲν ὀφείλεται ἀπλῶς καὶ μόνον εἰς τὴν τύχην.

Ὅταν λοιπὸν τὸ ἐντομον ἐναποθέσῃ τὰ περιττώματά ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ τὰ μολύσματα, εἴτε διὰ νύξεως, εἴτε δι' ἀμυχῶν, ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ αἷμα, τότε ἡ νόσος μεταδίδεται. Ἀκόμη καὶ δίχως ἀμυχὰς μεταδίδεται ἡ νόσος, ὅταν ἐναποτίθεται εἰς ἐπιθήλια, ὡς τῶν χειλέων, ἢ τῆς ρινός, πολὺ δὲ περισσότερον εἰς τοιχώματα τοῦ στόματος, ἢ εἰς ἐξανθήματα. Μόλις, κατὰ τὸν τρόπον αὐτόν, τὸ μικρόβιον διεισδύει εἰς τὸν ὁργανισμόν, προσπαθεῖ νὰ ἐντοπισθῇ εἰς ὀρισμένους ἀδένας ἢ γάγγλια, διὰ νὰ ἀναπτύξῃ καὶ νὰ ἀναπαραχθῇ ἀνέτως. Ἀλλὰ καὶ μέχρις ὅτου φθάσῃ μέχρις αὐτῶν ἀναπτύσσεται μέσα εἰς τὸ αἷμα. Μετὰ τὴν ἀνάπτυξίν του, ἓνα μέρος ἀπὸ τῶν ἀπειρῶν ἀριθμῶν του παραμένει ἐκεῖ ὅπου εὐλόγηται καὶ προκαλεῖ τὴν ἀδενόπαθειαν. Ἐν ἄλλο μέρος «φορτώνεται» κυριολεκτικῶς εἰς τὰ αἰμοσφαίρια, καὶ τὰ σπάζει τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο. Μὲ τὸν καιρὸν θάνατος, εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ὅποτε προκαλεῖ διαταραχὰς.

Αὐτὰ εἶνε τὰ κύρια χαρακτηριστικά, τὰ κακὰ αὐτῆς ἀσθένειας, μεγάλης ἐνθους τῆς παιδικῆς καὶ βρεφικῆς κυρίως ἡλικίας.

Εἰς τὸ πρὸς ἑξῆς: Ἀλλὰ μικρόβια ποὺ προκαλοῦν σηψαιμίας.

Ο ΑΛΕΚΤΩΡ

**Τὸ πουλὶ μὲ τὰς μαγικὰς ιδιότητας, πού εἶνε θαρραλέος μαχη-
τῆς, ἐριστικώτατον, ἐκλυτον εἰς τὰς ἡδονάς, ἐξαιρετικῶς
πολύγαμον, ἀλλὰ καὶ σύζυγος λεπτός.**

Ὁ ἀλέκτωρ ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν φασιανίδων, ὑπάρχουν δὲ πολλὰ εἶδη ἀλεκτόρων, ἐκ τῶν ὁποίων γνωστότερον εἶνε ὁ κατοικίδιος ἀλέκτωρ, τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν πλείοται ποικιλίαι.

Εἶνε ἄγνωστον πότε ὁ ἀλέκτωρ ἐξημερώθη ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὡς κατοικίδιον πτηνόν, τὸ μόνον δὲ βέβαιον εἶνε ὅτι κατέγεται ἀπὸ τὴν Ἀσίαν καὶ εἰδικῶς ἀπὸ τὰς Ἰνδίας καὶ ὅτι ἦτο γνωστός ἀπὸ τοῦ 1400 περίπου π. Χ. εἰς διαφόρους ἀνατολικούς λαούς, ὅπως τοὺς Κινέζους, τοὺς Ἀσσυρίους, τοὺς Βαβυλωνίους καὶ τοὺς Πέρσας.

Βραδύτερον ἐγένετο γνωστός καὶ διεδόθη καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Αἴγυπτον, ὅθεν μετεφέρθη καὶ διεδόθη κατόπιν ὁ ἀλέκτωρ καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς Μεσογείου. Οἱ Ἑβραῖοι καὶ οἱ Φοίνικες ἐγνώριζον τὸν ἀλέκτορα πολὺ πρὶν τὸν πτηνὸν αὐτὸ γίνῃ γνωστὸν εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ τοὺς Ρωμαίους, οἱ πρῶτοι τῶν ὁποίων ἐγνώρισαν τὸν ἀλέκτορα ἀπὸ τοὺς Πέρσας καὶ οἱ δευτέρου ἀπὸ τοὺς Καραχονίους.

Ἡ συνήθεια τοῦ πετεινοῦ νὰ προαγγέλλῃ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἡλίου, ἐξελέγη ὑπὸ διαφόρων ἀσιατικῶν λαῶν ὡς μαγικὴ δύναμις, διὰ τοῦτο καὶ ἐλατρεύετο ὑπὸ τούτων ὡς ἱερὸν πτηνόν, ἔχον ὑπερφυσικὰς ιδιότητας. Τοιοῦτοτρόπως οἱ Κινέζοι εἰς τὰς θυσίας τῶν προσέφερον ὡς δῶρον ἀλέκτορα καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἀπηγόρευαν νὰ τρώγεται τὸ κρέας τοῦ καὶ προσεκύνουν αὐτὸν ὡς θεότητα.

Τὰς δοξασίας ταύτας περὶ τοῦ ἀλεκτόρος φαίνεται ὅτι παρέλαβον καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἐθεώρουν τὸν ἀλέκτορα ὡς πτηνὸν ἐκδιῶκον τὰ κακὰ πνεύματα.

Καὶ οἱ Ρωμαῖοι ἔτρεφον ὑπόλειψιν πρὸς τὸν ἀλέκτορα καὶ τὸν εἶχον ἀφιερῶσαι εἰς διαφόρους θεότητας, πολλοὶ δὲ ἀπεικονίσαι αὐτοῦ εὐρέθησαν εἰς ἐπιθυμίουσιν πλάκας, πολεμικὰ ὅπλα, δακτυλίους κτλ.

Καὶ σήμερον ἀκόμη μερικοὶ λαοὶ ἔχουν περὶ τοῦ ἀλεκτόρος περιέργους ἀντιλήψεις καὶ προσδίδουν εἰς αὐτὸν ὑπερφυσικὰς δυνάμεις.

Οὕτως εἰς μέρη τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης πιστεύεται, ὅτι ὁ μαῦρος πετεινὸς συνέρχεται μὲ οἰκιακὰ φίδια. Τὰ γεννώμενα αὐγὰ δὲν ἔχουν κρόκον καὶ τοποθετοῦνται εἰς τὴν στέγην τῶν σπιτιῶν τῶν διὰ νὰ ἀπομακρύνουν τὰ κακὰ πνεύματα. Ἐπίσης καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Γερμανίας νομίζον ὅτι ὁ μαῦρος ἀλέκτωρ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ προλαμβάνῃ τὴν μαγικὴν ἐκείνην καὶ νὰ κρατῇ διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ τὴν βασιλείαν.

Ἄρ' ἐτέρου πολλοὶ λαοὶ ἀπὸ πολὺ ἐ-

νώρις παρετήρησαν τὰς μαχητικὰς ιδιότη-
τας τοῦ ἀλεκτόρος καὶ τὸν μετεχειρίσθη-
σαν καταλλήλως εἰς τὴν ἐπίδειξιν τερπνῶν
θεαμάτων, τῶν ἀλεκτρονομαχί-
ων. Ἀλεκτρονομαχίαι ἐγίνοντο
κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Ἀπὸ Ἀνατολὴν καὶ
κυρίως εἰς τὴν Κίνα καὶ τὴν Ἰνδοκί-
ναν, κατόπιν δὲ διεδόθησαν καὶ εἰς ἄλλας
χώρας τῆς Ἀσίας, βραδύτερον εἰς τοὺς
Ἕλληνας καὶ Ρωμαίους καὶ σήμερον ἀ-

διαφέρουν. Οἱ ἰδιοκτῆται μαχητῶν ἀλεκτό-
ρων περιποιοῦντο ἰδιαιτέρως αὐτοὺς καθὼς
δὲ ἀναφέρει ὁ Αἰλιανός, Ἀθηναῖος πολί-
της ὁ Πολίρχος, ἀνέγειρεν εἰς τὸν ἀγα-
πημένον τοῦ ἀλεκτόρα τάφον καὶ ἔστησε
εἰς αὐτὸν ἐπιτύμβιον πλάκα.

Τὸ θαυμάσιον πτηνὸ μὲ τὰς πολλὰς ἰ-
διότητας καὶ εἰς τὴν ἰδιωτικὴν τοῦ ζῶν
εἶνε ἀξιοπαράκλητον. Εἶνε τὸ κατ' ἐξο-
χὴν πολύγαμον πτηνόν, τὸ ὁποῖον ἀρέσκει

κόμη εἰς τὴν Ἰνδοκίνα, τὰς Ἰνδίας, τὴν
Κίνα, τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὸ Βέλγιον αἱ ἀ-
λεκτρονομαχίαι ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουν
τοὺς φανταστικούς θεατὰς τῶν. Εἰς μερικὰς
ἀπὸ τὰς Ἀντίλλας, ἰδίως εἰς τὴν Μαρτινί-
καν, αἱ μάχαι πετεινῶν ἔχουν καταστήσει
πάθος διὰ τὸν λαὸν καὶ εἰς τὰ θεάματα
αὐτὰ γίνονται μεγάλα στοιχήματα ὅπως
εἰς τὰς ἵπποδρομίας.

Ἀπὸ σχετικὰς παραστάσεως αἱ ὁποῖαι
ἀπεικονίζονται ἐπὶ διαφόρων ἀγγείων,
φαίνεται ὅτι ἀλεκτρονομαχίαι ἐγίνοντο
εἰς τὰς Ἀθήνας κατ' ἔτος εἰς τὸ θέατρον
τοῦ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ.

Ἐκ διαφόρων περιγραφῶν τοῦ Πλάτω-
νος μανθάνομεν ὅτι πλὴν τῶν ἐπισήμων,
οὕτως εἰπεῖν, ἀλεκτρονομαχιῶν, ἐγίνοντο
ἐπίσης ἰδιωτικαὶ εἰς διάφορα σημεῖα τῶν
Ἀθηνῶν καὶ προσεῖλκον τὸ γενικὸν ἐν-

ταὶ νὰ περιβάλλεται ἀπὸ πολλὰ θήλεα.
Ὁ ἀλέκτωρ δύναται νὰ γονιμοποιῇ 20—
25 ὄρνιθας, συχνὰ δὲ ὅταν δύο ἀλέκτορες
εὐρίσκονται εἰς τὸν αὐτὸν κλειστὸν χώρον
μαζὶ μὲ ὄρνιθας, συνάπτουν ἀληθινὰς μά-
χας αἱ ὁποῖαι πολλάκις ἔχουν αἱματηρὰ
ἀποτελέσματα, διὰ τὴν κατάκτησιν ὅχι ἀ-
πλῶς τοῦ θήλεος, ἀλλὰ πολλῶν θηλέων.

Παρὰ τὴν τυραννικότητα τὴν ὁποῖαν δει-
κνύει πολλάκις εἰς τὸ μὴ ὑποτασσόμενον
εἰς τὰς ἐρωτικὰς διαθέσεις θήλυ, εἰς ἄλ-
λας περιπτώσεις ὁ ἀλέκτωρ εἶνε εὐγενέ-
στατος, παραμερίζει διὰ νὰ περάσῃ ἢ ὄρ-
νις, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁ-
ποῖος θέλει νὰ κακοποιήσῃ αὐτὴν καὶ ὁ-
ταν εὖρῃ κανένα ἐξαιρετικὸν φαγητόν, δὲν
τὸ τρώει παρὰ τὴν φωνάζει ἢ τὸ μεταφέ-
ρει ἀπὸ μακρὰν διὰ νὰ τὸ προσφέρῃ εἰς
τὰς γυναῖκας τοῦ.

Ο ΕΓΓΕΝΗΣ ΠΟΛΛΑ-
ΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ
ΦΥΤΩΝ

Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ πολλαπλασιασμοῦ
συντελοῦν δύο εἶδη κυττάρων, τὰ ὁποῖα, χω-
ριστὰ τὸ καθένα, δὲν ἔχουν βλαστικὴν ἱκα-
νότητα, ἀλλὰ δι' ἐπιδράσεως τῶν μὲν ἐπὶ τῶν
δὲ παράγεται νέον κύτταρον, ἐπιδεικνύον βλα-
στήσεως.

Τοιοῦτοτρόπως εἰς τὰ φανερόγαμα φυτὰ, οἱ
στῆμονες παράγουν τοὺς κόκκους τῆς γύρεως
(ιδιόρρυθμα κύτταρα), ἐνῶ εἰς τὴν σπερμα-
τικὴν βλάστησιν σχηματίζεται τὸ ὠκύτταρον.

Ἡ γονιμοποίησις γίνεται τότε μόνον ὅταν
ὁ κόκκος τῆς γύρεως ἐπικαθῇ εἰς τὸ στίγμα
τοῦ ὑπέρου. Ὁ κόκκος αὐτὸς τῆς γύρεως
προσκόλλεται εἰς τὸ ἱζώδες στίγμα τοῦ ὑ-
πέρου ὅπου προβάλλει ριζοειδὴ ἀπόφυσιν, ἡ
ὁποία διὰ τῆς μικροσκόπου εἰσέρχεται εἰς τὴν
σπερματικὴν βλάστην καὶ ἀναπτύσσεται εἰς
ἐμβρυον.

Ἡ μεταφορὰ τῆς γύρεως εἰς τὸ στίγμα τοῦ
ὑπέρου, δηλαδὴ ἡ ἐγγενὴς γονιμοποίησις, γί-
νεται κυρίως διὰ τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν ἐντόμων
καὶ σπανιώτερον διὰ τῶν κοχλιῶν, τῶν πτη-
νῶν καὶ τοῦ ὕδατος.

Διὰ τοῦ ἀνέμου, ὅστις παρασύρει τοὺς κόκ-
κους τῆς γύρεως οἱ ὁποῖοι ἐπικαθῇ ἐπὶ
τοῦ στίγματος, γονιμοποιῦνται τὰ φυτὰ πί-
τους, ἐλάτη, κ.λπ. Διὰ τῶν ἐντόμων γονιμο-
ποιῦνται τὰ περισσότερα φυτὰ καὶ ἰδίως τὰ
μελιτοφόρα. Τὰ ἐντομα, πετώντα ἀπὸ ἄνθος
εἰς ἄνθος, προσλαμβάνουν διὰ τῶν πτερύγων
τῶν τὴν κόκκιν τῆς γύρεως καὶ ἐπικαθῇ ἐπὶ
ἄλλων φυτῶν ἐναποθέτουν αὐτὴν πάλιν διὰ
τῶν πτερύγων τῶν. Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ἐκ-
τελοῦν κυρίως αἱ μέλισσαι (μελισσοφιλή φυ-
τὰ). Τοιαῦτα φυτὰ εἶναι ὁ ἐλελίφασκος, τὸ
τριφύλλι καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἐτέρα φυτὰ, ὅπως
τὸ ὀρχοειδὴ καὶ ἄλλα, εἶναι ψυχοφιλή, δηλα-
δὴ γονιμοποιῦνται διὰ τῶν ψυχῶν.

Διὰ τοῦ ὕδατος μεταφέρονται εἰς μεγάλας
πολλὰς ἀποστάσεις, ὅχι μόνον καρποὶ καὶ
σπέρματα, ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρα φυτὰ. Αἱ πε-
ρισσότεραι κοραλλογενεῖς νῆσοι τοῦ Ἰνδικοῦ
καὶ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ ἐφυτεύθησαν ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον διὰ τῆς αὐτομάτου μεταναστεύ-
σεως εἰς αὐτὰς σπερμάτων καὶ καρπῶν.

Ἐπειδὴ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν θρεπτι-
κῶν οὐσιῶν ἀντλείται ὑπὸ τοῦ φυτοῦ ἀπὸ τὸ
ἔδαφος, ἔπεται ὅτι ἡ ὑπαρξίς του ἐξαρτᾶται
ἀπὸ τὴν ποιότητα τῆς γῆς εἰς τὴν ὁποίαν φέ-
ται. Παραλλήλως μὲ τὰ θρεπτικὰ ἄλλα, σπου-
δαῖον ῥόλον παίζουν καὶ αἱ φυσικαὶ ιδιότητες
τοῦ ἔδαφους, ὅπως τὸ εἶδός του, τὸ βάθος, ὁ ἐν-
λογος ἡ δύσκολος διαποτισμός του ἀπὸ τὸ ὕδωρ,
τὸ εὐθερμαγωγὸν ἢ δυσθερμαγωγὸν αὐτοῦ κ.λπ.

Ἐκαστον εἶδος φυτοῦ εὐδοκίμει εἰς ἰδίαν
ἐξέδωσιν, δύναται ὅμως νὰ εὐδο-
κίμῃ καὶ εἰς δύο διαφόρου συστάσεως ἔδαφιν.
Εἰς ἔδαφιν τὰ ὁποῖα εἶναι πτωχὰ εἰς θρεπτι-
κὰς οὐσίας, προστίθεται διάφορα λιπάσματα
τὰ ὁποῖα ἀντικαθιστοῦν τὰς ἐλλειπούσας ἢ ἀ-
νεπαρκεῖς θρεπτικὰς οὐσίας.

Ἐπίσης σπουδαῖοι παράγοντες δι' αὐτὴν εὐ-
δοκίμειαν τῶν φυτῶν εἶναι τὸ κλίμα, τὸ φῶς,
ἡ θερμότης, ἡ ὑγρασία, ἡ βροχὴ καὶ ἡ χιών.

ΤΑ ΣΥΚΑ
ΤΑ ΦΡΟΥΤΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Ἡ γνωστότατη ἀπὸ τοὺς νοστίμους καρ-
ποὺς τῆς συκῆς εἶναι δένδρον ἰθαγενὲς τῆς Ἀ-
νατολῆς, ἀφ' ὅπου μετεφέρθη ἀπὸ ἀρχαιοτά-
των χρόνων εἰς τὸν τόπον μας, καὶ ἀνήκει εἰς
τὴν οἰκογένειαν τῶν μορεοειδῶν. Ἐχει φύλ-
λα μεγάλα καὶ σαρκοδὴ καὶ δίκλινα ἄνθη, ἐκ
τῶν ὁποίων τὰ ἄρρενα ἀναφαίνονται εἰς τὴν
κορυφὴν τῶν κλάδων καὶ τὰ θήλεα κάτω ἀπὸ
τὰ ἄρρενα. Ἡ συκὴ φθάνει εἰς ὕψος 5—6 μέ-
τρων, ἔχει πολλὰ χρόνια καὶ εὐδοκίμει καλύτερα
εἰς τὰ εὐκράτα παρὰ εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα.

Ἐκ τῶν πολλῶν εἰδῶν καὶ ποικιλιῶν τῆς
συκῆς, ἐκ τῶν ὁποίων μερικά καλλιερгоῦνται
ὡς διακοσμητικὰ καὶ τὰ περισσότερα ἀπολει-
πτικῶς διὰ τοὺς καρπούς τῶν, γνωστότερον
εἶναι Συκὴ ἡ κοινὴ ἡ καρκίη, ἡ ὁποία εἶναι
δένδρον ἰθαγενὲς τῶν θερμῶν χωρῶν καὶ καλ-
λιεργεῖται σήμερον εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Εὐ-
ρώπης. Τὸ ἀνάστημά της φθάνει τὴ 7 μέτρα.
Οἱ κλάδοι της διευσθύνονται πρὸς τὰ κάτω καὶ
τὰ φύλλα της εἶναι μεγάλα, σκληρὰ, τρίλοβα,
ἢ πεντάλοβα (μὲ τρία ἢ πέντε χωρίσματα).
Τὸ εἶδος τοῦτο δὲν ἀντέχει εἰς πολλὰ ψυχρὰ
κλίματα ὅπου ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χει-
μῶνα κατέρχεται κάτω τῶν 12 βαθμῶν.

Κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἡ Γῆ μετεδόρφωσεν
εἰς συκὴν τὸν υἱὸν τῆς Τιτάνιας διὰ νὰ τὸν
σώσῃ ἀπὸ τὴν καταδίωξιν τοῦ Διὸς.

Ἀπὸ τὸ εἶδος αὐτὸ προήλθον πολλοὶ ποικι-
λίας μερικάς ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀναφέρουν ὁ
Ἀθήναιος καὶ ὁ Θεόφραστος.

Ὀνομαστὴ ἦτο κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν,
ὅπως καὶ σήμερον, συκὴ ἡ βασιλική, τῆς ὁ-
ποίας οἱ καρποὶ, βασιλίδες ἰσχάδες, ἦσαν πε-

ΓΡΙΛΟΣ

ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΝ ΦΩΣ

Τὰ ἀεροδυναμικὰ αὐτοκίνητα εἶχον
διὰ τοὺς σωφὲρ ἕν μέγα μειονέκτημα.
Ἄν ἐπάθαιναν μίαν οἰανδήποτε θλάσιν

καθ' ὅδον ἀπὸ κάτω, θὰ ἦτο δύσκολον νὰ
ἐπιδιορθωθῇ αὐτή. Ἐπίσης, ἂν ὁ σωφὲρ
ἤθελε νὰ τοποθετήσῃ τὸν γρίλον διὰ νὰ
σηκώσῃ τοὺς τροχοὺς, τὸ πρῶγμα ἦτο
πολὺ δύσκολον, δεδομένου ὅτι δὲν ἤμ-
πορεῖ νὰ θλέπῃ ποῦ τοποθετῇ αὐτόν. Τὸ
μειονέκτημα αὐτὸ ἤρθη χάρις εἰς μίαν
ἀπλουστάτην προσθήκην ἐνὸς ἡλεκτρι-
κοῦ λαμπτήρος εἰς τὸν γρίλον. Ὁ λαμ-
πτήρ παραλαμβάνει τὸ ρεῦμα ἀπὸ τὴν
μηχανὴν τοῦ αὐτοκινήτου. Οὕτω ὁ σωφὲρ
δὲν θὰ παιδεύεται διὰ νὰ τοποθετήσῃ
τὸν γρίλον καὶ νὰ κάμῃ τὰς ἀναγκαίας
ἐπιδιορθώσεις.

ριζήτητοι καὶ εἶναι γνωστὰ καὶ σήμερον ὡς
βασιλικὰ σύκα. Ἡ συκὴ ἡ κοινὴ, ἂν καὶ εὐ-
δοκίμει εἰς θερμὰ κλίματα, ἐν τούτοις ἀπαντᾷ
καὶ εἰς θύρεα καὶ ψυχρὰ κλίματα, ὅπως εἰς
τὴν Βόρειον Γαλλίαν καὶ τὴν Ἑλβετίαν.

Ἡ συκὴ ἀντέχει εἰς ὅλας τὰς καιρικὰς με-
ταβολὰς καὶ εὐδοκίμει εἰς ὅλα τὰ χρώματα καὶ
ἰδίως τὰ δροσερά. Προτιμώτερον ἐν τούτοις,
εἶναι νὰ φυτεύεται κοντὰ εἰς τοῖχον ἐκτεθε-
μένον εἰς τὴν ἀνατολήν.

Ὁ πολλαπλασιασμός του γίνεται μὲ κατα-
βολάδες, παραφυάδες, ἐμβολιασμὸν καὶ σπό-
ρον. Ὁ πολλαπλασιασμὸς μὲ καταβολάδες ἐπι-
τυγχάνει καλύτερα κατὰ τὸν Φεβρουάριον ἢ
τὸν Μάρτιον. Διὰ καταβολάδες διαλέγονται τὰ
εὐρωστότερα κλαδιά, ἡλικίας 2—3 ἐτῶν, καὶ
μήκους 60—80 πόκεων. Ἀφ' οὗ καθαρισθῶν οἱ
κλάδοι αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ τυχόν κλαδίσκου τοῦ
ὁποίου φέρουν καὶ τὰ φύλλα τῶν, γονατί-
ζονται μέσα εἰς τὴν γῆν καὶ κατὰ τρόπον ὥστε
ν' ἀφεθῇ ἔξω ἀπὸ τὸ χῶμα τὸ τελευταῖον μᾶτι
τοῦ κλάδου. Ὑστερα ἀπὸ 4—6 χρόνια, ἀπὸ τὸ
κλαδί τὸ ὁποῖον ἐγονάτισαμε θὰ ἔχωμε ἕνα
ὠραῖον δένδρον.

Ἡ συκὴ κλαδεύεται κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ
τὸ κλαδεύειν της συνίσταται εἰς τὸ κόψιμον
τῶν ξερῶν ἢ ἀρρωστημένων κλαδιῶν.

Πολλοὶ ποικιλίαι συκῶν παράγουν σύκα δύο
φορὰς τὸ ἔτος, τὸν Ἰούνιον ἢ Ἰούλιον καὶ
τὸν Ὀκτώβριον. Τὰ πρῶτα σύκα εἶναι γλυ-
κύτερα, ἀλλὰ τὰ δεύτερα εἶναι νοστιμώτερα.

Οἱ καρποὶ τῆς συκῆς, τὰ σύκα, εἶναι ἀπὸ
τὰ νοστιμώτερα, εὐχμώτερα, γλυκύτερα καὶ
θρεπτικώτερα φρούτα τῆς ἐποχῆς. Ἡ καλύτε-
ρη ποικιλία εἰς τὸν τόπον μας εἶναι τὰ βα-
σιλικὰ σύκα, τὰ ὁποῖα παράγονται εἰς τὰ πε-
ρίχωρα τῶν Ἀθηνῶν. Εἰς τὸν τόπον μας τὰ
σύκα ὠριμάζουν ἀπὸ τὰ μέσα Ἰουλίου, προσ-
φέρονται δὲ εἰς τὴν καταναλώσιν νωπὰ ἢ συν-
τηρημένα. Ἡ διατήρησις τῶν σύκων κατορ-
θώνεται μὲ τὴν ἀποξήρανσιν, ἡ ὁποία γίνεται
ἢ εἰς κλιβάνους ἢ μὲ ἄτμῳ. Καλύτερον ὅμως
ἀποξηραίνονται τὰ σύκα εἰς τὸν ἥλιον, ἀπλω-
νόμενα εἰς καλαματέες, ξύλινα πλέγματα, τὰ
ὁποῖα ἀπέχουν ἀπὸ τὸ ἔδαφος ἕνα περίπου μέ-
τρον καὶ τοποθετοῦνται εἰς μέρος προφυλα-
μένον ἀπὸ τοὺς ἀνέμους.

Τὰ πρὸς ἀποξήρανσιν σύκα πρέπει νὰ γυ-
ρίζονται πρῶτ' καὶ ὀρθῶς, ὥστε νὰ ἐκτίθενται
ὁλόκληρος ἢ ἐπιφανείᾳ τῶν, καὶ νὰ σκεπάζων-
ται κατὰ τὴν νύκτα μὲ εἰδικὰ σκεπάσματα διὰ
νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν.

Τὰ εἰς κλιβάνους ἢ ἄτμῳ ἀποξηραίνόμενα
σύκα κατεργάζονται πρῶτα μὲ θεῖον ὀξὺ
καὶ κατόπιν τοποθετοῦνται διὰ νὰ ἀποξηραν-
θοῦν ἐπὶ 2—3 ἡμέρας εἰς τὸν κλιβάνον καὶ εἰς
θερμοκρασίαν 40—50 βαθμῶν.

Εἰς τὸν τόπον μας περισσότερα σύκα παρὰ
γὰρ τὴν Πελοπόννησον καὶ ἰδίως τὴν Λακωνίαν καὶ
τὴν Μεσσηνίαν. Τὰ ἐλληνικὰ σύκα ἔφαίνονται
εἰς τὸν ἥλιον ἢ εἰς κλιβάνους. Παρὰ τὰ
ἐλληνικὰ σύκα συσκευάζονται εἰς τσαπέλες,
ἀλλὰ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν συσκευάζονται εἰς ξύ-
λινα κομρὰ κιθάρια καὶ ἐξάγονται κυρίως εἰς
τὴν Ἀμερικὴν, τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ἰτα-
λίαν.

'Αντιμέτωπος με τὰ δηρία τῆς Βραζιλιανῆς ζούγκλας

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — 'Ο

συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου, μὰζι μὲ τὸν ἐμπειρὸν κυνηγὸν Τζάκ Μέρλοπ ἐκιννοῦν ἀπὸ τὰς ἐμβολὰς τοῦ 'Αμαζονίου διὰ νὰ ἐξερευνήσουν τὴν παρθένον περιοχὴν ποὺ ἐκτείνεται ἐκατέρωθεν τοῦ παραποτάμου Κακουέτο. Ταξιδεύουν μὲ πιρόγαν, μὲ ἓνα ἀπὸ τὰ ἐλαφρὰ πλοίαρια ποὺ κατασκευάζουν οἱ ἰθαγενεῖς ἀπὸ κορμούς δένδρων, συνοδεύονται δὲ ἀπὸ ἐρυθροδέρμους τῆς περιοχῆς, ποὺ πρόκειται νὰ τοὺς χρησιμεύσουν ὡς δοθητοὶ εἰς τὰ κυνήγια τῶν καὶ ὡς ὁδηγοὶ εἰς τὴν ζούγκλαν.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ ταξιδίου τῶν οἱ δύο ἐξερευνηταὶ ξυπνοῦν... μόνοι. Οἱ 'Ινδοὶ ὁδηγοί, εἰς τοὺς ὁποίους ἔχουν προπληρώσει τὴν ἀμοιβὴν τῶν, τοὺς ἐγκαταλείπουν ἄφου τοὺς κλέβουν καὶ ἀρκετὰ προμηθείας τῶν. Οἱ δύο ἄνδρες μένουν λοιπὸν μόνοι, ἀνεβαίνον σιγὰ σιγὰ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, σταθεύουσιν τὰς νύκτας καὶ ἐπιδίδονται εἰς κυνήγια. Τέλος ἀποφασίζουν νὰ ἐξερευνήσουν τὸν παραποτάμον Γιασοῦμι, ἄφου πείθουν πέντε νέους 'Ινδοὺς ἀπὸ τὸ χωρίον Νεορίο νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν εἰς τὴν καράτολμον αὐτὴν ἐκστρατείαν τῶν. Διότι ὁ Γιασοῦμι εἶναι παρθένος, οἱ δὲ ἰθαγενεῖς διηγοῦνται ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν του, κατοικεῖ μιά φυλὴ ἀγρίων πολὺ ἐπικίνδυνη. Οἱ πέντε ὁδηγοὶ τοὺς ἐγκαταλείπουν καὶ αὐτοί, ἄφου τοὺς κλέβουν ἀρκετὰ πράγματα, καὶ οἱ δύο ἐξερευνηταὶ μένουν μόνοι εἰς τὴν πλέον ἄβυσσον καὶ κινδυνώδη περιοχὴν τοῦ 'Αμαζονίου. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν νέων αὐτῶν περιπλανήσεών τῶν, παρακολουθοῦν τὴν τρο-

Τοῦ βέλγου ἐξερευνητοῦ μαρκησίου ΝΤΕ ΒΑΛΡΕΝ

μερὰν πάλιν μιάς τίγρεως μὲ τὴν ἀνακόν-
ταν, τὸ μεγαλύτερον φίδι τοῦ κόσμου.)

8ον

'Εστέκετο ἀκίνητος μόλις διακρινόμενος εἰς τὸ λιγοστὸ φῶς τῆς ἐσπέρας, συγχεόμενος μὲ τὰ κλαδιά τοῦ δένδρου. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἐκοιμάτο.

"Εξαφνα, ἓνας μικρὸς τάπυρος ἔκαμε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀνάμεσα ἀπὸ μίαν συστάδα θάμνων. Θὰ ἤρχετο νὰ πηλὴ νερὸ καὶ ἐπροχωροῦσε σιγὰ - σιγὰ πρὸς τὴν ὄχθην.

'Ηκούσθη ἓνας θόρυβος ἀπὸ κλαριά ποὺ ἔσπαζαν. 'Ο τάπυρος ἐτράπη εἰς φυγὴν πρὸς τὰ δένδρα ποὺ εὐρίσκετο ὁ θόας. Μιά κιτρίνη μᾶζα, διέσχισε μὲ τεράστιον πῆδη μα τὸν ἀέρα, ἀκολουθοῦσα τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ταπύρου. 'Ητοιμάζετο διὰ τὸ δεῦτερον πῆδημα, ὅπότεν ὁ θόας, ἀφῆλυν τὸν κλάδον, κατέπεσε βαρὺς ἐπὶ τοῦ θηρίου.

'Επηκολούθησαν σκηναὶ ἀπεριγράπτου ἀγριότητος καὶ φρίκης. Μέσα εἰς τὸ σούρουπο, ἡ τίγρις ἄφηνε κραυγὰς ἀγώνιας, ὅπου ἡ ὀργή, ἡ προσίεσθις τοῦ θανάτου, ἡ τεραστίαν προσπάθειαν διὰ τὴν

ἀπολλαγὴν ἀπὸ τὴν φοδερὰν περίπτειν, ἀνεμινύοντο εἰς μίαν συγκλονιστικὴν ἐντύπωσιν. 'Απὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ θόας, σιωπηλός, ἀποφεύγων ἐπιμελῶς τοὺς δονυχὰς τῶν προσθίων ποδῶν τοῦ θηρίου καὶ τοὺς ἐπιφόβους κυνόδοντάς του, ἐσφίγγε ψύχραιμα, ὑπολογισμένα, βίχως καμμίαν ὑποχώρησιν, ἐσφίγγε, ἐσφίγγε ὀλοένα.

Καὶ ὀλοένα, τὰ ἀγωνιώδη οὐρλιάσματα τῆς τίγρεως ἐγίνοντο ἀσθενέστερα, ἕως ὅτου κατήντησαν ἓνας ἐπιθανάτιος ρόγχος, ποὺ ἐτελείωσε γρήγορα, κάτω ἀπὸ τὴν διαρκὴ πίεσιν τοῦ θόας.

Καὶ ἔτσι, μιά θραυὰ, εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Γιασοῦμι, εἰς τὰ δάθη τοῦ λεκανοπεδίου τῶν 'Αμαζόνων, παρέστημεν μάρτυρες τῆς πλέον καταπληκτικῆς μονομαχίας μεταξὺ θηρίων.

'Η ἐντύπωσις ποὺ μοῦ εἶχε προξενήσει τὸ θέαμα δὲν περιγράφεται.

Δίπλα μου, εὐρίσκετο κάποιος ποὺ ἐδέχετο τὰς αὐτὰς μὲ ἐμὲ ἐντυπώσεις, εἶχε τὰ αὐτὰ ἴδια μὲ ἐμὲ συναισθήματα, ἀλλὰ συγχρόνως δὲν ἐλημονοῦσε ποτὲ ἐκεῖνο ποὺ ἤθελε.

Εἰς μίαν στιγμὴν, ὁ καλὸς μου Τζάκ ἔφερε τὴν καρμπίναν του εἰς θέσιν σκοποβολῆς καὶ ἤρχισε παρακολουθῶν τὸν θόαν, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθοῦσε νὰ σφίγγῃ τὰς σπείρας του. 'Εκατάλαβα ὅτι ζητοῦσε νὰ σημάδεψῃ τὴν κεφαλὴν. 'Ο Τζάκ καὶ τὸ ἐπέτυχε. Σὲ μιά στιγμὴ ποὺ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἐρπετοῦ ἔκαμε τὴν ἐμφάνισιν της, δύο ἀλλεπάλληλοι ἐκρηκτικαὶ σφαῖραι ἐμίκραιναν τὸ μήκος τοῦ θόα κατὰ ἡμισὺ πόδα. 'Η τίγρις ἦτο δική μας.

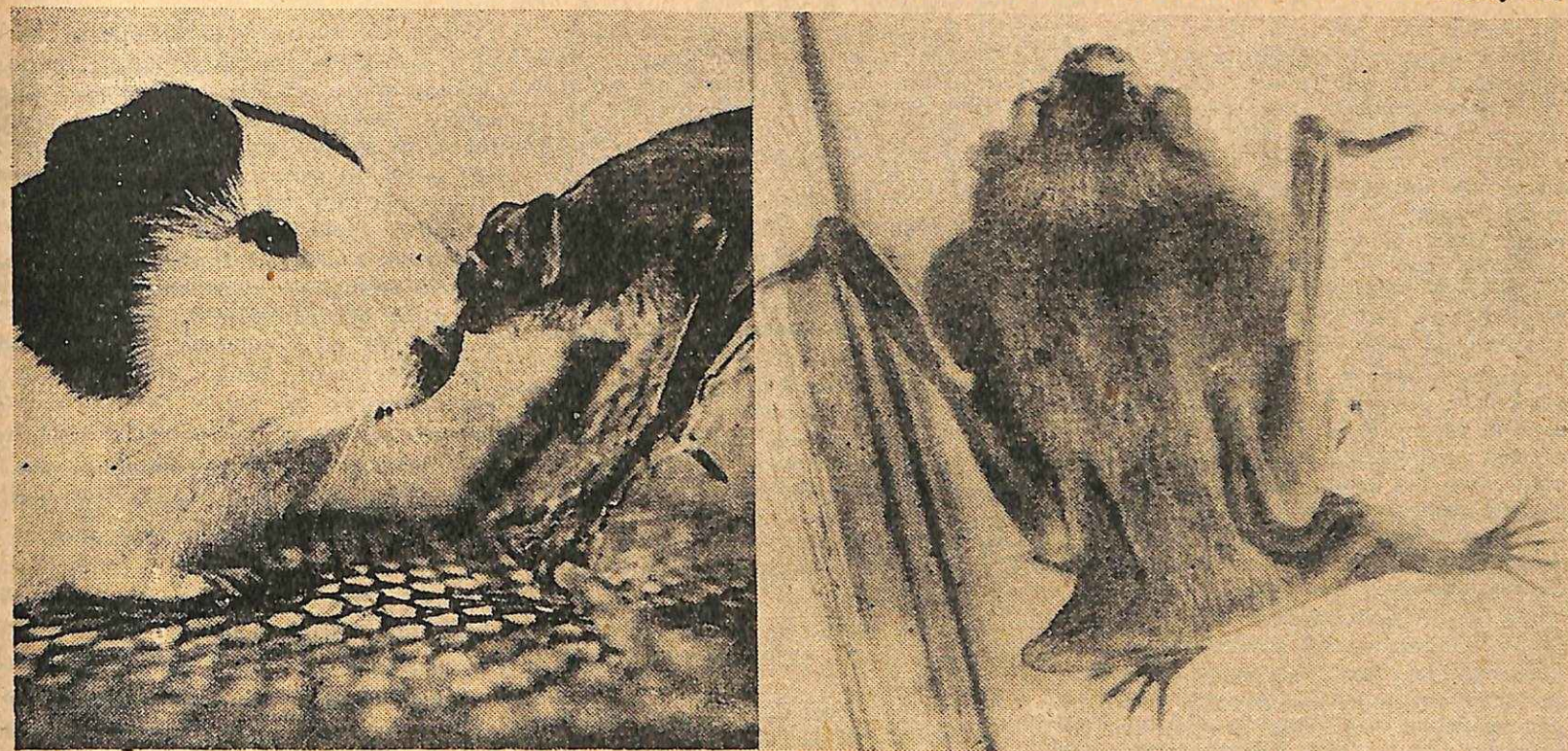
'Αλλ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν συνέβη καὶ τὴν καταπληκτικόν. 'Ενας τεράστιος θόρυβος ἠκούσθη ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ. Τὸ νερὸ ἔθραξε, ἐπάφλαξε, ἀνεταράσσετο. Κάτι σὰν κορμοὶ δένδρων ἀναπηδοῦσαν εἰς τὴν ἐπιφάνειάν του, ἐβυθίζοντο, ἐνεφανίζοντο ἐκ νέου, διὰ νὰ ἐξαφανισθοῦν καὶ πάλιν.

— 'Η ἀνακόνδα, εἶπεν ὁ Τζάκ.

Ποῦ ἐπήγαγε; Τὸ ρεῦμα τὴν παρέσυρε πρὸς τὰ κάτω.

Γιατὶ τάχα ἐφυγε ἐκείνη τὴν στιγμὴ, τρομαγμένη προφανῶς ἀπὸ τοὺς πυροβολισμούς, ἐνῶ παρέστη μάρτυς ἀπαθῆς τῆς ἀγωνιώδους πάλης καὶ τῶν σπαρακτικῶν θρυχηθῶν τῆς τίγρεως;

Τὸ θράδυ ἐκεῖνο, ποὺ ἀγνωστοὶ ἤχει ἐτάραξαν διὰ πρώτην φοράν τὴν ἡχὴ ἐνὸς παρθένου δάσους, ἓνα θηρίον. ἓνα τεράστιον ἐρπετὸν ἐτράπη εἰς ἄτακτον φυγὴν, πρὸ τῶν ἡχῶν αὐτῶν. Οἱ ἄνθρωποι ἐκατακτοῦσαν τὴν Γῆν ποὺ ἦτο κτῆμα τῶν. Καὶ ὅμως πόσο ἀδύνατοι εἶνε

Δύο χαρακτηριστικαὶ φωτογραφίαι τῆς αἰμοδύρου νυκτερίδος τοῦ 'Αμαζονίου ποὺ ὄνομα εἶναι ὁ δάμπυρος πίνει τὸ αἷμα ἐνὸς κοινελοῦ. Δ ε ξ ι α

αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι!

'Ο Τζάκ συνδυάζων τὸ τεμπλὸν μετὰ τοῦ ὀφελίμου, ἐξησχέθη εἰς τὴν σκοποβολὴν ἐπάνω εἰς τὸ σῶμα τῆς τρομερῆς ἀνακόνδας. Εὐρήκομεν τὴν ἐπομένην τὸ τεράστιον ἐρπετὸν ἡμισὺ μίλιον πῶς κάτω ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ἐπαίχθη τὸ δράμα. Τὸ σῶμα της ἦτο μπλεγμένο εἰς ἓνα κορμὸν δένδρου. 'Η θέα τοῦ τεραστίου χύτου φιδιοῦ — τοῦ μεγαλυτέρου ἐξ ὅσων εἶδα ποτὲ — μᾶς ἀπεξημίωσε διὰ τὸν κόπον ποὺ ἐκάναμε νὰ πλεύσωμεν πρὸς τὰ ὀπίσω, χάριν ἱκανοποιήσεως μιάς ἀπλῆς περιεργείας.

'Ανεχωρήσαμεν τὴν ἐπομένην, ἄφου ἐπῆραμεν μαζὶ μας τὸ δέσμα τῆς τίγρεως. 'Εσκοπεύαμε νὰ τὸ χρησιμοποιήσωμεν. "Ω, ἀν ἡξέυραμεν τί ἔμελλε νὰ συμβῇ.

"Ενας μῆνας εἶχε περάσει καὶ ἀρχίζαμε νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ τέχνη τῆς διακυβερνήσεως δὲν εἶχε πιά μυστικά γιὰ μᾶς. "Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀγρίους «ἰνφιέλες», νέα ἔχνη τῆς παρουσίας τῶν, ὑπέπασαν καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀντίληψιν μας. Δύο φορές συνητήσαμε γεφύρας κατασκευασμένας κατὰ τὸν τρόπον χονδροειδῆ ἀπὸ ρίζας καὶ κλάδους συμπελεγμένους κατὰ πρωτόγονον τρόπον, ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον. Εἶδαμε ἐπίσης μονοπάτια, ἀλλ' οὐδέποτε μίαν κατοικίαν. Βέβαιον ὅτι θὰ εὐρίσκαμε συντόμως τὴν φυλὴν, ἐπροχωροῦσαμε πάντοτε μολοντὶ ὁ ποταμὸς διαρκῶς ἐότνευε, δυσχεραίνων τὸν πλοῦν μας. Τὸν πλοῦν αὐτὸν δυστυχῶς δὲν ἐπρόκειτο νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν ἐπὶ πολὺ εἰσέτι.

"Ενα θράδυ, ἐδέσαμε τὴν πιρόγαν μας εἰς ἓνα κλάδον καὶ ἄφου ἐτοιμάσαμε τὸ δειπνὸν μας καὶ κατασκευάσαμε ἓνα ἄμπρι, ἐτοποθετήσαμε ὅλα μας τὰ ἔργα-λεῖα καὶ τὰ ὄπλα μέσα εἰς τὴν πιρόγα,

διὰ νὰ προφυλάσσωνται περισσότερο ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν καὶ τὰ ἐσκεπάζαμε μὲ φύλλα φοίνικος. Κατόπιν ἐπλαγιάσαμε καὶ δὲν ἀργησε νὰ μᾶς καταλάβῃ ὁ ὕπνος — ἓνας ὕπνος ἐλπίς ἦτο νὰ ἀφελόμενος εἰς τὴν μεγάλην μας κόπωση.

Μὲ κανένα τρόπον δὲν μπορούσαμε νὰ ὑποφιασθῶμεν τὸ δράμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐλάμβανε χώραν.

Κατὰ τὴν νύκτα, λοιπόν, ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν τὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ ἐχαμήλωνε, καὶ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἡ πιρόγα μας παρακολουθοῦσα τὸ νερὸ ἐκατέβαινε καὶ αὐτῇ, ἐνῶ τὸ σχοινὶ μὲ τὸ ὁποῖον ἦτο δεμένη ἐτεντώνετο ὀλοένα. 'Ολίγον κατ' ὀλίγον τὸσον τὸ σχοινὶ, ὅσον καὶ ἡ πιρόγα ἔλαβον κατακόρυφον θέσιν.

Αἱ ἀποσκευαὶ μας, ἄφου ἀγτέστησαν ἐπὶ τὴν ἔλξιν τῆς θαρύτης, ἐπῆσαν ἐπὶ τέλους καὶ ἐξηφανίσθησαν ὑπὸ τὸ ὕδωρ. "Αν τοῦλάχιστον εἶχαμε δέσει τὴν πιρόγα σὲ ἓνα κλάδον λεπτότερον, ἴσως κανένας τριγμὸς νὰ μᾶς εἰδοποιήσε διὰ τὸν κίνδυνον. 'Αλλὰ εἶχαμε διαλέξει ἓνα χονδρὸν κλάδον.

"Ὅταν ἐξυπνήσαμε τὸ πρωὶ, εἶδαμε τὸ νερὸ πέντε μέτρα κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μας. Σιγὰ - σιγὰ ἀρχίσαμε νὰ ἀντιλαμβάνόμεθα τὸ μέγεθος τῆς καταστροφῆς. Εὐρισκόμεθα εἰς ἐξήκοντα ἡμερῶν πορεῖαν ἀπὸ τὸ πλησιέστερον κέντρον χωρὶς τροφὰς, χωρὶς ὄπλα.

Τὰ μόνα ποὺ μᾶς εἶχαν ἀπομείνει ἦσαν οἱ κουβέρτες μας, δύο τσεκούρια καὶ μία φιάλη περιέχουσα μελάσσαν, τὴν ὁποῖαν κατ' εὐτυχίαν σύμπτωσιν δὲν εἶχαμε τοποθετήσει εἰς τὴν πιρόγα μας. "Ἦσαν τὰ μόνα ὑπόλοιπα ἀπὸ τὰ πράγματά μας. Τὰ ἄλλα, ὅσο ἐπέλειαν, ἦσαν ἡδη πολλὰ μίλια μακρὰν. Τὰ θαρεὰ ἀντικείμενα εἶχαν θουλιᾶξει. Δυὸ μέτρα λάσπης εἶχαν σκεπᾶσει τὰ τουφέκια μας καὶ τὰς προμηθείας μας. Νὰ βουτήσωμε

μάζεται ἔμπουσα ἡ δάμπυρος τὸ φᾶσμα. 'Α-ὁ δάμπυρος ἀναπαύομενος.

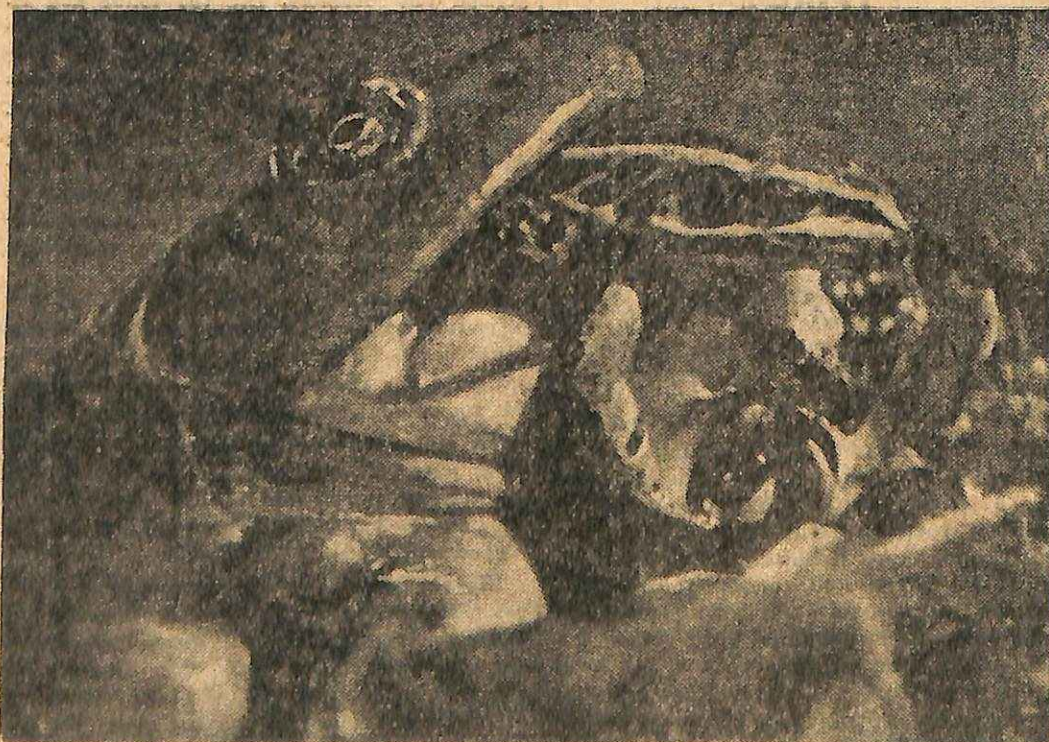
διὰ νὰ τὰ ἀνασῶμεν ἦτο ἀδύνατον. Τὸ ρεῦμα θὰ μᾶς παρέσυρε προτοῦ ἐγγίσωμεν τὸν πυθμένα.

"Αν εἶχαμε τροφὰς, θὰ ἠμπορούσαμε νὰ φθᾶσωμεν εἰς τὸν Κακουέτο ἐντὸς 15 ἡμερῶν, ἀλλὰ στεργόμενοι τῶν πάντων, θὰ ἐκινδυνεύαμε νὰ ἀποθάνωμε τῆς πείνης κατ' ὁδόν. 'Αφού σκεφθῆκαμε καὶ ἔνασκεφθῆκαμε τὸ ζήτημα, ἐσυμπεράναμε πῶς ἡ μόνη μας ἐλπίς ἦτο νὰ ἀκολουθήσωμεν ὅσο τὸ δυνατόν ταχύτερον τὰ πρώτα ἵχνη ποὺ θὰ συναντούσαμε. Χωρὶς παπούτσι, χωρὶς καπέλλα, ἐνδεδυμένοι μόνον μ' ἓνα παντελόνι, ἀνεχωρήσαμε, ἄφου ἐπῆραμε τὶς κουβέρτες μας, τὰ δύο τσεκούρια καὶ τὴν φιάλην μὲ τὴν μελάσσαν.

Τὶ τρομερὰ ἀπόφασις! Δὲν εἶχαμε συναντήσει ἕως ἐκείνην τὴν στιγμὴν παρὰ τρία μόνον ἵχνη καὶ αὐτὰ εὐρίσκοντο εἰς ἀπόστασιν πολλῶν μιλίων. 'Η μόνη μας ἐλπίς ἦτο νὰ εἰσέλθωμεν θαυότερα εἰς τὸ δάσος, μακρὰν τοῦ καταραμένου ποταμοῦ, ὁ ὁποῖος κυριολεκτικῶς μᾶς εἶχε γδύσει.

Μὲ μίαν μόνον σκέψιν εἰς τὸ μυαλό, νὰ προχωρήσωμεν, νὰ προχωρήσωμεν ὅσο τὸ δυνατόν θαυότερα μέσα εἰς τὸ δάσος μέχρι τελείας ἐξαντήσεως τῶν δυνάμεών μας, ἐξεκινήσαμεν, χωρὶς καν νὰ σημαδεύωμεν τὸν δρόμον ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐπερνούσαμεν. Εἰς τί ἄλλως τε θὰ μᾶς ἐχρησίμευε; Μήπως ἐπρόκειτο νὰ γυρίσωμεν πίσω ἔπειτα ἀπὸ μίαν ὀρισμένη ἀπόστασιν;

"Αν εἶχαμε κάποιον πιθανότητα νὰ σωθῶμε, ἔπρεπε νὰ μὴ μείνωμεν οὔτε λεπτὸν ἐκεῖ. Μιά ὥρα ἦταν γιὰ μᾶς πολὺ λιγότερα ἀπὸ ὅλον τὸν χρυσὸν τοῦ κόσμου. Δι' αὐτὸ ἐβαδίζαμεν ὅσο τὸ δυνατόν γρηγορώτερα, μολοντὶ τὰ ἀγκάθια ἐξεφύτρωναν ἀπὸ παντοῦ. Στὴν ἀρχὴ ἐσταματοῦσαμε διὰ νὰ τὰ ἐγάζωμε ἀπὸ

'Ο τεράστιος δηλητηριώδης βάτραχος «Κόα» εἶναι μία ἀπὸ τὰς μάλιστα τοῦ 'Αμαζονίου. Εἰς τὴν εἰκόνα διακρίνεται ἡ κεφαλὴ ἐνὸς «Κόα» καταβροχθίζοντος.

τά πόδια μας, περί τὸ τέλος ὅμως τῆς πρώτης ἡμέρας δὲν ἐδίδαμε πιά καμμιάν προσοχὴν καὶ ἐπατούσαμε ὅπου ἐτύχαινε, μὴ σκεπτόμενοι πιά παρὰ πῶς νὰ προχωροῦμε. Ἡ φιάλη τῆς μελάσσης ἔτε λείωσε ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν, προτοῦ ὅμως τὴν πετάξωμε, τὴν ἐγείμισαμε δυὸ τρεῖς φορές μὲ νερὸ καὶ τὴν ἀνακινήσαμε βίαια, ὥστε νὰ διαλυθῇ κάθε ἴχνος μελάσσης, ποὺ τὸ ἦπιαμε μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι. Ἐβρεχε διαρκῶς, ὁ ἀέρας ἦταν ὑγρὸς καὶ τὸ ἔδαφος γεμάτο ἀπὸ λάκκους μὲ νερὸ καὶ μὲ λάσπες.

Ὅταν ἐφθασε ἡ νύχτα, ἐκόψαμε μερικὰ φύλλα φοίνικος, ἐκαθαρίσαμε μιὰ θέσι ἀπὸ τὰ ἀγκάθια καὶ τὰ χόρτα καὶ ἐπέσαμε νὰ κοιμηθοῦμε ἀγκαλιασμένοι κάτω ἀπὸ τὶς ὑγρὰς κουβέρτες μας. Χάρις εἰς ἕνα σωρὸν φύλλων φοίνικος μὲ τὰ ὅποια ἐπροσταπεύομεθα, κατωρθώσαμε νὰ διατηρήσωμε μιάν θερμότητα καὶ νὰ κοιμηθοῦμε ὑποφερτά.

Τὸ πρωῒ ἠσθανάμεθα κάπως ὀλιγωτέραν κούρασιν, τὴν στιγμὴν ὅμως ποὺ ἐσηκωνόμεθα, παρ' ὀλίγον νὰ ξεφωνήσωμεν ἀπὸ τὸν πόνον. "Ὅλο μας τὸ σῶμα μᾶς πονοῦσε, ἀφ' ἐνὸς μὲν λόγῳ τῶν ἐκδορῶν ποὺ εἴχαμε ὑποστῇ κατὰ τὴν πορείαν, ἀφ' ἐτέρου λόγῳ τοῦ ἐρεθισμοῦ ποὺ εἶχαν προκαλέσει εἰς τὸ γυμνὸν δέρμα μας. Δίχως νὰ φάμε τίποτε, ἐξεκινήσαμε μὲ θάρρος, ἂν ὅχι καὶ μὲ εὐθυμῖαν. Κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς πορείας μας συνητήσαμεν ἕνα μικρὸν ποταμόν, θαυὸν καὶ γρήγορον, ὁ ὁποῖος βεβαίως δὲν ἦτο ὁ Γίασοῦμι, διότι τὰ νερά του ἦσαν διαυγέστατα.

Τὸν ἐπεράσαμε κολυμβῶντες καὶ ἐτέθημεν ἐκ νέου εἰς πορείαν. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν, εὐρισκόμεθα καὶ πάλιν ἐμπρὸς εἰς νέον ποταμόν. Πεισιμένον εἶχαμεν ἀκολουθήσει εὐθείαν γραμμὴν καὶ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἄλλου ποταμοῦ, τὸν ἐπεράσαμε κολυμβῶντες, εἰς τὸ μέσον ὁμοῦ τῆς διαδρομῆς, ἠναγκάσθημεν νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὶς κουβέρτες μας, διότι, ἄλλως θὰ μᾶς παρέσυρε τὸ ρεῦμα. Ἐξεκινήσαμεν καὶ πάλιν. Τὰ πόδια μας ἀπὸ τὸ διαρκὲς κέντημα τῶν ἀγκαθιδῶν καὶ ἀπὸ τὰ διαρκῆ κτυπήματα στίς ρίζες τῶν δένδρων, εἶχαν πρὶσθῇ. Δὲν τὰ αἰσθανόμεθα διόλου. Εὐτυχὸς δηλαδὴ, διότι ἀλλιῶς δὲν θὰ εἴχαμε τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν διὰ νὰ φροντίσωμε καὶ νὰ τὰ γιαιτρέψωμε.

Τὰ ἐλάχιστα ἐνδύματά μας ἦσαν κατεκουρελιασμένα, διότι τὰ ἀγκάθια, ποὺ ἀφθονοῦν εἰς τὰ δένδρα τοῦ Ἀμαζονίου, εἶχαν ἀπράξει τὸ καθένα καὶ ἀπὸ μίαν κλωστήν καὶ ἀπὸ ἕνα κομματάκι. Περί τὸ τέλος τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἀρχίσαμε νὰ αἰσθανώμεθα τὰς συνεπείας τῆς ἀκουσίας νηστείας μας.

Διὰ τρίτην φοράν εὐρήκαμε τὸν ποταμόν ἐμπρὸς μας. Δὲν εἴχαμε ἄλλον τρόπον νὰ τὸν περάσωμε, παρὰ κολυμβῶντες. Ὅταν ἐφθάσαμε εἰς τὴν ἀντιθέτως πρὸς τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ὅποτε κατὰπληκτοὶ συνητήσαμεν ἕνα δένδρον, φέρον θαθεῖον πρόσφατον ἐγκοπὴν διὰ πελέκως. Εἴχαμε ἐπαγγέλει εἰς τὸ ἴδιον μέρος τοῦ ποταμοῦ ποὺ εἴχαμε συναντήσῃ διὰ δευτέραν φοράν πρᾶγμα ποὺ ἐσήμαινε ὅτι ἐπὶ δύο ὥρας ἐγυρί-

ζαμε ματαίως διαγράφοντες κύκλον.

Ἀπογοητευμένοι, ἐκαθήσαμε χάμω, γιὰ νὰ σκεφθοῦμε τί ἔπρεπε νὰ κάνωμε. Ὁ Τζάκ ἦτο ὅπως πάντοτε εἰς τὸ ὕψος τῶν γεγονότων. Ἐστράφη πρὸς ἐμέ καὶ μὲ πολὺ ἱρεμον ὕφος, μοῦ εἶπε:

— "Ἄν μὲ εἶχες προειδοποιήσῃς ὅτι θὰ ἐγυρίζαμε στὸ ἴδιο μέρος γιὰ νὰ ξανακάνωμε τὸ μᾶνιόν μας, ἐγὼ θὰ καθόμουν ἐδῶ καὶ θὰ σὲ ἐπερίμενα. Ἐτσι τοῦλάχιστον θὰ ἐγλύτωνα τὸ τελευταῖον καμμάτι ἀπὸ τὸ πουκάμισό μου, ποὺ πρὸ ὀλίγου ἔμεινε στὰ ἀγκάθια.

Ἐγὼ, ἤμουν τόσο ἀπογοητευμένος, τόσο κουρασμένος, ὥστε δὲν εὕρισκα λόγια διὰ νὰ ἀπαντήσω εἰς παρόμοιον ἀστεῖον. Τὸν ἠρώτησα μόνον:

— Σὲ ποῖο μέρος τοῦ ποταμοῦ εἴμεθα τώρα;

Ὁ Τζάκ ἐκύτταξε σοδαρὸς τὸν ποταμόν καὶ πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ πρὸς τὰ κάτω καὶ εἶπε:

— "Ἄν ἐπρόκειτο νὰ στοιχηματίσω, θὰ ἐπέμενα ὅτι εὐρισκόμεθα σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος!

Ὁ ἀθλιος! Εἶχε ὄρεξι καὶ γιὰ ἀστεῖα. Ἐγκαταλείψαμε τὸν ποταμόν καὶ ἐξακολουθήσαμε τὴν πορείαν μας. Ἐξ ὧσων ὑπελογίζαμε, τὸ ἀπόγευμα ἦταν ἀρκετὰ προχωρημένο. Ἐπειτα ἀπὸ ὠριμὴν πορείαν ἐσταματήσαμε γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦμε. Εἴμεθα ἐξηντλημένοι καὶ ὁ Τζάκ ἀπεκοιμήθη σχεδὸν ἀμέσως. Τὸν βλέπω ἀκόμα ἀκουμπισμένον εἰς τὸν κορμὸν ἐνὸς φοίνικος μὲ τὸ κεφάλι γυρμένο πρὸς τὸ ἕνα μέρος. Τὸ πρόσωπό του ἦταν ἐξηντλημένο καὶ κἀτώχρω.

Τὴν τρίτην ἡμέραν, αἱ ἐνοχλήσεις τῆς πείνας εἶχαν σταματήσῃ, ἐγνώριζαμεν ὅμως ὅτι ἡ ἐκ τῆς ἐξαντλήσεως ἀδυναμία θὰ ἐπεδεινῶτο πολὺ γρήγορα, ἂν δὲν ἐτρώγαμεν κάτι.

Ἀπελπισμένοι, ἐκόψαμεν ἕνα μικρὸν φοίνικα διὰ νὰ φάγωμεν τὴν ψύχαν ἐνὸς τρυφεροῦ κορμοῦ. Τὸ στομάχι μας ὅμως δὲν ἠμποροῦσε νὰ κρατήσῃ στερεὰν τροφὴν ἐπειτα ἀπὸ τὴν νηστείαν καὶ σχεδὸν ἀμέσως ἐξημέσασμεν ὅτι εἴχαμε φάγει. Ὁ ἐμετός ἐμεγάλωσε ἀκόμη περισσότερο τὴν ἐξάντλησιν μας.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν, κατωρθώσαμε νὰ κοιμηθοῦμε κάπως, χάρις, πάλιν, εἰς τὰ φύλλα τοῦ φοίνικος.

Ὅταν ὁμοῦ ἐσηκωθήκαμε, ἐξηκριβώσαμεν ὅτι αἱ πληγαὶ μας εἶχαν μολυνθῇ καὶ ὁ ἐρεθισμὸς τῶν προκαλοῦσε πόνο. Ἐπὶ πλέον τὸ δέρμα μας, μαλακὸ ἀπὸ τὴν διαρκῆ ὑγρασίαν ἀπεσπᾶτο κατὰ τεμάχια μεγάλα. Ὅσον εἶδα τὰ πόδια, αὐτὰ εἶχαν καταντήσῃ μιὰ μεγάλη πληγὴ, δίχως ἴχνος ὕγιους μέρους.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἠγωνίσθημεν μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις ποὺ μᾶς εἶχαν ἀπομείνει. Σταματοῦσαμε ὁμοῦ πολλὰ συχνὰ λόγῳ τῆς προϊούσης ἀδυναμίας. Εἰς μίαν στιγμὴν διεκρίναμε μίαν ἀγρία γαλοπούλα, ποὺ προφανῶς ἀρρωστή εἶχε κουρνιαξέται ἐπάνω σ' ἕνα κλαδί, ὅπως τοῦλάχιστον τριῶν μέτρων. Συγκεντρώνων τὰς ὀλίγας δυνάμεις τοῦ ὁ Τζάκ ἐξεσφενδόνισε τὸ λσεκούρι του καὶ τὴν ἔρριψε νεκράν.

Μέσα εἰς ἐκείνην τὴν διάθροχον ἡρμίαν, ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀνάψωμε φωτιά. Ἐδοκιμάσαμε νὰ φάγωμε ὀλίγο ὦμό κρέας. Πρῶτος ὁ Τζάκ ἤπιε λίγο αἷμα, ἀλλὰ τὸ ἔκαμεν ἀμέσως ἐμετόν. Ὅσον γιὰ μένα, τὸ στομάχι μου δὲν ἠμπόρεσε νὰ συγκρατήσῃ τὴν πρώτην μπουκίαν κρέατος ποὺ κατῴρθωσα νὰ καταπιῶ.

Μηχανικὰ ἐντελὸς ἐπροχωροῦσαμε μέσα στὸ δάσος. Τὰ κουνούπια ἦσαν ἀφθονα, ἀλλὰ δὲν ἐδίδαμε πλέον προσοχὴν—τόσον μᾶς εἶχε κυριεύσει ἀγωνία διὰ τὴν ἀπελπιστικὴν θέσιν μας. Τὸ θράδν, κατωρθώσαμε μὲ πολὺν κόπον νὰ μᾶς ζέψωμε μερικὰ φύλλα φοίνικος. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα, ἔβρεχε κατακλυσμιαία.

Τὸ πρωῒ ἐξυπνήσαμε μέσα εἰς πραγματικὴν λίμνην. Ἐξεκινήσαμε καὶ πάλιν τρικλίζοντας.

Τὰ τελευταῖα ὑπολείμματα τῶν δυνάμεών μας εἶχαν ἐξαντληθῇ, ὅταν περὶ τὸ μεσημέρι ἐφθάσαμε πρὸ ἐνὸς πραγματικοῦ τοῖχου ἀπὸ ἀκανθώδεις θάμνους. Τὰ πλέον πυκνὰ συρματοπλέγματα εἶναι παιχνιδάκι μπροστὰ τοῦς. Ἐσταματήσαμε. Εἴμεθα γυμνοί, πεινασμένοι, ἐξηντλημένοι καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ περάσωμεν ἀπὸ ἐκεῖ. Τὰ γόνατά μου ἐλύγισαν καὶ παρὰ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Τζάκ νὰ ἰδοῦμε τοῦλάχιστον τί ἦτο ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἔπεσα εἰς τὸ ἔδαφος, ἀφοῦ ἐμουρμούρισα κάτι σὰν αὐτό. «Ἄς κοιμηθοῦμε πρῶτα λίγο.»

Τὸ μυαλό μου ἦταν θολό, τὰ μάτια μου σκοτεινισμένα. Τὸ σκοτάδι τοῦ ληθάργου ἐσκέπασε τὸ τυραννισμένο μου κορμί.

Πόσες φορές δὲν χάνουμε τὸ παιχνίδι τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ἐνῶ εἴμεθα διπλά εἰς τὴν ἐπιτυχίαν! Τὸ ἴδιο θὰ συνέβαινε καὶ μὲ μᾶς, ἂν ὁ ἕνας ἐκ τῶν δύο μας δὲν ἦτο ὁ Τζάκ.

Ἡρωικὰ, ὑπερανθρωπῶς, συναθροίζων τὰς ὑστάτας του δυνάμεις ἐπετέθη... κατὰ τῶν θάμνων. Ἀκόμη δὲν κατωρθωσα νὰ καταλάβω, πῶς κατῴρθωσα νὰ περάσῃ ὁ Τζάκ. Ἐκεῖνο ποὺ ἐνθυμοῦμαι εἶναι ὅτι εἰς μίαν στιγμὴν μὲ ἐκούνησε δυνάτὰ διὰ νὰ ξυπνήσω, φωνάζοντας:

— Σήκω! Μὰ σήκω λοιπόν! Γιὰ τ' ὀνομα τοῦ Θεοῦ! Γρήγορα! Ἡῶρα ἴχνη. Ἰχνη, σοῦ λέω. Ἐνα δρόμο πλατὺ σὰν τὸ Μπροντγουαίη!

Ἡ εἰδησις ποὺ ἔφερεν ὁ Τζάκ, ἔσχε καταπληκτικὸν ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ μου συστήματος. Σὲ μιὰ στιγμὴν ἐτινάχθηκα ὀρθος καὶ ἀκολουθήσα, μολοντί τρικλίζων, τὸν σύντροφόν μου, ὁ ὁποῖος ἐξήντιλε τὰς ὑπολοίπους δυνάμεις τοῦ εἰς μίαν ἀξιαθαύμαστον προσπάθειαν!

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Κ., Βερνάρδος Κύβλερος. Ἐπὶ τῇ ὀδυνηκῶς ἀπογενομένῃ αὐτοῦ. Βιογραφικαὶ σημειώσεις καὶ προσωπικαὶ ἀναμνήσεις. Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1939. Σελ. 16, σχ. 8ον.

ΔΟΜΑΖΑΚΙ, Μ. Γ., Κώδιε συντάξων μετ' ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων καὶ ἀπάσης τῆς σχετικῆς νομολογίας τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῶν Πολιτικῶν δικαστηρίων. Ἐν Ἀθήναις 1939. Σελ. 220 σχ. 8ον. Δρ. 100.

ΚΙΠΛΙΓΚ Ρ., Ἱστορίαι τῆς ζούγκλας. Μετάφρ. Εἰρήνης Καλκάνη. Ἀθήνα 1939. Σελ. 83 σχ. 8ον, Δρχ. 20. (Βιβλιοθήκη «Ἀραυ»).

ΛΕΚΟΠΟΥΛΟΥ Α. Κ., Ἡ διοικητικὴ ὁργάνωσις τῆς Ἀμερικῆς (Ἡνωμένων Πολιτειῶν). Ἐν Ἀθήναις 1939. Σελ. 95 σχ. 8ον. Δρχ. 50.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ, Ἱππαρχικός. Ἀρχαῖον κείμενον, Εἰσαγωγή—μετάφρασις—σημειώσεις Σόλωνος Κ. Γκίκα. Ἐν Ἀθήναις 1939. Σελ. 87 σχ. 8ον. (Βιβλιοθήκη «Παύρου»).

ΠΛΑΤΩΝΑ, Συμπόσιον (ἢ γιὰ τὸν Ἑρῶτα). Λογοτεχνικὴ μετάφρασις—Εἰσαγωγή—Σημειώσεις Δημήτρη Φωτιάδῃ. Δεύτερη ἐκδόσις. Ἀθήνα 1939. Σελ. 119 σχ. 8ον. Δρχ. 50.

ΣΑΙΞΠΗΡ, Ὁ βασιλεὺς Ριχάρδος ὁ Γ'. Ἀθήνα 1939. Σελ. 165 σχ. 8ον. Δρχ. 50. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ Σ. Κ., Ἡ Ἀσπασία καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς. Ἀθήναι 1939. Σελ. 117 σχ. 8ον. Δρχ. 50.

ΤΗΟΥΛΙΝ Ι. Α., Ἡ νεωτέρα Σουηδικὴ γυμναστικὴ κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Ling. Μετάφρασις Α. Β. Γκαζιάνη. Θεσσαλονίκη 1939. Σελ. 26 σχ. 8ον. Δρχ. 15.

ΦΩΤΕΙΝΟΥ Γ. Θ., Ὁ ἀντιπροδοσιακὸς ἀγὼν ἐν Ἑλλάδι. Λόγος ἐκφωνηθεὶς τὴν 14ην Μαρτίου 1938 κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς Πρυτανείας. Ἀθήναι 1939. Σελ. 34 σχ. 8ον. (Ἀνατύπον ἐκ τοῦ «Δελτίου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν» ἀρ. 1, 1939).

ΧΑΛΑ Α. Φ., Ὁ μέγιστος τῶν Ἑλλήνων κατακτητῶν τῆς Δύσεως. Ἀθήναι 1939. Σελ. 16 σχ. 8ον. Δρχ. 7.

ΧΟΝΔΡΟΝΙΚΗ Γ., Ἡ Πύλος. Μυτιλήνη 1939. Σελ. 7 σχ. 8ον. (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Λεσβίων»).

Ἐπιστημονικά πένδη ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ν. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐὰν μὲ μίαν λέξιν ἐπρόκειτο νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸν Στέφανον Θωμόπουλον, θὰ ἔπρεπε νὰ σημειώσωμεν: Φιλόπολις. Καὶ τοῦτο θὰ ἦρκει. Γόνος ἀρχοντικῆς Πατριαρχικῆς οἰκογενείας, δημοτικὸς σύμβουλος Πατρίων, Πρόεδρος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, κάποτε Δημαρχῶν, ἱδρυτὴς, συμβουλος καὶ διὰ τῆς διαθήκης τοῦ ὕλικός ἀρωγὸς φιλανθρωπικῶν καὶ ἄλλων κοινωνικῆς ἀφελείας Πατριαρχικῶν σωματείων, συνύψων τέλος διὰ παντός τὸ ὄνομα τοῦ μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς μακραίωνος Πελοποννησιακῆς πόλεως, ἱστορήσας τὰ κατ' αὐτὴν πρὸς πενήτηντα ἐτὼν εἰς λαμπρὸν ἔργον, τὴν «Ἱστορίαν τῶν Πατρῶν». Ἀλλὰ καὶ ὅταν τὰ παλιντροπα ἀνθρώπων τὸν ὠδήγησαν ὑπάλληλον εἰς τὴν Ἑθνικὴν Βιβλιοθήκην ὁ εὖορκος, ὑποδειγματικὸς καὶ σοφὸς ὑπάλ-

ληλός, εἰς τὴν ράχιν τοῦ ὁποίου πολλοὶ τῶν «οἰομένων εἶνε», σοφῶν ἐσπουδαίολογῶσαν, σπάταλος πρὸς πάντα τῶν πνευματικῶν τοῦ θησαυρῶν, — καὶ ἐκεῖ ὁ φιλόπολις Θωμόπουλος δὲν ἐλησιμόνησε τὰς Πάτρας: Ἐν μέσῳ τῶν ἀσχολιῶν τοῦ καὶ κατὰ τὰς ὀλίγας στιγμὰς τῆς ἀναπαύλας συνέλεγεν ὕλικόν διὰ τὴν ἀγαπητὴν τοῦ πόλιν καὶ συνεσώρευε λόφους βιβλιογραφικῶν δελτίων καὶ σημειώσεων, τοὺς ὁποῖους πολλὰκις μετὰ θαυμασμοῦ καὶ δέου ἀντεμετώπισε εἰς τὸ λιτόν του δωμάτιον. Εἰς τὸ δωμάτιον αὐτό, ἄλλοτε ὕγιης, ἄλλοτε πάσχων, μόνος σχεδὸν πάντοτε, μὴ ἐνοχλῶν κανένα, ἀριστοκράτης τῆς παλαιᾶς εὐτυχίας καὶ τῆς ὑπερτοτέρας μεταπτώσεως, παρηγόρει τὴν πικρίαν τοῦ ἐν μέσῳ τοῦ χοροῦ τῶν ἀναμνήσεων ὅσαι ἀνεδίδοντο ἐκ τοῦ σωροῦ τῶν σημειώσεων. Αὐτὴ ἦτο ἡ χαρὰ τοῦ: οἱ Ἀχαιοί, αἱ ἀρχόντισσαι τῆς Βυζαντινῆς καὶ Φραγκικῆς Ἀχαιίας, ὁ Ἀχαικὸς κόμος τῆς Τουρκοκρατίας. Καὶ εἰς ὁ σκοπὸς τοῦ: Ἡ δευτέρα ἐκδοσις τῆς Ἱστορίας τῶν Πατρῶν, ἡ ὁποία ἐπέπρωτο νὰ μείνῃ δι' αὐτὸν εὐσεβὴς πόθος.

Τόσον πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεώς του εἰς τὰς Ἀθήνας ὅσον καὶ μετ' αὐτὴν συνέγραψεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μικρὰς ἢ ἐκτενεύτερας πραγματείας ἀναφερομένας εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Πατρῶν καὶ γενικότερον τῆς Ἀχαιίας καὶ ἐδημοσίευσεν αὐτάς εἰς τὸ «Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἑθνολογικῆς Ἑταιρίας», τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἱδρυτῶν, εἰς τὸν «Νεολόγον» καὶ ἐν «Φορολογούμενον» τῶν Πατρῶν, εἰς τὸν «Ἑρῶν Σύνδεσμον», εἰς τὴν ἐφημερίδα «Πρωίαν» καὶ ἄλλα, καὶ τὸ δὲ κύκνειον ἄσμα τοῦ ἐδέχθησαν τὰ ἐν Πάτραις ἐκδιδόμενα «Ἀχαικά», πρὸς τὰ ὁποῖα μετὰ στοργῇ ἀπέθελπε πάντοτε. Ἐκ τῶν ἐργασιῶν τούτων, αἱ ὁποῖαι πᾶσαι πρόκεινται ὑποδείγματα ἐρεῦνης καὶ συνθέσεως καὶ λιτοῦ καὶ ἐπαγωγῆς ὕψους δυνάμεθα νὰ ἐξάρωμεν τὴν περὶ τοῦ περιφήμου μητροπολίτου Δέρκαν Γρηγορίου ἀποκαλυπτικὰν πραγματείαν, περὶ τῆς ὁποίας ἐγράψαμεν ἄλλοτε εἰς τὴν «Νέαν Ἑστῖαν», τὰ δέοντα: ὁμοίαν πρὸς αὐτὴν ἐλαχίστα ἐρευνητικὰς πραγματείας ἔχει νὰ ἐμφανίσῃ καὶ ἡ ἀπὸ καθέρας ἱστορικῆς ἡμῶν ἐρευνα.

Ἄλλ' ὁ Θωμόπουλος, πέρα τῶν ἐπὶ μέρους λαμπρῶν ἐργασιῶν, συνυφίνεται — ἐπαναλαμβάνων — μετὰ τῆς «Ἱστορίας τῶν Πατρῶν». Ἦδη ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς συγγραφῆς ταύτης ὁ Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος εἶχεν ὀλοκληρώσει κατὰ τὸν ὀρίον τοῦ Θουκυδίδου καὶ τοῦ Πολυβίου τὴν μεγαλοπρεπὴ σύλληψιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἰδεᾶς διὰ μέσου συνεχὸς πεντακταχίλιε-ταῦς ἱστορίας, ἐνδόξου ἀλλὰ καὶ τραγικῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου. Κατέπληξε τοῦτο Ἑλληνας τότε ἡ Ἱστορία ἐκείνη καὶ τοὺς ἐγοήτευσε τὸ διανέει καὶ κατ' ἐξοχὴν ἱστορικὸν ὕψος, τοῦ ὁποίου αἱ πηγαὶ δέον νὰ ἀναζητηθοῦν, μακρὰν τῶν Βυζαντινῶν ρητοριῶν, εἰς τὰς ἀπολότους πηγὰς τῶν ἱστορικῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος. Καὶ δὲν κατέπληξε μόνον, ἀλλ' ἐκέντρισε καὶ πολλοὺς ἰδίᾳ πρὸς συγγραφὴν τῆς ἱστορίας, ἀφοῦ ὁ κορυφὸς πλέον τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας εἶχεν ἀρθρωθῇ καὶ ἡ ἐπὶ μέρους ἐρευνα, ἐπιπόνος καὶ δυσχερὴς θε-

σαίως διὰ τοὺς εὐσυνειδήτους, ἠδύνατο ἐπὶ τέλους νὰ στηριχθῇ ἐπὶ δεδομένου οὗρου. Καὶ συνεγράφησαν πολλὰ τοπικὰ ἱστορία καὶ ἐξακολουθοῦν συγγραφόμενα ὀλίγα καλὰ, αἱ πλείστα ἄθλια καὶ πρὸ ὄντα πτωχαλαζονεῖας. Ἡ ἀρίστη τούτων, καὶ ἐκ τῶν καλῶν νεωτάτων, εἶνε ἡ παμπαλαία τοῦ Θωμοπούλου: Ἀρχιτεκτονικὴ καλὴ, ἀκριβεία ἐκπλησσοῦσα, ἀσφάλεια κρίσεως, πνεῦμα ἐνότητος, ἀφρηματικὴ χάρις. Ἀκόμη καὶ ὅσα παρεσιάζονται, ἐξένα ἐνίοτε πρὸς τὸ θέμα, δὲν καταστρέφουν τὴν καλὴν διάρθρωσιν χάρις εἰς τὸ ἐπαγωγὸν ὕψος. Ὡς πρὸς τὴν ἀκριβείαν τῆς ἱστορίας ταύτης ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀποδείξεως δύναται νὰ προσαχθῇ τοῦτο: Ὁ καθηγητὴς Γκέρλαντ, ἐκ τῶν θεμελιωτῶν τῆς Βυζαντινολογίας, στηρίζεται κυρίως ἐπὶ τῶν ἐρευνῶν τοῦ Θωμοπούλου εἰς βασικὸν σύγγραμμά του περὶ τῆς λατινικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῶν Πατρῶν, ἐκδοθὲν εἰς τὴν βιβλιοθήκην Τάουμπνερ.

Προτοῦ κλείσωμεν τὸ σημείωμα τοῦτο θεωροῦμεν ὑποχρέωσιν μας νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν κληρονόμων καὶ τῆς πεφωτισμένης Δημοτικῆς Ἀρχῆς Πατρῶν καὶ γενικῶς τῶν Πατρίων ἐπὶ τῆς τύχης τῶν καταλοίπων τοῦ μεταστάντος, ἰδίᾳ δὲ τοῦ χερογράφου τῆς δευτέρας ἐκδόσεως τῆς «Ἱστορίας τῶν Πατρῶν», τὸ ὁποῖον πρὶν ἀχθῇ εἰς φῶς θὰ ἔχη ἀνάγκην θεαίως ἐπεξεργασίας.

Ἄς μὴ θεωρηθῇ ἀδιάκριτος καὶ ἀπρεπὴς ἂν ἐξενὸς ὢν πρὸς τὰς Πάτρας, σημειώσω ὅτι ἡ πόλις θὰ δώσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐξετάσεις. Ἐλπίζομεν δὲ ἡ μάλλον εἴμεθα βέβαοι, ὅτι οἱ ἀρμόδιοι καὶ κατ' ἐξοχὴν ὁ ἐξάδελφος τοῦ ἱστοριογράφου καὶ τετιμημένος ζωγράφος τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἐπ. Θωμοπούλου, θὰ δώσουν τὴν πρῆπουσαν λύσιν καὶ θὰ ἀναθέσουν τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς ὕλης εἰς τὸν ἄξιον. Καὶ ἄξιός δὲ εἶνε ὁ διακριτόμενος διὰ τὸ «φιλόπολις» — θεμελιώδῃ ἀρετῇ τοῦ τοπικοῦ ἱστοριογράφου — καὶ συγχρόνως ἐργασθεὶς διὰ τὴν τοπικὴν ἱστορίαν ἐν πνεύματι ἀκριβείας καὶ σοβαρότητος, συνασθάνόμενος τὰς ἀπέναντι τῆς ἰδιαίτερας καὶ εὐρυτέρας πατρίδος εὐθύνας καὶ σεβόμενος τὴν μνήμην τοῦ ἀνδρὸς ὅστις ἠγάπησε τὰς Πάτρας μὲ ὅσην περιπάθειαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ Πέμπτου αἰῶνος τὸ Ἀστυ. Νομίζομεν ὅτι αἱ ἀρεταὶ αὗται συγκεντρώνονται εἰς τὸ πρόσσωπον τοῦ ἐν Πάτραις φιλοπόλου δικηγόρου κ. Κωνστ. Τριανταφύλλου, πρὸς τὸν ὁποῖον μετὰ στοργῆς καὶ ὡς πρὸς διάδοχόν του ἐν τῇ ἐρευνῇ τῶν Ἀχαικῶν πατριῶν ἀπέθελπε πάντοτε ὁ Θωμόπουλος.

Τὸν ἀποθανόντα ἱστοριογράφον τῆς ἐνδόξου πόλεως ἐδέχθη ἡ γῆ τῶν Ἑρεχθιδῶν, φιλόθεος καὶ ἐλαφρὰ εἰς τοὺς καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς. Καὶ τὸν προσέψωσαν οἱ θεομοῖ λόγοι τοῦ ἐκπροσώπου τῶν Πατρῶν καὶ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης ὁ δίκαιος Ἕλληνας. Ὁ χαρᾶς αὐτῶν γραμμὰς ταύτας, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐφῆδον εἰσελθόντα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης στοργικὸς ὑπῆρξεν ὁ σοφὸς καὶ μέχρι θανάτου θαλερὸς γέροντα ἀπευθύνει πρὸς αὐτὸν τοὺς ὑστάτους λόγους: «Ἦρως χρηστὴ καὶ ἄλπετε χαίρε».

Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

πύψεις της αδιακρισίας του. Ἀσφαλῶς ὁ Μεγάλος Σεληνίτης γιὰ κάμποσο καιρὸ δὲν θὰ ἔλαβε κανένα μέτρο, ἀλλὰ συνεζήτησε πρῶτα ἐπὶ τῆς καταστάσεως. Ἔτσι ὁ Κάθορ στὸ διάστημα αὐτὸ θὰ ἐξακολούθησε νὰ εἶνε ἐλεύθερος. Μποροῦμε νὰ πιστέψωμε πὼς κάποιο ἐμπόδιο δὲν ἄφησε τὸν Κάθορ νὰ χρησιμοποίησιν τὸ ἠλεκτρομαγνητικὸ τοῦ μηχανήμα ἀφοῦ ἔστειλε τὸ πρὸ τελευταῖο του τηλεγράφημα.

Πολλὲς μέρες πέρασαν χωρὶς νὰ λάβουμι τίποτε. Ἴσως στὸ διάστημα αὐτὸ ἔγιναν νέες ἀκρόασεις γιὰ νὰ ἐξηγηθοῦν καλύτερα τὰ πράγματα.

Ἐπειτα αἰφνιδίως, σὰν μιὰ φωνὴ μέσα στὴ νύχτα, ἔφθασε τὸ τελευταῖο τηλεγράφημα. Ἦτανε μιὰ φωνὴ ποὺ τὴν ἀκολουθεῖ μιὰ σιωπὴ θανάτου. Εἶνε τὸ πιὸ σύντομο ἀπόσπασμα ἀπ' ὅλα ὅσα ἔχουμε λάβει. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν ἀρχὴ δύο φράσεων ποὺ δὲν τελειώνουν.

Ἡ πρώτη λέει: «Ἡμῶνα τρελλὸς νὰ ἀποκαλύψω στὸ Μεγάλο Σεληνίτη.».

Πέρασε μιὰ παύσις ποὺ διαρκεῖ ἓνα περὶπου λεπτὸ, ὀφειλομένη ὅπως φαίνεται σὲ καμμιὰ ἐπέμβασι τρίτου. Φαίνεται πὼς ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸ μηχανήμα. Ἐπειτα θὰ δίστασε μπροστὰ στὸ πλήθος τῶν μηχανημάτων ποὺ ἦσαν μαζεμένα μέσα στὸ πειλῶριο ὑπόγειο. Στὸ τέλος ξαναγύρισε ἴσως γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ μιὰν ἀπόφασι ποὺ τὴν πῆρε ὅμως πολὺ ἀργά. Ἔτσι ἔλαθ'αμε τὴν τελευταία φράσι ποὺ ἔχε μεταβιβασθῇ μὲ μεγάλη σπουδὴ. «Ὁ καθοριστὴς κατασκευάζεται ὡς ἐξῆς: Λαμβάνεται...», ἔπειτα ἐλήφθη μιὰ λέξις ποὺ ὅπως πῆν ἤρημας ξεκρέμαστη στερεῖται ἐννοίας. «Ἀνωφ...».

Ἀὐτὸ ἦταν ὅλο.

Ἴσως ὁ Κάθορ νὰ προσπάθησε νὰ μᾶς τηλεγραφήσῃ τὴ λέξι «ἀνωφελές» ὅταν εἶδε πῶς ἡ ζωὴ του θρικόταν σὲ ἄμεσο κίνδυνον.

Ὅπως ὅποτε ὅ,τι καὶ ἂν συνέβη διπλῶς στὸ μηχανήμα δὲν εἴμαστε σὲ θέσι νὰ το ποῦμε. Πιστεύουμε ὅμως πὼς δὲν θὰ λάβουμε πιά καινούργιο τηλεγράφημα ἀπὸ τὴ Σελήνη. Εἶδα ἓνα ὄνερο ποὺ ἴσως φωτίζει τὰ πράγματα. Ἦτανε τόσο καθαρὸ τὸ ὄνειρο αὐτὸ ποὺ σὰν νὰ θρικόμουν ἐξυπνίος μπροστὰ σ' ὅ,τι ἔπλαθε ἡ φαντασί μου. Εἶδα τὸν Κάθορ ξεμαλλιασμένον μὲ μιὰ φωτεινὴ γαλάζια στολή, νὰ ἀντιστέκεται ἀπελπισμένος ἐναντίον ὀλόκληρης ἱστρατίας Σεληνιτῶν, φώναζε, παρακαλοῦσε καὶ στὸ τέλος ἄρχισε νὰ παλεύῃ. Ἔτσι χάθηκε μακριὰ ἀπὸ τοὺς ὁμοίους του μέσα στὸ ἄγνωστον καὶ τὴν ἀτελείωτη σιωπὴ τοῦ ἀπείρου.

ΤΕΛΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 487)

κοίλα, κοσμούμενα κατὰ γεωμετρικὸν ρυθμόν.

Ἐξετάζοντες ἐκ τοῦ πλησίον τὰ εἰδῶλια αὐτά, βλέπομεν ὅτι εἶνε ἀπλᾶ πῆλιναι πλάκες, καὶ παριστῶσι γυναῖκας μὲ ποδῆρη ἱμάτια. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ὁ λαὸς ἀπέδωκεν εἰς τὰ ἀγαλμάτια ταῦτα τὴν συμβατικὴν ὀνομασίαν «παπάδες». Τὰ μικρὰ αὐτὰ εἰδῶλια εἶνε ρεαλιστικαὶ ἀναπαραστάσεις τῆς Ταναγραίας νεάνιδος, εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς ἐμφανίσεις.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, αἱ κόραι αὐταὶ εἶνε ἐνδεδυμέναι μὲ ἀμφίεσιν περιπάτου. Ἡ ἀμφίεσις αὐτῇ συνίσταται ἐκ χιτῶνος καὶ ἱματίου, τὸ ὅποιον εἶνε συνήθως περιτετυλιγμένον γύρω ἀπὸ ὀλόκληρον τὸ σῶμα, καὶ καλύπτει ἀκόμη καὶ τοὺς βραχίονας.

Ἐπὶ τῶν ἀγαλμάτων νεανίδων, αἱ ὁποῖαι φέρουν εἰς τὴν κεφαλὴν κωνικὸν σκιάδιον, καὶ κρατοῦν εἰς χεῖρας τῶν ῥιπίδιον ἢ καλάρθρον, ἢ ἄλλα ἀντικείμενα. Ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὸς συμβαίνει νὰ κῆνται ἐπὶ βράχου, καὶ παρουσιάζουν ὅψιν σκεπτικὴν καὶ ρεμβώδη, ἄλλα δὲ χορεύον ἢ παίζον, μόναι ἢ μετὰ συντρόφων. Ἀλλὰ πλὴν τῆς ἀναπαραστάσεως τῆς Ταναγραίας νεάνιδος κατὰ τὸν περίπατόν της, ὑπάρχει καὶ ὁ τύπος τῆς νέας τῆς καθημένης εἰς τὴν οἰκίαν της, τύπος ἐξαιρετικῶς χαρίεις.

Αἱ κόραι αὐταὶ εἶνε ἐνδεδυμέναι ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον. Ἀλλὰ κῆνται ἡσυχῶς μὲ τὴν κεφαλὴν σκυμμένην πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἄλλαι παίζουν διάφορα παιχνίδια.

Κατὰ τὴν σύγχρονον κριτικὴν, ἡ γυναικεία χάρις καὶ τρυφερότης ποῦθεν ἄλλοι δὲν ἐξεφράσθη μὲ τόσην ἀπλότητα, μὲ τόσον ρεαλισμόν, ἀλλὰ καὶ τόσην χάριν. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν, εἶνε ἡ ἀπειρία τῶν τύπων, παρ' ὅλον ὅτι τὰ μικρὰ αὐτὰ εἰδῶλα ὁμοιάζουν ὅλα μεταξὺ τῶν, ὅχι μόνον κατὰ τὴν γενικὴν τεχνολογίαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς χαρακτῆρας. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀνευρεθέντων εἰδωλῶν αὐτῶν, εἰς μεγάλον εὐτυχῶς ἀριθμόν, οὐτε δύο Ταναγραῖαι Κόραι ὁμοιάζουν ἄλλως πῶς μεταξὺ τῶν, μ' ὅλον ὅτι, ὡς ἔχει ἀποδειχθῇ, αἱ αὐταὶ μῆτραι ἐχρησίμευσαν πρὸς παραγωγὴν διαφόρων τύπων. Ἐξ ἐμπεριστατωμένης μελέτης, εὐρέθη ὅτι, ἡ ποικιλία αὐτῇ ἐπετυγχάνετο διὰ τῆς ἐντέχνου μεταβολῆς τῆς θέσεως τοῦ βραχίονος διὰ τοποθετήσεως ταινίας περὶ τὴν κεφαλὴν, διὰ προσθήκης ἢ ἀφαιρέσεως τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα κρατοῦν ἀνὰ χεῖρας, καὶ τέλος διὰ χρησιμοποίησεως διαφόρων χρωμάτων.

Τὰ εἰδῶλια αὐτὰ ἦσαν χρωματισμένα λίαν ζωηρῶς. Ἐπὶ λευκοῦ πάντοτε πεδίου, τὰ μὲν ἐνδύματα ἐχρωματίζοντο πάντοτε κυανὰ ἢ ἐλαφρῶς ρόδινα, ἢ κόμη πάντοτε ξανθὴ—πράγμα ποὺ μαρτυρεῖ ὅτι ὁ ἰδανικὸς τύπος ἦσαν αἱ ξαν-

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

(Συνέχεια ἐκ τῆς Σελίδος 509)

ἀντιλαμβάνομενον ὑποκείμενον. Ἀληθεῖαι, γενικῶς παραδεκταί, δὲν ὑπάρχουν.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, ὁ πολὺς Πασκὰλ ἀνεμάσθησεν ἀπλῶς τὸν Πρωταγόραν κατὰ τὸν 17ον μετὰ Χριστὸν αἰῶνα, ὅταν διετύπωσε τὴν ἀρχὴν ποῦ... ἐξέπληξεν ἡ Ἀλήθεια ἐνθεν τῶν Πυρηναίων, πλάνη πέραν αὐτῶν». Δηλαδή, ὅ,τι εἶνε ἀλήθεια ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ ὁρους δύναται κάλλιστα νὰ θεωρηται πλάνη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐτέρας πλευρᾶς τοῦ ἰδίου ὁρους.

Ὅπως ἦτο φυσικόν, ἀπὸ τὴν κοινὴν αὐτὴν ρίζαν τῆς διδασκαλίας τοῦ Πρωταγόρα ἐκκινοῦν διάφοροι καὶ αἱ πλέον ἀντίθετοι σχολαί. Αὐτὸ ὅμως ὅχι μόνον δὲν μειώνει τὴν ἀξίαν τοῦ μεγάλου Διδασκάλου, ἀλλ' ἀπεναντίας τὴν ἐπαυξάνει. Τὸ ἴδιον γίνεται μὲ ὅλους τοὺς μεγάλους φιλοσόφους καὶ τὰς διδασκαλίας τῶν. Ἐὰν δὲν ἦτομεγάλῃ καὶ βαρυτάτῃ διδασκαλίᾳ ὁ Χριστιανισμός, δὲν θὰ ἐγνώριζε βεβαίως τὰ τόσα σχίσματα καὶ αἰρέσεις, ἐκάστη τῶν ὁποίων θέλει νὰ διαψεύσῃ ὅλας τὰς ἄλλας.

Θὰ μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ ἐξακολουθήσωμεν, καὶ εἰς τὸ προσηχὲς τὰ περὶ θεωριῶν τοῦ Πρωταγόρα, διὰ νὰ ἐξαντλήσωμεν τὸ θέμα μας.

βαί, τὰ δὲ ὑποδήματα πάντοτε ἐρυθρά. Τὰ γυναικῶν μέρη τοῦ σώματος ἐχρωματίζοντο ἀριστοτεχνικώτατα, καὶ κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἀποδίδουν τὰς ἀποχρώσεις τῆς σαρκός.

Ἀλλὰ οἱ Ταναγραῖοι τεχνίται δὲν κατεσκεύαζον μόνον Κόρας. Ἐδημιούργουν καὶ ἐφήβους, γνωστοὺς σήμερον ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Ἐρωτες». Πορουσιάζονται καὶ αὐτοὶ ὑπὸ διαφόρους τύπους, ἰδανικῶς ὡραῖοι καὶ χαριέστατοι νέοι, εἰς ἡλικίαν τῶν πρώτων ἐρώτων. Αἱ αὐταὶ περίπου ἀνάλογαι ὡς καὶ τὰς Κόρας, χαρακτηρίζουν τὰ ἀγαλμάτια τῶν νέων.

Διατὶ ὅμως κατεσκεύαζοντο τόσον πολλὰ ἀγαλμάτια εἰς τὴν Τανάγραν; Προφανῶς διότι ὑπῆρχε μεγάλη ζήτησις ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ ἀκόμη προφανέστερον διότι τὰ ἀγαλμάτια αὐτὰ ἀπετέλουν κοσμήματα οἰκιῶν, ἀναθήματα εἰς τὰ ἱερά, ἢ ἀκόμη καὶ ἐθάπτοντο ὁμοῦ μετὰ τῶν νεκρῶν. Πλουσιωτάτην συλλογὴν Ταναγραίων Κορῶν καὶ Ἐρώτων δύναται τις νὰ ἀποθαυμάσῃ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν.

Εἰς τὸ ἐρχομενον : Οἱ μεγάλοι πρὸ τοῦ Φειδίου τεχνίται.

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ

Γιὰ τὰ χορταρικά

Τὰ πράσινα χορταρικά πρέπει νὰ θράζον με μπόλικο νερὸ καὶ πολὺ ἀλατισμένο γιὰ νὰ διατηρήσουν τὸ πράσινο χρῶμα τους.

— Γιὰ νὰ διατηρήσετε δυὸ καὶ τρεῖς μέρες τὶς ἀγκινάρες, βουτάτε τὴν ἄκρην τοῦ κοτσανίου τῆς σ' ἓνα δοχεῖο μὲ νερὸ ποῦ τὸ τοποθετεῖτε σὲ δροσερὸ μέρος.

— Τὰ φρέσκα φασολάκια εἶναι καλὰ ὅταν δὲν εἶνε οὔτε μαλακὰ, οὔτε πολὺ σκληρά, καὶ λυγίζουν ὅταν τὰ διπλώνετε, ἀλλὰ νὰ σπάζουν ἀμέσως. Καλύτερα εἶνε τὰ ψιλὰ φασολάκια παρὰ τὰ χονδρά.

Τὰ τρυφερά καὶ μικρὰ καρόττα πρέπει νὰ ξύνωνται ἐλαφρὰ μὲ τὸ μαχαίρι πρὶν τὰ χρησιμοποιοῦτε, ἐνῶ στὰ μεγάλα πρέπει πάντα νὰ καθαρίζετε τὴν φλούδα τους.

— Ποτὲ μὴ θράζετε σὲ χάλκωμα τὶς ἀγκινάρες ἢ τὸ κουνουπίδι, γιατί μαυρίζουν. Προτιμᾶτε τὶς κατσρόλες ἀπὸ ἀλουμίνιο ἢ καλύτερα τὶς πῆλινες χύτρες.

— Οἱ καλύτερες ἀγκινάρες γιὰ θραστὲς εἶνε ἐκεῖνες ποὺ ἔχουν μεγάλο τὸ κάτω μέρος τους καὶ σαρκώδη τὴν βάση τῶν φύλλων τους.

—»—

Πὼς καθαρίζονται τὰ βιθλία

Ἄν τὰ βιθλία σας ἔχουν ἀπλοὺς λευκὲς ποῦ δὲν προέρχονται ἀπὸ λιπαρὰ σώματα, τότε τρίβετε τὸ λεκιασμένο μέρος μὲ ξερὰ ψίχα ψωμιοῦ ψλοτριμμένου.

—Οἱ λευκὲς ποῦ μελανιοῦ ἐξαλείφονται ἂν τρίψετε τὸ μέρος μὲ ἐλαφρὰ διάλυσι δεξαλικοῦ ὀξέος. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο δὲν ἀλλοιώνεται τὸ χρῶμα τοῦ μελανιοῦ.

—Γιὰ τοὺς λευκὲς ἀπὸ κερί τοποθετεῖτε στὸ λεκιασμένο μέρος ἓνα χοντρὸ στουπόχαρτο κι' ἀπὸ ἐπάνω περνᾶτε ἓνα καυτὸ σίδερο.

—»—

Πὼς καθαρίζονται οἱ ζωγραφικοὶ πίνακες

Οἱ κιτρινασμένοι ἀπὸ τὴν πολυκαιρία καὶ μαυρισμένοι πίνακες, βουτιῶνται σὲ κρύο νερὸ κι' ὕστερα τοποθετοῦνται ἐπάνω σ' ἓνα μάρμαρο ἢ ἐπάνω σ' ἓνα γυάλι καὶ χύνετε ἀπ' ἐπάνω τὴν ἐξῆς διάλυσι :

Νερὸ 25 λίτρα

Ὁξυγονοῦχο ὕδωρ 25 λίτρα.

Ἀμμωνία ὕδρ 15 γραμμάρια.

Ἀφήνετε τὸν ζωγραφικὸν πίνακα ἐπὶ μιὰ ὥρα περίπου, ὕστερα τὸν ξεβγάξετε μὲ καθαρὸ νερὸ καὶ τέλος τὸν σκουπίξετε μ' ἓνα καθαρὸ πανί.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΔΙΑΤΗΡΟΥΝ ΠΕΡΙΒΟΛΙ

Πὼς πρέπει νὰ προστατεύονται καὶ νὰ στηρίζονται τὰ λαχανικά

Πολλὰ λαχανικά χρειάζονται κάποτε στήριγμα γιὰ νὰ μὴ σπάζουν τὰ κλαδιά τους ἀπὸ τὸν ἄνεμο καὶ γιὰ νὰ συγκρατοῦν καλύτερα τοὺς καρπούς των. Γενικῶς διακρίνομε δυὸ κατηγορίας λαχανικῶν, ποὺ χρειάζονται ἓνα ὁποιοδήποτε ὑποστήριγμα: πρῶτον τὰ λαχανικά ποὺ μποροῦν μόνον τοὺς νὰ σκαρφάλλωσιν κάπου καὶ νὰ στηριχθοῦν καὶ δεύτερον τὰ λαχανικά ποὺ πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ τὰ στηρίξῃ κάπου. Στὴν πρώτη κατηγορία ὑπάγονται ὅλα τὰ λαχανοειδή φυτὰ ποὺ ἔχουν θλαστοὺς μαλακοὺς καὶ εὐλύγιστους, ὅπως τὰ φασόλια, τὰ μπιζέλια, τὰ κολοκυθία κτλ.

ὑποθέσετε πὼς ἔχετε σπείρει, ὅπως καὶ πρέπει γιὰ νὰ καλλιεργῇτε εὐκολα, τὰ φασόλια καὶ τὰ μπιζέλια καὶ σὲ παράλληλες σειρές.

Στὰ φασόλια θὰ μεταχειρισθῇτε γιὰ νὰ στηριχθοῦν κλαδιά ἢ βέργες πάχους 2 — 3 πόντων καὶ στὰ μπιζέλια βέργες στενωτέρες πάχους μέχρι 1 1/2 πόντων.

Ὁ τρόπος τοῦ στηρίγματος εἶνε εὐκόλος. Μπῆξετε στὴ γῇ καὶ σὲ βάθος μερικῶν πόντων τὶς βέργες ποὺ θὰ μεταχειρισθῇτε γιὰ στηρίγματα καὶ ἀπὸ τὸ μέσα μέρος τῶν θραγίων. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο οἱ θλαστοὶ τῶν λαχανικῶν σας, μεγαλώνοντας, θὰ μπλέξουν ἐπάνω στὶς βέργες. Ἐπειτα γύρτε σιγὰ — σιγὰ τὶς βέργες σας καὶ κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ ἐνωθοῦν οἱ κορυφές τους. Ἐὰν ἔχετε φασόλια μεγάλου ἀναστήματος μὲ γεροὺς θλαστοὺς, τότε βάλτε τοὺς γύρω — γύρω ἀρκετὰς βέργες καὶ ἐνώσετε

κατόπιν τὶς κορυφές τους ἀνὰ δυὸ ἢ τρεῖς, ἔτσι ἀντέχουν καλύτερα τὰ λαχανικά σας στὴ δύναμι τοῦ ἀνέμου.

Τὸ ἴδιο μπορεῖτε νὰ κάνετε καὶ γιὰ τὶς κολοκυθίδες καὶ τὰ ἀνθρηκτικὰ πόνια ἢ καλύτερα νὰ τὰ φυτέψετε κοντὰ σὲ δικτυωτὰ ξύλα πρὸ χρησιμοποιοῦτε γιὰ νὰ σκειάσετε τοὺς γυμνοὺς τοίχους τῶν περιβολίων σας.

Στὴ δεύτερα κατηγορία ὑπάγονται κυρίως οἱ ντομάτες ποὺ πρέπει ἀπαρτίζεσθαι νὰ τὶς στηρίξετε κάπου γιὰτί καὶ οἱ πιὸ γεροὶ βλαντοὶ τοὺς δὲν μποροῦν νὰ κρατήσουν τοὺς πολλοὺς καὶ μεγάλους, σχετικῶς μὲ τὸ ἀνάστημα τοῦ φυτοῦ, καρπούς τους.

Γιὰ νὰ στηρίξετε τὶς ντομάτες σας, μεταχειρίσεσθαι στύλους ἢ βέργες ὕψους 120 — 150 πόντων καὶ πάχους ἐνὸς δακτύλου. Ἡ ἄκρην τῶν στύλων ποὺ θὰ μπῆξετε μέσα στὴ γῇ πρέπει νὰ εἶνε μνητὴ γιὰ νὰ στερεώσῃ καλύτερα στὸ χῶμα.

Τὸ στήριγμα αὐτὸ τοποθετεῖτε σὲ ἀπόστασι 5 πόντων πρὸς τοὺς ἄλλους (πρὸς τὸν βλαστόν) καὶ χῶστε τὸ θεμελίω στὴ γῇ κτυπώντας το μ' ἓνα σκερπάνι ἢ σφιρί. Ἄν ἔχετε ντομάτες μὲ δυὸ κλαδιὰ, τότε βάζετε δυὸ στήριγματα ἓνα δεξιά καὶ ἓνα ἀριστερὰ γιὰ νὰ στηρίζεται καλύτερα τὸ φυτὸ καὶ σὲ ἀπόστασι 2) πόντους ἀπὸ τὴν βάση τῆς ντομάτας.

Τὶς ντομάτες τὶς δένετε ἐπάνω στὰ ξύλα μὲ σύρμα ἢ σπάγγο ἢ καλύτερα βοῦρλα, μὰ μὲ τέτοιο τρόπο, ποὺ νὰ μὴ ξεφλουδίσῃ ὁ θλαστής τοῦ φυτοῦ.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΕΞΟΔΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Τὸ μελισσόχορτο

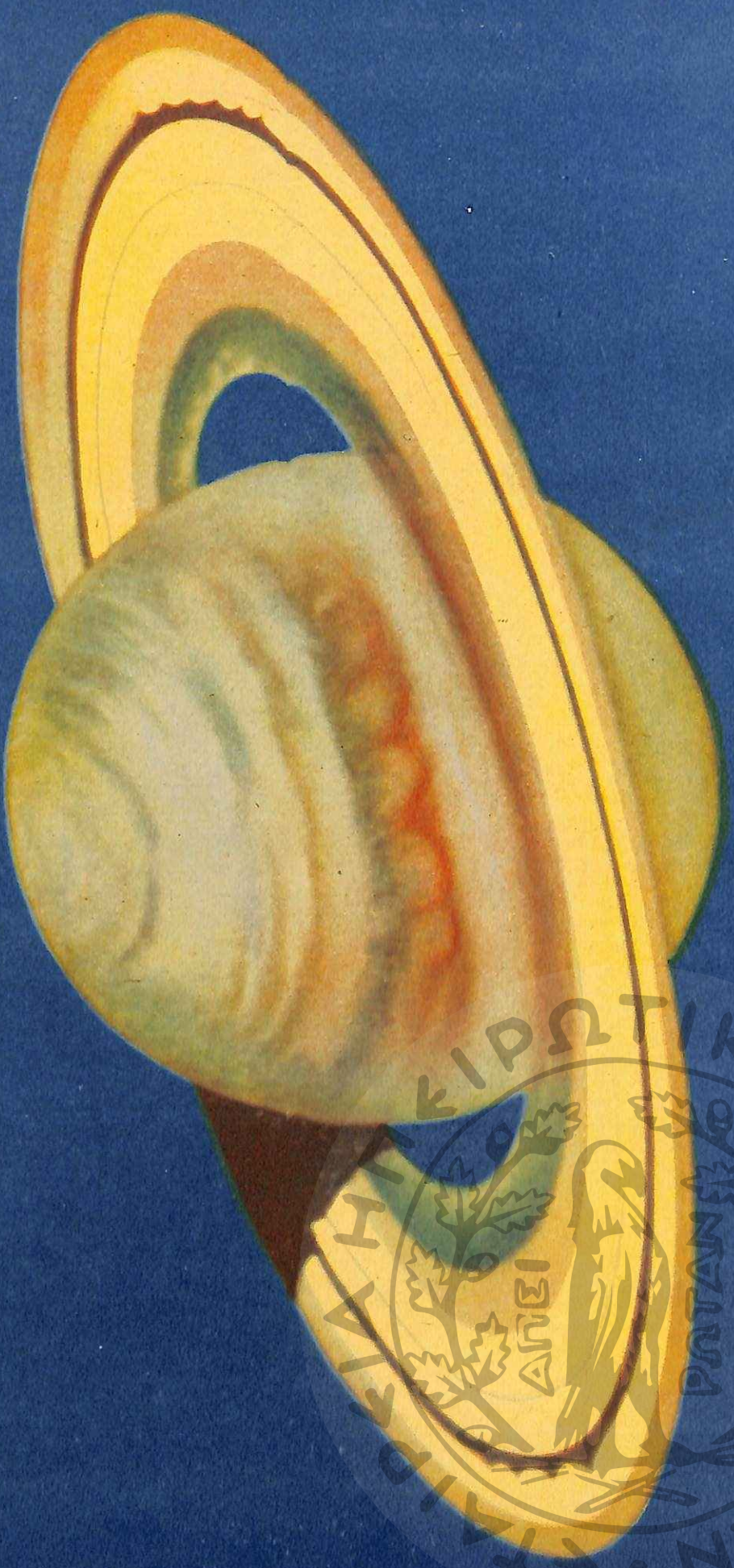
Τὸ μελισσόχορτο ἔχει γεῖν πικρὰν. Τὸ ἀφέψημά του ἐνδείκνυται ὡς ἀντι-σπασμωδικὸν φάρμακον. Ἐπίσης ἐνδείκνυται κατὰ τῆς ὑστερίας τῶν γυναικῶν καὶ ἐπενεργεῖ καταπρὸντικῶς στοὺς κεφαλοπόνους. Καθημερινὰ πλύσεις τῶν ματιῶν μὲ ἀφέψημα μελισσόχορτου δύναται νὰ ὁράσῃ.

—»—

Ὁ λινάρόσπορος

Ὁ λινάρόσπορος, ποὺ εἶνε γνωστότατος σ' ὅλους, τὰ σπέρματα δηλαδὴ τοῦ φυτοῦ

λίνου τοῦ κοινοῦ, περιέχουν θλένναν καὶ ἔλαιον καὶ τὸ ἀφίημά του εἶναι μαλακτικὸ καὶ ἐνδείκνυται κατὰ τῶν φλεγμονῶν τῶν οὐροποιητικῶν ὀργάνων, ἐπειδὴ ἐλαττώνει τὸν ἐρεθισμό καὶ συντελεῖ εἰς τὴν συχνὴ οὖρησιν. Ἐπίσης ὠφελεῖ καὶ εἰς τὶς φλογώσεις τῶν πνευμόνων καὶ ἄλλων ὀργάνων. Ἐνὰ λουτρὸ ἀπὸ λινάρόσπορον εἶνε καταπραυντικὸ τῶν νεύρων καὶ δίδει ἡσυχον ύπνον. Ὑπὸ μορφὴν καπλῶσμάτων, ἀνακουφίζει τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐρεθισμοὺς καὶ πόνους τοῦ σώματος.

Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΚΡΟΝΟΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΔΑΚΤΥΛΙΟΥ ΑΥΤΟΥ